

Šventojo
Pranciškaus
žiedeliai

Šventojo
Pranciškaus
žiedeliai

Šventojo Pranciškaus žiedeliai

Iš anglų kalbos vertė

Rūta Alminienė, Nida Norkūnienė

VILNIUS 2009

UDK 82„65“3

Šv33

LITTLE FLOWERS OF
ST. FRANCIS
New York, 1958

2-oji pataisyta laida, 2009

© Rūta Alminienė, vertimas į lietuvių
kalbą, 1993

© Nida Norkūnienė, vertimas į lietuvių
kalbą, 1993

© Julius Sasnauskas, pratarinė „Apdovanotas
amžinuoju žavesiu“, 2009

© Ilona Kukenytė, viršelio dizainas, 2009

© „Tyto alba“, 2009

ISBN 978-9986-16-722-8

TURINYS

Julius Sasnauskas. APDOVANOTAS AMŽINUOJU ŽAVESIU	11
--	----

1 DALIS

Šventojo Pranciškaus žiedeliai

I KAI KURIE NUOSTABŪS ŠV. PRANCIŠKAUS IR JO PIRMŲJŲ BENDRAŽYGIŲ DARBAI	23
1. Apie dvylika pirmųjų šv. Pranciškaus mokinių	23
2. Apie tobulą brolio Bernardo atsivertimą	24
3. Apie šv. Pranciškaus ir brolio Bernardo nuolankumą bei klusnumą	29
4. Kaip šv. Pranciškus keliavo į Šv. Jokūbo bažnyčią ir ko angelas paklausė brolio Elijo	32
5. Kaip brolis Bernardas keliavo į Boloniją	37
6. Apie įstabią brolio Bernardo mirtį	40
7. Apie nepaprastą šv. Pranciškaus keturiasdešimties dienų pasninką	43
8. Kaip šv. Pranciškus aiškino broliui Leonui, kad tobulas džiaugsmas įmanomas tik per Kryžių	44
9. Kaip Dievas kalbėjo šv. Pranciškui per brolių Leoną	47
10. Kaip brolis Motiejus ištyrė šv. Pranciškaus nuolankumą	50

11.	Kaip šv. Pranciškus liepė broliui Motiejui suktis ratu.....	51
12.	Kaip šv. Pranciškus ištyrė brolio Motiejaus nuolankumą.....	54
13.	Kaip šv. Pranciškus pakėlė brolių Motiejų į orą ir kaip šv. Pranciškui apsireiškė šv. Petras ir šv. Paulius	56
14.	Kaip šv. Pranciškui kalbantis su savo bendražygiais apie Dievą tarp jų pasirodė Kristus.....	60
15.	Kaip šv. Klara valgė drauge su šv. Pranciškumi ir jo broliais.....	61
16.	Kaip šv. Klarai ir broliui Silvestru Dievas atskleidė, kad šv. Pranciškus turi eiti ir skelbti Dievo žodį.....	64
17.	Kaip vienas jaunas vienuolis nualpo, išvydęs šv. Pranciškų besikalbantį su Kristumi	69
18.	Apie nuostabių vienuolių Susirinkimą, kurį šv. Pranciškus sušaukė prie Švč. Angelų Marijos bažnyčios	70
19.	Kaip Dievas kalbėjo su šv. Pranciškumi ir kaip šv. Pranciškus pagausino vyną, vargšo kunigo gautą iš savo vynuogyno	75
20.	Kaip šv. Pranciškus, apgaubtas garbės spindesio, pasirodė vienam naujokui, gandomam palikti ordiną	79
21.	Kaip šv. Pranciškus prijaukino nepaprastai plėšrų Gubijaus vilką	81
22.	Kaip šv. Pranciškus išlaisvino keletą purpelių ir sukrovė jiems lizdus.....	86
23.	Kaip šv. Pranciškus išvydo Porciunkulės vienuolyną apsiaustą velnių.....	87
24.	Kaip šv. Pranciškus atvertė į tikėjimą sultoną ir puolusią moterį, kuri mėgino šventąjį sugundyti.....	88
25.	Kaip šv. Pranciškus stebuklingai išgydė raupsuotąją siela ir kūnu	91
26.	Kaip šv. Pranciškus atvertė į krikščionių tikėjimą tris žmogžudžius ir kaip vienam iš jų buvo atskleistos pragaro kančios ir rojaus džiaugsmas	96
27.	Kaip šv. Pranciškus atvertė į krikščionių tikėjimą du Bolonijos studentus ...	105
28.	Apie brolio Bernardo gautą kontempliacijos malonę	109
29.	Kaip šv. Pranciškus išvadavo brolių Rufiną iš velnic-gundymo.....	111
30.	Kaip šv. Pranciškus pasiuntė brolių Rufiną į Asyžių pamokslauti be abito.....	115

31.	Kaip brolio Rufino siela pasirodė esanti viena iš trijų išrinktųjų sielų	117
32.	Kaip broliui Motiejui pasirodė Kristus.....	119
33.	Kaip šv. Klara ant kelių duonos kepalėlių stebuklingai išpaudė kryžiaus ženklą.....	121
34.	Kaip šv. Liudvikas, Prancūzijos karalius, aplankė brolių Egidijų	123
35.	Kaip šv. Klara šventą Kūčių naktį buvo stebuklingai paimta į Šv. Pranciškaus bažnyčią	124
36.	Kaip šv. Pranciškus išaiškino broliui Leonui jo regėjimą.....	126
37.	Kaip šv. Pranciškus vienuose namuose buvo labai maloniai priimtas	127
38.	Kaip šv. Pranciškui buvo atskleista, kad brolis Elijas ketina palikti ordiną	130
39.	Kaip šv. Antano pamokslą suprato įvairiom kalbom kalbantys žmonės	133
40.	Kaip šv. Antanas, sakydamas pamokslą žuvims, atvertė eretikus.....	134
41.	Apie brolių Simoną iš Asyžiaus ir nepaprastą jo gyvenimą	137

II KELI NUOSTABŪS PASAKOJIMAI APIE

	MARKĖS PROVINCIJOS VIENUOLIUS	141
42.	Apie neapsakomus stebuklus, kuriuos Viešpats padarė per kelis šventus vienuolius	141
43.	Kaip brolis Konradas atvertė jauną broliuką.....	144
44.	Kaip broliui Petruui iš Montekjo buvo parodyta, kas labiausiai išgyveno Kristaus kančią.....	146
45.	Apie šventojo brolio Jono iš Penės atsivertimą, gyvenimą, stebuklus ir mirtį.....	148
46.	Kaip brolis Pacifikas išvydo savo tikrojo brolio sielą, kylančią į Dangų.....	153
47.	Kaip Švenčiausioji Mergelė apsireiškė vienam šventam broliui, kai šis sirgo.....	155
48.	Kaip brolis Jokūbas iš Masos regėjo visus Mažesniusius viso pasaulio brolius.....	158
49.	Kaip Kristus apsireiškė broliui Jonui iš La Vernos	162

50.	Kaip brolis Jonas iš La Vernos, Vėlinių dieną laikydamas Mišias, išvydo daugybę iš skaistyklos išvaduotų sielų	169
51.	Kaip brolis Jokūbas iš Faleronės po savo mirties pasirodė broliui Jonui iš La Vernos	170
52.	Kaip brolis Jonas regėjo visą kūriniją	172
53.	Kaip brolis Jonas, laikydamas Mišias, griuvo it negyvas	175

2 DALIS

Pasakojimai apie šventąsias stigmas

Pirmasis pasakojimas. Kaip Kjužio grafas Orlandas atidavė šv. Pranciškui La Vernos kalną	181
Antrasis pasakojimas. Kaip šv. Pranciškus su savo bendražygiais gyveno La Vernos kalne	189
Trečiasis pasakojimas. Kaip netikėtai pasirodė serafimas ir šv. Pranciškaus kūne išpaudė šventąsias stigmas	198
Ketvirtasis pasakojimas. Kaip, gavęs šventąsias stigmas, šv. Pranciškus paliko La Vernos kalną ir grįžo į Švč. Angelų Marijos vienuolyną	208
Penktasis pasakojimas. Apie šventiems asmenims suteiktus apreiškimus, susijusius su šventosiomis stigmomis	222

3 DALIS

Papildomi skyriai

1. Kaip šv. Pranciškus nemėgo būti vadinamas „Mokytoju“	237
2. Apie nuostabią statulą, prakalbusią į šv. Pranciškų	238
3. Kaip brolis Rufinas išlaisvino apsėstą žmogų	242
4. Kaip šv. Pranciškus išpranašavo baisų badmetį	243

5. Kaip šv. Pranciškaus paveiksle iš žaizdų pasirodė kraujas	244
6. Kaip ponias Jokūba aplankė brolių Egidijų	246
7. Kaip brolis Egidijus išskleidė vienam pamokslininkui vienuoliui širdyje kilusias abejones dėl Marijos mergystės	250
8. Kaip brolis Jokūbas klausė brolio Egidijaus, ką daryti apimtam ekstazės ..	251
9. Kaip broliui Jonui iš La Vernos pasirodė šv. Laurynas.....	252
10. Kaip brolis Jonas turėjo apreiškimo dvasių	253
11. Kaip didelis tironas atsivertė ir tapo Mažesniuoju broliu	254
12. Kaip šv. Pranciškus prakeikė Bolonijos vyresnįjį	257
13. Kaip šv. Pranciškus priešinosi bet kokiam naujoko turto išsaugojimui	258
14. Kaip Kristus skundėsi broliui Leonui dėl vienuolių	260
15. Kaip brolis Leonas sapne išvydo gąsdinantį regėjimą	260
16. Apie ordino išbandymą	262
17. Apie kareivio atsivertimą	263
18. Apie kilmingą brolių, kuris gėdijosi prašyti išmaldos	263
19. Kaip vienas brolis regėjo, jog keletas Mažesniųjų brolių jau pasmerkti.....	264
20. Saulės giesmė.....	265

Priedai

1. Tobulas džiaugsmas (8 sk.)	271
2. Gubijaus vilkas (21 sk.).....	273
3. Stigmų paslaptis	275

BIBLIOGRAFIJA	279
PASTABOS IR NUORODOS	287
ŠV. PRANCIŠKAUS GYVENIMAS IR VEIKLA	310

APDOVANOTAS AMŽINUOJU ŽAVESIU

Naujo lietuviško „Šventojo Pranciškaus žiedelių“ leidimo sulaukiame pačiu laiku – šiemet Pranciškaus Asyžiečio brolija plačiai ir garsiai švenčia savo jubiliejų. Prabėgo aštuoni šimtmečiai nuo tos dienos, kai „Žiedelių“ herojus kartu su būreliu bendražygių pavasarėjančioje Romoje puolė po kojomis popiežiui Inocentui III ir išmeldė jo palaiminimą savo ką tik užsimezgusiai vienuolijai, kuri tuo metu nežadėjo jokių perversmų ar naujų vėjų Katalikų bažnyčioje. Tai buvo dar viena keliaujančių ir elgetaujančių pamokslininkų kuopelė, savo pirmąsias gyvenimo taisykles sudėliojusi iš neįmantrių Evangelijos citatų. „Paprastai ir negausiais žodžiais“, – taip vėliau apie ankstyvąją ir neišlikusią pranciškonų regulą sakys šventojo Pranciškaus biografas Tomas iš Celano.

Reikia pasakyti, kad pirmiesiems pranciškonams pasisekė. Inocentas III buvo tikras *pontifex maximus*, didysis bažnytinės politikos meistras, kryžiaus žygių strategas ir negailestingas eretikų kūjis. Šimtmečius gyvavęs Romos popiežių titulas *Kristaus vietininkas* kaip tik jo buvo pasirinktas ir įtvirtintas. Tai reiškė absoliučią valdžią ne tik Bažnyčioje, bet ir visoje žemėje, ir šioje srityje Inocentas III tvarkė-

si puikiai. Paradoksas, kad kaip tik jam, nepralenkiamam popiežiškosios monarchijos pirmūnui, buvo lemta paleisti į pasaulį Mažesniuosius brolius – būsimus basakojės ir be-namės krikščionybės pranašus. Dar paradoksaliau ir ironiškiau, kad pretenzingo titulo savininkas nieko neįtardamas palaimino tą, apie kurį kito Kristaus vietininko bus pasakyta nei daugiau, nei mažiau: *antrasis Kristus*. Patys pranciškonai čia visur matys nuostabų Šventosios Dvasios veikimą. Istorikai atkreipia dėmesį į tai, kad Inocentui III galėjo imponuoti evangelinio neturto idealai, sklandę ano meto Bažnyčios pakraščiuose ir iš tolo priminę Romai tai, ko ji neturėjo ir nė neketino turėti. Galbūt skvarbus pontifiko protas elgetaujančių pamokslininkų judėjime atpažino priešnuodį jam ramybės nedavusioms katarų ir valdiečių erezijoms. Jų skelbtos neturto ir visų žmonių lygybės idėjos šiek tiek priminė pranciškonų šūkius. Kalbama ir apie lemtingą sapną, kurį Kristaus vietininkas susapnavęs prieš susitikdamas su Mažesniaisiais broliais. Esą grėsmingai susvyravusi popiežiaus katedra Laterane, o ją savo pečiais parėmęs ir išgelbėjęs nuo griūties nepažįstamas vienuolis, kuris ir buvo Pranciškus. Vėliau šią sceną savo freskose Asyžiaus bazilikoje pavaizdavo Giotto. Ji nublukusi, bet įžiūrima ir ant šiaurinės Bernardinų bažnyčios sienos Vilniuje. Pranciškonai visai nesikuklina pasakodami savo istoriją ir prisimindami tą, kurį pagarbiai tituluoja Serafiškuoju Tėvu.

Pranciškaus ir jo sekėjų žavesys plito kaip epidemija. Praėjus dešimtmečiui po pirmųjų pranciškonų apsilankymo Romoje, į Asyžiuje sušauktą Palapinių kapitulą sugužės jau daugiau kaip penki tūkstančiai Mažesniųjų brolių.

Apie šį susirinkimą „Žiedeliuose“ pasakojama: „Daugybė kunigaikščių, baronų, riterių ir kitų kilmingųjų, daugybė paprastų žmonių, kardinolų, vyskupų, abatų kartu su kitais dvasininkais plaukė čia, kad pamatytų šį šventą, didingą ir kartu kuklų tokios daugybės šventų vyrų susibūrimą, kokio pasaulis dar nebuvo regėjęs.“ Krikščionybė, regis, tik ir laukė, kad atsirastų elgetos skarmalais vilkintis pranašas, siūlantis viską pradėti nuo pradžių. Nuo radikalaus pažodinio sekimo Kristumi.

Iš tiesų Pranciškų Asyžietį nesunku pamilti. Karšta ir adoruojančia meile. Net jei nesi pranciškonas ar jų sekėjas. Net be Bažnyčios, be krikščionybės. Apskritai be religijos. Pavyzdžių per tuos aštuonis šimtmečius užtenka. Anądien netyčia pakliuvau į kažkokį dar užsilikusių hipių tinklalapį. Pirmuoju pasaulio hipiu ir jų sąjūdžio įkvėpėju skelbiamas ne kas kitas, o šis katalikų vienuolis – asketas ir atgailautojas. Netgi ta aplinkybė, kad hipių pradžia – dviejų San Fransisko gatvių sankryža, jiems nėra joks atsitiktinumas. O kur dar meilės ir brolybės apoteozė, pagaliau jų pamėgti gėlėti marškiniai ar ramunės žiedas už ausies... Tolimi mūsų siškių „Žiedelių“ vaisiai? Taip, šv. Pranciškus iš Zeffirellio filmo „Sesė saulė, brolis mėnulis“ puikiausiai tiktų į draugiją mano paauglystės dienų hipiautojams, mėgusiems sėdėti ant „akmenų“ šalia Katedros. Bet tai tik juokai. Pranciškaus Asyžiečio neaplenkė nei „Dieviškoji komedija“ (Dante, beje, palaidotas su pranciškonų ašutine), nei „Faustas“, nei Shakespeare'as. Įspūdinga Pranciškaus Asyžiečio portretų galerija, pradedant garsiausių Renesanso meistrų kūrinių. Į platų jo glėbį puolė XIX a. romantizmas ir sentimentalu-

mo pritvinkę karalienės Viktorijos laikų salonai, kuriuose radosi pirmasis „Žiedelių“ vertimas į anglų kalbą. Bet nusileido ir tokie ryškūs intelektualai, kaip antai Johnas Ruskinas, Ernestas Renanas ar Hermannas Hesse. Kažin ar ne viešnage Asyžiuje Ruskinui bus padiktavusi garsiąją jo sentenciją: „Turime ieškoti ne to, kas mus skiria nuo kitų žmonių, o to, ką turime su jais bendra.“ Skamba labai pranciškoniskai. Būta nuomonių, kad ir stačiatikių atsiskyrėlis Zosima iš Dostojevskio „Brolių Karamazovų“ – Pranciškaus Asyžiečio prototipas. Henry Thoreau miškai irgi akivaizdžiai dvelkia „Žiedeliais“. Ką jau kalbėti apie Tolstojaus pacifizmą ir grįžimą prie motinos žemelės. Esu skaitęs, kad net Leninas mirties patale minėjęs šv. Pranciškų ir pavydėjęs jam sėkmingos pasaulinės revoliucijos. O kai 1980 metais popiežius Jonas Paulius II paskelbė jį ekologijos globėju, Mažesniesiems broliams daugelyje kraštų spalio 4-ąją, per Pranciškaus Asyžiečio liturginę šventę, tenka ne tik aukštinti savo Serafiškojo Tėvo puoselėtą žmogaus ir gamtos harmoniją, bet ir linksmi šventinti parapijiečių atsineštus ar atsivestus gyvūnėlius. Tai progai jau sukurtos specialios apeigos ir maldos. *Viešpatie, šlovė tau, kad davei mums laimę turėti savo gyvūnėlių ir žaisti su jais. Meldžiamė, kad visada būtume jiems geri ir kad jie būtų laimingi.*

Pranciškus Asyžietis – ištisa mįslių ir paradoksų grandinė. Poetai ir menininkai, pacifistai ir „žalieji“, mistikai ir vargdienių gynėjai, aršūs bažnytininkai ir ne mažiau aršūs antiklerikalai, humanistai ir maištininkai, atgailautojai asketai ir gyvenimo džiaugsmo šaukliai – jie visi nori rasti (ir nesunkiai randa) ką nors sava asmenyje to, kuris geidė būti

pats mažiausias ir nereikšmingiausias. Panašus į Umbrijos grumstą, kai matai pilką jo abitą, dabar garbingai laikomą po stiklu Asyžiaus bazilikos kriptoje. Amžininkų vadintas kvaileliu ir pats anaip tol nesikratęs tokio įvaizdžio. Savo testamente jis prisistato: „Aš, brolis Pranciškus, vargšas niekam tikęs jūsų tarnas.“ Tai anaip tol nebuvo vien pamaldi poza ir retorika. Pačiam Pranciškui mažiausiai rūpėjo ką nors sužavėti ir patraukti. Kaip tada vargšas tarnas tapo iškiliausiu ir universaliausiu po Kristaus visų laikų mokytoju?

„Kodėl ne?“ – turbūt nė kiek dėl to nenustebtų vienas pranciškoniškojo dvasingumo žinovas, citavęs pažįstamą Afrikos misionierių, kuriam kiekvienas žmogus savo širdyje esąs pranciškonas, mat Asyžiaus neturtėlis užčiuopęs ir parodęs kažin ką esminga ir visiems mums bendra tiek santykiuose su Kūrėju, tiek su kūriniu. Todėl jis peržengęs skirtingų bažnyčių, religijų, kultūrų ribas ir atsiskleidžias visuose žmogiškuose lūkesčiuose. Šimtmečius neblėstantį Pranciškaus populiarumą ir universalumą garsina ne vien jo dvasios vaikai. Iš tiesų neturime kito Bažnyčios šventojo, kuris būtų toks simpatingas ir tinkamas kiekvienam, krikščionybės istorijoje besidairančiam pavyzdžių ar įkvėpimo.

Ar Pranciškaus stiprybė yra tai, kad jis, rodos, leidžiasi vedamas bet kur ir bet kieno? Gal tai jo idealų patvarumo ir visuotinumų ženklas? O gal priešingai – silpnybė? Gal matome vis pingantį ir banalėjantį šventojo atvaizdą, savo reikmėms pritaikytą jam visiškai svetimų ideologijų ir gyvensenų? Gal ir pati Bažnyčia dėl galimybės dar kuo nors patikti pasauliui aukoja autentišką Pranciškaus žinią ir nepaneigia jį apnarpliojusių senų ir naujų mitų? Kas yra ta

tikroji, prietarų ir lėkštumo nevaržoma Asyžiaus šventojo žinia, jeigu ji egzistuoja?

Pagundų teisingiausiai suprasti ir perteikti Pranciškaus gyvenimą ir jo idealus būta jau labai seniai. Pats Pranciškonų ordinas kelis sykius skilo ir dalijosi į savarankiškas atšakas kaip tik dėl to, kad vienuolijos viduje atsirasdavo troškimas sugrįžti prie „tikrojo“ Pranciškaus ir pranciškonizmo. Paskui – vėl nauja reformų aistra. XIX a. pabaigoje Vatikanas turėjo imtis ryžtingų veiksmų ir bent dalį ordino atšakų sujungti po viena vėliava. Kuriam iš tų judėjimų pavyko tobuliau atspindėti savąjį Serafiškąjį Tėvą? Atsakymo nebus. Visos pranciškoniškųjų abitų spalvos ir atspalviai šiandien tarsi sakytų, kad Pranciškaus paveikslas – per daug platus, nevaržomas vienos interpretacijos, vienos tradicijos ir gyvenimo būdo.

To platumo jo sielai suteikė ne tik gimtieji Umbrijos slėniai. *Mano gyvenimas – tai Viešpaties Evangelija*. Jis pats šiuo požiūriu tik į tai buvo susitelkęs. Kaip anksčiau apaštalas Paulius, nenorėjęs žinoti nieko, *tik Kristų, ir tą nukryžiuotą*. Legendinis Pranciškaus neturtas, griežčiausia askezė ir atgailos dvasia, jo gaivališkas džiaugsmas ir laisvė, jo beribė meilė, broliškai apglėbianti visą kūrinių, turėjo vienintelį šaltinį ir kryptį. Iš čia ateina jam suteikta malonė visiems tapti viskuo. Tas pat galioja ir vadinamajai *pranciškoniškajai revoliucijai*, kuria esą žavėjęsis Leninas ir Che Guevara. Jeigu Pranciškus ir jo suburtas Mažesniųjų brolių sąjūdis ir buvo nauja gaivi srovė katalikybėje, jeigu jiems ir pavyko apgydyti Bažnyčios žaizdas, tai ne dėl kokių nors veiksmingų antikrizinių programų, kurių jie paprasčiausiai neturėjo,

o dėl nuoseklaus Evangelijos vykdymo. Visos jų permainos buvo kaip šalutinis ištikimybės Evangelijai rezultatas. Galėtum sakyti – tarsi netyčia. Bet iš tikrųjų – tyčia, nes Pranciškui nebuvo kilusi nė menkiausia abejonė, kad ji vienintelė pajėgi perkeisti pasaulį ir grąžinti žmonių giminei Dievo vaikų būseną.

Jau XIV amžiuje, kai buvo užrašinėjami „Žiedeliai“, Pranciškaus įtaiga kėlė nuostabą. Brolio Motiejaus lūpomis nuskamba iki šiol neišnykstantis klausimas: „Kodėl visas pasaulis bėga paskui tave ir kiekvienas trokšta pamatyti tave, išgirsti tavo žodį, paklusti tau? Tu nesi nei gražus, nei didžiai mokslingas, nei aukštos kilmės vyras. Kodėl visas pasaulis seka paskui tave?“ Pranciškus, kaip žinome, atsakys, jog yra bjauriausias, niekingiausias nusidėjėlis ir Dievo buvo pasirinktas todėl, kad savo menkumu sugėdintų išminčius, kilminguosius ir galinguosius. Sutikime, kad tai – atbuline data pateikta teologinė interpretacija, kone pažodžiui cituojanti apaštalą Paulių. Bet kito paaiškinimo Pranciškus ir negalėtų pateikti. Jis – tobulas evangelinių dėsnių padarinys. Tebegaliojančios, tebeveikiančios evangelinės logikos žiedai ir žiedeliai.

Jo troškimas pasikliauti vieninteliu dalyku – Evangelija buvo toks didelis, toks unikaliai nuoseklus ir ištvermingas, kad kitokių rezultatų šioje istorijoje ir neįmanoma laukti. „Kristaus veidrodis“, – bus pasakyta netrukus po jo mirties. Bažnyčia nenustebės ir nemėgins siūlyti kitų kandidatų. 1926 metais popiežius Pijus XI, santūrus ir blaivaus proto žmogus, savo enciklikoje duos jam fantastiškiausią vardą – *alter Christus*. Neįmanoma pasakyti ko nors didin-

gesnio ir neįtikimesnio apie žmogiškąją būtybę. Antrasis Kristus. Anas įspūdingas Kristaus vietininko titulas, kurį sau buvo priskyres Inocentas III, tėra vieni juokai, palyginti su šiuo.

Bet ir vėl randasi mįslė. Tasai nė vieno kito žmogaus nepasiektas aukščiausio laipsnio panašumas į Kristų staiga ima čiauškėti naivia „Žiedelių“ kalba. Pranciškaus ir jo draugų gyvenimas čia susipina į gražią, mielą pasaką. Ar todėl, kad nepriblokštų mūsų, nesutraiškytų šiurpia savo anapusybe? Kad rodytųsi įmanomas, net paprastas ir kupinas humoro, visai netoli skaidraus, švelnaus žmogiškumo? Jaukas, paruoštas mums sugauti? Pranciškui būtų patikęs toks vaidmuo – pasitarnauti kaip Evangelijos jaukui. Kviesiti klausytis pasakų ir žaisti žaidimus, o iš tikrųjų įtraukti į Kristaus kelią, į nuožmią kovą su visais regimais ir neregimais sielos priešais. Juk panašiai sudėliota ir garsioji „Saulės giesmė“. Kas gi priešinsis ir nenorės šlovinti motinos Žemės, seserų žvaigždžių, ugnies, saulės, brolių vandens ir vėjo? Pasiduodi, pritari iš visos širdies. Pranciškus vinguriuoja, vinguriuoja ir staiga prasiveržia posmas apie seserį kūno mirtį, apie tuos, kurie miršta sunkiai nusidėję. Įsivaizduojami romantiški gamtovaizdžiai virsta akistata su amžinybe, su slėpinga ir nepalenkiama Aukščiausiojo valia. Baigi giedoti jau nebe žvaigždes skaičiuodamas, o atgailaudamas ir šlovindamas Viešpatį.

Šiuo požiūriu Pranciškus ir jo „Žiedeliai“ visada bus provokacija. Vis naujos žmonių kartos, besilginčios prarasto rojaus, kažin kokios labai svarbios ir paprastos tiesos apie save ir pasaulį, aptiks šventąjį Asyžiaus neturtėlį. Takeliai

jau praminti, jie nesikeičia. Pranciškus traukia ir patraukia. Juk net paukščiai ir žvėrys pakludavo jam. Jis turi visiems parengtą laimės formulę, išverstą į daugybės gyvenimų kalbą. Nėra reikalo jos skelbti iš anksto. Iš pradžių bus Umbrijos saulėlydžiai ar pūga kelyje į Perudžą, gal Kalėdų prakartėlė Grečio mieste ar stebuklingai ištryškęs šaltinis ant La Vernos kalno, bus broliai purpleliai ir brolis Vilkas, šv. Antano pamokslo besiklausančios žuvys, bus Pranciškaus šypsena kiekvienai gyvai būtybei. Daug džiaugsmo ir laisvės. Širdies atvirumo ir paprastumo. Basos kojos ir ašutinė skelbs pasaulio tuštybės neslegiamą sielą. Kas gali būti gražiau, šviesiau už visa tai? Pranciškus tylės, dainuos ar pasakos apie dar vieną stebuklą. Jeigu užteks kantrybės pasilikti „Žiedelių“ pasaulyje, galbūt vieną dieną kas nors privers jį atskleisti savo kortas.

*Kaip didinga, šventa ir nuostabu turėti dangiškąjį Tėvą!
Kaip šventa, gražu ir miela turėti dangiškąjį Sužadėtinį!
Koks šventas ir mylimas, malonus ir kuklus, teikiantis ramybę,
džiaugsmą, mielas ir labiau už viską trokštamą dalyką turėti
tokį Brolių, kuris guldė gyvybę už savo avis.*

„Žiedeliai“ – kaip ir visos pasakos. Užvertęs paskutinį knygos puslapį ir apsidairęs, pamatai, kad tokių veikėjų, kurie ten aprašyti, jau nebelikę; kažin ar jų būta ir anuomet. Pranciškaus gyvenimo istorijos neįmanoma nei patikimai rekonstruoti, nei nustatyti, kiek ji atitinka ar neatitinka to, kas vėliau buvo apie jį parašyta. Šis žmogus per greitai tapo šventuoju ir legenda. Bet ir vėl galėtume grįžti atgal ir sumišę klausti savęs, kodėl mus tai veikia ir kodėl tebetikime „Žiedeliais“, nors kitų pasakų jau nebepasigendame.

Viena iš legendų byloja, kad prieš mirtį mažasis Dievo vargšelis gražiai padėkojęs savo asiliukai už tai, kad šis jį nešiojęs ir padėjęs gyventi. Asiliukas klausėsi ir verkė. Tikrai graudu, nes Pranciškaus tebereikia ir mums. Gal kaip nuolankaus ir atsidavusio asiliuko kelyje į save ir į tikruosius savo namus.

JULIUS SASNAUSKAS

1

DALIS

Šventojo Pranciškaus žiedeliai

Vardan mūsų Nukryžiuotojo Viešpaties Jėzaus Kristaus ir Jo Motinos Mergelės Marijos. Šią knygą sudaro Kristaus mažojo neturtėlio – garbingo šv. Pranciškaus – ir kelių jo šventų bendražygių žiedeliai: stebuklai, uždegančios jų gyvenimo istorijos, – tokios, kokias jas papasakojo jo sekėjai, – nepatekusios į jo biografiją, bet vis dėlto labai naudingos ir pamokomos. Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei! Amen.

I

KAI KURIE NUOSTABŪS ŠV. PRANCIŠKAUS IR JO PIRMŲJŲ BENDRAŽYGIŲ DARBAI

1. Apie dvylika pirmųjų šv. Pranciškaus mokinių

Pirmiausia reikia pasakyti, kad šlovingasis šv. Pranciškus visa savo elgsena buvo panašus į Kristų. Kaip Kristus, pradėjęs mokyti, išsirinko dvylika apaštalų, kad jie atmestų šio pasaulio dalykus ir sektų Jį neturtu ir kitomis dorybėmis, taip ir šv. Pranciškus, ėmęsis kurti savo ordiną, turėjo išsirinkęs dvylika bendražygių, kurie siekė kuo tobuliausio neturto.

Ir kaip vienas iš dvylikos Kristaus apaštalų, atsiskyręs nuo Dievo, galop pasikorė, taip ir vienas iš dvylikos šv. Pranciškaus bendražygių, brolis Jonas iš Kapelos, paliko ordiną ir taip pat galiausiai užsinėrė kilpą ant kaklo. Išrinktiesiems tai yra didelė pamoka bei akstinas nusižeminti ir būti dievobaimingiems, suprantant, jog nė vienas nėra tikras, kad išsaugos Dievo malonę iki galo.

Ir kaip šventieji apaštalai, kupini Šventosios Dvasios, visam pasauliui buvo tikri šventumo stebuklai, taip ir šv. Pranciškaus bendražygiai buvo vyrai tokio šventumo, kokio pasaulis nuo apaštalų laikų iki dabar dar nebuvo

regėjęs. Nes vienas jų buvo dvasios pagautas ir pakeltas iki trečiojo Dangaus kaip šv. Paulius – tai brolis Egidijus. Kito – aukštaūgio brolio Pilypo – lūpas degančia anglimi buvo palietęs angelas – kaip ir pranašo Izaijo. Trečias brolis Silvestras, tyros mergystės siela, kalbėdavosi su Dievu kaip bičiulis su bičiuliu – taip buvo Mozei. O nuolankusis brolis Bernardas, išmintingiausiai aiškinęs Šventąjį Raštą, tarsi erelis (Jonas Evangelistas) savo įžvalgiu protu prasiškerbdavo iki dieviškosios išminties šviesos. Vienas, dar tebegyvendamas šiame pasaulyje, buvo Dievo įšventintas ir kanonizuotas Danguje, tartum būtų paskirtas jau motinos įščiose – ir tai buvo brolis Rufinas, Asyžiaus didikas, ištikimiausias Kristui vyras.

Kiekvienas iš jų buvo pažymėtas tam tikrais šventumo ženklais, apie kuriuos toliau ir bus kalbama.¹

2. Apie tobulą brolio Bernardo atsivertimą

Pirmasis iš jų, pirmagimis ir pagal laiką, ir pagal šventumo malonę, buvo brolis Bernardas iš Asyžiaus, jo atsivertimas įvyko štai kaip.

Šv. Pranciškus dar vilkėjo kaip pasaulietis, nors jau buvo išsižadėjęs pasaulio ir ilgą laiką klajojo aplink Asyžių apgailėtinais atrodydamas ir taip save marindamas atgaila, kad daugelis jį laikė silpnapročiu ir tyčiojosi iš jo kaip iš pamišėlio, giminės ir svetimi vijo jį šalin įžeidinėdami, apmėtydami akmenimis ir drabstydami purvais. Taip maitinamas dieviška druska ir savo siela tvirtai įsišaknijęs Šventosios

Dvasios ramybėje, jis kiekvieną skriaudą, kiekvieną patyčią iškentė kantriai, su džiugesiu veide, lyg būtų kurčnebylis.

Asyžiaus sinjoras Bernardas, vienas iš turtingiausių ir išmintingiausių viso miesto didikų, kurio nuomonę visi gerbė, ėmė vis labiau susimąstyti apie šv. Pranciškaus panieką šiam pasauliui, begalinę kantrybę, su kuria jis kentė skriaudas, ir kaip jis, visų nekenčiamas ir niekinamas, per dvejus metus darėsi vis tvirtesnis ir kantresnis. Ir ėmė jis sau galvoti: „Šitas Pranciškus iš tikrųjų turi būti gavęs didelę Dievo malonę.“

Taip įkvėptas Dievo, kartą jis pasikvietė šv. Pranciškų kartu pavakarieniauti. Šventasis nuolankiai sutiko, ir tą vakarą jie valgė vakarienę drauge.

Tačiau sinjoras Bernardas slapta troško ištirti šv. Pranciškaus šventumą ir planavo, kaip tai padaryti, tad pakvietė jį likti nakvoti. Ir kai šis nuolankiai sutiko, sinjoras Bernardas liepė pakloti jam lovą savo kambaryje, kur naktį visuomet degdavo spingsulė.

Šv. Pranciškus, norėdamas nuslėpti gautas dieviškąsias malones, vos įėjęs kambarin krito į lovą, tuo parodydamas, kaip nori miego. Bet garbusis Bernardas ketino visą naktį slapčia jį stebėti. Jis taip pat greit atsigulė ir griebėsi gudrybės: truputį padelsęs ėmė garsiai knarkti, tartum kietai miegotų.

Tada šventasis, visuomet ištikimai slėpdavęs Dievo paslaptis, pamanė, kad sinjoras Bernardas iš tikrųjų užmigo, ir nakčiai neįpusėjęs atsikėlė melstis. Žvelgdamas į dangų ir iškėlęs rankas, jis meldėsi su nepaprastu dvasios įkarščiu ir atsidavimu tardamas: „Mano Dievas ir mano viskas!“ Po

šių žodžių jis apsipylė ašaromis ir vėl kartojo juos su tokiu širdingu atkaklumu, tokia ištikimybė, kad iki pat Rytmetinės nieko kita neištarė, tik: „Mano Dievas ir mano viskas!“¹

Šv. Pranciškus tarė šiuos žodžius susikaupęs, apmąstydamas ir stebėdamasis Visagallo Dievo gerumu, Dievo, kuris, regis, pasigailėjo sergančio pasaulio ir numatė, kokiais vaistais jį pagydyti per savo mažąją neturtėlį Pranciškų. Apšviestas pranašystės dvasios, regėdamas didžius darbus, kuriuos Dievas ketina atlikti per jo ordiną, ir tos pačios dvasios galia jausdamas savo paties bejėgiškumą, kokios dar menkos jo dorybės, jis šaukėsi Dievo, be kurio žmogus per silpnas ką nors nuveikti, kad šis savo gailestingumu ir visagalybe paremtų, papildytų ir užbaigtų tai, ko jis pats vienas nepajėgs padaryti. Ir kaip tik todėl jis meldėsi: „Mano Dievas ir mano viskas.“²

Dabar garbusis Bernardas spingsulės šviesoje pamatė įkvėpto šv. Pranciškaus elgseną ir, kai savo širdyje dėmesingai svarstė šventojo tariamus žodžius, kai susikaupęs stebėjo jo atsidavimą, į pačias jo širdies gelmes nužengė Šventoji Dvasia ir įkvėpė jį keisti savo gyvenimą.

Todėl išaušus rytui jis pasišaukė šv. Pranciškų ir tarė jam: „Broli Pranciškau, širdyje aš apsisprendžiau galutinai palikti šį pasaulį ir sekti paskui tave darydamas, ką tik man liepsi.“

Tai išgirdęs šv. Pranciškus sieloje apsidžiaugė ir tarė: „Sinjore Bernardai, tai, ką jūs pasakėte, yra taip kilnu ir taip sunku suvokti, kad mes turime prašyti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus patarimo, tegu Jis pats atskleidžia mums savo valią ir pamoko, kaip ją įvykdyti. Tad eikime kartu į vyskupo bažnyčią, ten rasime gerą kunigą, laikantį Mišias, jas iš-

klausę melsimės iki Tercijos^{**}. Savo malda prašysime mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, kad malonėtų per mišiolą atvertimą tris kartus parodyti tą kelią, kurį Jis nori mums parinkti.“

Ir garbusis Bernardas atsakė, kad jis su tuo netgi labai sutinka. Tuomet jie nukeliavo į vyskupo bažnyčią.³ Kai išklausė Mišias ir pasimeldė iki Tercijos, minėtasis kunigas, šv. Pranciškaus ir sinjoro Bernardo prašomas, paėmė mišiolą ir persižegnojęs tris kartus jį atvertė vardan mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus.

Pirmą kartą atvertus pasitaikė žodžiai, kuriuos Evangelijoje Kristus sako jaunuoliui, klausiančiam, kaip tapti tobulam: „Jei nori būti tobulas, eik parduok, ką turi, ir išdalyk vargšams, tai turėsi lobį danguje. Tuomet ateik ir sek paskui mane.“

Antrą kartą atvertus pasitaikė žodžiai, kuriuos Kristus taria apaštalams siųsdamas juos skelbti Evangelijos: „Nieko neimkite kelionei: nei lazdos, nei krepšio, nei duonos, nei pinigų“, tuo norėdamas juos pamokyti, kad jie turi sudėti visas savo viltis į Dievo paramą ir rūpintis vien skelbti Evangeliją.

Trečią kartą atvertus mišiolą pasitaikė tokie Kristaus žodžiai: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi.“

Ir kai jie pamatė tuos žodžius, šv. Pranciškus pasakė sinjorui Bernardui: „Tai patarimas, kurį mums duoda Kristus. Tad eik ir tobulai vykdyk, ką išgirdai. Tebūnie pagarbintas

* Viena iš Liturginių valandų. Kitos – Aušrinė, Rytmetinė, Dieninė, Naktinė, Prima, Seksta, Nona (*vert. past.*).

Viešpats Jėzus Kristus, kuris teikėsi parodyti mums savo evangelinį gyvenimo kelią!“

Tai išgirdęs garbusis Bernardas tuoju pat nuėjo ir pardavė visą savo turtą (o jis iš tikrųjų buvo labai turtingas), ir su didžiu džiaugsmu viską išdalijo vargšams. Nešiodamasis pinigų užančio kišenėje, jis dosniai ir kilniaširdiškai juos dalijo našlėms ir našlaičiams, piligrimams ir vienuolynams, ligoninėms. Ir visur šv. Pranciškus ištikimai jį lydėjo ir jam padėjo.

Vienas žmogus, vardu Silvestras, išvydęs, kaip dosniai šv. Pranciškus dalija pinigų vargšams ir nereikalauja gražinti, pajuto godulį ir tarė: „Tu man dar ne viską sumokėjai, ką privalėjai, už tuos akmenis, kuriuos pirkai iš manęs bažnyčioms atstatyti.“ Šv. Pranciškus, stebėdamasis jo godumu ir nenorėdamas ginčytis, kaip tikras Evangelijos sekėjas, kuris duoda kiekvienam, kas prašo, įkišo rankas į sinjoro Bernardo užantį, ištraukė pilnas riešukučias pinigų ir sukišo juos į Silvestro užantį. Tada pasakė: „Jei paprašysi daugiau, duosiu tau dar.“ Bet šis liko patenkintas ir nuėjo namo.

Vėlai vakare, apmąstydamas, ką yra nuveikęs per dieną, jis prikaišiojo sau dėl godumo ir stebėjosi garbiojo Bernardo užsidedimu ir šv. Pranciškaus šventumu. Ir tris naktis iš eilės Dievas siuntė jam regėjimą: iš šv. Pranciškaus burnos kilo didžiulis auksinis kryžius, jo viršus siekė dangų, o skersinis driekėsi nuo rytų iki vakarų, nuo vieno pasaulio krašto ligi kito. Šiuo regėjimu Dievo palytėtas, jis dėl Viešpaties atsižadėjo viso savo turto ir išdalijo jį vargšams. Vėliau tapo Mažesniuoju broliu ir gyvendamas ordine tapo toks šventas ir kupinas malonės, kad kalbėdavosi su Dievu kaip su

bičiuliu, – pats Pranciškus buvo keletą kartų tai patyręs ir apie tai bus vėliau papasakota.

Panašiai ir sinjoras Bernardas, dėl Viešpaties atsižadėjus viso savo turto, gavo tokią didelę malonę, kad dažnai Viešpaties būdavo panardinamas į dieviškąją kontempliaciją. Ir šv. Pranciškus mėgdavo sakyti, kad Bernardas vertas didžios pagarbos ir kad kaip tik jis įsteigė jų ordiną, nes jis pirmasis pradėjo gyventi evangeliniu neturtu – išdalijo viską vargšams ir nieko sau nepasiliko, bet atidavė save nuogutėlį į Nukryžiuotojo rankas. Tebūna Jis mūsų šlovinamas per amžių amžius. Amen.⁴

3. Apie šv. Pranciškaus ir brolio Bernardo nuolankumą bei klusnumą

Pranciškus, labai ištikimas Nukryžiuotojo Kristaus tarnas, dėl griežtos atgailos ir nepaliaujamo verksmo beveik apako ir vos begalėjo ką įžiūrėti.

Vieną dieną, ketindamas pasikalbėti su broliu Bernardu apie Dievą, šv. Pranciškus paliko savo būstą ir iškeliavo ten, kur buvo apsistojęs brolis Bernardas. Priejęs jo būstą pamatė brolių Bernardą, besimeldžiantį giraitėje, visiškai pasinėrusį į šventą kontempliaciją ir susivienijusį su Dievu.¹ Šv. Pranciškus įžengė į giraitę ir pašaukė jį: „Ateik pasikalbėti su šiuo aklu žmogumi!“

Bet brolis Bernardas nieko neatsakė ir neatėjo pas jį, nes buvo pasiekęs gilią kontempliaciją ir tuo metu jo sąmoningumas buvo pakylėtas Dievop.

Brolis Bernardas turėjo ypatingą gebėjimą kalbėti apie Dievą, tai šv. Pranciškus jau daug kartų buvo patyręs ir kaip tik todėl labai troško su juo pasikalbėti. Tad, kiek luktelėjęs, pašaukė brolių antrą ir trečią sykį kartodamas: „Ateik pasikalbėti su šiuo aklu žmogumi!“ Tačiau brolis Bernardas išvis jo negirdėjo ir todėl nei atsakė, nei priėjo. Taigi šv. Pranciškus pasitraukė labai nuliūdęs, nusteбęs ir susikrimtęs, kad brolis Bernardas net triskart pašauktas nepanoro prie jo priėti.

Grįždamas atgal ir šitaip mąstydamas šv. Pranciškus, dar nespėjęs toli nueiti, staiga tarė savo palydovui: „Luktelėk čia truputį!“ Pasitraukęs nuošaliau jis ėmė melstis, prašydamas Dievą atskleisti jam, kodėl brolis Bernardas nieko neatsakė. Taip besimeldžiant jį pasiekė Dievo balsas: „Kodėl tu nerimsti, mažasis neturtėli? Nejaugi žmogus turi palikti Dievą dėl kūrinio? Kai tu pašaukei brolių Bernardą, jis buvo susivienijęs su manimi ir todėl negalėjo nei priėti prie tavęs, nei tau atsakyti. Tad nesistebėk, kad jis negalėjo kalbėtis su tavimi, – jis nesuvokė aplinkos ir iš viso tavęs negirdėjo.“ Vos tik šv. Pranciškus gavo iš Dievo šį atsakymą, iškart nuskubėjo pas brolių Bernardą nuolankiai atsiprašyti už tai, ką apie jį pagalvojo. Bet šventas brolis Bernardas, išvydęs jį ateinant, atbėgo jo pasitikti ir puolė po kojomis. Šv. Pranciškaus nuolankumas sutiko brolio Bernardo pagarbą ir geraširdiškumą. Tada šv. Pranciškus liepė jam keltis ir labai nusižeminęs papasakojo apie savo mintis ir susirūpinimą, ir kaip Dievas jį dėl to pabarė. O galop pridūrė: „Dėlei švento klusnumo daryk, ką tau liepsiu.“

Brolis Bernardas būgštavo, kad šv. Pranciškus gali parei-

kalauti ko nors nepaprasta, kaip dažnai padarydavo, ir norėjo garbingai išvengti to paklusnumo. Tad atsakė: „Tėve, aš pasirengęs klausyti tavęs, jeigu ir tu pažadi daryti, ką aš tau liepsiu.“

Šv. Pranciškus atsakė: „Aš sutinku.“

Ir tada brolis Bernardas paklausė: „Sakyk, tėve, ko nori, kad padaryčiau?“

Šventasis tarė: „Kad būčiau nubaustas už savo išpuikimą ir širdies įžūlumą, dėl švento klusnumo aš įsakau tau: kai atsigulsiu aukštielninkas ant žemės, tu stokis viena koja man ant kaklo, kita – ant burnos ir taip ženklų per mane tris kartus iš vienos pusės į kitą. Ir taip žengdamas turi mane gėdyti ir koneveikti, o svarbiausia – sakyti: „Gulėk, storžievi, Pjetro di Bernardonės sūnau!“ Ir dar labiau mane plūsti: „Iš kur tu turi tiek išdidumo, toks niekam tikęs padarė?“

Išgirdęs šiuos žodžius, brolis Bernardas suprato, kad jam bus sunku tai padaryti, tačiau iš švento paklusnumo jis kiek galėdamas atsargiau padarė tai, ką liepė šv. Pranciškus.² Kai tai buvo atlikta, šv. Pranciškus pasakė: „Dabar, broli Bernardai, liepk man daryti tai, ko tu nori, nes prižadėjau tavęs klausyti.“

Brolis Bernardas paprašė: „Dėl švento klusnumo liepiu tau – kai tik būsim drauge, peik mane ir griežtai taisyk blogus mano įpročius.“

Dabar šv. Pranciškus labai nustebo: brolis Bernardas buvo toks šventas, kad Pranciškus jį labai gerbė ir visai nemanė, esą apskritai jį reikėtų taisyti.

Ir nuo tada šv. Pranciškus vengė kiek ilgiau likti drauge su broliu Bernardu, kad iš švento klusnumo nereikėtų tai-

syti ir peikti to, kurį jis žinojo esant tokį šventą. Ir nors jis ilgėdavosi susitikti su broliu Bernardu ar išgirsti jį kalbant apie Dievą, turėdavo palikti jį ir kuo greičiau pasitraukti. Ir įdomu buvo stebėti, kaip tėvo ir jo pirmagimio sūnaus – brolio Bernardo – viduje vyksta tam tikras konfliktas, ypač tarp klusnumo ir geraširdiškumo, kantrybės ir nusižemimumo. Tačiau didžiai įkvėpdavo, kai regėdavai, kaip meiliai, pagarbiai ir nuolankiai šv. Pranciškus elgiasi ir kalba su broliu Bernardu.

Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

4. Kaip šv. Pranciškus keliavo į Šv. Jokūbo bažnyčią ir ko angelas paklausė brolio Elijo

Ordino gyvavimo pradžioje, kol šiam tepriklausė vos keli vienuoliai ir daug būstų buvo tuščių, šv. Pranciškus, norėdamas pareikšti savo atsidavimą, kartu su keliais broliais, tarp jų – ir broliu Bernardu, iškeliavo į Šv. Jokūbo bažnyčią Galisijoje.¹

Eidami keliu viename krašte jie sutiko vargšą ligonį, šv. Pranciškui jo pagailo, ir jis tarė broliui Bernardui: „Sūnau, norėčiau, kad tu liktum čia ir paslaugytum šį ligonį.“ Brolis Bernardas tuoj pat nuolankiai atsiklaupė ir nuleido galvą, taip priimdamas švento tėvo paliepimą, ir pasiliko tame krašte, o šv. Pranciškus su kitais bendražygiais patraukė į Šv. Jokūbo bažnyčią.

Kai jie atkeliavo ir visą naktį praleido toje bažnyčioje meldamiesi ir adoruodami, Dievas šv. Pranciškui apreiškė,

kad jis turėsiąs įsteigti visame pasaulyje daugybę vienuolynų, nes jo ordinui skirta skleisti ir gausėti. Po šio dieviškojo apreiškimo šv. Pranciškus įvairiuose kraštuose ėmė steigti vienuolijos būstus.

Grįždamas tuo pačiu keliu šv. Pranciškus rado brolių Bernardą. Ligonis, patikėtas broliui Bernardui, jau buvo visiškai pasveikęs. Tad šv. Pranciškus leido broliui Bernardui į Šv. Jokūbo bažnyčią nukeliauti kitais metais. O pats grįžo į Spoleto slėnį.

Apsistojęs viename atokiame būste² kartu su broliu Motiejumi, broliu Eliju ir keliais kitais, vieną dieną šv. Pranciškus nuėjo į giraitę pasimelsti. Jo bendražygiai labai jį gerbė ir nieku gyvu nedrįsdavo sutrukdyti šventojo maldos žinodami, kad Dievas jam meldžiantis suteikia didelių malonių. Ir atsitiko taip, kad prie vienuolyno vartų priėjo gražus jaunikaitis, apsirengęs kelionės drabužiais, ir ėmė taip smarkiai, nekantriai ir ilgai belsti, kad tokiu neįprastu beldimusi labai nustebino vienuolius. Brolis Motiejus priėjo prie vartų ir atvėręs juos paklausė jaunuolio: „Sūnau, regis, tu niekada dar nesi buvęs prie vienuolyno vartų ir nežinai, kaip reikia belsti?“ O jaunuolis atsakė: „Ir kaip aš turėčiau belsti?“ Brolis Motiejus pamokė: „Belsk tris kartus iš eilės, tada palauk, kol brolis sukalbės vieną „Tėve mūsų“ ir ateis pas tave. Ir tik tuomet, jei niekas neprieis, belsk dar sykį.“ Tačiau jaunuolis paaiškino: „Aš labai skubu, prieš akis – ilga kelionė, todėl ir beldžiu taip smarkiai. Atėjau čia pasikalbėti su broliu Pranciškum, bet jis šiuo metu giraitėje kontempliuoja, ir aš nenoriu jo trukdyti. Tad eik ir pakviesk man brolių Eliją; esu girdėjęs, kad jis labai išmintingas, noriu jo šio to paklausti.“

Brolis Motiejus nuėjo ir pakvietė brolių Eliją pas jauninkaitį, bet kadangi Elijas buvo išdidus ir irzlus, tai supyko ir atsisakė eiti. Brolis Motiejus nežinojo, ką daryti nei ką sakyti jaunuoliui, mat jeigu pasakys: brolis Elijas negali ateiti, – sumeluos, o jeigu pasakys: supyko ir nenori ateiti, – nuogąstavo papiktinsiąs jaunuolį.

Taigi broliui Motiejui delsiant jaunuolis vėl ėmė belsti kaip anksčiau. Brolis Motiejus nuskubėjo prie vartų ir pasakė jam: „Tu nesibeldi taip, kaip aš tave mokiau.“

O šis jaunuolis buvo Dievo angelas, tad aplenkdamas brolio Motiejaus atsakymą jis tarė: „Brolis Elijas nenori ateiti pas mane, todėl eik pas brolių Pranciškų ir pasakyk, kad aš atėjau su juo pasikalbėti, tačiau nenoriu trukdyti jo maldos ir prašau atsiųsti man brolių Eliją.“

Brolis Motiejus nuėjo pas brolių Pranciškų, kuris meldėsi giraitėje pakėlęs akis į dangų, ir perdavė, ko prašė jauninkaitis ir ką atsakė brolis Elijas.

Net nekrusteldamas ir nenuleisdamas akių šv. Pranciškus pasakė: „Eik ir pasakyk broliui Elijui, kad dėlei klusnumo tučtuojau eitų pas jauninkaitį.“

Išgirdęs šv. Pranciškaus paliepimą, brolis Elijas taip įsirdo, kad priėjęs prie vartų piktai juos atšovė, sukeldamas daug triukšmo ir sumaišties, ir paklausė jaunikaičio: „Kogi tu nori?“

Jauninkaitis atsakė: „Žiūrėk, broli Elijau, nebūk toks piktas, kaip dabar pasirodei, nes pyktis aptemdo protą ir trukdo jam pažinti tiesą.“

Tada brolis Elijas dar kartą paklausė: „Sakyk, ko tau išmanęs reikia?“

Ir jaunuolis pasakė: „Ar šventosios Evangelijos sekėjams galima valgyti tai, kas prieš juos padėta, kaip Kristus sakė savo mokiniams? Ir dar aš tavęs klausiu, ar gali koks nors žmogus Evangelijos sekėjams uždėti tokią naštą, kuri prieštarauja evangelinei laisvei?“

Brolis Elijas išdidžiai atsakė: „Aš puikiai žinau atsakymą į šį klausimą, bet tau nesakysiu. Keliauk sau, kur keliavęs.“

Jaunuolis tarė: „Aš geriau už tave atsakyčiau į šį klausimą.“

Brolis Elijas supykęs užšovė vartų skląsti ir nuėjo. Pamažu jis ėmė svarstyti tą klausimą ir suglumo niekaip nerasdamas atsakymo. Mat, būdamas ordino vikaru, be Evangelijos ir šv. Pranciškaus Įstatų, dar buvo paskelbęs potvarkį, neleidžiantį ordino broliams valgyti mėsos. Taigi klausimas, žinoma, buvo taikomas kaip tik jam. Negalėdamas pats išspręsti šios problemos ir prisimindamas, koks kuklus buvo tas jaunuolis ir kaip jis sakė galįs atsakyti į šį klausimą geriau nei brolis Elijas, jis grįžo prie vartų ir atšovė juos ketindamas paklausti atsakymo. Tačiau už vartų jau nieko nebebuvo, nebegalėjo Elijas vaikino rasti nė vienuolyno apylinkėse. Mat šis jaunuolis buvo Dievo angelas ir nebelaukė, nes Elijas, apimtas puikybės, nebuvo vertas su juo kalbėtis.³

Šv. Pranciškus, kuriam Dievas atskleidė visa, kas buvo nutikę, sugrįžo iš miško ir smarkiai išbarė brolių Eliją: „Blogai darai, išdidusis broli Elijau, kad išvarai šventus angelus, kurie ateina mūsų pamokyti. Ir sakau tau: aš labai bijau, kad tavo išdidumas privers tave baigti savo dienas nebe ordine.“ Taip ir nutiko, kaip numatė šv. Pranciškus: Elijas mirė palikęs ordiną.

Tą pačią dieną, tą pačią valandą, kai šis angelas paliko brolių Eliją, jis pasirodė lygiai tuo pačiu pavidalu broliui Bernardui, grįžtančiam iš Šv. Jokūbo bažnyčios ir sustojusiam ant upės kranto, nes niekaip negalėjo per ją persikelti. Angelas pasveikino brolių Bernardą jo tarme: „Telydi tave Dievo ramybė, gerasis broli!“

Brolis Bernardas, stebėdamasis gražia jaunuolio išvaizda ir tarme, kuria buvo kalbama jo gimtajame krašte, ramiu pasisveikinimu ir džiugia veido išraiška, paklausė: „Iš kur eini, gerasis vaikine?“

Angelas atsakė: „Kelioju iš ten, kur yra apsistojęs šv. Pranciškus. Norėjau pasikalbėti su juo, bet negalėjau, nes jis giraitėje mąstė apie Dievą, o aš nenorėjau jo trukdyti. Kartu su juo ten apsistoję brolis Motiejus, brolis Egidijus ir brolis Elijas. Brolis Motiejus pamokė mane belstis į jūsų vartus taip, kaip pratę vienuoliai. O brolis Elijas nenorėjo man atsakyti į klausimą, vėliau gailėjosi, norėjo susirasti mane ir pasikalbėti, bet nebegalėjo.“

Tai papasakojęs angelas paklausė: „Brangusis žmogau, kodėl tu delsi keltis per upę?“

Bernardas atsakė: „Upė gili, ir aš bijau.“

Angelas pasiūlė: „Nebijok, eime drauge!“

Ir paėmęs brolių Bernardą už rankos, vienu mirksniu saugiai perkėlė jį į kitą upės krantą.

Tada brolis Bernardas suprato, kad tai – vienas iš Dievo angelų, ir labai apsidžiaugęs su pagarba ir atsidavimu sušuko: „O, palaimintasis Dievo angele, pasakyk man savo vardą!“

Angelas tarė: „Kodėl tu klausi nuostabaus mano vardo?“ – ir dingo, palikęs brolių Bernardą tokį laimingą, kad

visą likusį kelią šis ėjo sklidinas džiaugsmo. Jis įsidėmėjo ir dieną, ir valandą, kurią jam pasirodė angelas, ir nuėjęs tan būstan, kur buvo apsistojęs šv. Pranciškus ir jo broliai, smulkiai apsakė jiems visą nutikimą. Taip jie įsitikino, kad tas pats angelas tą pačią dieną, tą pačią valandą buvo pasirodęs ir jiems, ir jam. Ir dėkojo Viešpačiui. Amen.

5. Kaip brolis Bernardas keliavo į Boloniją

Kadangi šv. Pranciškus ir jo bendražygiai buvo Dievo pašaukti ir išrinkti širdimi ir darbais nešti Kristaus Kryžių, o žodžiais jį skelbti, tai jie ir patys atrodė kaip nukryžiuoti – tokie ir buvo – tiek savo abitu, tiek griežtu gyvenimo būdu, tiek savo elgsena bei darbais. Iš meilės Kristui jie labiau troško gėdos ir patyčių negu tuščios garbės, šlovinimo ar pasaulio pagyrų. Skriaudžiami jie džiaugdavosi, giriami liūdėdavo. Ir taip jie ėjo per pasaulį tartum keliaujantys maldininkai ar svetimšaliai, kartu su savimi neimdami nieko, tik Kristų, ir tą nukryžiuotą. Ir kadangi jie buvo gyvos tikrojo vynmedžio – Kristaus – šakelės, subrandindavo didelių ir gražių vaisių tose sielose, kurias laimėdavo Dievui.

Kartą ordino gyvavimo pradžioje šv. Pranciškus pasiuntė brolių Bernardą į Boloniją, kad šis galėtų ten pasitarnauti Dievui ta malone, kurią yra gavęs. Brolis Bernardas, apsiginklavęs Kristaus Kryžiumi ir pasiėmęs į bendražygius šventą paklusnumą, persižegnojo ir išvyko į Boloniją.¹

Pamatę jį vilkintį nejprastu ir paniekos vertu abitu, berniūkščiai ėmė krėsti iš jo juokus ir visaip jį skaudinti, kaip

jie elgdavosi su pamišėliais. Tačiau tikrai šventas brolis Bernardas iš meilės Kristui ne tik kantriai viską pakentė, bet ir džiaugėsi. O kad dar labiau būtų panašus į Kristų, kuris pavertė save „žmonių gėda ir atstumtuoju“, jis tyčia nuėjo į miesto aikštę ir ten atsisėdo, kad žmonės turėtų progą iš jo tyčiotis. Kol jis ten sėdėjo, aplinkui prisirinko daugybė berniūkščių ir suaugusiųjų, vieni stūmė jį atgal, kiti – pirmyn, kai kurie žėrė į jį dulkes ar svaidė akmenis, dar kiti visaip tampė. Tačiau brolis Bernardas liko toks pat kantrus ir džiūgaujantis, laimingu veidu, nesipriešino ir nesiskundė. Jis netgi tyčia dar keletą dienų grįždavo į tą pačią aikštę iškęsti tų pačių pasityčiojimų. Kad ir kaip buvo skaudinamas, džiugesys veide rodė, kad jo siela lieka rami.

O kadangi kantrybė yra tobulumo apraiška ir dorybės įrodymas, vienas išsilavinęs teisės daktaras, regėdamas, kad brolio Bernardo tvirtumo ir dorybingumo tiek dienų negali palaužti jokie įžeidimai, jokios patyčios, tarė sau: „Šitas žmogus iš tikrųjų, matyt, yra šventas.“ Ir priėjęs prie jo paklausė: „Kas tu esi ir kodėl čia atėjai?“

Kaip atsakymą brolis Bernardas iš užančio išsitraukė šv. Pranciškaus Įstatus, kuriuos nešiojosi širdyje ir vykdė gyvenimu, ir padavė jam paskaityti.²

Ir kai teisėjas juos visus perskaitė, pamatęs, kokie jie tobuli, labai nustebo ir susijaudino, nes buvo dvasingas žmogus. Atsigręžęs į savo bičiulius jis tarė: „Tai iš tiesų yra tobuliausias religinio gyvenimo būdas iš visų, apie kokius tik aš esu kada girdėjęs. Taigi šis žmogus ir jo bendražygiai yra vieni iš švenčiausių žmonių pasaulyje. Todėl tie, kurie jį

skaudina, daro labai didelę nuodėmę. Jį reikėtų kuo labiausiai gerbti, nes jis yra didis ir tikras Dievo draugas!“

O broliui Bernardui tarė: „Mano brangusis žmogau, jei man būtų leista parodyti jums vietą, kurioje galėtumėte deramai tarnauti Dievui, ir jūs ją priimtumėte, aš mielai jums ją pasiūlyčiau dėl savo sielos išganymo.“

Brolis Bernardas atsakė: „Pone, manau, tai padaryti jus įkvėpė pats mūsų Viešpats Jėzus Kristus. Aš mielai priimu jūsų pasiūlymą dėl Kristaus pašlovinimo.“

Tada minėtasis teisėjas su džiaugsmu ir meile nusivedė jį į savo namus. Vėliau parodė jam žadėtąją vietą ir ją atidavė, pats apmokėjo už jos sutvarkymą ir įrengimą. Ir nuo to laiko tapo brolio Bernardo ir jo bičiulių tėvu ir ypatingu globėju.³

O brolių Bernardą žmonės pradėjo labai gerbti dėl jo šventų pokalbių; kiekvienas, kuris galėjo jį paliesti, išgirsti ar pamatyti, laikė save palaimintu. Tačiau jis, kaip tikras ir nusižeminęs Kristaus ir nuolankiojo Pranciškaus mokinys, bijodamas, kad jam parodyta pasaulio garbė nesutrikdytų jo sielos ramybės ir išganymo, grįžo pas šv. Pranciškų ir pasakė: „Tėve, vienuolynas Bolonijos mieste įkurtas, tad pasiųsk keletą vienuolių jo prižiūrėti ir ten įsikurti, kadangi aš pats jau nieko gero ten nebegaliu nuveikti. Dėl pernelyg didelės man rodomos pagarbos bijau, kad galiu ten daugiau prarasti nei įgyti.“

Šv. Pranciškus, išklausęs visa, ką Dievas nuveikė per brolių Bernardą, nušvito, pradžiugo ir ėmė dėkoti Dievui, šlovindamas Jį, kad dėl žmonių išganymo pradėjo skleisti mažųjų neturtėlių Kryžiaus sekėjų ordiną. Paskui išrinko

keletą mokinių ir pasiuntė juos į Boloniją ir Lombardiją. Ir kadangi žmonių pasitikėjimas jais stiprėjo, jie pradėjo gauti daug būstų įvairiuose kraštuose.

Gerojo Jėzaus pagarbinimui ir pašlovinimui. Amen.

6. Apie įstabią brolio Bernardo mirtį

Brolis Bernardas buvo toks šventas, kad pats šv. Pranciškus jautė jam meilingą pagarbą, vertino pokalbius su juo ir dažnai jam nesant jį girdavo.

Kartą, kai šv. Pranciškus karštai meldėsi, Dievas jam apreiškė, kad Dievo Apvaizda broliui Bernardui leis ištverti daugybę sunkių kovų su velniais. Nuoširdžiai užjausdamas brolių Bernardą, kurį mylėjo kaip sūnų, daugelį dienų Pranciškus meldėsi, pavesdamas jį Jėzaus Kristaus globai ir pro ašaras prašydamas Dievą, kad padėtų jam atremti velnio puolimus. Ir kai šv. Pranciškus taip karštai meldėsi ir susirūpinęs budėjo, vieną dieną Dievas jam atsakė: „Nebijok, Pranciškau, visos pagundos, kurios apniks brolių Bernardą, leistos tam, kad jis stiprėtų dorybėmis ir pelnytų malonių vainiką. Galop jis laimės džiaugsmingą pergalę prieš visus jį puolusius priešus, nes šis brolis Bernardas yra vienas iš Dievo karalystės išrinktųjų.“

Toks atsakymas šv. Pranciškų padarė neapsakomai laimingą, ir jis karštai dėkojo Viešpačiui Jėzui Kristui. Nuo to laiko jis daugiau neturėjo abejonių ir nesibaimino dėl brolio Bernardo, bet mylėjo jį su vis didesniu džiugesiu ir vis labiau gerbė.¹

Šią pagarbą jam rodė ne tik per visą savo gyvenimą, bet ir mirties valandą. Mat mirdamas šv. Pranciškus, kaip ir šventas patriarchas Jokūbas, apsuptas ištikimų savo sūnų, liūdinčių ir verkiančių mirštančio mylimo tėvo, pasakė: „Kur yra mano pirmagimis sūnus? Eikš čia, brangusis sūnau, kad mano siela galėtų prieš mirtį tave palaiminti.“ Tada brolis Bernardas sušnibždėjo broliui Elijui, kuris tuo metu buvo ordino vikaras: „Tėve, priek prie šventojo iš dešinės, kad jis galėtų tave palaiminti.“ Ir kai brolis Elijas priėjo iš dešinės, šv. Pranciškus, apakęs nuo pernelyg gausiai liėtų ašarų, uždėjo dešinę ranką broliui Elijui ant galvos ir tarė: „Tai ne mano pirmagimio, ne brolio Bernardo, galva.“ Tada brolis Bernardas priėjo iš kairės ir šv. Pranciškus sukryžiaavo rankas, kairę ranką uždėjo broliui Elijui ant galvos, dešinę – broliui Bernardui sakydamas: „Telaimina tave mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Tėvas visokeriopu dvasiniu ir dangišku palaiminimu Kristuje. Ir kadangi tu buvai pirmasis šiame šventame ordine išrinktas būti evangelinio gyvenimo pavyzdžiu ir sekti Kristaus evangeliniu neturtu – nes ne tik atsižadėjai visos savo nuosavybės ir viską išdalijai vargšams iš meilės Kristui, bet ir pats save šiame ordine paaukojai Dievui kaip malonią auką – telaimina tave mūsų Viešpats Jėzus Kristus, laiminu ir aš, jo vargšas mažasis tarnas, nesibaigiančiu palaiminimu: ar kur eitum, ar stovėtum, budėtum ar miegotum, gyventum ar mirtum. Kas tave laimins, tebūnie palaimintas, o kas tave keiks, tenelieka nenubaustas. Būk galva visiems savo broliams, ir visi vienuoliai teklauso tavo žodžio. Spręsk pats, ką priimti į šį ordiną, o ką išvary-

ti. Ir nė vienas brolis neturės tau valdžios. Ir tu esi laisvas keliauti ir apsistoti, kur nori.“²

Po šv. Pranciškaus mirties broliai mylėjo ir gerbė Bernardą kaip tikrą tėvą. Jam mirštant iš įvairių pasaulio kraštų susirinko daugybė vienuolių. Tarp jų buvo ir angeliškasis, dieviškasis brolis Egidijus. Pamatęs brolių Bernardą, jis su didžiu džiaugsmu pasakė: „*Sursum corda*, broli Bernardai, *sursum corda!*“

Ir šventas brolis Bernardas slapčia paprašė vieno brolio parengti broliui Egidijui tinkamą vietą kontempliacijai.

Kai išmušė paskutinė jo gyvenimo valanda, jis liepė kils-
telėti jį ir visiems susibūrusiems aplink tarė: „Mano bran-
giausieji broliai, nenoriu jums daug kalbėti. Tačiau jūs tu-
rite suprasti, kad aš esu buvęs tokioje padėtyje, kokioje da-
bar esate jūs, o jūs kada nors atsidursite dabartinėje mano
padėtyje. Ir štai ką aš jaučiu savo sieloje: net dėl tūkstančių
pasaulių, tokių kaip šis, negalėčiau netarnauti mūsų Vieš-
pačiui Jėzui Kristui. Ir aš kaltinu save dėl visų savo nusizen-
gimų Viešpaties Jėzaus Kristaus bei jūsų visų akivaizdoje.
Brangiausi mano broliai, mylėkite vienas kitą.“

Po šių žodžių ir dar kelių gerų patarimų jis vėl atsigulė
ir jo veidas, visų brolių nuostabai, suspindo neapsakomu
džiugesiu. Šitaip džiūgaudama šventa ir palaiminga jo siela,
vainikuota garbe, iškeliavo iš šio pasaulio į aną – angelų ir
šventųjų, – laimėjusi pergalę, kuri ir buvo jam žadėta.

Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

7. Apie nepaprastąjį šv. Pranciškaus keturiasdešimties dienų pasninką

Kadangi šv. Pranciškus, ištikimasis Kristaus tarnas, daugeliu bruožų buvo bemaž kaip antrasis Kristus, atsiųstas į pasaulį dėl žmonių išganymo, Dievas Tėvas panorėjo jį padaryti daugeliu poelgių panašų į savo Sūnų Jėzų Kristų, kaip tai matyti iš dvylikos šaunių bendražiogių grupelės, iš įstabios šventų stigmų paslapties ir iš ilgo pasninko per šventą Gavėnią, kurio jis laikėsi štai kaip.

Kartą per Užgavėnes, kai šv. Pranciškus buvo prie Perudžos ežero, artimo bičiulio namuose, kur ir nakvojo, Dievas įkvėpė jį keltis gavėti į to ežero salą. Tad šv. Pranciškus paprašė bičiulio, kad šis Pelenų šventės naktį iš meilės Jėzui perkeltų jį savo valtele į tą negyvenamą salą taip, kad niekas nepastebėtų. Žmogus iš nuoširdaus atsidavimo šv. Pranciškui uoliai ir rūpestingai įvykdė jo prašymą. Vidunaktį jis atsikėlė, parengė savo mažą valtėlę ir perkėlė jį į salą kaip tik Pelenų dienai. Šv. Pranciškus nieko nepasiėmė, tik du kepalėlius duonos. Kai jie atplaukė į salą ir jo bičiulis jau rengėsi grįžti namo, šv. Pranciškus karštai paprašė niekam neatskleisti, kur jis yra, ir atplaukti jo ne anksčiau kaip Didįjį ketvirtadienį. Taigi žmogus išplaukė, o šv. Pranciškus liko vienas.

Kadangi čia nebuvo jokio pastato, kuriame galėtų prisiglausti, jis įžengė į brūzgynus, kur tankūs krūmokšniai ir neaukšti medeliai buvo taip susipynę, kad sudarė tartum kokią palapinę ar olą. Čia šv. Pranciškus ėmė melstis ir mąstyti apie dangiškus dalykus.

Ir visą Gavėnią išbuvo negėręs ir nevalgęs, išskyrus pusę kepalėlio duonos iš anų dviejų pasiimtų. Ištikimasis draugas, kaip buvo sutarta, atplaukė jo Didįjį ketvirtadienį. Ir iš dviejų kepalėlių jis rado vieną visą, o kito pusę. O ir tą pusę, yra tikima, šv. Pranciškus suvalgė vien iš pagarbos Švč. Kristaus pasninkui, trukusiam keturiasdešimt dienų ir naktų visiškai be jokio maisto. Ta pusė kepalėlio duonos jis iš savęs išvarė puikybės nuodus, pasninkaudamas kaip Kristus keturiasdešimt dienų ir naktų.

Vėliau dėl jo nuopelnų kaip tik toje vietoje, kur šv. Pranciškus laikėsi tokio nepaprasto pasninko, Dievas padarė daug stebuklų. Nuo tada žmonės šioje saloje ėmė statyti namus ir apsigyveno, netrukus čia iškilo puikus didelis kaimas. Čia įsikūrė ir Mažesniųjų brolių vienuolynas, pavadintas Sala. Dar ir dabar šio kaimelio vyrai ir moterys gerbia ir brangina tą vietą, kur anuomet gavėjo šv. Pranciškus.¹

Garbė Kristui. Amen.

8. Kaip šv. Pranciškus aiškino broliui Leonui, kad tobulas džiaugsmas įmanomas tik per Kryžių

Vieną žiemos dieną šv. Pranciškus su broliu Leonu keliaavo iš Perudžos į Švč. Angelų Marijos bažnyčią, kamuojami žvarbaus šalčio. Šv. Pranciškus šūktelėjo broliui Leonui, ėjusiam šiek tiek priekyje¹: „Broli Leonai, net jeigu Mažesnieji broliai visuose kraštuose taptų šventumo bei dorumo pavyzdžiais ir gerais sielų vadovais, vis dėlto užsirašyk ir įsidėmėk, kad ne tai yra tobulas džiaugsmas.“

Kai jie šiek tiek paėjęjo, šv. Pranciškus vėl šūktelėjo: „Broli Leonai, net jeigu Mažesnysis brolis grąžintų regėjimą akliesiems, išgydytų paralyžiuotuosius, išvartytų velnius, grąžintų klausą kurtiesiems ir kalbą nebyliams, o sta-
bo ištiktuosius pagydytų taip, kad jie vėl galėtų vaikščioti, net jei sugrąžintų gyvybę prieš keturias dienas mirusiam žmogui, – ne tai yra tobulas džiaugsmas.“ Dar kiek paėjęs šv. Pranciškus vėl garsiai sušuko: „Broli Leonai, jeigu Mažesnysis brolis mokėtų visas kalbas, išmanytų visus mokslus ir Šventąjį Raštą, jeigu mokėtų pranašauti ir atskleisti ne tik ateitį, bet ir kitų sąžinės paslaptis bei mintis, užsirašyk ir įsidėmėk – ne tai yra tobulas džiaugsmas.“

Kai jie nuėjo kelio galą, šv. Pranciškus dar garsiau sušuko: „Broli Leonai, mažoji Dievo avelė, net jeigu Mažesnysis brolis galėtų kalbėti angelo balsu, žinotų žvaigždžių kelius, vaistažolių galias, viską išmanytų apie žemės lobius, jeigu jis pažintų paukščių, žuvų, gyvulių, akmenų ir vandenių, netgi žmonių savybes, ypatybes, užsirašyk ir įsidėmėk – ne tai yra tobulas džiaugsmas.“

Paėjus dar toliau, šv. Pranciškus ir vėl smarkiai sušuko: „Broli Leonai, net jeigu Mažesnysis brolis taip gerai skelbtų Dievo žodį, kad atverstų visus netikinčiuosius į Kristaus tikėjimą, užsirašyk – ne tai yra tobulas džiaugsmas.“

Šitaip jam dėstant savo mintis, jie nuėjo dvi mylias, ir brolis Leonas su didžia nuostaba paklausė jo: „Tėve, dėl Dievo prašau pasakyti, kur rasti tobulą džiaugsmą.“ Ir šventasis jam atsakė: „Kai mes, permerkti lietaus ir sužvarbė nuo šalčio, purvini, kamuojami alkio, nueisim į Švč. Angelų Mariją ir pasibelsime į vartus, brolis vartininkas ateis ir

piktai paklaus: „Kas jūs?“ O mes atsakysime: „Mes esame du tavo broliai.“ Bet jis prieštaraus: „Jūs kalbate netiesą, veikiau judu esate du plėšikai ir valkiojatės aplinkui apgauldinėdami žmones ir vogdami vargšų išmaldą. Eikite šalin!“ Neatvers mums vartų, bet paliks mus stovėti lauke sningant ir lyjant, sušalusius ir alkanus, kol sutems gūdi naktis, – ir jeigu tada mes iškėsime visus tuos įžeidimus, visą žiaurumą kantriai, nesusierzinę ir nesiskųsdami, ir jeigu nusižeminę, su meile dar pripažinsime, kad vartininkas iš tikrųjų mus pažįsta ir kad Dievas skatina jį mus koneveikti, o broli Leonai, užsirašyk, – tai yra tobulas džiaugsmas!

Ir jeigu mes atkakliai vis belsime, ir jis išeis įpykęs ir gins mus lauk, plūsdamas ir mušdamas kaip įžūlius nenaudėlius, šaukdamas: „Dinkite iš čia, bjaurūs vagišiai, eikite į prieglaudą! Kas jūs manotės esą?! Negausite čia nei valgio, nei naktigulto!“ – o mes ištversime tai kantriai ir priimsime nuoskaudas su džiaugsmu ir meile savo širdyse, o broli Leonai, užsirašyk, kad tai yra tobulas džiaugsmas!

Ir jei vėliau, kentėdami neapsakomą alkį, geliantį šaltį, nakties vėlumą, mes vis dar belsime ir kviesime, ir šauksime, garsiai melddami atidaryti mums ir dėl Dievo meilės leisti mums įeiti, jis įnirš dar smarkiau ir išdroš: „Jie yra įžūlūs ir begėdžiai niekšai, duosiu aš jiems, ko nusipelnė!“ Ir išeis laukan su gumbuota lazda ir, griebęs mus už gobtuvų, svies žemėn, spardys gulinčius purviname sniege ir talžys lazda taip, kad visas kūnas liks vienos žaizdos, – jeigu mes net ir tada kantriai ir su džiaugsmu iškėsime visą šį blogį, įskaudinimus ir smūgius, prisimindami, kad mes turime priimti ir kantriai pakelti Švenčiausiojo Kristaus kančias

iš meilės Jam, o broli Leonai, užsirašyk – tai ir yra tobulas džiaugsmas!

O dabar klausykis išvados, broli Leonai. Iš visų Šventosios Dvasios malonių ir dovanų, kurias Kristus teikia savo artimui, didžiausia yra įveikti save ir noriai ištverti kančias, įskaudinimus, pažeminimus, vargus. Mat kitomis Dievo dovanomis mes negalime būti pašlovinti, nes jos yra ne mūsų, bet Dievo, kaip sako apaštalas: „Ir ką gi tu turi, ko nebūtum gavęs iš Dievo?“ Bet mes galime būti pašlovinti kančių ir skausmo Kryžiumi, nes jis yra mūsų. Todėl apaštalas sako: „Aš niekuo nesigirsiu, nebent mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Kryžiumi!“²

Jam garbė ir šlovė per amžių amžius. Amen.

9. Kaip Dievas kalbėjo šv. Pranciškui per brolių Leoną

Kartą ordino gyvavimo pradžioje šv. Pranciškus kartu su broliu Leonu buvo viename mažame būste, kur jie neturėjo jokios knygos, iš kurios galėtų kalbėti Liturgines valandas. Vieną naktį, kai jie sukilo kalbėti Rytmetinės, šv. Pranciškus tarė broliui Leonui: „Mielasis broli, mes neturime brevijoriaus, iš kurio galėtume skaityti Rytmetinę, taigi kad laiką leistume garbindami Dievą, aš ką nors pasakysiu, o tu privalai atsakyti, kaip tave pamokysiu, būk atidus, nepakeisk mano žodžių. Aš sakysiu: „O, broli Pranciškau, tu esi padaręs tiek daug blogio ir nuodėmių šiame pasaulyje, kad nusipelnei pragaro.“ O tu, broli Leonai, atsakyk: „Iš tikrųjų tu nusipelnei pačių pragaro gelmių.“

Ir tyraširdis brolis Leonas su balandžio nuolankumu atsakė: „Gerai, tėve. Vardan Dievo pradėk.“

Tada šv. Pranciškus pradėjo: „O, broli Pranciškau, tu esi padaręs tiek daug blogų darbų ir nuodėmių šiame pasaulyje, kad nusipelnei pragaro.“

O brolis Leonas atsakė: „Dievas per tave atliks tiek daug gero, kad tu pateksi į Dangų.“

Šv. Pranciškus tarė: „Nekalbėk taip, broli Leonai! Bet kai aš tarsiu: „O, broli Pranciškau, tu esi tiek nusikaltęs Dievui, kad nusipelnei būti Dievo pasmerktas“, tu atsakyk šitaip: „Iš tikrųjų tu nusipelnei būti tarp pasmerktųjų.“

Brolis Leonas sutiko: „Gerai, tėve.“

Tada šv. Pranciškus garsiai sušuko raudodamas, dūsaudamas ir mušdamasis į krūtinę: „O, mano Viešpatie, Danguis ir žemės Dieve, aš pridariau tiek daug blogų darbų ir taip Tau nusidėjau, kad esu vertas būti Tavo galutinai pasmerktas.“

O brolis Leonas atsakė: „Ak, broli Pranciškau, Dievas padarys tave labiausiai palaimintą tarp palaimintųjų.“

Šv. Pranciškus stebėjosi, kad brolis Leonas visą laiką atsako priešingai, negu jam liepta, ir ėmė priekaištauti: „Kodėl neatsakai taip, kaip tave mokiau, broli Leonai? Dėlei švento paklusnumo liepiu tau atsakyti taip, kaip tave pamokysiu. Aš sakysiu: „Ak, broli Pranciškau, nusidėjėli, ar tu manai, kad Dievas tavęs pasigailės, kai tavo sielą slegia tiek nusižengimų visų malonių Tėvui ir paguodos Viešpačiui, ar manaisi esąs vertas pasigailėjimo?“ O tu, broli Leonai, mažoji avele, atsakyk: „Tu iš tikrųjų nevertas pasigailėjimo.“

Ir brolis Leonas atsakė: „Paėjęk į priekį, tėve, nes aš tikrai pasakysiu kaip tik taip, kaip tu liepei.“ Šv. Pranciškus,

parklupęs ant kelių, pakėlęs rankas ir su džiaugsmu veide žvelgdamas į dangų, labai liūdnai pasakė: „O, broli Pranciškau, didysis nusidėjėli, o tu nedorėli broli Pranciškau, ar manai, kad Dievas tavęs pasigailės, kai tu esi nusidėjęs?“

Bet brolis Leonas atsakė: „Dievas Tėvas, kurio gailestingumas neišmatuojamai didesnis nei tavo nuodėmės, bus tau labai gailestingas ir netgi suteiks daug malonių.“

Išgirdęs šiuos žodžius, šv. Pranciškus mažumėlę užsirūstino ir sunerimęs kantriai paklausė brolių Leoną: „Broli, kaip tu ryžaisi prieštarauti šventam paklusnumui ir kaskart man atsakyti priešingai, negu tau liepta?“

Ir tada brolis Leonas labai nuolankiai ir pagarbiai atsakė: „Dievas žino, brangusis tėve, kad kaskart širdyje pasiryždavau atsakyti taip, kaip man liepei, bet Dievas pastūmėja mane sakyti, kas patinka Jam, o ne man.“

Šv. Pranciškus nustebo ir paprašė: „Broli, aš meldžiu tave šįsyk atsakyti, kaip liepiau.“

Brolis Leonas atsakė: „Dėl Dievo, paėjėk į priekį, nes šįkart aš atsakysiu, kaip tu nori.“

Šv. Pranciškus pravirko: „O, mažasis broli Pranciškau, nusidėjėli, ar tu manai, Viešpats pasigailės tavęs?“

Brolis Leonas atsakė: „Taip, tėve, Dievas pasigailės tavęs. Be to, tu gausi iš Dievo didžią malonę išganymui, Jis išaukštins tave ir suteiks tau amžinąją garbę, nes „kas save žemina, bus išaukštintas“. Ir aš negaliu kitaip atsakyti, nes Dievas kalba mano lūpomis.“

Nuolankiai ginčydamiesi, liedami ašaras ir patirdami dvasinę paguodą, jie taip išbuvo iki saulėlydžio.¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

10. Kaip brolis Motiejus ištyrė šv. Pranciškaus nuolankumą

Kartą šv. Pranciškus buvo apsistojęs Porciunkulės vienuolyne kartu su broliu Motiejumi iš Marinjano, didžiai šventu žmogumi, apdovanotu įžvalgumu ir malone kalbėti apie Dievą, dėl to šventasis jį labai mylėjo.

Vieną dieną šv. Pranciškus, grįždamas iš giraitės, kur meldėsi, jos pakraštyje pamatė brolių Motiejų, išėjusį jo pasitikti. Norėdamas ištirti šventojo nuolankumą, šis pusiau juokais Pranciškaus paklausė: „Kodėl paskui tave? Kodėl paskui tave? Kodėl paskui tave?“

Šv. Pranciškus atsakė: „Ką turi omeny, broli Motiejau?“

„Aš klausiu, kodėl visas pasaulis, rodos, bėga paskui tave ir kiekvienas trokšta pamatyti tave, išgirsti tavo žodį, paklusti tau? Tu nesi gražus vyras, nei didžiai mokslingas, nei aukštos kilmės. Tad kodėl visas pasaulis seka paskui tave?“

Tai išgirdęs šv. Pranciškus pradžiugo dvasia, pakėlė akis į dangų ir ilgai stovėjo mintimis paniręs Dievuje. Sugrįžęs į save, jis atsiklaupė ir garbino Dievą Jam dėkodamas. Paskui su didžiu dvasios užsidegimu atsigręžė į brolių Motiejų ir tarė: „Tu nori sužinoti, kodėl paskui mane? Tu nori sužinoti, kodėl paskui mane? Tu iš tikrųjų nori sužinoti, kodėl visi bėga paskui mane? Aš tai gavau iš visa reginčio Dievo, matančio geruosius ir piktuosius, kad ir kur jie būtų. Jo švenčiausiosios akys neišvydo tarp nusidėjėlių nė vieno, kuris būtų bjauresnis ir niekingesnis už mane. Taigi tam nuostabiam darbui, kurį sumanė, Dievas nerado visoje žemėje menkesnės būtybės už mane, todėl Jis pasirinko

mane, nes Dievas pasirenka kvailius pasauliui, kad sugėdintų išminčius, pasirenka žemiausius ir labiausiai pasaulio paniekintus, kad paverstų niekais kilminguosius didžiūnus ir galinguosius, idant visi suprastų, kad kiekvienas pranašumas, kiekvienas gėris yra iš Dievo, o ne iš kūrinio, ir kad nė viena gyva būtybė nesididžiuotų prieš Jį, bet „kas giriasi, tesigiria Viešpačiu“, garbė ir šlovė Jam per amžius.“

Brolis Motiejus, išgirdęs tokį nuolankų ir taip įkvėptai išsakytą atsakymą, buvo sujaudintas iki širdies gelmių ir įsitikino, kad šv. Pranciškaus širdyje įsisaknijęs tikrasis nuolankumas, kaip ir dera ištikimam ir nusižeminusiam Kristaus mokiniui.¹

Kristaus garbei. Amen.

11. Kaip šv. Pranciškus liepė broliui Motiejui suktis ratu

Kartą šv. Pranciškus keliavo į Toskaną kartu su broliu Motiejumi, kuris labiausiai mėgdavo imti kartu kaip bendražygį dėl malonaus pokalbio su juo, nepaprasto diskretiškumo ir dėl tos pagalbos, kurią Motiejus suteikdavo šv. Pranciškui, ištiktam ekstazės, bendraudamas su žmonėmis ir slėpdamas šventąjį nuo jų, kad šie jo netrikdytų.

Vieną dieną jie ėjo keliu, brolis Motiejus šiek tiek pirma Pranciškaus. Bet kai priėjo kryžkele, kur šakojosi trys keliai ir jais galėjai keliauti į Florenciją, į Sieną ir į Arecą, brolis Motiejus paklausė: „Tėve, kurį kelią pasirinksi?“

Šv. Pranciškus atsakė: „Mes pasirinksiame tą kelią, kurio nori Dievas.“

Brolis Motiejus paklausė: „Kaip mes galėsime sužinoti Dievo valią?“

Šv. Pranciškus atsakė: „Pagal ženklą, kurį aš duosiu. Dabar švento paklusnumo dėlei aš liepiu tau šioje kryžkelėje suktis ratu, tiesiog čia, kur stovi, kaip daro vaikai, ir nesi-
liauti tol, kol aš tau pasakysiu.“

Taigi brolis Motiejus klusniai ėmė suktis aplink save ir sukosi taip ilgai, kad keliskart parpuolė ant žemės, nes jam apsvaigo galva, kaip paprastai nutinka sukantis. Bet kadan-
gi šv. Pranciškus neliepė jam sustoti, o jis norėjo ištikimai klausyti, tai kėlėsi ir vėl sukosi ratu.

Pagaliau, kai jau buvo drąsiai sukęsis ilgą laiką, šv. Pranciškus jį sustabdė: „Jau stok! Nejudėk!“

Jis iškart sustojo. Šv. Pranciškus paklausė: „Į kurią pusę tu žiūri?“

Brolis Motiejus atsakė: „Į Sienos.“

Ir šv. Pranciškus tarė: „Tai ir yra kelias, kurio nori Dievas.“ Kol jie ėjo drauge keliu, brolis Motiejus labai stebėjosi, kad šv. Pranciškus privertė jį taip vaikiškai suktis ratu visų pro šalį einančių pasauliečių akyse. Tačiau iš pagarbos šventajam nediršo nieko sakyti.

Jiems priėjus Sieną ir pasklidus žiniai, kad atkeliauja šv. Pranciškus, miesto žmonės išėjo jo pasitikti. Iš didelio atsidavimo jie nunešė jį ir jo bendražygį iki pat vyskupo rezidencijos, tad jų kojos visą kelią vargu ar lietė žemę.

Tą pačią valandą keli Sienos gyventojai susimušė tarpusavyje, du iš jų jau buvo nužudyti. Tad Pranciškus nuėjo ten ir atsistojęs ėmė taip gražiai ir šventai juos mokyti, kad grąžino jiems taiką, tikrą vienybę ir darną.

Sienos vyskupas, sužinojęs, koki nuostabų darbą padarė šv. Pranciškus, pasikvietė jį į savo namus ir paprašė tądien paviešėti ir pernaktuoti. Kitą rytą nuolankusis šv. Pranciškus, visais savo poelgiais siekęs tik Dievo garbės, kartu su draugu anksti atsikėlė ir išėjo vyskupui nieko nežinant.

Jiems einant keliu brolis Motiejus dėl viso to tyliai murmėjo pats sau mąstydamas: „Ką padarė šis gerasis žmogus? Vakar jis man liepė suktis kaip vaikui ratu, o šiandien vyskupui, kuris jį taip pagerbė, nepasakė nė vieno gero žodžio, net nepadėkojo!“

Broliui Motiejui atrodė, kad šv. Pranciškus elgėsi nediskretiškai. Bet paskui, Dievo įkvėptas, atsitokėjo ir širdyje ėmė sau priekaištauti: „Broli Motiejau, esi pernelyg išdidus, kad teistum dieviškosios malonės darbus, ir esi vertas pragaro, kad sukilai prieš Dievą su savo įžūlia puikybe! Vakar keliaudamas brolis Pranciškus atliko tokių šventų darbų, kad ir pačių angelų atlikti darbai nebūtų nuostabesni. Tad net jeigu jis tau lieptų mėtytis akmenimis, tu turėtum jo klausyti, nes viskas, ką jis šioje kelionėje padarė, buvo Dievo darbas, kaip matyti iš gerų vaisių. Nes jeigu jis nebūtų sutaikęs tų besivaidijusių vyrų, tai ne tik daug kūnų būtų kardo pakirsti, kaip jau ir atsitiko dviem, bet – ir tai yra dar blogiau – daug sielų velnias nusineštų į pragarą. Todėl tu esi labai kvailas ir išdidus, šitaip murmedamas prieš tai, kas aiškiai kyla iš Dievo valios.“

Visa tai, ką brolis Motiejus svarstė savo širdyje, eidamas šiek tiek priekyje Pranciškaus, Šventoji Dvasia, kuriai nieko nėra paslėpto, apreiškė šv. Pranciškui. Ir šuktelėjęs broliui Motiejui, šv. Pranciškus priėjo prie jo ir atskleidė slaptas jo

širdies mintis tardamas: „Laikykis tų apmąstymų, jie yra geri ir tau išganingi, Dievo įkvėpti. Bet nepasitenkinimas, kurį reiškė iš pradžių, buvo aklas, blogas ir išdidus, pasėtas tavo sieloje velnio.“

Tai girdėdamas brolis Motiejus apstulbo ir aiškiai suprato, kad šv. Pranciškus žino jo širdies slaptumas, ir tikrai įsitikino, kad dieviškosios išminties ir malonės Dvasia vadovavo šv. Pranciškaus poelgiams.¹

Dievo garbei. Amen.

12. Kaip šv. Pranciškus ištyrė brolio Motiejaus nuolankumą

Šv. Pranciškus norėjo pažadinti brolio Motiejaus nuolankumą, kad brolis nepakiltų į puikybę dėl daugelio tų dovanų ir malonių, kurias Dievas jam suteikė, bet kad žengtų nuo dorybės prie dorybės su nusižeminimu. Kartą, kai šv. Pranciškus buvo apsistojęs nuošaliame būste su pirmaisiais iš tikrųjų šventais savo broliais, tarp kurių buvo ir brolis Motiejus, šventasis visų akivaizdoje jam pasakė: „Broli Motiejau, visi tavo draugai turi maldos ir kontempliacijos malonę, o tu turi malonę skelbti Dievo žodį ir džiuginti čia atvykstančius žmones. Taigi, kad vienuoliai galėtų labiau atsidėti maldai ir kontempliacijai, norėčiau, kad tu atvėrinėtum vartus, dalytum išmaldą ir ruoštum maistą. O kai kiti broliai valgys, tu valgysi už būsto vartų, kad galėtum keliais pamaldžiais žodžiais nudžiuginti atėjusius žmones pirmiau, negu jie pasibels į vartus. Niekas kitas neturi išeiti pas juos, tik tu. Ir tai daryk iš švento paklusnumo.“

Brolis Motiejus tuoju pat nulenė galvą, nuleido gobtuvą ir nuolankiai sutiko, ištikimai pakluso šiam įsakymui. Keletą dienų jis tarnavo kaip vartų sargas, išmaldos dalytojas ir virėjas.

Bet jo bendražygiai, Dievo apšviesti žmonės, pradėjo jausti graužatį savo širdyse mąstydami, kad brolis Motiejus yra didžio tobulumo ir maldos vyras, kaip ir jie, ar netgi dar dorybingesnis, o štai visa vienuolyno darbų našta užkrauta ant jo, ne ant jų pečių. Tad jie susitarė tarpusavyje ir nuėjo prašyti švento tėvo, kad paskirstytų šias pareigas jiems visiems, nes jų sąžinė neleidžianti, kad brolis Motiejus taip sunkiai dirbtų. Be to, jie jaučia, kad jų maldos atšals, o sąžinė nerims, jei brolis Motiejus nebus išlaisvintas iš tiek pareigų.

Tai girdėdamas šv. Pranciškus sutiko su gailestingu jų pasiūlymu. Pasikvietęs brolių Motiejų pasakė jam: „Broli Motiejau, tavo draugai nori pasidalyti tau skirtas pareigas, tad taip ir padarykite.“

Brolis Motiejus labai nuolankiai ir kantriai atsakė: „Kad ir ką man užduosi – viską ar dalį, – laikau Dievo valia.“ Tada šv. Pranciškus, regėdamas brolių meilę ir brolio Motiejaus nusižeminimą, pasakė jiems nuostabų pamokslą apie šventą nuolankumą, mokydamas juos, kad kuo didesnes dovanas ir malones mums teikia Dievas, tuo nuolankesni mes turime būti, nes be nuolankumo jokia dorybė nėra Dievui priimtina. Baigęs pamokslą, jis su didžiausia meile paskirstė jiems pareigas ir visiems suteikė Šventosios Dvasios palaiminimą.¹

Dievo garbei. Amen.

13. Kaip šv. Pranciškus pakėlė brolių Motiejų į orą ir kaip šv. Pranciškui apsireiškė šv. Petras ir šv. Paulius

Kaip Kristus pagal Evangeliją pasiuntė savo mokinius po du į visus miestus ir vietas, kur ketino eiti pats, taip ir nuostabūs Dievo tarnai ir tikras Kristaus sekėjas šv. Pranciškus, norėdamas būti viskuo panašus į Kristų, subūręs dvylika bendražygių, Kristaus pavyzdžiu pasiuntė juos po du į pasaulį skelbti Dievo žodžio. Ir kad parodytų jiems tikro klusnumo pavyzdį, jis iškeliaavo pats pirmas, sekdamas Kristumi, kuris pats darė tai, ko mokė. Pasiuntęs savo draugus į kitas pasaulio šalis, jis drauge su broliu Motiejumi pasuko į Prancūzijos provincijas.

Vieną dieną labai išalkę jie priėjo kaimelį ir abu pasuko rinkti išmaldos, melddami duonos dėl Dievo meilės, kaip liepia Įstatai. Šv. Pranciškus ėjo viena gatve, o brolis Motiejus – kita. Kadangi šv. Pranciškus buvo labai mažas ir neišvaizdus, jis buvo palaikytas paprasčiausiu vargeta – nes žmogaus kvailybė sprendžia ne pagal vidų, bet vien pagal išorę, – ir žmonės, jo nepažinoję, davė jam tik kelis kąsnelius maisto ir kelias sudžiūvusios duonos pluteles. O broliui Motiejui, aukštam ir gražiam vyrui, žmonės davė daugybę gražių didelių duonos gabalų ir kelis kepalus.

Baigę rinkti išmaldą, jie susitiko už kaimo kartu pasi-
stiprinti. Jau manė, kad teks dėti maistą ant sausos plikos žemės, nes tai buvo akmenuotas kraštas. Tačiau Dievo padedami priėjo šaltinį, o šalia jo gulėjo didelis platus akmuo, kuris juos labai nudžiugino. Kiekvienas sukrovė ant jo visus savo surinktus duonos gabalėlius. Kai šv. Pranciškus

pamatė, kad brolis Motiejus parsinešė duonos gabalėlių daugiau, geresnių ir didesnių negu jo, labai nudžiugo, nes troško būti neturtėlis, ir tarė: „O, broli Motiejau, mes nenusipelnėm tokio didelio turto kaip šis.“ Ir jis pakartojo tai keletą kartų, vis keldamas balsą.

Brolis Motiejus atsakė: „Brangusis tėve, kaip galima tai vadinti turtu, kai čia tokia skurdybė ir taip stinga būtiniausių daiktų? Juk mes neturime nei staltiesės, nei peilio, nei taurės, nei namo, nei stalo, nei tarno, nei tarnaitės.“

Šv. Pranciškus atsakė: „Kaip tik tai laikau dideliu turtu, kas nėra paruošta žmogaus darbu. Viskas čia yra parūpinta Dievo Apvaizdos, tai akivaizdu iš surinktos duonos, nuostabaus akmeninio stalo ir tyro šaltinio. Todėl aš noriu, kad mes pagarbintume Dievą, leidžiantį mums visa širdimi mylėti tokį taurų švento neturto lobį, kurį Jis pats mums teikia.“

Po šių žodžių pasimeldę ir pasistiprinę duona bei atsigėrę šaltinio vandens, jie pakilo eiti Prancūzijos link, džiaugdamiesi ir garbindami Viešpatį giesmėmis. Jiems priėjus bažnyčią, šv. Pranciškus kelionės draugui tarė: „Užeikime į vidų išklaudyti Mišių ir pasimelsti.“ Jie užėjo, o kadangi viduje nebuvo kunigo, šv. Pranciškus pasislėpė už altoriaus, kad galėtų pasimelsti. Ten besimeldžiant jam buvo duotas regėjimas ir apreiškimas, kuris uždegė jo sielą nepaprastu ilgesiu ir meile šventam neturtui, rodė, meilės liepsnos sklinda iš jo veido ir burnos.

Eidamas atgal pas draugą, visas liepsnojantis meile jis garsiai sušuko: „O! O! O! Broli Motiejau, atiduok man save!“

Ir taip tris kartus. Išgirdęs trečią kartą: „Atiduok man save!“, brolis Motiejus, apstulbintas jo liepsnos, puolė šventajam tėvui į glėbį. Tada šv. Pranciškus, plačiai pražiojęs burną ir garsiai kartodamas: „O! O! O!“, kvėptelėjęs Šventosios Dvasios galia pakėlė brolių Motiejų į orą ir nubloškė į šalį per ieties ilgį.

Brolis Motiejus buvo visiškai priblokštas. Vėliau jis pasakojo savo draugams, kad, pakeltas į orą ir šv. Pranciškaus kvėptelėjimu mestelėtas, jis patyrė tokią dvasios palaimą ir tokį suraminimą, kokių nebuvo jautęs per visą savo gyvenimą.

Paskui šv. Pranciškus tarė broliui Motiejui: „Brangus mano drauge, keliaukime į Romą pas šv. Petrą ir šv. Paulių ir paprašykime, kad jie mus pamokytų ir padėtų įgyti neįkainojamą švento neturto lobį.“

Ir dar pridūrė: „Mano brangus ir mylimas broli, palaimingo neturto lobis yra toks brangus ir toks dieviškas, kad mes nesame verti turėti jį būdami tokių nuodėmingų kūnų. Nes neturtas yra ta dangiškoji dorybė, kuri padeda visa, kas žemiška ir laikina, paminti po kojom ir kuri pašalina visas kliūtis sielai laisvai susijungti su amžinuoju Viešpačiu Dievu. Tai ta dorybė, kuri taipgi leidžia sielai dar žemėje kalbėtis su Danguis angelais. Tai ta pati dorybė, kuri lydėjo Kristų iki pat kryžiaus, su Kristumi buvo palaidota kape, su Juo prisikėlė ir įžengė į Dangų, kuri dar šioje žemėje ją mylinčioms sieloms suteikia gebėjimą pakilti į Dangų ir vienintelė saugo tikrojo nuolankumo ir artimo meilės ginklus. Tad melskime šventųjų Kristaus apaštalų, kurie tobulai mylėjo šį Evangelijos perlą, kad išprašytų mums tą Viešpaties

Jėzaus Kristaus malonę: kad Tas, kuris pats laikėsi ir mokė švento neturto, per savo dieviškąjį gailėstingumą padarytų mus vertus būti tikrais brangiausio, mieliausio evangelinio neturto mylėtojais, išpažinėjais ir nuolankiais mokiniais.“

Taip kalbėdamiesi jie priėjo Romą ir įžengė į Šv. Petro baziliką. Šv. Pranciškus ėmė melstis viename jos kampe, o brolis Motiejus – kitame, prašydamis Dievo ir Jo apaštalų, kad padėtų įgyti švento neturto lobį. Ir meldė jie to ilgai ilgai, su dideliu atsidavimu, sugrudusia iki ašarų širdimi. O kadangi malda buvo nuolanki ir atkakli, šventieji apaštalai Petras ir Paulius visa savo didybe pasirodė šv. Pranciškui. Jie apkabino jį, pabučiavo ir pasakė: „Broli Pranciškau, kadangi tu reikalauji ir trokšti laikytis to, ko laikėsi Kristus ir šventieji apaštalai, mūsų Viešpats Jėzus Kristus pats atsuntė mus tau pranešti, kad tavo troškimas patenkintas ir tavo malda išklaudyta – tau ir tavo sekėjams yra dovanojamas tikrasis švenčiausio neturto lobis. Kristaus vardu tau sakome, kad kiekvienas, kuris tavo pavyzdžiu trokš ir laikysis to paties, pelnys amžinojo gyvenimo laimę. Tu ir tavo sekėjai būsite Dievo palaiminti.“ Tarę šiuos žodžius jie išnyko, palikę šv. Pranciškų kupiną paguodos ir ramybės.

Pakilęs po maldos, šv. Pranciškus priėjo prie savo draugo ir paklausė, ar Dievas ką nors jam apreiškė. Tas atsakė, kad ne. Tada šv. Pranciškus papasakojo, kaip jam pasirodė šventieji apaštalai ir ką atskleidė. Abudu apėmė toks džiaugsmas ir laimė, kad jie pamiršo keliauti į Prancūziją, kaip buvo ketinę, bet skubėjo grįžti į Spoleto slėnį, kur šis dangiškasis ir angeliškasis gyvenimo būdas turėjo gauti pradžią.¹

Kristaus garbei. Amen.

14. Kaip šv. Pranciškui kalbantis su savo bendražygiais apie Dievą tarp jų pasirodė Kristus

Mūsų šventas tėvas Pranciškus visas savo mintis buvo sutelkęs į Kristų, visas savo pastangas, troškimą, maldas, pokalbius, bendravimą kreipė į Jį, kad Jam patiktų, tiek pats, tiek kiti jo bendražygiai. Kartą, ordino gyvavimo pradžioje, kai jų dar buvo visai mažai, su tais šventais ir apaštališkais bendražygiais, kurie buvo susirinkę kartu į vieną vietą dieviškiems pokalbiams, šv. Pranciškus panoro kalbėtis apie Dievą ir sielų išganymą. Pamaldusis tėvas, sėdėdamas su savo palaimintaisiais sūnumis, iš dvasios įkarščio liepė vienam jų prabilti ir pasakyti apie Dievą tai, ką jam įkvėpė Šventoji Dvasia.

Tačiau kai tas brolis iškart pakluso ir, vadovaujamas Šventosios Dvasios, ištarė nuostabius žodžius, šv. Pranciškus liepė jam nutilti. Ir įsakė kalbėti kitam – lygiai taip pat, iš Šventosios Dvasios duotos malonės. Kai šis paklūsęs ėmė iš Dievo malonės labai išmintingai kalbėti, šv. Pranciškus nutildė ir jį, kaip ir pirmąjį. Ir liepė nepasirengus ką nors Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei pasakyti trečiajam. Ir šis trečiasis, sekdamas anų pavyzdžiu ir nuolankiai pakludamas, ėmė taip gražiai kalbėti apie dieviškąsias paslaptis, kad iš tiesų neliko jokios abejonės – jis, kaip ir anie du, kalbėjo įkvėpti Šventosios Dvasios ir šv. Pranciškus tai žinojo.

Tai netgi buvo patvirtinta ypatingu ženklu, nes kol tie šventi paprasti vyrai, tėvo paliepti, vienas po kito kalbėjo apie Dievą ir skleidė dieviškosios malonės dvelksmą, labai

gražaus jaunuolio pavidalu tarp jų pasirodė mūsų Viešpats Jėzus Kristus. Kiekvieną laimindamas Jis užtvindė juos tokia malone, kad šv. Pranciškų ir visus kitus apėmė ekstazė, jie atsijo nuo savęs ir netekę žado gulėjo ant žemės tartum negyvi.

Vėliau, kai visi atsitokėjo, šv. Pranciškus jiems tarė: „Mano brangieji broliai, dėkokime mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui, kad teikėsi paprastuolių lūpomis atskleisti dieviškosios išminties lobius. Nes Dievas atveria lūpas kūdikiams bei nebyliams ir, kai nori, leidžia labai išmintingai prabilti paprastam žmogui.“¹

Dievo garbei. Amen.

15. Kaip šv. Klara valgė drauge su šv. Pranciškumi ir jo broliais

Šv. Pranciškus, gyvendamas Asyžiuje, dažnai aplankydavo šv. Klarą ir paguosdavo ją šventais patarimais. Ir nors ji labai troško nors kartą valgyti kartu su juo ir ne sykį prašė suteikti jai šią paguodą, šv. Pranciškus visuomet atsisakydavo.

Atsitiko taip, kad kartą jo bičiuliai, suprasdami šv. Klaros troškimą, pasakė šv. Pranciškui: „Tėve, mums atrodo, kad šis griežtumas nedera su Dievo meile ir gailestingumu, jeigu tu neišklausai sesers Klaros, tokios šventos ir artimos Dievui mergelės, dėl tokio mažmožio kaip valgymas kartu, ypač turint omenyje, kad ji, klausydamosi tavo pamokslų, atsisakė šio pasaulio turtų ir prabangos. Todėl tu ne tik turi

leisti jai nors kartą valgyti su tavimi, bet net jei paprašytų kur kas didesnės malonės už šią, ir ją turėtum suteikti savo mažajam dvasios daigeliui.“

Šv. Pranciškus atsakė: „Tad jūs manote, kad aš turiu sutikti su šiuo jos noru?“

Ir broliai patvirtino: „Taip, tėve, nes ji verta tokios paguodos ir suraminimo.“

Tada šv. Pranciškus nusprendė: „Jeigu jums taip atrodo, aš sutinku. Bet kad ji patirtų didesnę paguodą, aš noriu, kad tai vyktų prie Švč. Angelų Marijos, mat ji ilgai buvo užsidariusi San Damiano vienuolyne ir jai bus malonu pamatyti Švč. Marijos vienuolyną, kur ji buvo išventinta ir tapo Jėzaus Kristaus sužadėtine. Tad vardan Viešpaties mes valgysime kartu ten.“

Paskui jis paskyrė dieną, kada šv. Klara turės drauge su kita seserim, lydimos šv. Pranciškaus brolių, išvykti iš vienuolyno.

Ji atvyko į Švč. Angelų Marijos bažnyčią. Ir pirmiausia pagarbiai ir nuolankiai pasveikino palaimintąją Mergele Mariją prieš altorių, kur buvo davusi įžadus ir apvilktą vienuolės drabužiais. Tada, kol atėjo laikas valgyti, broliai paslaugiai aprodė jai vienuolyną. Kaip įprasta, šv. Pranciškaus stalas buvo dengiamas ant plikos žemės. Atėjus metui, šv. Pranciškus ir šv. Klara susėdo drauge, o vienas iš jo bendražygių – kartu su šv. Klaros seserim, paskui aplink kuklų stalą susėdo ir kiti bičiuliai. Tačiau jiems valgant pirmą patiekalą šv. Pranciškus ėmė kalbėti apie Dievą – taip meiliai ir šventai, išmintingai ir dieviškai, taip neapsakomai, kad ir jis pats, ir šv. Klara, ir jos bendražygė, ir visi, buvusieji prie

to kuklaus stalo, buvo pagauti Dievo Dvasios, užlieti neap-
sakomos Dievo malonės.

Ir kol jie taip sėdėjo, apimti ekstazės, pakėlę akis ir rankas
į dangų, žmonėms iš Asyžiaus ir Betonos, iš kitų apylinkių
atrodė, kad Švč. Angelų Marijos bažnyčia ir visas vienuoly-
nas kartu su jį tais laikais supusia giraitė skęsta liepsnose.
Rodės, dega bažnyčia, vienuolynas ir giraitė. Tad asyžiečiai
skubiai šoko gelbėti vienuolino – gesinti ugnies, nes buvo
įsitikinę, kad viskas dega.

Bet subėgę prie vienuolino pamatė, kad jokio gaisro
nėra. Įėję vidun jie rado šv. Pranciškų ir šv. Klarą su visais
bendražygiais sėdinčius aplinkui kuklų stalą, panirusius į
dieviškus apmąstymus, apgaubtus galios iš aukštybių. Tada
jie įsitikino, kad tai buvo dangiškoji, o ne paprasta, materi-
ali, ugnis, kurią Dievas jiems stebuklingai parodė, tuo at-
skleisdamas, kokia dieviška meilė dega šių šventų brolių ir
šventų seserų sielose. Taip jie išsiskirstė, jausdami širdyse
didžiulį suraminimą ir šventą vadovavimą.

Kai pagaliau šv. Pranciškus, šv. Klara ir visi kiti atitoko, jie
jautėsi taip pastiprinti dvasiniu maistu, kad mažai bekreipė
dėmesio į kūno maistą. Ir kai ši palaiminga puota baigėsi,
šv. Klara, gražiai palydėta, grįžo į San Damianą.

Ją išvydusios seserys labai apsidžiaugė, nes nuogastavo,
kad šv. Pranciškus nebūtų jos pasiuntęs vadovauti kitam
vienuolynui, kaip jau buvo skyręs šventą jos seserį Agnie-
tę Florencijos Montiželio vienuolino abate. Tuo metu šv.
Pranciškus siūsdavo seseris vadovauti kitiems vienuoly-
nams. Ir kartą jis buvo sakęs šv. Klarai: „Būk pasirengusi, gal
aš turėsiu pasiųsti tave į kitą vienuolyną.“ O ji atsakė kaip

tikrai klusni duktė: „Tėve, aš visada pasirengusi eiti ten, kur mane siųsite.“ Todėl seserys labai džiaugėsi, kad vėl ją atgavo. Ir nuo tada šv. Klara jautė didžiulę ramybę Dievuje.¹

Kristaus garbei. Amen.

*16. Kaip šv. Klarai ir broliui Silvestrui Dievas
atskleidė, kad šv. Pranciškus turi eiti ir skelbti
Dievo žodį*

Nuolankus Kristaus tarnas šv. Pranciškus pačioje savo atsi-vertimo pradžioje, jau subūręs daug bendražygių ir įkūręs ordiną, įpuolė į didį susirūpinimą ir ėmė abejoti, ką jis turi daryti: ar vien tik atsidėti nuolatinei maldai, ar kartais ir pamokslauti. Jis labai norėjo sužinoti, kas labiausiai patiktų mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui, o kadangi šventas nuolankumas jam neleido pasikliauti savimi ar savo paties maldomis, jis nusižeminęs kreipėsi į kitus, mėgindamas suprasti Dievo valią bent tokiu būdu.

Tad jis pasikvietė brolių Motiejų ir tarė jam: „Brangusis broli, eik pas seserį Klarą ir pasakyk jai nuo manęs, kad ji su viena tyriausia ir dvasingiausia sesele pasimelstų už mane Dievui, idant Jis teiktųsi parodyti, kas man yra geriausia: ar kartais sakyti pamokslus, ar atsidėti vien tik maldai. Paskui nueik pas Subazijaus kalne apsistojusį brolių Silvestrą ir pasakyk jam tą patį.“

Tai buvo tas pats sinjoras Silvestras, matęs iš šv. Pranciškaus burnos iki pat dangaus kylantį auksinį kryžių, kurio skersinis nusitęsęs nuo vieno pasaulio krašto iki kito. Brolis

Silvestras buvo toks pamaldus ir šventas, kad Dievas iš karto suteikdavo ar atskleidavo jam visa, ko tik jis prašydavo maldoje. Šventoji Dvasia padarė jį vertą dieviško bendravimo, ir jis dažnai kalbėdavosi su Dievu, todėl šv. Pranciškus nepaprastai juo pasitikėjo ir buvo jam labai atsidavęs. Šis brolis Silvestras dažnai pasilikdavo vienas minėtame būste.

Brolis Motiejus iškeliavo ir, kaip šv. Pranciškus jam buvo liepęs, pirma perdavė žinią šv. Klarai, o paskui broliui Silvestrui, šis, vos išgirdęs, tučtuojau ėmė melstis ir iškart gavo Dievo atsakymą. Grįžęs pas brolių Motiejų, jis pasakė: „Viešpats liepia pasakyti broliui Pranciškui štai ką: Jis pašaukė Prancišką tapti tuo, kuo yra, ne vien dėl savęs, bet kad galėtų surinkti sielų derlių ir kad daugelis per jį būtų išgelbėti.“

Paskui brolis Motiejus grįžo pas šv. Klarą sužinoti, ką Dievas atskleidė jai. Ši atsakė, kad tiek ji, tiek jos draugė gavo iš Dievo tokį patį atsakymą, kaip ir brolis Silvestras.

Tada brolis Motiejus grįžo pas šv. Prancišką. Šventasis priėmė jį su didžia meile: numazgojo jam kojas ir paruošė valgį. Ir kai brolis Motiejus pavalgė, šv. Pranciškus pasikvietė jį į giraitę, ten apnuoginta galva, sukryžiuotom rankom parklupo ant kelių ir paklausė: „Ką mano Viešpats Jėzus Kristus įsako man daryti?“

Brolis Motiejus papasakojo, kad tiek broliui Silvestrui, tiek seseriai Klarai bei jos bendražygei Dievas atskleidė: „Jis norįs, kad tu eitum per pasaulį sakydamas pamokslus, nes Dievas tave pašaukė ne vien dėl tavojo labo, bet ir dėl kitų išganymo.“

Ir tuomet Viešpaties ranka apglėbė šv. Pranciškų. Vos išgirdęs šį atsakymą ir taip patyręs Kristaus valią, jis pašoko ant kojų, spindintis dieviška galia, ir karštai tarė broliui Motiejui: „Tad eikime, dėl Dievo!“¹

Ir pasiėmęs drauge brolių Motiejų ir brolių Andželą, šventus vyrus, jis išlėkė kaip šviesos žaibas, liepsnojantis dvasios ugnimi, nekreipdamas dėmesio į kelią ar taką.

Netrukus jie priėjo kaimą, vadinamą Kanara. Ir šv. Pranciškus, liepęs kryščiančioms kregždėms patylėti, kol jis kalbės, pradėjo sakyti pamokslą. Ir kregždės jam pakluso. O pamokslą jis pasakė tokį uždegantį, kad visi šio kaimelio vyrai ir moterys, įkvėpti jo žodžių ir stebuklo su kregždėmis, norėjo palikti kaimą ir dievobaimingai sekti paskui jį. Tačiau šv. Pranciškus sulaikė juos tardamas: „Neskubėkite ir neiškeliaukite, aš pasakysiu, ką jūs turite daryti savo sielų išganymui.“ Ir tada jis sumanė įkurti Trečiąjį atgailaujančiųjų, arba susilaikančiųjų, ordiną visų žmonių išganymui.²

Ir palikęs juos labai paguostus ir nusiteikusius atgailai, jis išskeliavo į vieną vietovę tarp Kanaros ir Bevanjos. Kai lydimas draugų su tuo pat sielos įkarščiu keliavo šia vietove, apsidairęs pakelėje išvydo keletą medžių, o juose tupint tokią begalę įvairiausių paukščių, kokios iki šiol tame krašte dar nebuvo regėjęs. O aplink tuos medžius, laukuose, taipgi tupėjo didžiulis būrys paukščių. Kol jis žiūrėjo ir stebėjosi tokia paukščių gausybe, ant jo nusileido Dievo Dvasia ir jis tarė draugams: „Luktelėkite manęs čia, ant kelio, aš eisiu sakyti pamokslo savo broliams paukščiams.“

Ir pasuko prie lauką aptūpusių paukščių. Kai tik jis pradėjo sakyti pamokslą, visi paukščiai nuo medžių sulėkė prie

jo. Ir visi ramiai tupėjo nė nekrusteldami, nors šv. Pranciškus vaikščiojo tarp jų, daugelį paliesdamas savo abitu. Nė vienas nepajudėjo ir nepasitraukė tol, kol jis jų nepalaimino, kaip pasakojo brolis Jokūbas iš Masos, šventas vyras, o šiam – brolis Motiejus, tuo metu – vienas iš švento tėvo bendražygių.

Šv. Pranciškaus pamokslo esmė buvo tokia: „Mano mažieji broleliai paukšteliai, jūs esate daug skolingi Dievui, savo Kūrėjui, ir turite visur ir visada Jį šlovinti, nes Jis suteikė jums laisvę skraidyti, kur norite, ir davė jums dvigubus ir net trigubus apdarus, spalvingus ir gražius, ir jūsų lesalas gatavas be jokio triūso, ir giesmių jus išmokė pats Kūrėjas, ir Jo palaiminti dauginatės, – Jis priglaudė visas jūsų rūšis Nojaus arkoje, kad jūsų giminė neišnyktų nuo žemės paviršiaus. Taipgi turite būti dėkingi už oro erdvę, kurią Jis jums skyrė. Ir dar daugiau – juk jūs nei sėjate, nei pjaunate, o Dievas jus maitina, duoda upes ir šaltinius jums atsigeriti, kalnagūbrius ir kalvas, akmenis ir uolynus jums prisi glausti, aukštus medžius lizdams sukti. Be to, nemokate nei verpti, nei siūti, Dievas aprengia jus ir jūsų jauniklius. Taigi Kūrėjas labai jus myli, jei suteikia jums tiek daug visokių gėrybių. Tad, mano mažieji broliai paukščiai, saugokitės būti nedėkingi ir visuomet šlovinkite Dievą.“ Sulig tais žodžiais visi paukščiai pražiojo snapus, ištiesė kaklus, išskleidė sparnus ir pagarbiai nulenė galvas iki pat žemės, savo laikysena ir veiksmu parodydami, kad šv. Pranciškaus žodžiai buvo jiems labai malonūs. Tai pamatęs, šv. Pranciškus taipgi labai pradžiugo dvasia ir stebėjosi tokia jų gausybe ir tokia grožybe bei įvairove, jų atidumu, nuoširdumu ir

meile. Tad jis širdingai garbino nuostabųjį Kūrėją juose ir švelniai paragino juos Jį garbinti.

Baigęs sakyti pamokslą ir paraginęs juos šlovinti Viešpatį, šv. Pranciškus visus paukščius peržegnojo ir leido jiems skristi. Tada visi paukščiai vienu metu pakilo į orą, giedodami nuostabią giesmę. Ją baigę, jie pasiskirstė pagal šv. Pranciškaus padarytą kryžiaus ženklą į keturis būrius. Kiekvienas būrys kilo į viršų ir nuskrido skirtinga kryptimi: vienas į rytus, kitas į vakarus, trečias į pietus, o ketvirtas į šiaurę. Ir kiekvienas būrys skrido nuostabiai giedodamas.

Tai, kad šv. Pranciškaus – kuris turės Kristaus kryžiaus žymes – pamokyti ir palaiminti kryžiaus ženklą jie atsispyrė, sudarydami kryžiaus formą, ir giedodami nuskrido į visas keturias pasaulio puses, reiškė, jog šv. Pranciškaus atnaujintas Kristaus kryžiaus skelbimas bus paskleistas po visą pasaulį jo paties ir jo brolių vienuolių, kurie kaip paukščiai nieko šiam pasaulyje neturi ir visiškai atsiduoda Dievo Apvaizdai.

Ir todėl jie buvo pavadinti Kristaus ereliais, kaip Jis yra sakęs: „Kur bus kūnų, ten susirinks ereliai.“ Nes šventieji, visas viltis sudėdami į Viešpatį, įgauna sparnus it ereliai ir kyla Dievop, ir lieka nemarūs visą amžinybę.³

Kristaus garbei. Amen.

17. Kaip vienas jaunas vienuolis nualpo, išvydęs šv. Pranciškų besikalbantį su Kristumi

Šv. Pranciškui dar tebegyvenant šioje žemelėje, į ordiną buvo priimtas nekaltas kaip balandis ir tyras kaip angelas vaikas. Jis apsistojo mažame būste, kur broliai neturėjo celių ir dėl neturto miegojo tiesiai ant žemės, be lovų. Kartą į šį mažutį būstą atėjo šv. Pranciškus. Vakare, sukalbėjęs vakarines maldas, anksčiau už kitus nuėjo pailsėti, kad naktį, kai kiti broliai miegos, galėtų atsikelti ir melstis, kaip buvo įpratęs. Norėdamas ištirti, koks šventas yra Pranciškus ir ypač ką jis veikia atsikėlęs naktį, jaunuolis nusprendė dėmesingai jį stebėti. O kad miegas jo neįveiktų, vaikas atsigulė šalia šv. Pranciškaus ir surišo savo virvę su jo virve, idant pajustų, kai šventasis kelsis. Šv. Pranciškus nežinojo, kad jų virvės surištos. Nakčiai neįpusėjęs, kai visi vienuoliai buvo sumigę, šv. Pranciškus atsikėlė ir, radęs savo virvę surištą, taip tyliai atrišo, kad jaunuolis nieko nepajuto. Šv. Pranciškus nuėjo ant kalvos netoli vienuolyno, kur augo labai gražus miškas, ketindamas ten vienumoje pasimelsti.

Netrukus vaikas pabudo ir rado savo virvę atrištą, o šv. Pranciškų išėjusį. Jis tučtuojau pašoko ketindamas pasekti šventą tėvą, kaip ir buvo ketinęs. Pamatęs, kad vartai į mišką atviri, pamanė, jog šventasis bus nuėjęs šiuo keliu, greitai pasuko iš paskos į giraitę ir pasiekė kalvos viršūnę, kur ir buvo šv. Pranciškus.

Priejęs artyn prie tos vietos, kur šventasis meldėsi, jis sustojo per tam tikrą atstumą, nes išgirdo kalbantis daug asmenų. Paėjęs arčiau, kad aiškiau pamatytų ir išgirstų, ką

jie šneka, jis išvydo nuostabią šviesą, visiškai gaubiančią šv. Pranciškų, o toje šviesoje – Kristų, Švč. Mergelę Mariją, šv. Joną Krikštytoją, šv. Joną Evangelistą ir didelį būrį angelų, kalbančių su šv. Pranciškumi.

Tai regėdamas ir girdėdamas, jaunuolis ėmė drebėti, nu-
alpo ir sukniubo it negyvas, tiesiai ant takelio, vedančio į
vienuolyną.

Kai nuostabūs pokalbis buvo baigtas ir šventoji regė-
jimo misterija išnyko, šv. Pranciškus, nakties tamsoje grįž-
damas į vienuolyną, užkliuvo už vaikino, gulinčio ant tako
taip, it būtų negyvas. Jam pagailo broliuko, ir paėmęs ant
rankų šv. Pranciškus parnešė jį atgal į guolį kaip gerasis ga-
nytojas mažąją avelę.

Vėliau, sužinojęs iš jaunuolio, kaip šis pamatė regėjimą,
šventasis įsakė niekam to nepasakoti, kol jis bus gyvas.

Vaikinas iš tikrųjų išlaikė paslaptį. Jis augo Dievo malo-
ne, buvo atsidavęs šv. Pranciškui ir iki pat savo mirties gy-
veno kaip šaunus ir doras ordino narys. Tik šv. Pranciškui
mirus jis papasakojo broliams visa, ką buvo regėjęs.¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

*18. Apie nuostabų vienuolių Susirinkimą, kurį
šv. Pranciškus sušaukė prie
Švč. Angelų Marijos bažnyčios*

Kartą ištikimasis Kristaus tarnas šv. Pranciškus lygumoje
prie Švč. Angelų Marijos bažnyčios sušaukė Didįjį vienuo-
lių susirinkimą, į kurį susibūrė daugiau nei penki tūkstan-

čiai brolių. Atvyko ir šv. Dominykas, brolių Pamokslininkų ordino įkūrėjas ir vadovas, drauge su septyniais savo vienuoliais. Tuo metu jis keliavo iš Bolonijos į Romą ir, išgirdęs apie šv. Pranciškaus buriamą vienuolių Susirinkimą prie Švč. Angelų Marijos bažnyčios, atvyko pasižiūrėti.

Šiame Susirinkime dalyvavo ir sinjoras Ugolinas, Ostijos kardinolas, labai atsidavęs šv. Pranciškui ir jo broliams. Šv. Pranciškus numatė, kad jis bus popiežium, taip ir įvyko: jis tapo popiežiumi Grigalium IX. Kadangi popiežiaus rezidencija tuo metu buvo Perudžoje, kardinolas atvykdamas į Asyžius ir kasdien susitikdavo su šv. Pranciškumi bei jo broliais, kartais laikydavo Mišias, o kartais pasakydavo susirinkusiems broliams pamokslą. Atvykęs aplankyti šios šventos draugijos ir pamatęs vienuolius, sėdinčius lygumoje aplink Švč. Mariją grupelėmis po šešiasdešimt, šimtą, du ir net tris šimtus, susikaupusius pokalbiui apie Dievą ar maldai, verkiančius ar dirbančius gailestingumo darbus, kardinolas pajuto didžiulį džiaugsmą ir įkvėpimą. Jie buvo tokie tylūs ir nuolankūs, kad aplinkui nebuvo girdėti nei triukšmo, nei šūkavimų. Stebėdamasis, kad tokia didžiulė minia drausminga lyg kariuomenė, kardinolas su ašarom akyse ir atsidavimu pasakė: „Iš tikrųjų tai Dievo riterių kariuomenė, jų stovykla!“

Iš tiesų minioje nebuvo girdėti nei tuščių plepalų, nei juokelių, bet kur tik susiburdavo brolių būrys, ten jie meldėsi, laikė pamaldas arba apverkė savo ar savo geradarių nuodėmes, kalbėjosi apie sielų išganymą.

Kiekviena grupė šioje stovykloje buvo pasistačiusi palapines iš švendrių ar šiaudų; dėl to šis susirinkimas buvo

vadinamas Švendrių susirinkimu. Broliai miegojo tiesiog ant plikos žemės arba pasikloję šiaudų, jų pagalvės buvo akmenys ar medžio pliauskos.

Todėl kiekvienas, kas tik pamatydavo juos ar išgirdavo, pajusdavo jiems atsidavimą ir pasitikėjimą, o garsas apie jų šventumą taip pasklido, kad daugelis žmonių iš popiežiaus rezidencijos, tuo metu buvusios netoli Perudžos, iš kitų Spoleto slėnio apylinkių atvyko jų pasižiūrėti. Daugybė kunigaikščių, baronų, riterių ir kitų kilmingųjų, daugybė paprastų žmonių, kardinolų, vyskupų, abatų kartu su kitais dvasininkais plaukė čia, kad pamatytų ši šventą, didingą ir kartu kuklų tokios daugybės šventų vyrų susibūrimą, kokio pasaulis dar nebuvo regėjęs. O labiausiai kiekvienas norėjo pamatyti jų vadovą, šventą tėvą, kuris išplėšė iš pasaulio tokį gražų laimikį ir subūrė tokią šaunią ir atsidavusią kaimenę sekti tikrojo ganytojo Jėzaus Kristaus pėdomis.

Kai visuotinis Didysis susirinkimas prasidėjo, šv. Pranciškus, šventas visų tėvas ir vyriausiasis vadovas, atsistojo ir su dvasios užsidegimu šiai šventai kaimenei aiškino Dievo ir Gyvenimo žodį, – garsiu balsu, iš dieviško uolumo skambiu ir aiškiu it trimitas, – kalbėjo jiems tai, ką jam įkvėpė Šventoji Dvasia. Pamokslo tema buvo tokia: „Mano mažieji sūnūs, didelius dalykus pažadėjome Dievui, bet kur kas didesnius Dievas pažadėjo mums. Laikykimės savo pažadų, kuriuos esame davę, ir su pasitikėjimu siekime to, kas yra pažadėta mums. Trumpos yra šio pasaulio linksmybės, bet jas lydinčios kančios amžinos. Nedidelės šio pasaulio kančios, bet amžinojo gyvenimo garbė begalinė.“ Ir su atsidavimu mokydamas šia tema, jis paguodė ir padrąsino vi-

sus vienuolius gerbti šventą Motiną Bažnyčią ir klausyti jos, mylėti artimą broliška meile, melstis už visus Dievo vaikus, kantriai kentėti šio pasaulio nelaimes ir būti santūriems, kai sekasi, išsaugoti angelišką tyrumą ir skaistybę, gyventi santaikoje vieni su kitais ir sandoroje su Dievu, su žmonėmis ir savo sąžine, būti nuolankiems ir su visais švelniais, niekinti šį pasaulį, uoliai laikytis švento neturto, rūpintis dėmesinga malda, šlovinti Dievą, visas viltis ir rūpesčius dėl sielos ir kūno sudėti į Gerąjį Ganytoją, maitinantį mūsų kūnus ir sielas: mūsų Švenčiausiąjį Viešpatį Jėzų Kristų.

Paskui jis pasakė: „Kad jūs galėtumėte labiau to laikytis, dėlei švento paklusnumo liepiu jums, visiems čia susirinkusiems vienuoliams, nesirūpinti nei tuo, ką valgysite ar gersite, nei kitkuo, kas kūnui reikalinga, bet susitelkti vien į maldą ir Dievo garbinimą. Visus savo rūpesčius dėl kūno palikite Kristui, kuris jumis ypač rūpinasi.“

Visi sutiko šį paliepinimą džiugiom širdim, linksmais veidais. O kai šv. Pranciškus baigė pamokslą, visi sukilo ir atsidėjo maldai.

Ten buvęs šv. Dominykas didžiai stebėjosi tokiu šv. Pranciškaus įsakymu ir pamanė, kad šis elgiasi neprotinai liepdamas nė vienam broliui iš tokio gausaus būrio nesirūpinti kūno reikmėmis, jis buvo tikras, kad jie gaus kentėti. Bet Viešpats Jėzus Kristus norėjo parodyti, kad Jis ypač rūpinasi savo avelėmis, savo varguoliais, nes per Dievo Apvaizdą atsitiko taip, kad Perudžos, Spoleto, Folinjo, Spelo, Asyžiaus ir aplinkinių kaimų žmonės, Dievo įkvėpti, ėmė gabenti šiai šventai draugijai valgių ir gėrimų. Ir štai iš minėtųjų vietovių atkeliavo žmonės su daugybe asilų,

mulų, furgonų, prikrautų duonos ir vyno, pupų ir sūrių, ir kitų gėrybių, kurių, jie manė, šiems palaimintiems Kristaus neturtėliams gali prireikti. Be to, jie atgabeno ąsočių ir ąsotėlių, stiklinių, staltiesių ir kitų daiktų, kurių reikėjo tokiam dideliame būriui.

Laimingu save laikė tas, kuris pajėgė daugiau atgabenti ar labiau pasitarnauti šiam šventam susibūrimui. Ir galėjai pamatyti riterių ir didikų, atvykusių į Susirinkimą maloniai, nuolankiai ir pagarbiai patarnauti šiai šventųjų draugijai. Galėjai išvysti dvasininkų, ištikimai ir uoliai visur besisukiojančių it tarnai. Galėjai pamatyti jaunuolių, patarnaujančių su tokia pagarba, tartum jie tai darytų ne vienuoliams neturtėliams, bet paties mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus apaštalams.

Tad kai šv. Dominykas visa tai išvydo ir suprato, kad per juos veikia Dievo Apvaizda, jis nusižeminęs prikašiojo sau dėl neteisingų minčių apie šv. Pranciškaus įsakymą ir nuolankiai parklupo prieš šventąjį, atsiprašė už savo kaltę ir pridūrė: „Dievas iš tikrųjų itin rūpinasi šiais šventais mažaisiais neturtėliais, o aš to nesupratau. Taigi nuo šiol pasižadau laikytis švento evangelinio neturto. Ir vardan Dievo atskiriu visus savo ordino brolius, kurie išdrįs turėti kokią nors nuosavybę.“

Taigi šv. Dominykui padarė didžiulį poveikį šv. Pranciškaus tikėjimas, klusnumas, tokio didžiulio ir drausmingo ordino neturtas ir iš Dievo Apvaizdos visokių gėrybių gausumas. Nes kaip tikrai šventas ir išmintingas vyras, jis atpažino veikiant tobulai ištikimą Viešpatį, kuris lygiai kaip augina lauko lelijas ir augalus, maitina paukščius, taip ir

aprūpina viskuo, ko reikia, savo pamaldžiuosius neturtėlius. Per tą patį Susirinkimą šv. Pranciškui buvo pasakyta, kad daugelis vienuolių nešioja krūtinės šarvus ir geležinius žiedus ant kūno, todėl daugelis iš jų pasiligoja, o kai kurie net miršta, daug kam tai trukdo melstis. Tad šv. Pranciškus, kaip išmintingas tėvas, įsakė dėlei švento klusnumo visiems, kurie nešioja krūtinės šarvus ar geležinius žiedus, nusiimti juos ir sudėti priešais jį. Taip jie ir padarė. Buvo sukrauta daugiau nei penki šimtai dygių šarvų ir kur kas daugiau geležinių žiedų, juosusių rankas ir liemenį. Šv. Pranciškus liepė ten juos ir palikti.

Vėliau, Susirinkimui baigiantis, šv. Pranciškus visus sustiprino ir padrąsino daryti gera, mokė, kaip išvengti nuodėmės šiame nedorame pasaulyje. Ir išsiuntė juos atgal į savo provincijas, suramintus ir kupinus dvasinio džiugesio, su Dievu ir savo paties palaiminimu.¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei – tebūna Jis palaimintas! Amen.

*19. Kaip Dievas kalbėjo su šv. Pranciškumi ir kaip
šv. Pranciškus pagausino vyną, vargšo kunigo
gautą iš savo vynuogyno*

Kai šv. Pranciškui ėmė labai skaudėti akis, ordino globėjas kardinolas Ugolinas, kadangi labai jį mylėjo ir brangino, parašė šv. Pranciškui liepdamas atvykti pas jį į Rietį, kur buvo keli labai geri akių gydytojai. Gavęs kardinolo laišką, šv. Pranciškus pirmiausia nuvyko į San Damianą, kur gyve-

no pamaldžioji Kristaus sužadėtinė šv. Klara, ketindamas aplankyti ją ir paguosti, o tada keliauti į Rietį.

Vos atvykus į San Damianą, pačią pirmąją naktį, jo akių liga taip pablogėjo, kad jis nebegalėjo matyti šviesos. Kadangi dėl to nebegalėjo išvykti, šv. Klara įrengė jam mažutę celę iš nendrių ir šiaudų, kad jis galėtų atsiskirti ir nuošalumoje ramiai pailsėti.

Šv. Pranciškus liko čia penkiasdešimt dienų su tokiu stipriu akių skausmu ir taip varginamas daugybės velnio sukurstytų pelių, kad negalėjo pailsėti nei dieną, nei naktį. Daugelį dienų kęsdamas kaskart smarkesnius skausmus ir negalią, jis pradėjo svarstyti ir manyti, kad tai jam Dievo bausmė už nuodėmes. Ir ėmė iš visos širdies dėkoti Dievui ir Jį šlovinti, garsiai šaukdamas: „Mano Viešpatie, aš nusipelniau viso to ir dar didesnių skausmų.“ Ir meldėsi Viešpačiui sakydamas: „Mano Viešpatie Jėzau Kristau, Gerasis Ganytojai, parodęs mums, nevertiems nusidėjėliams, kenčiantiems visokius kūno skausmus ir kančias, tokį gailėstingumą, suteik man malonę ir sustiprink mane, savo mažąją avele, kad joks sunkus išmėginimas, jokia kančia ar skausmas neatskirtų manęs nuo Tavęs!“

Kai jis ištare šią savo maldą, iš dangaus pasigirdo balsas: „Pranciškau, atsakyk man. Jeigu visa žemė būtų auksinė, o vandenynais, upėmis ir šaltiniais tekėtų balzamas, jei visi kalnai, kalvos ir uolynai būtų iš brangakmenių, o tu rastum kitą lobį, tiek vertesnę už šiuos, kiek auksas brangesnis už žemę, balzamas – už vandenį, brangakmeniai – už kalnus ir uolas, ir jei šis pats vertingiausias lobis būtų atiduotas tau už tavo ligą, argi tu nebūtum laimingas ir nesidžiaugtum?“

Šv. Pranciškus atsakė: „Viešpatie, aš nesu vertas tokio brangaus turto.“

Ir Dievo balsas jam tarė: „Džiūgauki, broli Pranciškau, nes tas lobis yra amžinasis gyvenimas, kurį tau rengiu. Štai dabar tau jį suteikiu. Ši tavo liga ir skausmas yra to palaimingo turto laidas.“ Tada šv. Pranciškus, nudžiugintas tokio nuostabaus pažado, pasišaukė savo bičiulį ir tarė: „Eime į Rietį – pas kardinolą!“

Šventais medaus saldumo žodžiais pirma paguodęs šv. Klarą ir nuolankiai su ja atsisveikinęs, jis pasuko į Rietį.¹

Kai šv. Pranciškus priartėjo prie Riečio, jo pasitikti išėjo tokia didžiulė minia, kad jis nebenorėjo eiti į miestą, o pasuko į šalį, į priemiesčio bažnyčią, esančią per dvi mylias už miesto. Tačiau žmonės, sužinoję, kad jis apsistojo toje bažnyčioje, tokiais gausiais būriais ėmė traukti tenai jo pamatyti, kad tos bažnyčios kunigo vynuogynas – o buvo derliaus metas – liko visiškai išmindžiotas, vynuogės nuskintos ir suvalgytos. Išvydęs tokį nuostolį, kunigas labai susikrimto ir gailėjosi, kad leido šv. Pranciškui prisiglausti savo bažnyčioje. Šventoji Dvasia atskleidė šv. Pranciškui kunigo mintis, tad pasikvietęs kunigą jis paklausė: „Mano brangusis tėve, kiek statinaičių vyno tu gauni iš vynuogyno derlingiausiais metais?“

Šis atsakė: „Dvylika.“

Ir šv. Pranciškus jam tarė: „Tada aš prašau tavęs, tėve, kantriai iškentėti mano buvimą čia, savo bažnyčioje, dar kelias dienas, nes radau čia poilsį ir ramybę. Ir leisk atvykusiems žmonėms pasivaišinti savo vynuogėmis – dėl Dievo meilės ir manęs, varguolio. O aš tau pažadu savo Viešpaties

Jėzaus Kristaus vardu, kad šiais metais tu gausi dvidešimt statinaičių vyno.“

Šv. Pranciškus taip ir padarė – pasiliko ten dar kelias dienas – dėl to gėrio, kurį, jis matė, Dievas nuveikia čia atvykstančių žmonių sielose, nes daugelis iškeliaudavo iš čia apsvaigę nuo Dievo meilės, apimti Dangaus ilgesio, pamiršę šį pasaulį. Tad jam atrodė, kad bus geriau, jei pražus šis materialus vynuogynas, negu kad Ostijų Viešpaties vynuogyno dangiškasis vynas liks be naudos.

Patikėjęs šv. Pranciškaus pažadu, kunigas mielai leido atvykusiems žmonėms skinti ir valgyti vynuoges. Ir nuostabus dalykas! Vynuogynas buvo taip nusiaubtas ir nuniokotas, kad iš jo teliko vos kelios kekės. Bet atėjus metui rašyti vynuoges, kunigas, tikėdamas šventojo pažadu, surinko tas kelias vynuogių kekes, suvertė į grūstuvę ir ėmė jas traiškyti. Ir, kaip žadėjo šv. Pranciškus, tais metais jis gavo dvidešimt statinaičių puikiausio vyno.

Šiuo stebuklu buvo aiškiai parodyta: kaip per šv. Pranciškaus nuopelnus iš suniokoto vynuogyno buvo gauta vyno it geriausio derliaus metais, taip ir krikščionys, dėl savo nuodėmingumo neišsiugdę dorybių, per šv. Pranciškaus nuopelnus ir mokymą dažnai subrandindavo gražių atgailos vaisių.²

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

20. Kaip šv. Pranciškus, apgaubtas garbės spindesio, pasirodė vienam naujokui, gundomam palikti ordiną

Į Šv. Pranciškaus ordiną įstojo vienas trapus, subtilus, kilmingas jaunuolis. Apsivilkęs abitą, po keleto dienų, nelaboj kurstomas, ėmė taip juo bjaurėtis, kad jautėsi lyg įkištas į seną šiurkštų maišą. Rankovės jį erzino, gobtuvo negalėjo pakęsti, o abito šiurkštumas ir ilgis atrodė nepakeliama našta. Ir atsitiko taip, kad vis labiau bodėdamasis ordinu jis tvirtai apsisprendė nusimesti abitą ir grįžti į pasaulį. Naujokų auklėtojas, kuriam jaunuolis nuo pat pradžių buvo patikėtas, buvo jį išmokęs, kad einant pro vienuolyno altorių, kuriame laikomas Švč. Sakramentas – Kristaus Kūnas, dera labai pagarbiai priklaupiti ir sukryžiavus rankas ant krūtinės nulenkti nugaubtą galvą. Ir šis jaunuolis visuomet rūpestingai taip darė. Tą naktį, kurią ketino nusimesti abitą ir palikti ordiną, jis turėjo praeiti pro vienuolyno altorių ir čia kaip paprastai prieš jį priklaupė ir nusilenkė. Staiga jis buvo pagautas Dvasios ir išvydo Dievo duotą nuostabų regėjimą.

Jis matė prieš save nesuskaičiuojamą būrį šventųjų, žengiančių procesijoje po du, jie vilkėjo imantriais ir prabangiais bažnytiniais drabužiais, o jų veidai, rankos, visas regimas kūnas spindėjo skaisčiau nei saulė. Visi jie ėjo giedodami himnus, o angelai gražiai ir iškilmingai liaupsino jų džiaugsmą.

Tarp šių šventųjų buvo du gražesniais ir puošnesniais drabužiais nei kiti, juos gaubė toks ryškus spindesys, kad jis apakindavo kiekvieną, kas tik į juos pažvelgdavo. O beveik pačiame procesijos gale jis pamatė vieną šventąjį, ap-

gaubtą tokio garbės spindesio, kad atrodė lyg jaunas riteris, kitų ypač gerbiamas.

Išvydęs tokį regėjimą, jaunuolis apstulbo nesuprasdamas, ką ši procesija galėtų reikšti. Jis nepaklausė to praeinančiųjų, o ir negalėjo – stovėjo apimtas palaimos. Tačiau kai visa procesija jau buvo pražygiavusi ir tebuvo matyti tik patys paskutiniai, jis įsidrąsino ir prišokęs droviai paklausė: „Bragūs bičiuliai, meldžiu, pasakykite man, kas yra šie nuostabūs žmonės, žengiantys tokioje garbingoje procesijoje?“

Atsigręžę jie spindinčiais veidais tarė: „Sūnau, mes visi esame Mažesnieji broliai, ką tik atėję iš rojaus garbės.“

Ir jaunuolis vėl paklausė: „O tie du, spindintys skaisčiau už kitus?“

„Tie du, spindintys skaisčiau už kitus, yra šv. Pranciškus ir šv. Antanas. O paskutinis, kurį tu matei taip pagerbtą, yra neseniai miręs šventas brolis. Kadangi jis ligi galo narsiai grūmėsi su pagundomis laikydamasis šventųjų įžadų, mes iškilmingai vedame jį į rojaus džiaugsmą, lydimi šventųjų, džiūgaujant angelams. Šie puošnūs drabužiai mums duoti Dievo už tai, kad būdami vienuoliai kantriai vilkėjome šiurkščius abitus, o garbės spindesys duotas už nuolankią atgailą, šventą neturtą, klusnumą ir skaistumą, kurių laikėmės iki galo, džiūgaudami dvasia ir šviesiais veidais. Todėl, sūnau, tenebūna tau sunku vilkėti tokio vaisingo ordino šiurkščiu „maišu“, mat jei šiurkščiu šv. Pranciškaus „maišu“ iš meilės mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui paniekinsi šį pasaulį, apmarinsi savo kūną ir karžygiškai kovosi su velniu, kartu su mumis spindėsi garbės šviesa vilkėdamas tokį patį drabužį kaip mes.

Kai nuaidėjo paskutiniai žodžiai, jaunuolis atsigodėjo. Padrąsintas šio regėjimo, jis atmetė visus gundymus ir išpažino savo kaltę vienuolyno vyresniajam ir kitiems broliams. Be to, nuo to laiko jis troško sunkios atgailos ir šiurkštaus abito. Ir taip atsivertęs, šventai nugyveno visą savo gyvenimą ir mirė ordine.¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

21. Kaip šv. Pranciškus prijaukino nepaprastai plėšrų Gubijaus vilką

Tuo metu, kai šv. Pranciškus buvo apsistojęs Gubijaus mieste, atsitiko kai kas nepaprasta, verta pasakyti. Miesto apylinkėse pasirodė didžiulis, nuožmus ir stiprus vilkas, kuris iš alkio taip pašėlo, kad puldavo ne tik gyvulius, bet ir žmones. Visi miestiečiai laikė tai didžiule nelaime ir bausme – mat jis dažnai prisliūkindavo prie pat miesto, tad eidami į kaimą jie apsiginkluodavo, lyg eitų į mūšį. Ir vis dėlto, net ir ginkluoti, jie negalėdavo išvengti aštrių vilko dantų ir pasiutusio alkio, jei tekdavo nelaimė jį sutikti. Tad visi buvo taip įsibauginę, kad vargiai kas besiryždavo išeiti už miesto vartų.

Tačiau Dievas panorėjo atskleisti šiems žmonėms Pranciškaus šventumą.

Kadangi šventasis tuo metu gyveno šiame mieste, jam pagailo žmonių ir jis nusprendė pats išeiti už miesto pas vilką. Tai išgirdę, žmonės jį atkalbinėjo: „Būk atsargus, broli Pranciškau. Neik už vartų, nes vilkas, jau sudraskęs tiek žmonių, tikrų tikriausiai puls tave ir sudoros!“

Bet šv. Pranciškus visas viltis sudėjo į Viešpatį Jėzų Kristų, visų kūrinių šeimininką. Apsiginklavęs ne skydu ir šalmu, bet kryžiaus ženklu, jis drąsiai išėjo kartu su savo bendražygiu už miesto, pasitikėdamas Viešpačiu, kuris Jį tikintiems neleidžia patirti piktų gyvačių ir baziliskų žalos ir padeda įveikti ne tik vilką, o net ir liūtą ar slibiną. Su tokiu nepaprastu tikėjimu šv. Pranciškus drąsiai išėjo pasitikti vilko.

Keli valstiečiai galiuką kelio paėjęjo drauge, bet netrukus pasakė: „Mes nebenorime toliau eiti, nes šis vilkas yra labai nuožmus ir gali mus sudraskyti.“

Tai išgirdęs šv. Pranciškus atsakė: „Tad likite čia, o aš eisiu ten, kur gyvena tas vilkas.“

Ir štai daugelio žmonių, išėjusių pasižiūrėti nepaprasto įvykio ir sulipusių ant stogų, akivaizdoje žiaurusis vilkas pražiojęs nasrus atlėkė ir pasuko tiesiai prie šventojo ir jo bendražygio.

Šventasis peržegnojo atlekiantį vilką. Ir Dievo galia, veikianti tiek per jį, tiek per jo bendražygį, sustabdė vilką ir privertė jį nurimti bei užčiaupti nasrus.

Tada šv. Pranciškus jį pašaukė: „Eikš čionai, broli Vilke. Kristaus vardu įsakau tau nedaryti nieko blogo nei man, nei kam kitam.“

Ir nuostabu buvo matyti, kaip, vos šv. Pranciškaus peržegnotas, pabaisa užčiaupė nasrus ir sustojo, o vos išgirdęs jo įsakymą nuleido galvą ir atsigulė prie šventojo kojų, lyg būtų tapęs avele.

Tada šv. Pranciškus tarė priešais gulinčiam vilkui: „Broli Vilke, šiuose kraštuose tu esi padaręs daug žalos, daug

siaubingų nusikaltimų, be jokio pasigailėjimo žudydamas Dievo kūrinį. Tu galabijai ir rijai ne tik neprotingus žvėris ir gyvulius, bet išdrįsai žudyti net žmones, kurie sukurti pagal Dievo atvaizdą ir panašumą. Todėl nusipelnei mirties bausmės kaip pikčiausias plėšikas ir žmogžudys. Taigi kiekvienas, kuris skundžiasi tavimi ir murma prieš tave, yra teisingas, ir visas miestas yra tavo priešas. Bet, broli Vilke, aš noriu sutaikyti tave su jais, kad tu jų daugiau neskriaustum, ir kai jie atleis tau už visas praeities piktadarystes, nei žmonės, nei šunys tavęs daugiau nebepersekios.“

Vilkas, vinguriuodamas visu liemeniu, vizgindamas uodegą, krutindamas ausis, kinkuodamas galvą, stengėsi parodyti, kad jis noriai sutinka su tuo, ką sako šventasis, ir to laikysis.

Tada šv. Pranciškus vėl prabilo: „Broli Vilke, kadangi tu nori sudaryti šią taikos sutartį ir jos laikytis, aš pažadu prikalbėti šio miesto žmones tiekti tau maistą kiekvieną dieną, kol tik tu būsi gyvas, kad tau nebereikėtų kentėti alkio, nes suprantu, kad visas blogis, kurį padarei, yra padarytas iš baisaus alkio. Bet, mano broli Vilke, jei aš išgaunu tau tokią malonę, noriu, kad ir tu man pažadėtum niekada nebeliesti jokio gyvulio nei žmogaus. Ar pažadėsi man tai?“ Vilkas davė aiškų ženklą – nuleido galvą ir tuo parodė, kad jis pažada tai, ko prašo šventasis.

Ir šv. Pranciškus tarė: „Broli Vilke, noriu, kad tu patvirtintum savo pažadą ir aš galėčiau tvirtai tavimi pasitikėti.“

Ir kai šv. Pranciškus ištiesė ranką, vilkas taip pat pakėlė savo priekinę leteną ir ramiai bei švelniai įdėjo ją jam į delną, duodamas ženklą, kad jis laiduoja už savo pažadą.

Tuomet šv. Pranciškus pasakė: „Broli Vilke, Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu įsakau tau dabar be jokios baimės eiti su manimi į miestą, kad vardan Viešpaties sutvirtintume šią taiką.“

Ir vilkas tučtuojau nuturseno greta šv. Pranciškaus kaip labai romi avelė. Tai išvydę miestiečiai apstulbo, o žinia apie tai iškart apskriejo visą miestą. Tad visi – tiek vyrai, tiek moterys, dideli ir maži, jauni ir seni – subėgo į turgaus aikštę, kur su vilku buvo atėjęs šv. Pranciškus.

Taigi kai susirinko didžiulė minia, šv. Pranciškus pasakė jiems nuostabų pamokslą, be visa kita, atskleisdamas ir tai, kad ši bausmė yra Dievo leista už jų nuodėmes ir kad pragaro ugnis, draskanti pasmerktuosius visą amžinybę, yra kur kas pavojingesnė už įsiutusį vilką, negalintį pražudyti nieko daugiau, tik kūną. Ir jeigu jau vienas nedidelis žvėris kelia tokį siaubą ir nerimą didžiulei miniai, tai kur kas labiau jie turėtų bijoti pragaro.

„Tad, brangieji žmonės, grįžkite prie Dievo, atgailaukite už savo nuodėmes, ir Viešpats išvaduos jus nuo vilko šiaime pasaulyje ir nuo draskančios pragaro ugnies aname.“ Ir dar pridūrė: „Klausykite, brangieji žmonės: brolis Vilkas, kuris štai stovi priešais jus, tvirtai man pažadėjo taikingai gyventi su jumis ir nieko neskriausti, jeigu jūs irgi pažadate kasdien jį maitinti. Aš laiduoju už brolių Vilką, kad jis tvirtai laikysis taikos sutarties.“

Tada visi čia susirinkusieji garsiai pažadėjo jį nuolat maitinti.

O šv. Pranciškus visiems matant paklausė vilko: „O tu, broli Vilke, ar žadi taikingai gyventi su žmonėmis, ne-

skriausti jokio gyvulio nei žmogaus?“ Vilkas priklaupė ir nuleido galvą, vinguriuodamas visu liemeniu, vizgindamas uodegą, krutindamas ausis, jis aiškiai visiems parodė, kad laikysis susitarimo, kaip yra pažadėjęs.

Ir šv. Pranciškus paprašė: „Broli Vilke, kaip patvirtinai man savo pažadą už miesto vartų, taip patvirtink jį ir visų žmonių akivaizdoje, kad tu laikysiesi taikos ir niekada neapgausi manęs, už tave laidavusio.“

Visiems matant vilkas pakėlė dešinę leteną ir įdėjo ją į šv. Pranciškaus delną.

Minia taip džiaugėsi ir taip buvo sužavėta šventojo atsidavimo, naujo stebuklo ir taikos sutarties tarp vilko ir žmonių, kad visi ėmė šaukti į dangų šlovindami ir laimindami Viešpatį Jėzų Kristų, kuris atsiuntė jiems šv. Pranciškų ir per jo nuopelnus išvadavo nuo plėšraus vilko, išgelbėjo iš tokios nelaimės ir grąžino jiems taiką bei ramybę.

Nuo tos dienos ir vilkas, ir žmonės laikėsi šv. Pranciškaus sudarytos sutarties. Vilkas gyveno dar dvejus metus ir eidavo maisto nuo durų prie durų. Jis nieko neskriaudė ir nebuvo skriaudžiamas, ir žmonės mielai jį maitino. Sukrečiantis faktas: nėra nė vieno šuns, kuris nuo tada būtų ant jo sulojęs.

Vilkas paseno ir nugaišo. Žmonės labai jo gailėjo, nes matydami jį einantį per miestą – ramų, gerą ir kantrų, prisimindavo šv. Pranciškaus dorybes ir šventumą.¹

Tebūnie pagarbintas mūsų Viešpats Jėzus Kristus. Amen.

22. Kaip šv. Pranciškus išlaisvino keletą purplelių ir sukrovė jiems lizdus

Berniukas iš Sienos miesto kartą kilpomis pagavo keletą purplelių burkuolių ir nešėsi į turgų juos parduoti.

Bet šv. Pranciškus, visada labai švelnus ir gailestingas, ypač romiems gyvuliams ir mažiems paukšteliams, pamatęs purplelius sujudo iš meilės ir gailesčio. Ir tarė nešančiam juos berniukui: „Gerasis berniuk, būk malonus, atiduok man šiuos purplelius, kad tokie nekalti paukšteliai, kurie Šventajame Rašte yra tyrų, nuolankių ir ištikimų sielų simbolis, nepatektų į žiaurias rankas ir nebūtų nužudyti.“

Berniukas buvo Dievo įkvėptas tuoju pat atiduoti visus purplelius šv. Pranciškui.

Švelnysis tėvas sutupdė juos į užantį ir ėmė švelniai kalbinti: „O, mano paprasti, tyri, nekalti broliai purpleliai, kodėl jūs leidžiatės pagaunami? Aš noriu išgelbėti jus nuo mirties ir sukrauti jums lizdus, kur jūs galėtumėte dėti kiaušinius ir daugintis, kaip jums yra įsakęs Kūrėjas.“

Ir šv. Pranciškus pasiėmė purplelius kartu ir visiems sukrovė lizdus.

O jie, sutūpę šv. Pranciškaus lizdeliuose, dėjo kiaušinius, augino jaunąją kartą, ir jų vis gausėjo. Purpleliai taip prijunko ir prisirišo prie šv. Pranciškaus ir kitų brolių, kad atrodė kaip viščiukai, nuolatos čia vienuolių auginami. Ir jie tol neišskrido, kol šv. Pranciškus palaiminęs jų nepaleido.

Berniukui, kuris atidavė šventajam purplelius, šv. Pranciškus buvo pasakęs: „Sūnau, vieną gražią dieną tu tapsi

Mažesniuojū mūsų ordino broliū ir nuoširdžiai tarnausi mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui.“

Kaip šventasis numatė, taip ir įvyko: vėliau šis jaunikaitis įstojo į ordiną ir per šv. Pranciškaus nuopelnus gyveno pagyrimo vertą ir pavyzdingą gyvenimą ligi pat mirties.

Taigi šv. Pranciškus ne tik laimėjo paukšteliams ramybę ir paguodą šiame gyvenime, bet ir jaunuoliui – amžinojo gyvenimo džiaugsmą aname.¹

Tebūna pagarbintas mūsų Viešpats Jėzus Kristus! Amen.

23. Kaip šv. Pranciškus išvydo Porciunkulės vienuolyną apsiaustą velniū

Kartą Porciunkulės vienuolyne šv. Pranciškus, nuoširdžiai melddamasis kaip jam įprasta, Dievui atskleidus paregėjo, kad visą vienuolyną apsupę ir apspitę velniai tarytum didžiulė kariuomenė. Bet nė vienas iš jų nepajėgė patekti į vidų, mat broliai buvo tokie šventi, kad nė prie vieno velniai nerado kaip prilįsti.

Tačiau kai jie taip atkakliai siekė savo, vienam broliui ant kito sukilo pyktis ir neapykanta, ir jis ėmė svarstyti, kaip galėtų aną kuo nors apkaltinti ir taip jam atkeršyti. Šitaip buvo pralaužti dorybės vartai ir atsivėrė durys nuodėmei, tai leido nelabajam įeiti vidun. Ir šv. Pranciškaus akyse vienas nelabasis iškart nėrė vidun, puolė brolių kaip nugalėtojas prasišošėlių ir užsoko jam ant sprando.

Kai gailestingasis tėvas ir ganytojas, visuomet ištikimai saugantis savo kaimenę, pamatė, kad vilkas įšoko pjau-

ti vienos mažos avelės, ir suprato, koks didelis pavojus jai gresia, tučtuojau pasišaukė tą brolių pas save.

Ir kai vienuolis klusniai atskubėjo pas savo susirūpinusį ganytoją, šv. Pranciškus liepė jam tuojau pat išlieti neapykantos prieš savo artimą nuodus, sukaupčius ir laikomus širdyje, mat dėl jų jis pateko į priešo rankas. Brolis, matydamas, kad šventas tėvas skaito jo mintis, nusigando ir atvėrė savo žaizdą, išliejo visus nuodus ir visą pagiežą, išpažino savo kaltę ir nuolankiai paprašė atleidimo ir atgailos. Šitai padaręs, jis buvo išrištas iš savo nuodėmės ir gavo atgailą, o šv. Pranciškus netrukus pamatė aną nelabąjį sprunkant šalin.

O vienuolis, išvaduotas iš žiauraus pabaisos nagų, dėkojo Dievui ir šv. Pranciškui ir per savo ganytojo nuopelnus šventai nugyveno visą savo amželį.¹

Viešpaties Jėzaus Kristaus ir švento tėvo garbei. Amen.

24. Kaip šv. Pranciškus atvertė į tikėjimą sultoną ir puolusią moterį, kuri mėgino šventąjį sugundyti

Skatinamas uolaus tikėjimo Kristumi ir kurstomas kankinystės troškimo, šv. Pranciškus vienu metu su dvylika savo šventų bendražygių išvyko į užjūrius, ketindamas keliauti tiesiai pas Babilonijos sultoną.

Atvykę į saracėnų kraštą, kur kelius saugojo tokie žiaurūs vyrai, kad nė vienas krikščionis per čia keliaudamas negalėdavo išvengti mirties, jie iš Dievo malonės liko gyvi, bet buvo suimti, visaip mušami, o paskui labai stipriai surišti ir nuvesti pas sultoną.

Jo akivaizdoje šv. Pranciškus, vadovaujamas Šventosios Dvasios, ėmė taip dieviškai skelbti šventą katalikų tikėjimą, kad dėl jo pasisiūlė eiti į ugnį. Tad sultonas pajuto jam didžiulę pagarbą ir pasitikėjimą, tiek dėl jo tvirto tikėjimo, tiek dėl jo paniekos šiam pasauliui (mat būdamas vargšų vargšas, nepriėmė jokios dovanos), tiek dėl jo liepsningo kankinystės troškimo. Sultonas mielai jo klausėsi, o paskui paprašė dar daugel kartų jį aplankyti. Be to, jam ir jo mokiniams jis davė leidimą eiti, kur panorės, ir visoje imperijoje laisvai sakyti pamokslus, – davė tam tikrą ženklą, kad jį pamatęs niekas jų neskriaustų.¹

Gavęs tokį kilniaširdišką leidimą laisvai keliauti po saračenų kraštą, šv. Pranciškus pasiuntė savo bendražygius po du į įvairias saračenų apylinkes skelbti Kristaus tikėjimo. Pats su vienu iš brolių išsirinko tam tikrą sritį ir užklupus nakčiai užsuko į užiegos namus pernaktvoti. Ten rado vieną moterį – labai gražaus veido ir kūno, bet nešvarios sielos, nedorą. Ji gundė šv. Pranciškų su ja nusidėti.

Šventasis atsakė jai: „Jei geidi, kad daryčiau, ko nori, tu taip pat turi daryti, ko noriu aš.“

„Aš sutinku, – tarė ji. – Tad eime kloti lovos.“ Ir jau vedėsi jį į kambarį, bet šv. Pranciškus pasakė: „Eime su manimi, aš parodysiu tau labai gražią lovą.“ Ir nusivedė ją prie labai didžiulio židinio, kuriame tuo metu kūrenosi ugnis. Su dvasios užsidegimu jis nusimetė drabužius ir krito į karštą ugnį tarytum į guolį. Tada pakvietė ją: „Nusirenk ir greitai ateik, mėgaukis šiuo nuostabiu, prabangiu, žėrinčiu patalu, nes privalai čia atsidurti, jei nori mane turėti!“ Ir jis ilgai pasiliko liepsnose, džiugiu veidu ilsėdamasis ugnyje tarsi pievoje, bet ugnis jo nedegino.

Matydama tokį stebuklą, moteris išsigando ir savo širdyje pajuto sąžinės graužatį. Susigraudinusi ji ne tik apgailėjo savo nuodėmes ir blogus ketinimus, bet taipgi tobulai atsivertė į Kristaus tikėjimą ir per švento tėvo nuopelnus tapo tokia šventa, kupina malonės, kad pati Viešpačiui laimėjo daug šio krašto sielų.²

Pagaliau šv. Pranciškus, matydamas, kad negali šiame krašte surinkti to derliaus, kurio troško, Dievui apreiškus išsirengė su savo bendražygiais atgal pas tikėjimo brolius. Vėl subūręs juos visus draugėn, jis nuėjo pas sultoną ir pasakė, kad ketina išvykti. Sultonas tarė: „Broli Pranciškau, aš mielai atsiversčiau į Kristaus tikėjimą, bet bijau tai padaryti dabar, kadangi šie saracėnai, vos apie tai išgirdę, iškart nužudytų ir mane, ir tave, ir visus tavo brolius. O kadangi tu gali dar padaryti daug gero ir aš turiu nuveikti daug svarbių darbų dėl savo sielos išganymo, tai nenoriu užtraukti nei tau, nei sau pernelyg ankstyvos mirties. Bet atskleisk man, kaip aš galėčiau pasiekti išganymą, ir aš pasirengęs daryti visa, ką liepsi.“

Tada šv. Pranciškus atsakė: „Valdove, aš palieku tave, bet kai sugrįšiu į savo kraštą ir, pašauktas Dievo, nukeliausiu į Dangų, po savo mirties per Dievo Apvaizdą aš atsiųsiu tau du savo vienuolius, kurie tave pakrikštys Kristaus krikštu, ir tu būsi išgelbėtas, kaip man atskleidė Viešpats Jėzus Kristus. O tuo tarpu išsilaisvink iš visko, kas gali tave saistyti, kad tave užliejusi Kristaus malonė rastų tave palankų tikėjimui ir pamaldų.“ Sultonas mielai sutiko, pažadėjo tai padaryti ir ištikimai pakluso.

Atsisveikinęs su juo, šv. Pranciškus, lydimas garbingų

šventų bendražygių, sugrįžo į tikinčiųjų kraštus. Po kelerių metų šv. Pranciškus atidavė savo sielą Dievui.

O sultonas apsirgo. Bet laukdamas, kada išsipildys mirusio šventojo pažadas, pastatė ties vartais sargybinius, įsakęs jiems kuo greičiausiai atvesti du vienuolius šv. Pranciškaus abitais, vos tik šie pasirodysią.

Tuo metu šv. Pranciškus apsireiškė dviem savo vienuoliams ir liepė jiems nedelsiant keliauti pas sultoną ir pasirūpinti jo išganymu, kurį šventasis jam yra pažadėjęs. Broliai nieko nelaukę išvyko ir ištikimai įvykdė jo paliepimą. Vos perplaukę jūrą, sargybinių iškart buvo nuvesti pas sultoną.

Pamačius juos, sultoną apėmė nepaprastas džiaugsmas, ir jis tarė: „Dabar aš tikrai žinau, kad Viešpats atsiuntė savo tarnus dėl mano išganymo, kaip dieviškai atskleidė šv. Pranciškus.“

Pamokytas Kristaus tikėjimo tiesų ir pakrikštytas, jis nuo šios ligos mirė atgimęs Kristuje, ir jo siela per šv. Pranciškaus nuopelnus ir maldas buvo išgelbėta.³

Švenčiausiojo Kristaus garbei. Amen.

25. Kaip šv. Pranciškus stebuklingai išgydė raupsuotąją sielą ir kūną

Šv. Pranciškus, šis tikras Kristaus mokinys, dar gyvendamas šiame nelaimingame ir pasigailėtiname pasaulyje, apšviestas Šventosios Dvasios, kaip įmanydamas stengėsi sekti mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, tobulo Mokytojo, pėdomis.

Kaip Kristus pasirinko keleivio dalį, taip šv. Pranciškus ir jo broliai atrodė tikri piligrimai, ir net savo Įstatuose jis buvo įrašęs, kad visi ordino vienuoliai turi tarnauti Viešpačiui pasaulyje kaip keliaujantys maldininkai, svetimi šiam pasauliui.

Be to, kaip Kristus atėjo ne tik tam, kad tarnautų raupsuotiesiems gydymas ir apvalydamas jų kūnus, bet ir troško mirti už juos, kad apvalytų nuo nuodėmių ir nuskaidrintų jų sielas, taip ir šv. Pranciškus, siekdamas būti iki galo panašus į Kristų, su didžiule meile patarnaudavo raupsų aukoms maitindamas, prausdamas jų žaizdotas, skauduliais aptekusias rankas ir kojas, skalbdamas jų drabužius ir netgi dažnai juos karštai išbučiuodamas. Ir daugelį kartų atsitikdavo taip, kad Dievas savo galia išgydydavo sielą to, kurio kūną gydė šventasis, kaip skaitome apie Kristų.

Taigi šv. Pranciškus ne tik pats mielai patarnaudavo raupsų aukoms, bet taip pat įsakė, kad ir jo ordino vienuoliai rūpestingai jiems patarnautų visur, kur tik šiam pasaulyje būtų ar apsistotų, iš meilės Kristui, kuris dėl mūsų išganymo troško būti laikomas tartum raupsuotuoju. Ir vienuoliai, kaip tikrai klusnūs sūnūs, daugelyje vietovių labai mielai tai atlikdavo.¹

Tuo metu netoli būsto, kur gyveno šv. Pranciškus, vienuoliai ligoninėje slaugė raupsuotuosius ir kitus ligonius. Čia buvo vienas taip sunkiai sergantis raupsuotasis, toks irzlus ir nerimstantis, kad visi buvo įsitikinę – jis yra apsėstas piktosios dvasios. Nes jis ne tik puldavo jį slaugančius vienuolius šlykščiai peikti ir keikti, laidyti įžeidimus it

strėles, bet dar blogiau – pliekė ir skaudino juos kitokiais būdais. Baisiausia buvo, kad jis keikdavo ir įžūliai niekindavo garbingąjį Kristų ir Jo Švenčiausiąją Motiną Mergele Mariją bei kitus šventuosius, ir jau nebebuvo galima rasti nė vieno, kuris norėtų ar galėtų jį slaugyti.

Pačių patiriamas skriaudas ir įžeidimus, ugdydami kantrumo dorybę, jie stengdavosi romiai iškęsti, tačiau jų sąžinė neleisdavo jiems klausytis Kristaus ir Jo Motinos užgauliojimų, nes jiems atrodė, kad šitaip jie dalyvauja mirtinoje nuodėmėje. Todėl jie nutarė visiškai palikti raupsuotąjį likimo valiai, kad patys netaptų piktžodžiautojais prieš Dievą ir velnio tarno rėmėjais.

Tačiau nenorėjo to daryti neapsakę visko gretimame būste gyvenančiam šv. Pranciškui.

Visko išklausęs, šv. Pranciškus nuvyko pas šį nesukalbamą raupsuotąjį ir įeidamas pasisveikino: „Dievas tau siunčia ramybę, mano brangusis broli.“

Raupsuotasis bambėdamas atsakė: „Kokios ramybės galiu tikėtis iš Dievo, kuris atėmė iš manęs bet kokią ramybę ir visa, kas yra gera, ir padarė mane pūliuojantį, pūvantį ir dvokiantį?“

„Brangusis mano sūnau, būk kantrus, nes kūno ligos šiame pasaulyje yra mums Dievo duotos sielai išganyti. Jeigu jas kantriai kenčiame, pelnome didelių malonių.“

Ligonis toliau bambėjo: „Kaip aš galiu kantriai kentėti šį nuolatinį, dieną ir naktį mane varginantį skausmą? Juk ne tik liga mane degina ir kamuoja, bet dar ir vienuoliai, kuriuos tu paskyrei slaugyti, nes nėra nė vieno, kuris patarnautų taip, kaip turėtų.“

Tada šv. Pranciškus, Šventosios Dvasios galia supratęs, kad šis raupsuotasis apsėstas piktosios dvasios, išėjo ir ėmė nuoširdžiai, su atsidavimu melstis už jį.

Pasimeldęs sugrįžo ir tarė: „Brangus sūnau, aš noriu tave slaugyti, jei kiti tau neįtinka.“

O raupsuotasis sutiko: „Gerais, bet ką daugiau tu gali man padaryti nei kiti?“

Šv. Pranciškus pažadėjo: „Aš darysiu visa, ko tik tu nori.“

Ligonis paprašė: „Aš noriu, kad tu mane visą nupraustum, nes taip šlykščiai dvokiu, kad ir pats jau nebegaliu ištvirti.“

Šv. Pranciškus iškart išvirė maloniai kvepiančių vaistažolių nuoviro. Paskui nurengė jį ir ėmė savo šventomis rankomis prausti, o kitas brolis pylė vandenį.

Dievišku stebuklu, kur tik šv. Pranciškus savo šventomis rankomis prisiliesdavo, raupsai išnykdavo ir kūnas likdavo visiškai išgijęs.

Kaip išoriškai vanduo plovė jo kūną ir šis ėmė sveikti likdamas visiškai švarus, be raupsų, taip viduje ėmė gyti ir skaidrėti jo siela. O kai pats raupsuotasis išvydo savo kūną pagydytą, jis pajuto tikrą gailestį bei graužatį dėl savo nuodėmių ir karčiai pravirko. Kaip jo kūnas buvo nupraustas vandeniui ir apvalytas nuo raupsų, taip jo sąžinė buvo pakrikštyta ašaromis bei atgaila ir apvalyta nuo blogio ir nuodėmių.

Visiškai nuprausta, pasveikusi kūnu ir išgijusi siela, ji pagavo toks gailestis ir verksmas, kad ėmė nusižeminęs kaltinti save ir šaukti: „Vargas man! Už brolių skaudinimą

ir niekinimą, už nepakantumą ir burnojimą prieš Dievą aš užsitraukiau pragaro kančias.“ Geras dvi savaites jis karštai atgailavo ir apraudojo savo nuodėmes iš visų sielos gelmių. Ir tikrai nebetroško nieko, tik Dievo malonės. Su šiuo gailėsčiu ir verksmu jis išpažino visas savo nuodėmes kunigui.

Šv. Pranciškus, regėdamas tokį akivaizdų stebuklą, Dievo nuveiktą per jo rankas, dėkojo Dievui ir išvyko į tolimiausias apylinkes, kad pasklidus žiniai apie stebuklą žmonės nesulėktų pas jį, nes iš nusižeminimo, kaip dera tikram ir ištikimam tarnui, norėjo išvengti šio pasaulio garbės ir savo darbais aukštinti ir šlovinti Dievą, o pats tarp žmonių būti niekinamas ir žeminamas.

Dievo valia žmogus, sirgęs raupsais ir pagydytas kūnu ir siela, po savo nuostabiosios penkiolikos dienų atgailos netrukus susirgo kita liga. Sustiprintas Bažnyčios sakramentų malonės, jis mirė šventa mirtimi.

Kai šv. Pranciškus meldėsi nuošaliame būste giraitėje, mirusiojo siela, skaistesnė už saulę, kildama į rojų pasirodė Pranciškui ir paklausė: „Ar atpažįsti mane?“ – „O kas tu esi?“ – „Aš esu žmogus, kuris sirgo raupsais ir kurį Švenčiausiasis Kristus išgydė per tavo nuopelnus. Šiandien aš iškeliuju į amžinąjį gyvenimą, į rojų – už tai dėkoju Dievui ir tau. Tebūnie palaiminta tavo siela ir kūnas, tebūnie palaiminti tavo žodžiai ir darbai, nes šiame pasaulyje per tave yra ir bus išgelbėta daug sielų. Ir žinok, jog nėra nė vienos dienos, kad angelai ir šventieji karštai nedėkotų Dievui už tuos šventus vaisius, kuriuos tu ir tavo ordinas subrandina įvairiuose šio pasaulio kampeliuose. Tad džiaukis ir dėkok Dievui, ir Jo palaima tave telydi!“

Pasakęs šiuos žodžius, jis išnyko kelyje į Dangu.

O šv. Pranciškus liko labai paguostas.²

Tebūnie pagarbintas Kristus. Amen.

26. Kaip šv. Pranciškus atvertė į krikščionių tikėjimą tris žmogžudžius ir kaip vienam iš jų buvo atskleistos pragaro kančios ir rojaus džiaugsmas

Trokdamas visiems žmonėms išganymo, palaimintasis tėvas Pranciškus keliavo po įvairias provincijas. Ir kur tik jis eidavo, ten laimėdavo Viešpačiui naują šeimą, nes jį vedė Dievo Dvasia. Kaip Dievo išrinkto indo, jo paskirtis buvo skleisti malonės balzamą. Taigi šv. Pranciškus buvo applankęs Slavoniją, Trevizo pasienį, Ankonos pasienį, Apuliją, saracėnų kraštą ir daugelį kitų sričių, visur gausindamas mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus tarnus.

Kartą, kai šv. Pranciškus ėjo per Monte Kazalės kaimą Borgo Sansepolcro srityje, prie jo priėjo kilmingas subtilus jaunuolis ir tarė: „Tėve, aš labai norėčiau tapti vienu iš jūsų vienuolių.“

Bet šv. Pranciškus jam atsakė: „Sūnau, tu esi jaunas, jautrus ir kilmingas, tikriausiai negalėsi ištverti mūsų neturto ir sunkaus gyvenimo.“

Tačiau jaunuolis paprieštaravo: „Tėve, argi jūs ne tokie patys žmonės kaip aš? Tad jeigu jūs, tokie pat kaip aš, ištvertiate, tai ir aš Kristaus padedamas galėsiu ištverti.“

Šis atsakymas šv. Pranciškui labai patiko, ir jis iškart priėmė jaunuolį į ordiną, palaiminęs ir davęs jam Andželo vardą.

Šio jaunuolio elgesys buvo toks geras, kad netrukus šv. Pranciškus jį paskyrė Monte Kazalės vienuolyno vyresniuoju.

Tais laikais apylinkėje siautėjo trys garsūs plėšikai, netoliese pridarę daug nusikaltimų. Kartą jie atėjo į vienuolių būstą ir paprašė brolių Andželą, vienuolyno vyresnįjį, duoti jiems ko nors užkąsti. O šis griežtai juos išbarė: „Jūs, plėšikai ir žiaurūs žmogžudžiai, ne tik nesigėdijate vogti kitų darbo vaisius, bet dar įžūliai ir begėdiškai drįstate kėsintis į tai, kas suaukojama Dievo tarnams! Jūs neverti, kad žemė jus nešiotų, nes negerbiate nė vieno žmogaus ir niekinate Dievą, kuris jus sukūrė! Keliaukite savais keliais, kad jūsų čia daugiau nebūtų nė kvapo!“

Jie labai įširdo ir pikti išėjo.

Bet štai grįžo šv. Pranciškus su krepšiu duonos ir mažu ąsotėliu vyno, kuriuos drauge su broliais gavo kaip išmaldą. Kai vienuolyno vyresnysis papasakojo, kaip jis išvarė tris plėšikus, šv. Pranciškus smarkiai jį išbarė: „Tu pasielgei žiauriai, nes nusidėjėlius lengviau grąžinti prie Dievo švelnumu negu griežtu barimu. Juk mūsų Mokytojas Jėzus Kristus, kurio Evangelijos mes pasižadėjome laikytis, sako, kad ne sveikiesiems reikia gydytojo, bet ligoniams, ir dar: „Aš atėjau šaukti į atgailą ne teisiųjų, o nusidėjėlių“, todėl jis dažnai valgydavo kartu su jais. Kadangi tu nusikaltai negailastingumu ir pasielgei ne taip kaip Kristus, tai dėlei švento klusnumo liepiu tau: tuojau pat imk šį išmelstą maišą duonos ir ąsotį vyno ir bėk per kalnus ir slėnius atidžiai ieškodamas tų plėšikų, kol juos rasi, ir atiduok jiems nuo manęs duoną ir vyną. O paskui atsiklaupk prieš juos ir nuolankiai

prisipažink nusikaltęs žiaurumu. Ir tuomet paprašyk mano vardu nieko daugiau neskriausti, bijoti Dievo ir neižeidinėti artimo. Jeigu jie įvykdys, ko prašau, aš pažadu aprūpinti juos būtiniausiais dalykais ir nuolat duoti jiems valgyti ir gerti. Kai nusižeminęs jiems visa tai pasakysi, grįžk atgal.“

Kai vienuolyno vyresnysis išėjo vykdyti šv. Pranciškaus paliepimo, šventasis ėmė melstis ir prašyti Dievą, kad Jis suminkštintų plėšikų širdis ir pažadintų juos atgailai.

Klusnysis vyresnysis surado juos, atidavė jiems duoną bei vyną ir atliko visa, ko prašė šv. Pranciškus. Ir tokia buvo Dievo valia, kad šie plėšikai, valgydami šv. Pranciškaus atsiųstas dovanas, ėmė vienas kitam kalbėti: „Kokios baisios pragaro kančios laukia mūsų, apgailėtinų ir nelaimingų žmonių! Juk mes šlaistomės aplinkui ne tik plėšdami, mušdami ir luošindami savo artimą, bet ir žudydami. Ir net nejaučiame nei sąžinės graužimo, nei Dievo baimės už tą blogį ir piktus darbus, kuriuos esame padarę. O štai šis šventas vienuolis atėjo pas mus nusižeminęs atsiprašyti dėl tų kelių savo pasakytų žodžių, kuriais teisingai įvertino mūsų darbus. Be to, jis dar perdavė mums kilnų švento tėvo pažadą ir gailestingai davė mums duonos ir vyno. Šie vienuoliai tikrai yra Dievo šventieji, nusipelnę rojaus. O mes esame amžinojo pasmerkimo sūnūs, užsitraukę pragaro kančias ir savo žiauriais nusikaltimais kasdien vis labiau didinantys būsimojo keršto liepsną. Ir mes nežinome, ar dar galime sulaukti Dievo gailestingumo už tas piktadarybes, kurių esame šitiek daug padarę.“

Kai vienas iš jų šitaip ar panašiai kalbėjo, kiti du pasakė: „Iš tikrųjų tu sakai teisybę, bet ką mums daryti?“

Ir šis atsakė: „Eikime pas šv. Pranciškų, ir jeigu jis suteiks mums viltį, kad galime sulaukti Dievo gailestingumo, darykime viską, ką jis mums lieps, kad mūsų sielos taptų laisvos nuo pragaro bausmės.“

Šis patarimas visiems patiko. Tad visi trys drauge nuskubėjo pas šv. Pranciškų ir tarė jam: „Tėve, dėl daugybės sunkių nuodėmių mes nebesitikime Dievo malonės, bet jeigu tu esi tikras, kad Dievas mūsų pasigailės, mes pasirenge atgailauti kartu su tavim ir klausyti tavęs, kad ir ką lieptumei.“

Tada šv. Pranciškus nuoširdžiai, su šventa meile pakvietė juos užėti, paguodė papasakodamas jiems daugybę įkvėpiančių istorijų ir grąžino viltį, kad jie gali laimėti Dievo malonę. Be to, jis pažadėjo pats išmelsti jiems Viešpaties Jėzaus atleidimą ir malonę. O taipgi pamokė juos, kad beribis Dievo gailestingumas yra didesnis už visas mūsų nuodėmes, net jeigu jos yra nesuskaičiuojamos, ir kad, pagal Evangeliją ir šv. apaštalą Paulių, Kristus atėjo į šį pasaulį gelbėti kaip tik nusidėjėlių.

Girdėdami tokius žodžius bei pamokymus, trys plėšikai atsižadėjo pasaulio, velnio ir savo blogų darbų, ir šv. Pranciškus priėmė juos į savo ordiną, o jie liko ištikimi jam ir mintimis, ir darbais. Ir pradėjo didžią atgailą.

Du iš jų po savo atsivertimo gyveno labai trumpai ir, Dievo pašaukti, nukeliavo tiesiai į rojų.¹

O trečiasis tebegyveno ir, vis pamąstydamas apie tokią daugybę sunkių savo nuodėmių, ėmė taip atgailauti, kad penkiolika metų ne tik reguliariai laikėsi keturiasdešimties dienų pasninko kaip kiti, bet visuomet tris dienas per savai-

tę misdavo vien duona ir vandeniui. Jis tenkindavosi vienu abitu, vaikščiodavo basas ir niekada neguldavo miegoti po Rytmetinės.

Per tą laiką šv. Pranciškus iškeliaavo iš šio liūdno pasaulio į dangiškuosius mūsų namus.

Kai šis brolis daugelį metų taip ištvermingai ir griežtai atgailavo, vieną naktį, po Rytmetinės, jį apėmė tokia pagunda kristi ir numigti, kad jis nebepajėgė atsilaikyti ir budėti kaip paprastai. Pagaliau, neįstengdamas įveikti mieguistumo ir melstis, jis pasidavė pagundai ir prigulė numigti.

Vos padėjęs galvą, jis buvo pagautas Šventosios Dvasios, ir jo siela atsidūrė ant aukšto kalno prie labai gilaus ir siauro tarpeklio. Jo pakraščiais tarp didelių akmenų riogsojo tokios aštrios uolos, kad buvo baisu ir žiūrėti.

Angelas, lydėjęs vienuolį, pastūmė jį žemyn nuo skardžio. Ir jis ilgai krito, atsitrenkdamas į aštrias akmenų ir uolų briaunas, kol pasiekė tarpeklio dugną, kur pasijuto taip, tartum visas jo kūnas ir kaulai būtų sumaitoti ir sulaužyti. Šitaip jam begulint ant žemės, jo vedlys pašaukė: „Kelkis, nes tavęs dar laukia ilgas kelias.“

Brolis atsakė: „Tu atro dai man labai neprotingas ir žiaurus: matai mane mirštantį, po tokio kritimo visą sulaužytą, ir dar sakai – kelkis!“

Angelas priėjo, palietė jį, sutvirtino jo sąnarius ir visiškai išgydė.

Paskui parodė jam didžiulį slėnį, kuriame buvo daugybė aštriabriaunių akmenų, erškėčių, viržių, drumzlinų balų ir pelkių, ir pasakė, kad per visą slėnį jam reikia pereiti basam

ligi pat kito krašto. Slėnio gale iš tolo buvo matyti deganti krosnis, į kurią jis turėjo įžengti.

Kai brolis sunkiai ir skausmingai perėjo slėnį ir pasiekė krosnį, angelas jam tarė: „Šok į šią krosnį – taip reikia.“

Brolis atsakė: „O, koks tu žiaurus! Matai, kad vos ne-numiriau, kol perėjau šį baisų slėnį, ir esu taip išsekęs, kad man reikia tikro poilsio, o tu man poilsui siūlai degančią krosnį.“

Pažvelgęs į krosnį, jis pamatė aplink ją daugybę velnių su įkaitusiomis iki raudonumo geležinėmis šakėmis, kuriomis jie įvarė jį delsiantį į vidų. Patekęs į ugnį, jis pamatė savo krikštąvį, visą apimtą liepsnos, ir sušuko: „O, nelaimingasai krikšto tėve, kaip tu čia patekai?“ Šis atsakė: „Paėjėk truputį toliau į ugnį, ten sutiksi mano žmoną, savo krikšto motiną, – ji pasakys tau, kodėl mes pasmerkti.“

Brolis per ugnį nusigavo iki krikšto motinos, kuri sėdėjo uždaryta degančiame grūdo dydžio saike. Brolis paklausė jos: „Ak, vargše nelaimingoji krikšto motina, už ką tu kenti tokias baisias kančias?“

Ji paaiškino: „Baisaus bado metais, kuriuos išpranašavo šv. Pranciškus, mudu su vyru pardavinėdami grūdus suklastojome saiką, todėl aš degu uždaryta šiame siaurame saike.“²

Jai baigus pasakoti, jis dar ten kiek pastovėjo, kol jo vedlys angelas išstūmė jį iš krosnies ir pasakė: „Renkis kelionei, tu dar turi įveikti daug sunkumų.“

Brolis sudejavo: „Ak, žiaurasis vadove, tau manęs visai negaila! Juk matai, aš vos nesudegiau gyvas šioje krosnyje, o dar sakai: „Leiskis į pavojingą ir baisią kelionę!“

Bet angelas palietė jį, ir jis pasijuto sveikas ir stiprus. Tuomet angelas nuvedė jį prie tilto, kuriuo eiti buvo labai pavojinga, nes jis buvo labai netvirtas ir siauras, slidus ir be jokių turėklų. O apačioje tekėjo baisi upė, knibždėte knibždanti gyvačių, slibinų, skorpionų, rupūžių ir skleidžianti šlykštų dvoką. Ir angelas tarė jam: „Eik šiuo tiltu – taip reikia.“

Bet jis atsakė: „Kaip aš galiu juo pereiti, neįkritęs į šią pavojingą upę?“ – „Eik paskui mane, mano pėdomis, ir šitaip lengvai pereisi.“

Eidamas paskui angelą, kaip buvo liepta, jis saugiai pasiekė tilto vidurį. Čia angelas pakilo ir nuskriejo į nuostabius rūmus ant aukšto kalno, toli nuo tilto. Brolis tai pamatė. Ir kai jis liko ant tilto be vedlio, dar pažvelgė žemyn ir išvydo tų siaubingų pabaisų galvas pražiotais nasrais, kyšančias iš upės ir pasirengusias jį praryti, vos tik nukris, jis taip išsigando, kad visiškai nebežinojo, ką daryti, – nebegalėjo eiti nei pirmyn, nei atgal.

Pajutęs, į kokią keblią padėtį pateko, ir supratęs, kad vienintelė viltis liko Dievas, jis atsiklaupė, apsikabino tiltą ir verkdamas iš visos širdies ėmė melsti Viešpatį Jėzų Kristų, kad šis savo šventu gailestingumu jį maloningai išgelbėtų. Kai brolis pasimeldė, pajuto, kad auga sparnai. Ir su didžiu džiaugsmu jis laukė, kol jie išaugs, vildamasis, kad galės skristi į kitą upės pusę, tolyn, kur nuskrido angelas. Netrukus iš didelės skubos ir noro įveikti šią upę jis ėmė skristi, o kadangi sparnai dar nebuvo išaugę, jis nukrito ant tilto, ir visos plunksnos pabiro. Su baime ir ašaromis jis vėl prigludo prie tilto ir meldė Kristų malonės, kaip anksčiau.

Kai pasimeldė, vėl pajuto, kad auga sparnai. Tačiau, kaip ir pirmą kartą, jis paskubėjo skristi nesulaukęs, kol sparnai visiškai išaugo, tad vėl nukrito ant tilto ir jų neteko.

Supratęs, jog krinta todėl, kad iš skubėjimo ima per anksti skristi, jis tarė sau: „Jei sparnai ims augti trečią kartą, aš tikrai lauksiu tol, kol jie išaugo tokie dideli, kad pakilęs jau nebenukrisčiau.“

Taip mąstydamas jis pamatė, kad sparnai ima augti trečią kartą, ir laukė ilgai ilgai, kol jie tapo ganėtinai dideli. Ir jam atrodė, kad tarp pirmo ir antro, antro ir trečio karto teko laukti šimtą penkiasdešimt metų ar net ilgiau. Bet pagaliau įsitikinęs, kad sparnai visai išaugo, jis iš visų jėgų pakilo trečią kartą ir nuskrido į rūmus paskui angelą.

Prisiartinęs prie rūmų jis pabeldė į vartus, ir vartininkas paklausė: „Kas tu esi, čionai atėjęs?“ Jis atsakė: „Aš esu Mažesnysis brolis.“ Vartininkas tarė: „Luktelėk čia, pakviesiu šv. Pranciškų, ir pažiūrėsime, ar jis tave pažįsta.“

Jam nuėjus pakviesti šv. Pranciškaus, vienuolis ėmė apžiūrinėti nepaprastas nuostabiųjų rūmų sienas. Jos buvo tokios skaidrios, tokios vaiskios, kad galėjai matyti visa, kas vyko viduje, visus šventųjų chorus. Kol jis taip susižavėjęs apžiūrinėjo rūmus, atėjo šv. Pranciškus su broliu Bernardu ir broliu Egidijum, o paskui šv. Pranciškų – tokia daugybė Dievo šventųjų – vyrų ir moterų, savo gyvenime sekusių jo pėdomis, kad rodės, – jiems nebus nei galo, nei krašto.

Šv. Pranciškus priėjęs tarė vartininkui: „Išleisk jį, jis yra vienas iš mano brolių.“

Tada šv. Pranciškus įsivedė jį vidun. Vos įėjęs jis pajuto tokią ramybę ir palaimą, kad pamiršo visus anksčiau išken-

tėtus vargus ir sunkumus, tarsi jų niekada nė nebūtų buvę.

Vesdamas jį per rūmus, šv. Pranciškus parodė jam daugybę nuostabių dalykų ir paskui tarė: „Sūnau, tu turi grįžti į pasaulį ir ten išbūti dar septynias dienas. Per tą laiką rūpestingai ir dievobaimingai pasirenk – taip gerai, kaip tik gali, nes po septynių dienų aš ateisiu tavęs išsivesti į šią nuostabią palaimintųjų karalystę.“

Šv. Pranciškus vilkėjo nuostabiu apsiaustu, nusagstytu gražiausiomis žvaigždėmis. Penkios jo stigmos spindėjo tarytum skaisčiausios žvaigždės, ryškiais savo spinduliais apšviečiančios visus rūmus. Brolio Bernardo galva buvo papuošta neapsakomo grožio žvaigždėta karūna, o brolių Egidijų gaubė įstabi šviesa. Vienuolis atpažino daugybę kitų šventų Mažesniųjų brolių, kurių šiame pasaulyje niekada nebuvo matęs: juos gaubė šv. Pranciškaus šlovės šviesa.

Šv. Pranciškaus išleistas, jis grįžo į šį pasaulį, kad ir labai nenoromis.

Kai jis pabudo ir sugrįžo į save, atgavo sąmonę, broliai jau skambino Primai. Nors regėjimas tęsėsi tik nuo Rytmetinės ligi Primos, jam atrodė, kad praėjo daugybė metų.

Vienuolis papasakojo vienuolyno vyresniajam savo regėjimą ir apie tas septynias dienas. Netrukus jis susirgo karštlige. Septintąją dieną, kaip buvo žadėjęs, jo pasitikti atėjo šv. Pranciškus su dideliu būriu garbingų šventųjų. Ir jo sielą, nuskaistintą regėjimo, kai jį vedė angelas, šventasis nulydėjo į palaimintųjų džiaugsmą Amžinojo Gyvenimo karalystėje.³

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

27. Kaip šv. Pranciškus atvertė į krikščionių tikėjimą du Bolonijos studentus

Tuo metu, kai šv. Pranciškus dar keliaudavo, atėjo jis kartą į Bolonijos miestą.

Miesto gyventojai, išgirdę apie jo apsilankymą, subėgo jo pažiūrėti. Aplink susigrūdo tokia žmonių spūstis, kad jis sunkiai begalėjo paeiti. Mat kiekvienas norėjo pamatyti jį kaip naują pasaulio pažibą ir Viešpaties angelą. Tad jam teko sunkiai vargti, kol pasiekė miesto aikštę.

Kai į aikštę priplūdo vyrų, moterų, studentų, šv. Pranciškus, pasilypėjęs vidury aikštės ant pakylos, ėmė sakyti pamokslą, kurį jam įkvėpė Šventoji Dvasia. Jis kalbėjo apie tokius įstabius dalykus, kad, rodės, kalba angelas, o ne žmogus. Dangiški jo žodžiai tarsi aštrios strėlės, paleistos iš dieviškosios išminties lanko, smigo kiekvienam į širdį taip giliai, kad daugelis vyrų ir moterų, paveikti jo pamokslo, atsivertė, ėmė graužtis dėl savo nuodėmių ir atgailauti.¹

Tarp jų buvo du aukštos kilmės studentai iš Ankonoje esančios Markės provincijos: Pelegrinas iš Faleronės ir Ričeris iš Mučijos. Iš visų, kurių širdys per šį pamokslą buvo apimtos dieviško įkvėpimo, juodu priėjo prie šv. Pranciškaus ir pasakė, kad labai trokšta palikti šį pasaulį ir apsilvilti ordino brolių abitais. Šv. Pranciškus, atsižvelgdamas į jų užsidegimą ir iš Šventosios Dvasios žinodamas, kad jie siųsti Dievo, suprato, koks gyvenimo būdas kiekvienam iš jų bus tinkamiausias. Tad juos džiaugsmingai priėmė sakydamas: „Tu, Pelegrinai, būdamas ordine laikykis nuolankumo kelio, o tu, Ričeri, tarnauk broliams.“

Iš tikrųjų taip ir įvyko. Mat brolis Pelegrinas niekada nenorėjo tapti dvasininku ir liko paprastas broliukas, nors buvo labai išsilavinęs klasikinės filologijos žinovas ir gerai išmanė Romos teisę.

Per savo nuolankumą jis pasiekė didelį tobulumą ir do-rybingumą, gavo gailestingumo ir meilės mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui malonę. Degdamas meile Kristui ir skatinamas kankinystės troškimo jis, pasiėmęs vien Evangeliją, nukeliavo į Jeruzalę aplankyti šventų vietų, kur kadaise gyveno Išganytojas. Skaitydamas apie tas šventas vietas, kuriomis keliavo Dievas ir Žmogus, liets jas savo pėdomis ir regėjęs savo akimis, brolis Palegrinas nusilenkdavo, pagerbdavo Viešpatį ir pasimelsdavo, su pasitikėjimu apglėbdamas savo rankomis tas šventas vietas, išbučiuodamas jas, nuplaudamas atsidavimo ašaromis ir įkvėpdamas kiekvieną, kuris jį pamatydavo.

Dievo Apvaizdos patvarkymu jis grįžo į Italiją. Kaip tikras keliaujantis maldininkas bei Dangiškosios karalystės pilietis, jis labai retai aplankydavo savo kilminguosius giminaičius, padėšindavo juos išsižadėti šio pasaulio vilionių ir rimtais pokalbiais skatino mylėti Dievą, o tada juos palikdavo sakydamas, kad Jėzus Kristus, kuris taurina sielą ir daro ją kilmingą, nesėdėjo tarp giminių ir artimų bičiulių.

Brolis Bernardas, mūsų švento tėvo Pranciškaus pirmagimis sūnus, mėgdavo apie brolių Pelegriną pasakyti ką nors nuostabaus: pavyzdžiui, kad jis yra vienas tobuliausių brolių šiame pasaulyje.

Pelegrinas buvo tikras piligrimas. Nes meilė Kristui, nuolat liepsnojusi jo širdyje, neleido jam rasti ramybės jo-

kiame kūrinyje ar prisirišti visais savo jausmais prie kokio laikino dalyko, bet skatino jį nuolat kovoti dėl dangiškųjų namų ir jų siekti. Ir jis žengė nuo dorybės prie dorybės, kol iš mylinčiojo tapo mylimuoju. Pagaliau brolis Pelegrinas, vainikuotas dorybėmis, iškeliavo iš šio pasaulio pas Kristų, kurį jis mylėjo visa savo širdimi, ilsėtis ramybėje, prieš mirtį ir po jos padaręs daug stebuklų.²

O brolis Ričėris, brolio Pelegrino bendražygis šioje žemelėje, o šiuo metu – ir tėvynainis Danguje, gyveno aktyvų gyvenimą, šventą ir nuolankų, keliaudamas pėsčiomis ir ištikimai, su atsidavimu tarnaudamas savo artimiesiems – vienuoliams. Jis tapo labai artimas šv. Pranciškui, iš kurio daug ko išmoko ir kuris jam atskleidė daug paslapčių, jo padedamas aiškiai suprato tiesą apie kai kuriuos abejones keliančius dalykus ir pajusdavo Dievo valią visose savo gyvenimo situacijose. Kaip šventas tėvas ir išpranašavo, jis tarnavo vienuoliams ir buvo paskirtas Ankonos pasienio provincijos vyriausiuoju dvasininku. Dėl savo uolumo ir meilės Dievui, nuolatos degančios jo širdyje, jis valdė provinciją ilgai, ramiai ir išmintingai.

Netrukus jo sielos labai Dievo Apvaizda leido jam patirti sunkų išbandymą. Todėl, susirūpinęs ir apimtas smarkaus nerimo, jis vargino save pasninku ir griežta drausme, verkdamas ir melddamasis dieną ir naktį, bet niekaip negalėjo išsivaduoti iš to gundymo. Dažnai jį apimdavo neviltis, nes, taip stipriai gundomas, manė esąs apleistas Dievo.

Prislėgtas tokios nevilties ir apleistumo jausmo, iš pasakutiniųjų ieškodamas išsigelbėjimo, jis tarė sau: „Kelsiuosi ir eisiu pas savo tėvą Pranciškų. Ir jeigu jis pasveikins mane

ir nuoširdžiai parodys man savo draugiškumą kaip paprastai, aš patikėsiu, kad Dievas dar manęs pasigailės, o jeigu ne, tai bus ženklas, kad Dievas nuo manęs nusigrėžė.“

Jis susiruošė ir iškeliavo pas šv. Pranciškų, tuo metu sunkiai sergantį ir gulintį Asyžiaus vyskupo rūmuose. Mąstant apie Dievą, šventajam buvo viskas atskleista apie šio vienuolio gundymą, jo neviltį ir ketinimus bei ėjimą čionai. Šv. Pranciškus tuoj pat pasikvietė brolių Leoną ir brolių Motiejų ir pasakė jiems: „Eikite greičiau pasitikti mano brangiausiojo sūnaus Ričerio, nuo manęs apkabinkite jį ir pasveikinkite, ir pasakykite jam, kad iš visų brolių pasaulyje jį myliu labiausiai.“

Kaip tikrai klusnūs sūnūs, jie iškart nuėjo pasitikti Ričerio. Sutikę kelyje, kaip liepė šv. Pranciškus, jie apkabino jį ir perdavė jam mylinčio tėvo žodžius. Tai užliejo jo sielą tokia paguoda, kad iš džiaugsmo jis beveik neteko žado. Koks jis buvo laimingas, kaip džiaugėsi, kaip visa širdimi šlovino Dievą ir dėkojo Jam už tokią gerą kelionės pabaigą, vargiai begali apsakyti. O gerasis Jėzau, Tu niekada neapleidi tų, kurie viliasi Tavimi, bet visada duodi stiprybės kovoti su pagundomis, kad mes galėtume jas įveikti!

Jis nuėjo ten, kur gulėjo šis angeliškas ir dieviškas žmogus. Ir nors šv. Pranciškus sunkiai sirgo, jis atsikėlė ir išėjo sutikti brolio Ričerio. Švelniai jį apkabinęs, šv. Pranciškus tarė: „Mano brangiausias sūnau, broli Ričeri, iš visų brolių, kokie tik yra pasaulyje, tave aš myliu ypatinga meile.“

Tai pasakęs, šventasis ties jo viršugalviu padarė kryžiaus ženklą ir į tą pačią vietą pabučiavo tardamas: „Mano mylimas sūnau, šį gundymą Dievas leido tam, kad galėtum įgyti

labai didelį nuopelną, bet jeigu tu daugiau to nuopelno nebenori, – neturėsi.“

Ir nuostabus dalykas! Vos tik šv. Pranciškus pasakė šiuos žodžius, tuoj pat velniškas gundymas dingo, tarsi niekada savo gyvenime brolis nebūtų jo kentėjęs. Ir jis liko kupinas Dievo ramybės ir paguodos.³

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

28. Apie brolio Bernardo gautą kontempliacijos malonę

Kiek daug malonės Dievas dažnai teikia neturtėliams Evangelijos sekėjams, kurie savo noru iš meilės Kristui atsižada visų kitų dalykų ir daiktų, akivaizdu pasižiūrėjus į brolių Bernardą iš Kintavalės, – apvilktas šv. Pranciškaus abitu, jis būdavo labai dažnai Dievo Dvasios pagaunamas ir įtraukiamas į dangiškųjų dalykų kontempliaciją.

Kartą atsitiko taip, kad bažnyčioje per šv. Mišias, visas susitelkęs į Dievą, jis taip įsitraukė ir paniro į kontempliaciją, kad net per Kristaus Kūno pakylėjimą buvo visiškai užsimiršęs ir jo nesuvokė: neatsiklaupė, kai visi klaupėsi, nenusiėmė gobtuvo, kaip darė kiti, bet liko stovėti bežadis, nejudėdamas, įsmeigęs nemirksinčias akis tiesiai prieš save, nuo ankstyvo ryto ligi pat Nonos. O po Nonos jis sugrįžo savin ir vaikščiojo po vienuolyną šaukdamas kupinu nuostabos balsu: „O, broliai! O, broliai! O, broliai! Visame šiame krašte nerastum nė vieno žmogaus, kad ir koks jis būtų didis ir kilmingas, kuris, pažadėjęs jam labai gražius

rūmus, pilnus aukso, nesutiktų mielai nešti šiukšlių maišo, kad tik gautų šį brangų turtą!“

Brolis Bernardas taip karštai visa siela troško to dangiškojo turto, kurį Dievas pažadėjo Jį mylintiems, kad ištisus penkiolika metų vaikščiojo visuomet veidu į dangų ir mintimis į Dievą. Ir kadangi jis mintimis nuolat kilo į Dangaus šviesą, o jausmais buvo paskendęs dieviškojoje malonėje, per tuos penkiolika metų niekada nevalgydavo iki soties, tiek, kad numalšintų alkį. Jis paprastai valgydavo po trupinėlių tų valgių, kurie būdavo jam padėti, nes, anot jo, susilaikymas nuo to, ko tu nemėgsti, negali būti vadinamas tobulu. Tikrasis susilaikymas yra atsisakyti to, kas tau skanu.

Jis taip praskaidrino savo protą ir pasiekė tokio aiškaus supratimo, kad net didžiausi Bažnyčios daktarai kreipdavosi į jį prašydami atsakymo į sunkiausius klausimus, ir jis išnarpliodavo visas jų problemas, išaiškindavo painiausias ir migločiausias Šventojo Rašto vietas.

O kadangi jo protas ir širdis buvo visiškai laisvi ir lengvai atitrūkdavo nuo žemiškųjų dalykų, jis dažnai kildavo į kontempliacijos aukštumas kaip kregždė į dangų. Todėl kartais praleisdavo dvidešimt dienų ar net visą mėnesį viršukalnėje vienas, mąstydamas apie dangiškuosius dalykus.

Ne veltui brolis Egidijus sakydavo apie jį: tokia Dievo dovana, kokia duota Bernardui iš Kintavalės, ne kiekvienam duodama – jis gyvas skrydžiu kaip kregždė.¹ Dėl šios nuostabios malonės, kurią Viešpats jam suteikė, šv. Pranciškus mielai ir dažnai kalbėdavosi su juo dieną ir naktį. Todėl kartais galėdavai rasti juos, pagautus Dievo Dvasios

ir visą naktį taip praleidusius giraitėje, kur jų susitikta pasikalbėti apie mūsų Viešpatį Jėzų Kristų.

Tebūna Jis pagarbintas per amžių amžius. Amen.

29. Kaip šv. Pranciškus išvadavo brolių Rufiną iš velnio gundymo

Brolio Rufino, vieno kilmingiausių Asyžiaus vyrų, šv. Pranciškaus bendražygio ir didžiai švento žmogaus, siela, šv. Pranciškui dar tebegyvenant šioje žemelėje, kartą buvo labai smarkiai velnio puolama ir gundoma suabejoti savo amžinuoju likimu. Šis senas priešas įdiegė jo širdin, esą jis pasmerktas ir nebus tarp tų, kurie pašaukti amžinajam gyvenimui, ir visa, ką jis darė tarnaudamas ordine, liko bergždžia. Dėl šio gundymo, trukusio gana ilgai, jis buvo nepaprastai prislėgtas, liūdnas, bet gėdijosi pasisakyti apie tai šv. Pranciškui. Vis dėlto jis nesiliovė kalbėti kasdienių maldų ir pasninkauti. Todėl senasis priešas, trokšdamas krauti jam vieną sielvartą po kito, – o tai labai žeidžia Dievo tarnus, – prie jo vidinės kovos pridėjo dar ir išorinius apgaulingus regėjimus.

Vieną dieną nelabasis pasirodė Nukryžiuotojo pavidalu ir tarė: „Ak, broli Rufinai, kam tu vargini save atgaila ir maldomis? Juk tu nesi iš tų, kurie pašaukti amžinajam gyvenimui. Patikėk manimi, aš žinau, ką išsirinkau ir kam paskyriau Dangaus karalystę. Netikėk Pjetro Bernardonės sūnumi, jeigu jis tau sakys priešingai, ir neklausinėk jo apie tai, nes nei jis, nei kas nors kitas to nežino – niekas; tik aš,

Dievo Sūnus, tai žinau. Todėl iš tikrųjų tikėk manimi – tu esi su pasmerktaisiais. Ir pats brolis Pranciškus, tavo tėvas, taipgi yra pasmerktas. Ir kiekvienas, kuris juo seka, yra suklaidintas.“

Brolis Rufinas, išgirdęs šiuos Tamsybių kunigaikščio žodžius, taip pajuodo, taip apniuko, kad prarado visą tikėjimą ir meilę šv. Pranciškui ir jau nebenorėjo nieko jam apie save sakyti.

Bet tai, ko šventam tėvui nepasakė brolis Rufinas, jam apreiškė Šventoji Dvasia. Todėl savo dvasia pajutęs, į kokią pavojų pateko brolis Rufinas, šv. Pranciškus pasiuntė pas jį brolių Motiejų pasakyti, kad ateitų. Nes brolis Rufinas, šv. Pranciškus ir brolis Motiejus buvo apsistoję Subazijaus kalno būste netoli Asyžiaus. Tačiau brolis Rufinas šiurkščiai atšovė: „Kam man tas brolis Pranciškus?“ Tada brolis Motiejus, kupinas dieviškosios išminties, aiškiai perprato piktojo priešo klastą ir tarė: „Broli Rufinai, argi tu nežinai, kad brolis Pranciškus yra tarsi Dievo angelas, kuris apšvietė daugelį sielų žemėje ir per kurį mes taip pat gavome tiek daug Dievo dovanų? Todėl aš žūtbūt reikalauju, kad nueitum pas jį, nes aiškiai matau: esi iš tikrųjų nelabojo suklaidintas.“

Tai išgirdęs, brolis Rufinas iškart pakilo ir nuėjo pas šv. Prancišką. Šv. Pranciškus, iš tolo jį pamatęs, ėmė šaukti: „Broli Rufinai, nelaimingasis, kuo tu patikėjai?“

Kai brolis Rufinas priėjo, šventasis nuosekliai papasakojo jam viską apie jo patirtus velnio gundymus: tiek iš vi-
daus, tiek iš šalies. Jis broliui Rufinui aiškiai nurodė, kad tas, kas pasirodęs įteigia tokius dalykus, tegali būti nelaba-

sis, bet ne Kristus, todėl jokių būdų nereikėjo jam pritarti. Šv. Pranciškus pamokė: „Kai velnias vėl tau sakys: „Tu pasmerkta“, tvirtai jam atsakyk: „Išsižiok, aš nusilengvinsiu tau į gerklę!“¹ Ir tebūnie tai tau ženklas, kad jis yra velnias: kai jam taip atsakysi, jis tuoj pat pasitrauks. Kaip tik iš to galėjai jį pažinti, kad jis apsunkina širdį ir ji tampa rambi visokiam gėriui, nes tai yra tikroji jo tarnyba. Švenčiausias Kristus niekada neapsunkina ir nesukietina tikinčiojo širdies, veikiau ją suminkština, kaip Jis sako pranašo lūpomis: „Aš išplėsiu jums akmeninę širdį ir duosiu jums gyvą širdį.“

Tuo metu brolis Rufinas, apstulbęs, kad šv. Pranciškus išsamiai jam viską papasakojo apie jo gundymus, tiek vidinius, tiek išorinius, sugraudintas jo žodžių ėmė karčiai raudoti, parklupo prieš šv. Pranciškų ir nuolankiai išpažino savo kaltę, kad nuslėpė nuo jo savo pagundą. Ir jis liko švento tėvo didžiai paguostas, jo pamokymų sutvirtintas ir visiškai pasikeitė į gera.

Pagaliau šv. Pranciškus jam tarė: „Eik, sūnau, išpažinties. Ir nesiliauk kasdien karštai melstis įprastinėmis savo maldomis. Būk tikras, šis gundymas tau bus labai naudingas ir paguodžiantis, netrukus pats tuo įsitikinsi.“

Brolis Rufinas grįžo į savo celę miške ir ėmė karštai su ašaromis melstis. Ir štai vėl pasirodė senasis žmonijos priešas Kristaus pavidalu ir tarė: „Broli Rufinai, argi aš tau nesakiau, kad netikėtum Pjetro Bernardonės sūnumi ir nevargtum veltui liedamas ašaras ir melsdamasis, nes vis tiek esi pasmerkta? Kas gero iš to, kad varginiesi, kol esi gyvas, jeigu miręs būsi pasmerkta?“

Brolis Rufinas tučtuojau jam atsakė: „Išsižiok, aš nusi-
lengvinsiu tau į gerklę.“²

Velnias supykęs spruko, taip sudrebindamas greta esan-
tį Subazijaus kalną, kad kilo akmenų griūtis: dar ir dabar
šis tarpeklys tebėra pilnas uolų ir akmenų. Risdamiesi į
pakalnę, jie taip smarkiai daužėsi vienas į kitą, kad visame
tarpeklyje ėmė žaižaruoti baisi ugnis.

Išgirdę tokį grumėjimą, šv. Pranciškus su draugais nuste-
bė išėjo iš būsto pasižiūrėti, kas čia atsitiko.

Tada brolis Rufinas aiškiai suprato, kad tai buvo klas-
tingas velnias. Grįžęs pas šv. Pranciškų, puolė kniūbsčias
prieš jį ir dar kartą išpažino savo kaltę. Šv. Pranciškus vėl jį
sutvirtino švelniais žodžiais ir labai paguostą bei suramintą
nusiuntė atgal į celę.

Vėliau, kai jis dievobaimingai ir karštai meldėsi, jam
apsireiškė Švenčiausias Kristus ir, dieviškąja savo meile
sušildęs jo sielą, tarė: „Gera padarei, sūnau, kad patikėjai
broliu Pranciškumi, nes tas, kuris varė tave į neviltį, buvo
nelabasis. Aš esu Kristus, tavo Mokytojas, o kad būtum vi-
siškai tuo tikras, duodu tau ženklą: kol gyvas būsi, niekada
tavęs neslėgs nei liūdesys, nei sielvartas.“

Tai pasakęs, Kristus palaimino brolių Rufiną ir paliko jį
tokį nudžiugusį siela, apimtą ramybės ir įkvėpimo, kad dien-
ą ir naktį jis buvo paniręs Dievuje.

Nuo to laiko jis buvo taip sutvirtintas malonės ir patikin-
tas dėl savo išganymo, kad tapo visiškai kitu žmogumi. Jis
buvo taip mintimis susitelkęs į Dangų, taip ištvermingai ir
atkakliai meldėsi, kad būtų skendėjęs maldoje dieną ir nak-
tį ir kontempliavęs dangiškuosius dalykus, jeigu kiti broliai
būtų jam leidę.

Todėl šv. Pranciškus sakydavo, kad brolis Rufinas Viešpaties Jėzaus Kristaus buvo kanonizuotas dar šiame gyvenime ir kad kiekvienas gali nedvejodamas vadinti jį šventuoju Rufinu (aišku, ne jo akivaizdoje), nors jis dar gyvena šioje žemėje.³

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

30. Kaip šv. Pranciškus pasiuntė brolių Rufiną į Asyžių pamokslauti be abito

Brolis Rufinas nuolat kontempliuodamas taip susitelkė į Dievą, kad tapo visiškai tylus ir abejingas išoriniams dalykams. Kalbėdavo jis labai retai; be to, pamokslauti neturėjo nei Dievo dovanos, nei drąsos, nei gebėjimo. Ir vis dėlto šv. Pranciškus kartą liepė jam eiti į Asyžių ir sakyti pamokslus žmonėms taip, kaip Dievas jį įkvepia.

Bet brolis Rufinas atsakė: „Garbingasis tėve, prašau man atleisti ir manęs ten nesiųsti. Juk žinai, kad neturiu dovanos pamokslauti, be to, esu paprastas ir neišsilavinęs žmogus.“

Tada šv. Pranciškus tarė: „Kadangi tu nepaklausei manęs išsyk, tai dėlei švento paklusnumo liepiu tau eiti į Asyžių plikam, vien tik su kelnėmis, įžengti į Asyžiaus bažnyčią ir taip pasakyti žmonėms pamokslą!“

Po šio paliepimo brolis Rufinas klusniai nusirengė ir plikas nuėjo į Asyžiaus bažnyčią.

Pagarbiai priklaupęs prieš altorių, jis užlipo į sakyklą ir ėmė skelbti Dievo žodį. Pamatę jį vienom kelnėm, vaikai ir suaugusieji ėmė kikenti ir kalbėti: „Žiūrėk, šie broliai tiek atgailauja, kad išsikraustė iš proto.“

Tuo metu šv. Pranciškus, galvodamas apie nuoširdų brolio Rufino, vieno kilmingiausių Asyžiaus vyrų, klusnumą ir apie labai griežtą ir sunkų įsakymą, kurį jam davė, ėmė sau priekaištauti: „Kaip tu galėjai, Pjetro Bernardonės sūnau, bjaurus niekše, įsakyti broliui Rufinui, vienam kilmingiausių Asyžiaus piliečių, eiti pusnuogiam kaip pamišėliui sakyti pamokslų? Dievaži, aš tuoj pamatysiu, kaip tu pats išmėgini tai, ką kitiems liepi.“ Taip taręs ir užsidedęs Šventąja Dvasia, jis tuoj pat nusivilko abitą ir išėjo plikas į Asyžių, lydimas brolio Leono, pagarbiai nešančio jo ir brolio Rufino abitus. Kai asyžiečiai pamatė ir jį apsinuoginusį, jie juokėsi iš jo kaip iš pamišėlio ir sakė, kad ir jis, ir brolis Rufinas pernelyg smarkiai atgailaudami išsikraustė iš proto.

Bet šv. Pranciškus įžengė į bažnyčią, kur jau buvo pradėjęs savo pamokslą brolis Rufinas. Griežtai ir su atsidavimu jis tarė šiuos žodžius: „Brangūs žmonės, venkite šio pasaulio. Liaukitės darę nuodėmes. Gražinkite kitiems tai, kas jiems priklauso, jeigu norite išvengti pragaro. Laikykitės Dievo įsakymų ir mylėkite Viešpatį ir artimą, jeigu norite nukeliauti į Dangų. Atgailaukite už nuodėmes, nes Dangaus karalystė jau arti!“

Tada šv. Pranciškus pusnuogis užlipo į sakyklą ir ėmė sakyti tokį nuostabų pamokslą apie panieką šiam pasauliui, šventą atgailą, laisvai pasirinktą šventą neturtą ir Dangaus karalystės troškimą, apie mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Nukryžiuotojo nuogumą, nuolankumą ir švenčiausią kančią, kad visa daugybė vyrų ir moterų, susirinkusių klausytis pamokslo, pajuto širdies sugrudimą ir ėmė raudoti. Su neįtikimu pamaldumu ir širdingu gailėsčiu jie

taip verkė melsdami Viešpatį pasigailėjimo, kad dauguma tapo visai naujais žmonėmis. Ir ne tik bažnyčioje, bet ir visame Asyžiuje kilo tokie verksmai dėl mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus kančių, kokių dar niekada tame mieste nėra buvę.

Kai žmonės buvo taip pamokyti ir Kristaus kaimenė šv. Pranciškaus ir brolio Rufino taip paguosta, suraminta ir gavusi palaiminimą mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu, šv. Pranciškus aprengė brolių Rufiną abitu ir pats apsirengė.

Taip, vėl vilkėdami abitus, jie grįžo į Porciunkulę šlovindami ir garbindami Dievą, suteikusį jiems malonę nugalėti patiems save ir pamokyti Kristaus aveles gražiu pavyzdžiu, parodant, kaip reikia niekinti šį pasaulį.

Tą dieną žmonių pagarba jiems taip išaugo, kad kiekvienas, galėjęs paliesti jų abito kraštelį, laikė save palaimintu.¹

Mūsų švenčiausiojo Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

31. Kaip brolio Rufino siela pasirodė esanti viena iš trijų išrinktųjų sielų

Kaip mūsų Viešpats Jėzus Kristus sako Evangelijoje: „Aš pažįstu savo aveles, ir jos pažįsta mane“, taip palaimintasis tėvas Pranciškus, kaip gerasis ganytojas, Dievui atskleidus, žinojo visų savo bendražygių nuopelnus ir dorybes. Žinojo ir jų trūkumus, ydas bei nuopusius. Todėl jis mokėjo padėti kiekvienam geriausiu vaistu: išpuikėlius pažeminamas, nuolankiuosius išaukštindamas, peikdamas ydas

ir šlovindamas dorybes, kaip galima sužinoti iš nuostabių apsireiškimų, kuriuos jis patyrė savo pirmoje šeimoje.

Kartą – užrašytas vienas pavyzdys iš daugelio – šv. Pranciškus sėdėjo drauge su savo bendražygiais viename mažame būste ir kalbėjosi su jais apie Dievą. Brolio Rufino, garsaus savo šventumu, nebuvo kartu: jis meldėsi ir kontempliavo miške, iš kur nespėjo sugrįžti. Kol šv. Pranciškus kalbėjosi su savo bičiuliais palaikydamas juos ir paragindamas, brolis Rufinas – kilmingas ir kilnus Asyžiaus pilietis, o dar kilnesnis Dievo tarnas, mergelės tyrumo siela, pakylėta dieviškos kontempliacijos malonės ir papuošta kvepiančiais dorybių žiedais Dievo ir žmonių akyse – išėjo iš giraitės ir praėjo pro šalį. Kai šventasis jį tolumoje pamatė, atsigręžė į brolius ir paklausė: „Sakykite man, brangūs broliai, kaip jūs manote, kieno siela šiuo metu pasaulyje Dievui švenčiausia?“

Jie nuolankiai atsakė maną, jog tai jo siela. Bet šv. Pranciškus tarė jiems: „Aš esu pats neverčiausias ir blogiausias žmogus, kokį Dievas paleido į šį pasaulį. Bet ar matote brolių Rufiną, einantį iš giraitės? Dievas man apreiškė: jo siela yra viena iš trijų švenčiausių sielų, šiuo metu gyvenančių pasaulyje. Ir aš tvirtai jums sakau, kad galėčiau drąsiai vadinti jį šventuoju Rufinu, jam dar gyvam esant šioje žemelėje, nes jo siela buvo sutvirtinta malonės, pašventinta ir kanonizuota Danguje paties mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus.“

Tačiau šv. Pranciškus niekada to nepasakė prie brolio Rufino.

Tokie atsitikimai rodo, kad šv. Pranciškus, kaip gerasis ganytojas, žinojo ir savo brolių ydas. Tai aiškiai matyti ir iš

kitų brolių gyvenimo: Elijo, kurį jis dažnai barė už jo išdidumą, brolio Jono iš Kapelos, kuriam išpranašavo, kad per savo piktumą jis pasikars, ir iš kito vienuolio, kurio gerklę ėmė smarkiai gniaužti velnias, kai jis pasitaisęs tapo klusnus, taip pat brolių, atkeliavusių iš Terra di Lavoro. Vieną jų šv. Pranciškus pabarė, kad keliaudamas įskaudino draugą. Be to, jis pažinojo ir tas savo avis, kurios buvo kupinos malonės, kaip matyti iš gyvenimų brolio Bernardo ir brolio Rufino bei daugelio kitų, kurių slaptas ydas ir dorybes, šlovingajam Kristui apreiškus, jis aiškiai žinojo.

Amen.¹

32. Kaip broliui Motiejui pasirodė Kristus

Pirmieji šv. Pranciškaus bendražygiai, neturėję žemiškųjų gėrybių, bet turtingi Dievuje, nesivylė ir nekovojo dėl turto – aukso ir sidabro, o kaip įmanydami stengėsi įgyti šventų dorybių ir per jas pelnyti tikruosius ir amžinuosius Dangaus turtus.

Sykį jiems kalbant apie Dievą, kai kartu su jais buvo brolis Motiejus, vienas jų papasakojo tokią istoriją: „Kartą gyveno žmogus, kuris buvo Dievo draugas ir kuriam buvo suteikta daug malonių gyvenant tiek aktyvų, tiek kontempliatyvų gyvenimą. Bet jis buvo toks nuolankus, kad laikė save didžiausiu nusidėjėliu. Dėl šio nuolankumo tapo pašventintas ir sutvirtintas malone, jo dorybės ir kitos Dievo dovanos vis labiau skleidėsi, o svarbiausia – nuolankumas niekada neleido jam atkristi nuo Dievo į nuodėmę.“

Išgirdęs tokius nuostabius žodžius apie nuolankumą ir supratęs, jog kaip tik jis yra išganymo ir amžinojo gyvenimo lobis, brolis Motiejus užsidegė tokia meile ir šios – vertingiausios iš visų dieviškųjų malonių – nuolankumo dorybės troškimu, kad pakėlęs akis į dangų tvirtai davė įžadą neleisti sau šiame pasaulyje džiaugtis tol, kol aiškiai nepajus savo siela ją turįs.

Nuo tada, kai kilnių motyvų skatinamas davė šį įžadą, jis kone ištisas dienas likdavo užsisklendęs savo celėje ir vargino save pasninku, naktiniu budėjimu, maldomis ir raudomis, kad Dievas suteiktų jam šią dorybę, be kurios jis laikė save vertu pragaro ir kurią turėdamas būtų taip sutvirtintas, kaip šis Dievo draugas, apie kurį jis girdėjo.

Taip daugelį dienų šio troškimo ir liūdesio kamuojamas, brolis Motiejus kartą nuėjo į giraitę. Eidamas jis karštai su ašaromis, dūsaudamas, šaukdamas ėmė maldauti Viešpatį tos dorybės. O kadangi Dievas išgydo tuos, kurie visa širdimi gailisi, ir maloniai išklauso nuolankiųjų maldų, brolių Motiejų pasiekė iš dangaus balsas, dusyk jį šaukiantis: „Broli Motiejau! Broli Motiejau!“

Šventosios Dvasios galia supratęs, kad tai yra Kristaus balsas, jis atsiliepė: „Mano Viešpatie!“

Kristus jį paklausė: „Ką nori atiduoti? Ką tu nori atiduoti, kad įgytum malonę, kurios prašai?“

Brolis Motiejus atsakė: „Viešpatie, atiduosiu savo akis.“

Kristus jam tarė: „Aš noriu, kad tu turėtum ir akis, ir malonę.“

Tai ištaręs, balsas nutilo. Brolis Motiejus liko toks kupinas ilgai lauktos nuolankumo malonės ir Dievo šviesos,

kad nuo to laiko nuolatos džiūgavo. Melsdamasis jis dažnai reikšdavo džiaugsmą dusliu švelniu garsu it burkuojantis balandis: „Ooo-Ooo.“ Ir taip kontempliudavo džiaugsmingu veidu bei laiminga širdimi. Jis tapo be galo nuolan- kus ir laikė save menkiausiu žmogumi pasaulyje.

Švento atminimo brolis Jokūbas iš Faleronės kartą paklausė, kodėl jis nuolatos džiaugdamasis niekada nekeičia tono, o šis visai linksmai atsakė: „Jei mes randame visą esamą gėrį viename dalyke, jo nereikia keisti.“¹

Didesnei Kristaus garbei. Amen.

33. Kaip šv. Klara ant kelių duonos kepalėlių stebuklingai įspaudė kryžiaus ženklą

Šventoji Klara, labiausiai atsidavusi Kristaus Kryžiaus mokinė ir gležnas šv. Pranciškaus daigelis, buvo tokia šventa, kad ne tik vyskupai ir kardinolai, bet netgi popiežius visa širdimi troško ją regėti bei girdėti ir dažnai pats ją aplankydamo.

Kartą Šventasis Tėvas nuvyko į Šv. Klaros vienuolyną paklausti jos kalbančios apie dangiškuosius ir dieviškuosius dalykus, nes ji buvo tikra Šventosios Dvasios šventovė. Kai jie drauge ilgai kalbėjosi apie sielų išganyką ir Dievo garbinimą, šv. Klara liepė ant stalų visoms sesutėms padėti duonos, nes troško, kad Kristaus vikaras ją palaimintų. Kai jie baigė šventą pokalbį, šv. Klara priklaupė su didžia pagarba ir paprašė aukščiausiąją dvasininką teiktis palaiminti ant stalo padėtą duoną. Šventasis Tėvas atsakė: „Ištikimo-

ji Viešpaties sesute, aš norėčiau, kad tu pati palaimintum šiuos duonos kepalėlius ir padarytum virš jų Kristaus kryžiaus ženklą, Kristaus, kuriam tu iki galo paaukojai save kaip tyrą, be dėmės, auką.“

Bet šv. Klara atsakė: „Šventasis Tėve, atleiskite man, būčiau verta didžiausio išbarimo, jeigu Kristaus vikarui esant aš, maža, menka moteriškė, drįščiau pati laiminti.“

O popiežius atsakė: „Kad niekas to nepalaikytų įžūlumu, o tu gautum nuopelnų tai darydama, įsakau tau padaryti virš šių duonos kepalėlių kryžiaus ženklą ir palaiminti juos vardan mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus.“

Tada šv. Klara, kaip tikrai klusni duktė, labai dievobaimingai padarė virš kepalėlių švenčiausiojo kryžiaus ženklą ir juos palaimino. Ir nutiko nuostabus dalykas! Tuoju ant visų duonos kepalėlių atsirado labai gražūs ir aiškiai įspausiti kryžiai.

Paskui kelis kepalėlius vienuolės pagarbiai suvalgė, o keli buvo palikti kaip stebuklo įrodymas.

Šventasis Tėvas, pamatęs tą stebuklingai Kristaus įspausintą kryžių, pirmiausia padėkojo Dievui, o tada, palaiminęs šv. Klarą, pasiėmė kelis duonos kepalėlius ir išėjo.

Tuo metu šiame vienuolyne gyveno sesuo Ortolana, šv. Klaros motina, ir sesuo Agnietė, jos sesutė, abi, kaip ir daug kitų šventų seselių ir Kristaus sužadėtinių, buvo didžiai dorybingos ir kupinos Šventosios Dvasios. Šv. Pranciškus siūsdavo joms daug ligonių. Ir jų maldų bei visa širdimi mylimo Kryžiaus galia jie pasveikdavo – kiekvienas, kurį jos peržegnodavo.¹

Kristaus garbei. Amen.

34. Kaip šv. Liudvikas, Prancūzijos karalius, aplankė brolių Egidijų

Kai šv. Liudvikas, Prancūzijos karalius, ketino aplankyti pasaulio šventoves, išgirdo patikimų pasakojimų apie didžiulę brolio Egidijaus, vieno iš pirmųjų šv. Pranciškaus bendražygių, šventumo šlovę, dėjosi tai į širdį ir nusprendė pats jį aplankyti. Todėl keliaudamas padarė lankstą į Perudžą, kur tuo metu buvo apsistojęs brolis Egidijus.

Su keliais draugais priėjęs prie vienuolių būsto vartų kaip vargšas nepažįstamas piligrimas, jis atkakliai ėmė teirautis brolio Egidijaus, nepasisakęs broliui vartininkui, kas jis. Tad brolis vartininkas nuėjo pas brolių Egidijų ir pasakė, kad prie vartų jo laukia kažkoks piligrimas. Brolis Egidijus savo dvasia iškart suprato, jog tai – Prancūzijos karalius.

Su dvasiniu įkarščiu jis tuojau išėjo iš savo celės ir greitai nubėgo prie vartų. Ir nieko vienas kito neklausdami, niekada vienas kito nematę, jie abu puolė vienas kitam į glėbį, pagarbiai priklaupė ir taip nuoširdžiai pasibučiavo, tarsi būtų ilgai nesimatę seni geri bičiuliai. Juodu neištarė vienas kitam nė žodžio, tik tyliai klūpojo nuoširdžios draugystės glėbyje. Taip praklūpoję nemaža laiko, juodu be žodžių išsiskyrė. Šv. Liudvikas iškeliaavo toliau, o brolis Egidijus grįžo į savo celę.

Karaliui Liudvikui iškeliaujant, vienas vienuolis paklausė karaliaus bendražygio, kas tas žmogus, su tokia meile apkabinęs brolių Egidijų. Šis atsakė, jog tai Prancūzijos karalius Liudvikas, per savo maldingą kelionę užsukęs pamatyti brolio Egidijaus. Taip taręs, su kitais karaliaus bendra-

žygiais skubiai išvyko. Vienuoliai labai nuliūdo, kad brolis Egidijus nepasakė karaliui nė žodžio, ir ėmė priekaištauti: „O, broli Egidijau, kaip čia nutiko, kad tu nepanorai nieko pasakyti tokiam didžiam karaliui, atvykusiam iš Prancūzijos tavęs pamatyti ir išgirsti iš tavęs bent kelis žodžius?“

Brolis Egidijus atsakė: „Brangūs broliai, nesistebėkite, kad nei jis, nei aš nepajėgėme pratariti nė žodžio, mat vos tik apsikabinome, dieviškosios išminties šviesa atvėrė jo širdį man, o mano širdį – jam. Ir taip iš Dievo malonės mes pažvelgėme vienas kitam į širdį, ir tai, ką jis norėjo pasakyti man ar aš jam, mes supratome be lūpų ar liežuvio ir dar geriau, su didesne paguoda, nei būtume kalbėjęsi. Nes jei būtume norėję žodžiais išreikšti tai, ką jautėme širdimi, dėl netobulos žmonių kalbos, kuria neįmanoma aiškiai išsakyti Dievo slėpinių, nebent mistikos simboliais, toks pokalbis veikiau būtų mus nuliūdinęs, negu suraminęs. Todėl būkite tikri, kad karalius iškeliavo nepaprastai paguostas.¹

Didesnei mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei.
Amen.

35. Kaip šv. Klara šventą Kūčių naktį buvo stebuklingai paimta į Šv. Pranciškaus bažnyčią

Kartą ištikimoji Kristaus sužadėtinė šv. Klara, apsistojusi San Damiane, taip sunkiai susirgo, kad net negalėjo eiti kartu su kitomis vienuolėmis į bažnyčią dalyvauti Mišiose. Atėjo mūsų Švenčiausiojo Viešpaties Jėzaus Kristaus gimimo šventė, kai seserys, pasimeldusios Rytmetinę, papras-

tai per Piemenėlių Mišias su didžiu pamaldumu priimdavo Švč. Sakramentą.

Kai visos seserys išėjo į Piemenėlių Mišias, šv. Klara liko gulėti viena lovoje, nusiminusi, kad negali eiti kartu ir paltirti dvasinės paguodos. Bet mūsų Viešpats Jėzus Kristus norėjo savo ištikimiausiai sužadėtinei suteikti šią paguodą ir stebuklingai leido jai dvasiniu būdu dalyvauti Šv. Pranciškaus bažnyčioje tiek Rytmetinėse pamaldose, tiek Mišiose – Kalėdų iškilmėse taip, kad ji aiškiai girdėjo vargonų muziką ir vienuolių giedojimą Mišių pabaigoje. Be to, ji priėmė Švč. Sakramentą ir liko visiškai paguosta. Tada Jis vėl grąžino ją į lovą.

Grįžusios pas šv. Klarą po pamaldų San Damiano bažnyčioje vienuolės tarė jai: „O, brangioji motina, sesele Klara, kokią didelę paguodą patyrėme per šią mūsų Išganytojo gimimo šventę – šventas Kalėdas! O, kad tu būtum galėjusi dalyvauti kartu su mumis!“

O šv. Klara atsakė: „Brangiosios mano sesutės ir dukros, aš dėkoju Dievui ir šlovinu Jį – Viešpatį Jėzų Kristų, nes mano siela patyrė suraminimą dalyvaudama šios šventos nakties iškilmėse, bet dar didingesnėse, gražesnėse nei tos, kuriose dalyvavote jūs. Per Viešpaties Jėzaus Kristaus malonę ir mano tėvo šv. Pranciškaus užtarimą aš buvau savo tėvo, šv. Pranciškaus, bažnyčioje ir savo kūno ir sielos ausimis girdėjau visas giesmes ir vargonų skambėjimą, net priėmiau ten šventąją Komuniją. Tad džiaukitės ir iš visos širdies dėkokite mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui už tokią didelę man suteiktą malonę, kad sirgdama ir gulėdama, kaip jau sakiau, galėjau dalyvauti Šv. Pranciškaus bažnyčios iš-

kilmėse – su kūnu ar be kūno, nežinau – Dievas, pasiėmęs mane į savo šventę, tai žino.¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

36. Kaip šv. Pranciškus išaiškino broliui Leonui jo regėjimą

Vienu metu šv. Pranciškus sunkiai sirgo, o jį uoliai ir ištikimai slaugė brolis Leonas. Kartą, būdamas šalia šv. Pranciškaus, jis ėmė melstis ir, apimtas ekstazės, savo dvasia atsidūrė prie didžiulės, plačios ir sraunios upės. Stebėdamas tuos, kurie mėgina ją įveikti, jis pamatė būrį vienuolių, brendančių į upę su sunkiom naštom ant pečių. Juos tuoj pat pagavo galingas sūkurys ir įtraukė upės gelmėn. Kai kurie buvo perbridę trečdalį, kiti – pusę upės, dar kiti priėję bemaž prie pat kranto, bet visi jie, kiekvienas savaip, priklausomai nuo savo naštos, būdavo nugramzdinami sraunių vandenų ir mirdavo žiauria mirtimi, be jokios vilties būti išgelbėti, nes ant kiekvieno pečių gulė sunki našta.

Regėdamas tokią nelaimę, brolis Leonas pajuto neapsakomą gailestį. Bet štai staiga jis išvydo keletą brolių be jokios naštos ar krovinio. Jie spinduliavo šventu neturtu. Įbridę į upę, jie be jokio pavojaus persikėlė per ją. Tai pamatęs, brolis Leonas atsitokėjo.

Tada šv. Pranciškus, pajutęs savo dvasia, kad brolis Leonas turėjo regėjimą, pasišaukė jį ir paprašė papasakoti, ką matęs. Kai brolis Leonas viską papasakojo, šv. Pranciškus tarė: „Viskas, ką tu matei, yra teisybė. Plati upė – tai šis

pasaulis, vienuoliai, skendę upėje, – tie, kurie nenori sekti Evangelija ir laikytis laisvai pasirinkto neturto. O tie, kurie įveikė upę be pavojaus, yra broliai, turintys Dievo Dvasią: jie neieško, netrokšta ir neturi šiame pasaulyje jokių laikinų dalykų ar daiktų, nei žemiškų, nei kūniškų, bet pasitenkinę paprastu maistu, palaikiais drabužiais, seka apnuogintu ant kryžiaus Kristumi. Mielai, su džiaugsmu jie kasdien apkabina ir neša šviesią ir palaimingą Jo kryžiaus naštą ir Jo švento paklusnumo jungą. Todėl lengvai ir be pavojaus – netgi su džiaugsmu – jie pereina iš laikinojo gyvenimo į amžinąjį, pas Viešpatį, – tebūnie Jis pagarbintas per amžių amžius. Amen.¹

37. Kaip šv. Pranciškus vienuose namuose buvo labai maloniai priimtas

Kartą vėlai vakare dorybingasis tėvas šv. Pranciškus su kitu broliu atvyko pas didžiai kilmingą ir įtakingą žmogų, kuris juos priėmė nakvynės taip pagarbiai, maloniai ir paslaugiai, lyg priimtų tikrus rojaus angelus. Todėl šv. Pranciškus jį labai pamilo.

Jiems įžengus į namus, šeimininkas draugiškai juos apkabino ir pabučiavo, o paskui, numazgojęs ir nušluostęs kojas, nusižeminęs pabučiavo jas ir, užkūręs židinyje didelę ugnį, liepė tarnams padengti stalą gausybe skanių valgių. Kai jie valgė, jis giedru ir džiugiu veidu patarnavo.

Jiems pasistiprinus, didikas tarė šv. Pranciškui ir jo draugui: „Tėve, siūlau jums visus savo turtus ir pats save. Kai

tik jums reikės abito, apsiausto ar ko kito, pirkite, aš apmokėsiu. Ir žinokite – esu pasirengęs aprūpinti jus viskuo, ko jums prireiks, nes gerasis Dievas davė man gausybę laikinų šios žemės turtų. Todėl iš meilės Jam aš mielai atiduodu juos tiems, kas stokoja ar vargsta.“

Tad šv. Pranciškus, pamatęs, koks jis nuoširdus ir malonus, ir išgirdęs tokį kilnų pasiūlymą, taip jį pamilo, kad išėjęs su savo bičiuliu tarė: „Iš tikrųjų šis kilmingasis tap-tų geru mūsų ordino nariu: jis toks dėkingas Dievui, toks malonus artimui, kilnus vargšams, paslaugus ir malonus svečiams. Žinok, brangusis broli, kad paslaugumas ir malonių teikimas yra viena iš Dievo savybių – Jis siunčia saulę ir lietų ir teisiesiems, ir nusidėjėliams. Paslaugumas yra gailestingumo brolis. Jis malšina neapykantą ir išsaugo gyvą meilę. O kadangi aš įžvelgiau tiek šio gero žmogaus dieviškų dorybių, mielai priimčiau jį bendražygiu, mūsų broliu. Todėl norėčiau dar kurią dieną su tavimi grįžti pas jį – gal Dievas iš tikrųjų palietė jo širdį ir jis nori prisidėti prie mūsų tarnaudamas Visagaliui. Taigi melskime Viešpatį, kad įkvėptų jo širdyje tą troškimą ir suteiktų jam malonę jį igyvendinti.“

Ir nuostabus dalykas! Iš tiesų po kelių dienų, kai šv. Pranciškus pasimeldė, Viešpats įkvėpė kilmingojo širdyje šį norą. Ir šv. Pranciškus tarė savo bičiuliui: „Eime, brangusis broli, pas šį malonų didiką. Aš tvirtai pasitikiu Dievu: šis žmogus, toks dosnus laikinų gėrybių, stos į mūsų ordiną ir taps mūsų broliu.“

Ir jie, suradę kelią, patraukė į minėtojo žmogaus namus. Priėjus juos, bet dar neįžengus, šv. Pranciškus tarė savo

kelionės draugui: „Palauk manęs truputį, aš noriu pirma pasimelsti, kad Dievas laimingų mūsų kelionę ir kad Jėzus Kristus teiktųsi per savo švenčiausios kančios nuopelnus atiduoti mums, vargšams ir silpniems, kilnų laimikį, kurį norime išplėsti iš šio pasaulio.“

Tai pasakęs, šv. Pranciškus ėmė labai karštai melstis tokioje vietoje, kur jį galėjo aiškiai matyti paslaugusis ir maloningas vyras. Ir Kristaus patvarkymu, šen bei ten besišvalgydamas, didikas išvydo karštai besimeldžiantį šv. Pranciškų ir Kristų, stovintį prieš šv. Pranciškų ir apgaubtą skaisčios šviesos. Šioje skaisčioje šviesoje jis įžiūrėjo, kad šv. Pranciškus buvo pakilęs virš žemės ir dvasia, ir kūnu. Kai kilmingasis aiškiai suvokė visus šiuos dalykus, virš jo pakibo Dievo ranka. Palytėtas Viešpaties iki širdies gelmių ir įkvėptas palikti šį pasaulį, jis išėjo iš rūmų ir su dvasios užsidegimu pribėgo prie šv. Pranciškaus. Radęs jį stovintį ant žemės ir karštai besimeldžiantį, jis taipgi ėmė melstis ir, suklupęs prie jo kojų, nepaprastai karštai ir nuoširdžiai pradėjo prašyti, kad šv. Pranciškus leistų jam atgailauti ir likti drauge su juo.

Šv. Pranciškus, matydamas ir girdėdamas, kad kilmingasis karštai prašo to, ko jis pats troško, ir kad šis atsivertimas įvyko Dievo galia, su dvasios karščiu ir džiugesiu pašoko ant kojų, apkabino jį ir pabučiavo, dėkodamas Viešpačiui ir šlovindamas Jį, kad jo ordinui padovanojo šitokį riterį.

O kilmingasis paklausė šv. Pranciškų: „Mano šventas dvasios tėve, ką man liepsi daryti? Tau įsakius, aš pasirenkęs atiduoti vargšams visa, ką turiu, ir sekti Kristumi, atsi-
kratęs laikinų šio pasaulio dalykų naštos.“

Taip per šv. Pranciškaus nuopelnus ir maldas, jo patariamasis, jis išdaliavo vargšams savo turtus ir tapo Mažesniuoju broliu. Visą likusį laiką, griežtai atgailaudamas, nugyveno šventai ir tyrai.¹

Kristaus garbei. Amen.

38. Kaip šv. Pranciškui buvo atskleista, kad brolis Elisas ketina palikti ordiną

Kai šv. Pranciškus ir brolis Elisas gyveno kartu tame pačiame vienuolyne kaip vienos bendruomenės nariai, Dievas apreiškė šv. Pranciškui, kad brolis Elisas pasmerkė, paliks ordiną ir galop mirs nebe ordine. Todėl šv. Pranciškus pajuto jam tokią antipatiją, kad nebenorėjo su juo nei kalbėtis, nei jo matyti ar kartu valgyti. Ir jeigu kartais Elisas eidavo prie jo, šv. Pranciškus iš tolo sukdavo į šalį, kad nesusitiktų.

Kai jis taip padarė kelis kartus, brolis Elisas ėmė suprasti, kad šv. Pranciškus juo nepatenkintas. Norėdamas sužinoti priežastį, kartą nuėjo tiesiai pas jį pasikalbėti ir, kai šv. Pranciškus mėgino išvengti susitikimo, jis jėga, bet pagarbiai, sulaukė jį ir ėmė nuoširdžiai klausinėti, kodėl vengia jo, nenorįs kalbėtis. Šv. Pranciškus atsakė jam: „Dievas man apreiškė, kad per savo nuodėmes tu paliksi ordiną ir mirsi už jo ribų. Be to, Viešpats taip pat man apreiškė, kad tu pasmerkėsi.“

Tai išgirdęs brolis Elisas puolė į ašaras ir krito šv. Pranciškui po kojomis tardamas: „Mano garbingasis tėve, dėl Kristaus meilės prašau tave neniekinti ir neatstumti manęs dėl

šito, bet – kaip geras ganytojas, sekdamas Kristaus pavyzdžiu, eina ieškoti pražuvusios avelės – surasti ir sugrąžinti avelę, kuri pražus, jeigu tu jai nepadėsi. Aš prašau melsti Dievą už mane, savo avelę, kad Jis, jei tai įmanoma, atšauktų šį mane pasmerkiantį nuosprendį. Juk yra parašyta, kad Viešpats gali pakeisti savo sprendimą, jeigu nusidėjėlis pakyla iš savo nuodėmių. Aš taip tvirtai tikiu tavo maldomis, kad net jei būčiau pragaro gelmėse, o tu melstumeis už mane, jausčiau atgaivą. Todėl dar kartą prašau tave: užtark mane, nusidėjėlį, prieš Dievą, atėjusį į pasaulį gelbėti nusidėjėlių, kad Jis manęs pasigailėtų.“

Brolis Elijas kalbėjo taip dievobaimingai, taip raudodamas, kad šv. Pranciškus pajuto tėvišką gailestį ir pažadėjo melstis už jį.

Kai jis karštai už jį meldėsi, iš Dievo malonės suprato, kad Dievas išklausė jo maldų ir pakeitė savo sprendimą – brolio Elijo siela galų gale nebus pasmerkta, bet jis tikrai paliks ordiną ir mirs už jo ribų.

Taip ir atsitiko. Kai Sicilijos karalius Fridrichas, sukilęs prieš Bažnyčią ir už tai popiežiaus ekskomunikuotas kartu su visais tais, kurie jam patarė ir padėjo, kreipėsi į brolių Eliją, vieną išmintingiausių žmonių pasaulyje, prašydamas pagalbos ir patarimo, tasai perėjo į karaliaus pusę, tapo maištininku prieš Bažnyčią, pasipiktino ja ir paliko ordiną. Todėl popiežiaus buvo atskirtas nuo Bažnyčios ir jam buvo atimta teisė vilkėti šv. Pranciškaus abitu.

Ekskomunikuotas jis sunkiai susirgo.

Sužinojęs, kad Elijas atskirtas nuo Bažnyčios ir sunkiai serga, jo paties brolis, ordinui priklausantis, dorai ir sąžinin-

gai gyvenantis paprastas vienuolis, nuvykęs pas jį pasakė: „Brangus broli, man labai skauda širdį, kad tu atskirtas nuo Bažnyčios ir mirsi vienišas, be abito, už ordino ribų. Jeigu tu matai kokį nors būdą, kaip aš galėčiau tave išvaduoti iš šito pavojaus, sakyk – aš mielai prisiimsiu visus sunkumus, kad tik tau padėčiau.“

Brolis Elijas atsakė: „Broli, aš nematau jokio kito kelio, kaip tik vykti pas popiežių ir prašyti jį iš meilės Dievui ir jo tarnui šv. Pranciškui, kurio pamokymų įkvėptas aš atsižadėjau šio pasaulio, kad atšauktų pasmerkimą ir grąžintų man ordino abitą.“

Brolis pasakė, kad mielai plušės dėl jo sielos išganymo, jei tik galės išgauti tokią malonę.

Palikęs ligonį, jis nuvyko pas popiežių ir nusižeminęs prašė pasigailėti jo brolio iš meilės Kristui ir šv. Pranciškui. Iš Dievo malonės ir per šv. Pranciškaus maldas popiežius atleido broliui Elijui ir leido atšaukti ekskomuniką ir sugrąžinti abitą, jeigu tik grįžęs brolis ras jį gyvą. Brolis nudžiugęs išskubėjo iš popiežiaus rezidencijos ir lėkė atgal pas brolių Eliją, kad radęs dar gyvą praneštų apie šį atleidimą. Dėkui Dievo Apvaizdai ir šv. Pranciškaus maldoms, kad jis rado brolių gyvą, nors prie mirties slenksčio, ir pranešė jam apie ekskomunikos panaikinimą. Apsivilkęs abitu, priėmęs paskutinius Sakramentus, brolis Elijas baigė savo gyvenimą ramybėje ir iškeliavo pas Viešpatį. Tikima, kad šią malonę jis gavo ir jo siela buvo išgelbėta per šv. Pranciškaus nuopelnus ir maldas, į kurias brolis Elijas dėjo visas savo viltis.¹

Kristaus garbei. Amen.

39. *Kaip šv. Antano pamokslą suprato įvairiom kalbom kalbantys žmonės*

Kartą įstabusis Šventosios Dvasios indas šv. Antanas iš Paduvos, vienas rinktinių šv. Pranciškaus mokinių ir bendražygių, kurį šv. Pranciškus vadindavo savo vyskup¹, popiežiaus ir kardinolų akivaizdoje sakė pamokslą konsistorijoje, kur buvo susirinkę įvairių tautybių žmonės: graikai, lotynai, prancūzai, vokiečiai, slavai, anglai ir kiti, kalbantys įvairiomis pasaulio kalbomis ir tarmėmis. Šventosios Dvasios įkvėptas, jis su tokiu apaštališku iškalbingumu, taip įtikinamai, taip subtiliai, aiškiai ir suprantamai pateikė Dievo žodį, kad visi susirinkusieji, nors kiekvieno gimtoji kalba buvo kita, puikiai ir tiksliai suprato jo pamokslą, tarytum jis būtų kalbėjęs kiekvieno jų kalba. Tad visi buvo apstulbę, apimti Dievo baimės, nes jiems atrodė, kad pasikartojo Sekminių stebuklas, ištikęs apaštalus, kai jie, Šventosios Dvasios įkvėpti, ėmė kalbėti skirtingom kalbom.

Stebėdamiesi jie klausinėjo vienas kitą: „Argi jis ne ispanas? Kaip tad mes visi jį girdime kalbantį kiekvienas savo krašto kalba – graikai ir lotynai, prancūzai ir vokiečiai, slavai ir anglai, lombardai ir kitataučiai?“

Popiežius taipgi stebėjosi tokiu tikru Šventojo Rašto išmanymu ir pritarė: „Iš tikrųjų jis yra Sandoros skrynja ir Šventojo Rašto lobynas!“

Tokie yra šv. Pranciškaus kariai – bendražygiai, kurie gali pasotinti Šventosios Dvasios stiprybe ir apginkluoti dangiškaisiais ginklais prieš piktojo priešo žabangas ne tik

Kristaus kaimenę, bet netgi patį Jo vikarą ir garbingą Kardinolų kolegiją.²

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei, tebūnie Jis palaimintas per amžių amžius. Amen.

40. Kaip šv. Antanas, sakydamas pamokslą žuvims, atvertė eretikus

Garbingasis mūsų Viešpatys Jėzus Kristus, norėdamas parodyti, koks šventas yra Jo ištikimiausias tarnas šv. Antanas ir su koku dievobaimingumu dera klausytis jo pamokslų bei išganingo mokymo, kartą netikinčiųjų ir eretikų kvailybę papeikė per neprotingus gyvūnus – žuvis, kaip kadaise Senajame Testamente per asilę sugėdino pranašo Balaamo neišmanymą.

Kartą šv. Antanas, būdamas Riminyje, kur gyveno daugybė eretikų, ir norėdamas juos sugrąžinti į tikrojo tikėjimo šviesos ir tiesos kelią, daug dienų sakė pamokslus ir ginčijosi dėl Kristaus tikėjimo ir Šventojo Rašto. Bet, būdami užsispyrę ir sudiržusių širdžių, jie iš viso net klausyti jo nenorėjo. Vieną dieną, įkvėptas Dievo, šv. Antanas nuėjo prie upės žiočių pajūryje ir, stovėdamas ant kranto tarp jūros ir upės, vardan Dievo ėmė šaukti žuvis klausytis pamokslo: „Jūros ir upės žuvis, paklausykite Dievo žodžio, nes eretikai atsisako jo klausyti!“

Vos tai ištarus, tučtuojau prie kranto suplaukė toks gausus žuvų – didelių ir smulkių – būrys, kokio nei upėje, nei jūroje niekas neregėjo. Visos žuvis, iškišusios galvas virš

vandens, įsistebeilijo į šv. Antano veidą. Čia galėjai pamatyti didžiąsias žuvis šalia mažųjų, o mažiausias – plaukiojančias ar stabtelėjusias po didžiųjų pelekais. Galėjai pamatyti skirtingas žuvų rūšis, suplaukusias į vieną būrį ir išsirikiavusias šventajam prieš akis, lyg lauką, nutapytą ir išpuoštą nuostabiausiom spalvomis ir atspalviais. Galėjai išvysti didžiųjų žuvų būrį, užėmusį tolimiausias vietas ir išsirikiavusį klausytis pamokslo it mūšiui išdėstyta armija. Galėjai pamatyti vidutines, užėmusias vidurines pozicijas ir be jokio krustelėjimo laukiančias, lyg Dievui įsakius. Galėjai pamatyti ir pačias mažąsias, skubančias kaip piligrimai į atlaidus arčiau švento tėvo, kaip savo globėjo.

Taigi prie kranto – mažiausios, kiek toliau – didėlesnės, o už jų, giliau, – didžiausios – ramios, nuolankios ir tvarkingos – laukė taip dieviškai surengto šv. Antano pamokslo. Kai visos jau buvo savo vietose, šv. Antanas pakiliai prabilo: „Mano seserys žuvis, kaip galėdamos dėkokite savo Kūrėjui, davusiam jums nepaprastą būstą – gėlus upių ir sūrius jūrų vandenis pagal skonį, daug užutėkių slėptis nuo audrų, vandens kelius ir dar – tą skaidrų vandenį ir maistą. Maloningasis ir gerasis jūsų Kūrėjas yra parengęs jums maisto net vandenynų gilybėse. Kai Jis sukūrė jus, kaip ir pasaulį, liepė jums veistis ir daugintis ir tam jus palaimino. Paskui, kilus pasaulio tvanui, daugelis gyvūnų žuvo, o jus visas Dievas išsaugojo nuo pražūties. Jis davė jums pelekus, kad galėtumėte plaukti, kur jums patinka. Dievas leido, kad jūs išgelbėtumėte pranašą Joną ir po trijų dienų išneštumėte jį gyvą ir sveiką į krantą. Jūs atnešėte mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui pinigą mokesčiui sumokėti, kai jis, kaip vargšas, neturėjo. Paslaptingu būdu jūs tapote Amžinojo Karaliaus,

mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, maistu prieš Prisikėlimą ir po jo. Tad garbinkite ir šlovinkite Dievą, kuris suteikė jums tokių malonių – daugiau nei kitoms savo būtybėms.“

Klausydamos šių šv. Antano žodžių ir pamokymų, žuvys ėmė žiopčioti ir linkčioti galvom, tokiais pagarbos ženklais, kokiais gali, šlovindamos Dievą.

Šv. Antanas, matydamas tokią žuvų pagarbą Dievui, pradžiuo dvasia ir garsiai sušuko: „Tebūnie pagarbintas Amžinasis Dievas! Vandenų žuvys labiau Jį šlovina nei eretikai; būtybės, stokojančios proto, mieliau klausosi Jo žodžio negu netikintieji!“

Juo ilgiau šv. Antanas kalbėjo, juo daugiau žuvų suplaukė, ir nė viena nepasuko atgal.

Sužinoję apie stebuklą, atskubėjo miesto žmonės, su jais ir minėtieji eretikai. Išvydę tokį nepaprastą ir keistą stebuklą – žuvis, besiklausančias šv. Antano, jie pajuto širdyse graužatį ir gailestį ir susėdo prie šv. Antano kojų, kad jis galėtų sakyti pamokslą ir jiems.

Tada šv. Antanas ėmė kalbėti apie katalikų tikėjimą ir kalbėjo taip prakilniai, kad visus šiuos eretikus atvertė į tikrąjį Kristaus tikėjimą, o tikrus tikinčiuosius palaiminęs išsiuntė namo sustiprintus, paguostus ir kupinus džiaugsmo. Paskui, suteikęs Dievo palaiminimą, paleido žuvis, ir jos nuplaukė džiaugdamosi, žaisdamos bei šokinėdamos.

Šv. Antanas gyveno Riminyje dar daug dienų, sakė pamokslus ir rinko gausų sielų derlių, tiek atversdamas klaidatikius, tiek sužadindamas dvasininkų pamaldumą ir atsidavimą.¹

Garbė mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui per amžius amžinuosius. Amen.

41. Apie brolių Simoną iš Asyžiaus ir nepaprastą jo gyvenimą

Kai buvo įsteigtas ordinas, šv. Pranciškui dar esant gyvam, į jį įstojo jaunuolis iš Asyžiaus ir buvo pavadintas broliu Simonu. Visagalis Dievas papuošė ir apdovanojo jį tokiomis malonėmis ir paguodomis, iškėlė į tokias kontempliacijos ir minties kilnumo aukštumas, kad visas jo gyvenimas iš tikrųjų buvo šventumo atspindys – taip kalbėjo tie, kurie ilgai su juo gyveno.

Jis labai retai išeidavo iš savo celės. Jei kartais pasirodydavo tarp vienuolių, visada kalbėdavosi su jais apie Dievą. Jis niekada nebuvo ėjęs mokslų ir visuomet gyveno girioje. Ir vis dėlto taip išmintingai ir įkvėptai kalbėjo apie Dievą ir Kristaus meilę, kad jo žodžiai atrodė ne šio pasaulio.

Vieną vakarą jis nuėjo su broliu Jokūbu iš Masos į giraitę pasikalbėti apie Dievą, juodu taip maloniai ir pamaldžiai šnekėjosi apie meilę Kristui, kad taip praleido visą naktį, o ryte, kaip man pasakojo brolis Jokūbas, jiems atrodė, kad praėjo visai mažai laiko.

Šis brolis Simonas patirdavo tokią Šventosios Dvasios paguodą, kad kai jį apšviesdavo dieviškoji Šviesa ir užliedavo Dievo meilė, jis guldavosi į lovą, lyg norėtų miego, kadangi Šventosios Dvasios palaima ir ramybė apimdavo ne tik jo protą ir širdį, bet ir kūną. Per tokius dieviškuosius aplankymus jis dažnai pakildavo Dievop ir tapdavo visiškai neįsivaizduojamais materialiams dalykams.

Kartą, kai jis buvo pagautas Dievo ir atrodė nesuvokiantis išorinio pasaulio, nors viduje degė Viešpaties meile, vienas

brolis, norėdamas išmėginti, ar jis iš tikrųjų nieko nejaučia, paėmė žariją ir padėjo ant basos brolio Simono kojos. Bet brolis Simonas žarijos nepajuto, jis nejautė skausmo, o ant jo kojos neliko jokios žaizdos, nors žarija gulėjo ten tol, kol pati užgeso.

Kai brolis Simonas sėsdavosi kartu su vienuoliais prie pietų stalo, prieš sotindamas kūną, jis sėmdavosi ir duodavo draugams maisto sielai kalbėdamas apie Dievą. Kartą taip jam kalbant su užsidegimu apie Dievą vienas jaunuolis iš San Severino atsivertė į Viešpatį. Jis buvo aukštos kilmės, glėžno kūno sudėjimo ir labai jausmingas. Bet brolis Simonas priėmė jaunuolį į ordiną ir, davęs abitą, pasiliko saugoti jo pasaulietinius drabužius. Jaunuolis liko kartu su Simonu mokytis iš jo vienuolinio gyvenimo.

Tačiau mūsų priešas velnias, stengdamasis sunaikinti bet kokį gėrį, puolė šį vaikną kaip riaumojantis liūtas ir savo pykčio kvapu, iš žarijos įpučiančiu liepsną, sukurstė jo kūne tokią deginančią kančią, kad jaunuolis prarado viltį atsispirti tokiam stipriam gundymui. Tad nuėjo pas brolių Simoną ir pasakė jam: „Grąžink man drabužius, kuriuos dėvėjau pasaulyje. Aš nebegaliu ilgiau ištverti šių juslinių gundymų įtamos.“

Broliui Simonui jo nuoširdžiai pagailo, ir jis tarė: „Priesėsk, mano sūnau, prie manęs.“

Simonui ėmus pakiliai kalbėti apie Dievą, jaunuolio geismas užgeso ir gundymas visiškai praėjo. Vėliau gundymai sugrįžo dar keletą kartų, ir vėl jaunuolis reikalavo savo drabužių, o brolis Simonas vėl nugindavo tuos gundymus kalbėdamasis su jaunuoliu apie Dievą.

Pagaliau vieną naktį jį apėmė tokia smarki pagunda, kad jis, nebegalėdamas atsispirti jai dėl nieko pasaulyje, nuėjo pas brolių Simoną ir pasakė: „Privalai gražinti man drabužius, nes aš vis tiek nebegaliu čia pasilikti.“ Broliui Simonui kaip tikram tėvui pagailo vaikino, ir jis kaip visada paprašė jį sėstis. Sugniuždytas jaunuolis priėjo ir atsisėdo greta brolio Simono. Šiam kalbant apie Dievą, jis, apimtas liūdesio ir nevilties, nuleido galvą broliui Simonui ant krūtinės. Šiam labai jo pagailo, jis pakėlė akis į Dangų ir, kai sugrudusia širdimi karštai meldamasis pateko į ekstazę, jo maldos pagaliau buvo išklausytos. Kai brolis Simonas atitoko, jaunuolis pasijuto esąs visiškai laisvas nuo tos pagundos, tarytum niekados nebūtų jos patyręs. Nuodinga gundymų ugnis buvo perkeista į Šventosios Dvasios liepsną, ir, būdamas arti žarijos – brolio Simono, jis kaipmat užsidegė meile Dievui ir artimui.

Kartą, kai buvo suimtas piktadarys ir nuteistas netekti abiejų akių, šis jaunuolis, pajutęs gailestį, drąsiai nuėjo į teismo tarybą ir verkdamas ėmė nuolankiai prašyti, kad nusikaltėliui suteiktų malonę ir išluptų tik vieną akį, o kitą išluptų jam. Tačiau teisėjas su patarėjais, išvydę nepaprastą šio brolio užsidegimą ir gailestingumą, dovanojo nusikaltėliui visą bausmę.

Kai kartą brolis Simonas meldėsi miške, jausdamas savo siela Viešpaties suraminimą, pulkas kovų savo kranksėjimu ir klegėjimu ėmė jam trukdyti. Jis liepė jiems vardan Jėzaus Kristaus skristi ir niekada nebegrižti.¹ Ir nuostabus dalykas! Nors šis Brunfortės būstas Fermo apylinkėje gyvavo per penkiasdešimt metų, niekas daugiau tų paukščių

nematė ir negirdėjo – nei ten, nei visoje apylinkėje. Ir aš, brolis Ugolinas iš Monte Santa Marijos, gyvenęs čia trejus metus, buvau šio stebuklo liudytojas. Žinia apie jį plačiai pasklido po visas Fermo apylinkes tiek tarp pasauliečių, tiek tarp vienuolių.²

Kristaus garbei. Amen.

II

KELI NUOSTABŪS PASAKOJIMAI APIE MARKĖS PROVINCIJOS VIENUOLIUS

42. Apie neapsakomus stebuklus, kuriuos Viešpatas padarė per kelis šventus vienuolius

Ankstesniais laikais Markės provincijai Ankonoje kaip spindinčios žvaigždės danguje šviesos teikė šventi ir pavyzdingi Mažesnieji broliai, kurie Dievo ir artimo akyse spinduliavo savo dorybėmis ir puošė Šv. Pranciškaus ordiną ir pasaulį darbais ir mokymu. Jų atminimas yra tikras Dievo palaiminimas.

Kai kurie jų buvo it žvaigždynai, šviečiantys ryškiau už kitus: pavyzdžiui, brolis Liučidas Vyresnysis, kuris iš tikrųjų švietė šventumu ir degė Dievo meile. Įkvėptas Šventosios Dvasios, jis sakė nuostabius pamokslus ir raškė puikius vaisius.¹

Kitą iš jų, brolių Bentivoliją iš San Severino, brolis Motiejus iš San Severino matęs besimeldžiantį giraitėje, aukštai pakilusį nuo žemės. Paveiktas šio stebuklo, brolis Motiejus, tuo metu tarnavęs ganytoju, paliko savo parapiją ir tapo Mažesniuoju broliu. Jis gyveno taip šventai, kad tiek prieš mirtį, tiek po jos padarė daug stebuklų. Jo kūnas palaidotas Muro mieste.²

Kartą, kai minėtasis brolis Bentivolijas vienas buvo apsi-
stojęs Travè Bonantyje, kur slaugė raupsuotąjį ir jam patar-
navo, jis gavo prelado įsakymą vykti į kitą būstą už penkioli-
kos mylių. Nenorėdamas palikti raupsuotojo, degdamas gai-
lestingumu, užsikėlė jį ant pečių ir taip nuo aušros iki aušros
nešė visas tas penkiolika mylių – ten, kur buvo siųstas, – į
Monte Sanvičiną. Net jeigu jis būtų erelis, vargu ar būtų ga-
lėjęs greičiau įveikti tokį atstumą. Kiekvienas tame krašte,
išgirdęs apie šį dievišką stebuklą, stebėjosi ir gėrėjosi.³

Trečiąjį brolių, Petrą iš Montekjo, tikrą šventąjį, brolis
Servodėjas iš Urbino (tuo metu buvęs jo vyresniojo sena-
jame Ankonos vienuolyne) matė pakilusį penkias ar šešias
uolektis nuo žemės net ligi Nukryžiuotojo, prieš kurį mel-
dėsi bažnyčioje, kojų.⁴

Brolių Petrą, pamaldžiai pasninkavusį per Gavėnią, pa-
skutinę Gavėnios dieną Šv. Mykolo bažnyčioje karštai be-
simeldžiantį ir besikalbantį su šv. Mykolu Arkangelu matė
jaunas brolis, rūpestingai pasislėpęs už didžiojo altoriaus,
norėdamas įsitikinti jo šventumu. Štai ką jie kalbėjo. Šv.
Mykolas Arkangelas tarė: „Broli Petrai, tu ištikimai vargai
dėl manęs ir visaip marinai savo kūną. Štai aš atėjau tavęs
paguosti. Sakyk, kokios Dievo malonės trokšti, ir aš tau ją
gausiu iš Dievo.“

Brolis Petras atsakė: „Švenčiausias Dangiškos kariaunos
kunigaikšti, ištikimasis dieviškosios garbės gynėjau ir gai-
lestingas sielų globėjau, prašau tave – išprašyk iš Dievo visų
mano nuodėmių atleidimą.“

Šv. Mykolas Arkangelas atsakė: „Prašyk kitos malonės,
nes šiai gauti nebus jokio vargo.“

Bet kadangi brolis Petras nieko daugiau neprašė, Arkangelas nusprendė: „Kadangi tu tiki manimi ir esi man atsida-
vęs, aš gausiu tau šią malonę ir daugelį kitų.“

Kai jie baigė savo pokalbį – o jis truko didumą nakties, šv. Mykolas Arkangelas pasitraukė, palikęs brolių Petrą labai paguostą ir nuramintą.⁵

Švento brolio Petro laikais gyveno ir brolis Konradas iš Ofidos. Jie abu priklausė Ankonos apylinkėse įsikūrusio Forano vienuolyno bendruomenei. Kartą brolis Konradas išėjo į mišką mąstyti apie Dievą. Brolis Petras slapta nusekė paskui, norėdamas pamatyti, kas atsitiks.

Brolis Konradas ėmė karštai su ašaromis melsti Švenčiausiąją Mergelę Mariją, kad ji išprašytų iš savo Sūnaus jam malonę pajusti nors truputėlį tos palaimos, kurią jau-
tė šv. Simeonas Įvedybų (Apsivalymo) dieną, laikydamas ant rankų garbingąjį Išganytoją Jėzų. Gailestingoji Mergelė Marija išklausė jo maldų. Ir štai, nutvieksa tokios skaisčios šviesos, kuri ne tik išsklaidė visus šešėlius, bet ir nustelbė visas kitas šviesas, pasirodė garbingoji Dangaus Karalienė su mažuoju Švenčiausiuoju Sūneliu ant rankų. Priėjusi prie brolio Konrado, padavė jam į rankas garbingąjį Sūnelį, kur kas gražesnę už žmonių sūnus.

Brolis Konradas su didžiausia pagarba jį paėmė, pabu-
čiavo į lūpas ir, priglaudęs prie krūtinės, pajuto, kad siela ištirpo, apimta neapsakomos palaimos.

Brolis Petras dienos šviesoje viską matė ir taipgi pajuto savo sieloje nepaprastą malonę ir palaimą. Bet liko pasislė-
pęs miške.

Tik kai Mergelė Marija su Sūneliu paliko brolių Konradą

ir pasitraukė, brolis Petras, kad jo nepastebėtų, nuskubėjo į būstą. Vėliau, kai brolis Konradas, trykštantis džiaugsmu ir laime, irgi sugrįžo namo, brolis Petras jam pasakė: „O, dangiškasis vyre, tu šiandien patyrei didelę paguodą!“

Brolis Konradas paklausė: „Ką turi omeny, broli Petrai? Iš kur žinai, ką aš patyriau?“ – „Žinau, labai gerai žinau, dangiškasis vyre, – atsakė brolis Petras, – kaip tave aplankė Mergelė Marija su garbinguoju mažuoju Sūneliu.“

Tai išgirdęs, brolis Konradas ėmė prašyti brolio Petro niekam apie tai nepasakoti, nes, kaip tikrai nuolankus žmogus, norėjo Dievo duotas jam malones laikyti paslapyje. Nuo tada jie taip mylėjo ir gerbė vienas kitą, kad, rodės, turi vieną širdį ir vieną sielą.⁶

Kartą Sirolo vienuolyne brolis Konradas savo maldomis išgelbėjo velnio apsėstą mergaitę. Rytą jis išvyko iš to vienuolyno, kad išvaduotosios mergaitės motina jo nerastų ir kad žmonės neimtų jo garbinti. Mat kai ją vadavo, brolis Konradas meldėsi už ją visą naktį ir per regėjimą buvo pasirodęs jos motinai.

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

43. Kaip brolis Konradas atvertė jauną broliuką

Brolis Konradas iš Ofidos, nuostabus evangelinio neturto mylėtojas ir šv. Pranciškaus regulos sekėjas, gyveno tokį šventą ir kupiną nuopelnų gyvenimą, kad Viešpats Jėzus Kristus daug kartų pagerbė jį stebuklais – tiek jam gyvam esant, tiek ir po jo mirties.

Vienas iš jų buvo toks. Kai kartą jis atvyko aplankyti Ofidos būsto, broliai ėmė jį prašyti dėl Dievo meilės ir gailestingumo įspėti vieną jauną broliuką, kuris elgėsi taip vaikiškai ir kvailai, kad ėmė labai trikdyti ir senų, ir jaunų brolijos narių gyvenimą, visiškai nesirūpino dieviškosiomis pamaldomis ir kitomis reguliariomis vienuolių gyvenimo praktikomis.

Broliui Konradui pagailo šio jaunuolio ir trikdomų brolių. Nusileidęs jų prašymui, jis pasikvietė vaikiną į šalį ir, kupinas artimo meilės, ėmė taip įkvėptai ir įtikinamai mokyti, kad jaunąjį broliuką palytėjo Dievo ranka ir staiga iš vaiko jis tapo subrendusiu vyru, – tokiu paklusniu, mąsliu ir geru, tokiu taikingu, paslaugiu ir stropiu, taip ėmė praktikuoti visas dorybes, kad kaip pirma visą broliją trikdė, taip dabar džiugino savo atsivertimu į doros kelią. Jie labai jį pamilo, nes jis tapo kaip angelas. Tokia buvo Dievo valia, kad netrukus po savo atsivertimo šis jaunuolis susirgo ir mirė, o visi broliai labai jo gedėjo. Praėjus kelioms dienoms po jo mirties, kai brolis Konradas karštai meldėsi priešais vienuolyno altorių, apsilankė šio vienuolio siela ir pasveikino jį su meile, kaip tėvą. Brolis Konradas paklausė: „Kas tu esi?“ Jis atsakė: „Aš esu jaunojo vienuolio, mirusio prieš kelias dienas, siela.“ Brolis Konradas vėl paklausė: „O, mano brangusis sūnau, kaip tu laikaisi?“ Pasigirdo balsas: „Mylimas tėve, per Dievo malonę ir jūsų mokymą man gerai, nes aš nesu pasmerktas. Bet dėl kai kurių savo nuodėmių, už kurias dar nespėjau atsisteisti ir tinkamai apsisvalyti, kenčiu sunkias skaistyklos kančias. Prašau tave, tėve, kaip tu padėjai man savo gailestingumu, kai aš dar buvau gyvas, teikis

padėti man dabar kenčiančiam, sukalbėk už mane keliskart „Tėve mūsų“, nes tavo maldos yra labai malonios Dievui.“

Brolis Konradas mielai sutiko ir sukalbėjo vieną „Tėve mūsų“ ir „Amžinąjį atilsį“. Tada siela pasakė: „Kaip gera, brangusis tėve, kokią ramybę dabar pajutau! Meldžiu tave, sukalbėk dar.“

Kai brolis Konradas vėl taip pasimeldė, siela tarė: „Šventas tėve, kai tu meldiesi už mane, man darosi vis lengviau, jaučiuosi atgaivintas, pastiprintas. Meldžiu tave, nesiliauk meldęsis už mane.“

Tada brolis Konradas, supratęs, kad jo maldos taip padeda šiai sielai, sukalbėjo už ją šimtą „Tėve mūsų“. Jam baigus, siela padėkojo: „Brangusis tėve, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus vardu aš dėkoju tau, kad buvai man gailestingas. Teatlygina Jis tau už gerumą amžinu atlygiu, nes per tavo maldas aš išvaduotas iš visų kančių. Dabar einu į rojus garbė.“ Tai ištarusi, siela pasitraukė.

Kad nudžiugintų ir paguostų kitus vienuolius, brolis Konradas papasakojo jiems visa, kas nutiko tą naktį, ir jie pasijuto labai suraminti.

Didesnei mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

44. Kaip broliui Petrui iš Montekjo buvo parodyta, kas labiausiai išgyveno Kristaus kančią

Kai brolis Konradas ir brolis Petras – dvi skaisčios Markės provincijos žvaigždės, du dangiškieji vyrai – gyveno kartu Ankonos apylinkėse įsikūrusiame Forano būste (kurį jie

labiausiai mėgo), tarp jų buvo tiek meilės ir gailestingumo, kad, rodės, abu yra vienos širdies ir vienos sielos. Juos siejo toks susitarimas: iš meilės dalytis kiekviena paguoda, kuria Dievas gailestingai apdovanoja bent vieną iš jų.

Vieną dieną, jau šitaip sutarus, brolis Petras meldėsi ir buvo pasinėręs į Kristaus kančių apmąstymus. Palaimintoji Kristaus Motina ir mylimiausias Viešpaties mokinys Jonas Evangelistas stovi prieš Nukryžiuotąjį – ir mūsų šventasis tėvas Pranciškus su savo stigmomis taip pat čia. Ir apėmė brolių Petrą šventas troškimas sužinoti, kuris iš trijų daugiausia kentėjo regėdamas Kristaus kančią: Motina, Ji pagimdžiusi, mokinys, rymojęs ant Jo krūtinės, ar šv. Pranciškus, nukryžiuotas kartu su Kristumi. Su ašaromis mąstant šias šventas mintis jam pasirodė Mergelė Marija su šv. Jonu Evangelistu ir šventuoju tėvu Pranciškumi tauriais dangiškos garbės drabužiais. Bet šv. Pranciškus atrodė apsirengęs gražesniais drabužiais nei šv. Jonas.

Brolis Petras labai išsigando šio regėjimo, bet šv. Jonas jį nuramino sakydamas: „Nebijok, brangusis broli, mes atvykome paguosti tavęs ir išsklaidyti tavo abejonių. Žinok, kad Kristaus Motina ir aš labiausiai kentėjome Kristaus kančią, bet po mūsų šv. Pranciškus kentėjo labiau nei kas nors kitas, todėl tu matai jį taip pagerbtą.“

Brolis Petras jį paklausė: „Šventasis Kristaus apaštale, kodėl šv. Pranciškaus drabužiai gražesni, didingesni negu tavo?“ Šventasis atsakė: „Priežastis tokia: gyvendamas žemėje, iš meilės Kristui jis vilkėjo prastesniais drabužiais nei aš.“ Taręs šiuos žodžius, šv. Jonas padavė broliui Petrui garbės drabužį, kurį laikė rankose, ir pasakė: „Imk šį drabužį,

kurį atnešiau tau parodyti.“ Bet kai šv. Jonas norėjo apvilkti jį šiuo drabužiu, brolis Petras apstulbęs šoko bėgti ir šaukti: „Broli Konradai, brangusis broli Konradai, greičiau ateik! Ateik ir pažiūrėk – kažkas nepaprasta!“

Su šiais žodžiais šventasis regėjimas dingo.

Kai brolis Konradas atėjo, brolis Petras viską smulkiai jam nupasakojo, ir jie abu dėkojo Dievui. Amen.

45. Apie šventojo brolio Jono iš Penės atsivertimą, gyvenimą, stebuklus ir mirtį

Kai brolis Jonas iš Penės, viena šviesiausių Markės provincijos žvaigždžių, buvo dar berniūkštis ir gyveno pasaulyje, kartą naktį jam pasirodė nuostabiai gražus vaikas ir pašaukė jį: „Jonai, kelkis ir eik į Šv. Stepono bažnyčią, kur turi sakyti pamokslą vienas iš mano brolių. Jo mokymu tikėk ir jo žodžių klausyk, nes aš pats jį ten pasiunčiau. Kai tai padarysi, turėsi leistis į ilgą kelionę. Paskui grįši pas mane.“

Berniukas tuojau pat atsikėlė ir pajuto, kad jo siela smarkiai persimainė. Nuėjęs į Šv. Stepono bažnyčią, pamatė didžiulę minią vyrų ir moterų, atkeliavusių iš įvairių kaimelių išgirsti Dievo žodžio. Pamokslą rengėsi sakyti brolis Pilypas, vienas pirmųjų brolių, atkeliavusių į Ankonos Markę. Tuo metu ten tebuvo vos keli būstai.

Brolis Pilypas užlipo į sakyklą ir ėmė su atsidavimu kalbėti – ne sudėtingais žmogiškos išminties žodžiais, bet Kristaus dvasios galia, skelbdamas Dievo karalystę ir amžinąjį gyvenimą.

Kai pamokslas buvo baigtas, minėtasis berniukas priėjo prie brolio Pilypo ir tarė jam: „Tėve, jeigu jūs neatsisakytumėte priimti manęs į ordiną, aš su džiaugsmu atgailaučiau ir tarnaučiau mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui.“

Vienuolis, būdamas šventas ir šviesus žmogus, pamatė jį ir suprato, koks nepaprastai tyras šis berniukas ir kaip karštai jis nori tarnauti Dievui, ir pasakė jam: „Ateik tą ir tą dieną pas mane į Rekanačio miestelį, ir aš pamatysiu, ar tu pasirengęs.“ (Rekanačio vienuolyne tą dieną turėjo įvykti šaukiamas Provincijos susirinkimas.) Skaistusias berniukas svarstė savo širdyje: „Tai kaip tik ta ilga kelionė, apie kurią buvo apreikšta, po jos aš nueisiu į Danguį.“ Ir tikėjo, kad taip atsitiks išsyk, kai tik bus priimtas į ordiną. Tad nuėjo ir buvo priimtas.

Tačiau jo lūkesčiai dar neišsipildė. Todėl kai per Susirinkimą vyresnysis pasakė, kad kiekvieną, kuris iš švento paklusnumo norės vykti į Provansą, jis mielai išleis, šis berniukas, dabar jau brolis Jonas, pajuto didelį troškimą ten vykti, manydamas savo širdyje, kad galbūt kaip tik po šios ilgos kelionės jis nueis į rojų. Tačiau jis gėdijosi tai pasakyti. Pagaliau atvėrė širdį broliui Pilypui, padėjusiam jam įstoti į ordiną, ir nuoširdžiai paprašė: „Tėve, meldžiu, išgauk man malonę vykti į Provansą ir ten pasilikti.“ Mat tais laikais vienuoliai savarankiškai keliaudavo į kitų kraštų provincijas, kad galėtų būti kaip piligrimai ir svetimšaliai šiame pasaulyje, šventųjų ir Dievo tarnų tėvynainiai Danguje. Brolis Pilypas, matydamas jo nuoširdumą ir šventą intenciją, išrūpino jam leidimą. Ir brolis Jonas džiugus išvyko, tikėdamasis, kad po šios kelionės jis pateks į Danguį.

Bet, Dievui panorėjus, jis ten garbingai ir šventai išgyveno dvidešimt penkerius metus, kiekvieną dieną laukdamas ir puoselėdamas viltį, kad tai, kas jam pažadėta, išsipildys. Ir nors jis stiprėjo dorybėmis ir šventumu, buvo mylimas tiek vienuolių, tiek paprastų tos provincijos žmonių, vis dėlto negalėjo įžvelgti nė menkiausio ženklo, kad jo troškimas bus patenkintas.

Vieną dieną, kai brolis Jonas karštai melddamasis ir verkdamas skundėsi Dievui, kad jo tremtis ir piligrimystė šiame gyvenime pernelyg užsitęsė, jam apsireiškė garbingasis Viešpats Jėzus Kristus, kurį išvydus jo siela apsalo iš meilės.

Kristus tarė jam: „Mano sūnau, broli Jonai, prašyk manęs, ko nori.“ Šis atsakė: „Mano Viešpatie, aš nežinau, ką sakyti, nes aš nenoriu nieko kito, tik Tave. Prašau, Viešpatie, atleisk man visas nuodėmes ir suteik malonę vėl pamatyti Tave, kai labiausiai reikės.“ – „Tavo malda išklausyta“, – tarė Viešpats ir išnyko jam iš akių. O brolis Jonas liko paguostas ir nuramintas.

Pagaliau broliai iš Markės, sužinoję apie jo šventumą, ėmė prašyti ordino vyriausiąjį, kad pasiųstų jam raštu įsakymą grįžti į Markę. Gavęs įsakymą, jis linksmas iškeliauvo manydamas, kad kaip tik po šios kelionės nueisias pas Dievą. Sugrįžusio į Markės provinciją jo niekas iš artimųjų nepažino. O jis kasdien vis laukė ir tikėjosi, kad Dievas jo pasigailės ir ištesės pažadą. Tačiau, sugrįžęs į Markę, jis pragyveno dar trisdešimt metų. Per tą laiką kelis kartus ėjo vienuolyno vyresniojo pareigas, ir Dievas padarė per jį daug stebuklų.

Tarp kitų Dievo dovanų jis turėjo pranašavimo dvasią. Kartą, kai buvo išvykęs iš vienuolyno, vieną naujoką velnias ėmė taip smarkiai pulti ir gundyti palikti ordiną, kad šis nusprendė – vos grįš brolis Jonas, taip ir padarys. Savo pranašiška dvasia patyręs apie to jaunuolio gundymus ir sprendimą, brolis Jonas, grįžęs namo, pasišaukė naujoką ir liepė išpažinti nuodėmes. Bet prieš išpažįstant, paprašė jį išklaudyti. Ir papasakojo naujokui viską apie jo gundymą, kaip jam Dievas tai apreiškė.

„Sūnau, kadangi tu manęs laukei ir nenorėjai išeiti be mano palaiminimo, Dievas tau suteikė šią malonę: tu niekada nepaliksi ordino, bet mirsi jame su Dievo palaiminimu.“

Tuomet sustiprėjo gerosios naujoko intencijos, jis liko ordine ir tapo šventu vienuoliu.

Brolis Jonas pats papasakojo man, broliui Ugolinui, visus šiuos nutikimus.

Minėtasis brolis Jonas visuomet buvo džiugus ir ramios sielos, tylus, nemėgo daug kalbėti, bet daug meldėsi ir buvo labai dievobaimingas. Po Rytmetinės jis niekada negrįždavo į savo celę, bet likdavo bažnyčioje melstis, kol išauš diena.

Kartą naktį po ankstyvosios Rytmetinės karštai jam besimeldžiant, pasirodė Dievo angelas ir tarė: „Broli Jonai, tavo gyvenimo kelionė jau baigiasi, juk tu taip ilgai to laukei. Todėl pranešu tau Dievo vardu: prašyk kokios tik nori malonės. Ir dar turi pasirinkti, ar nori vieniui vieną dieną kentėti skaistykloje, ar visas septynias – šiame pasaulyje.“

Vos tik brolis Jonas pasirinko savaitę kančių šiame pasaulyje, jį iškart apniko įvairiausios ligos: jis ėmė smarkiai

karščiuoti, rankas ir kojas laužė reumatas, šonus varstė diegliai, jį ėmė kamuoti traukuliai, varginti žarnyno skausmai ir daugelis kitų negalių. O blogiausia buvo, kad prieš jį stovėjo velnias, laikydamas rankose didelį popieriaus ritinį, kuriame buvo surašytos visos jo nuodėmės, ydos, kaltės ir nupuolimai – tiek mintimis, tiek darbais. Ir velnias jam tarė: „Už šias nuodėmes, kurias tu padarei mintimis, žodžiais ir darbais, esi pasmerktas degti pragaro gelmėse.“

Sergantis brolis Jonas pamiršo visus gerus darbus, kuriuos kada nors buvo padaręs, neatsiminė netgi to, kad jis dabar yra ordine ar kada nors jam priklausė. Vargšas tik manė, kad yra amžinai pasmerktas, kaip velnias jam ir sakė. Todėl kai kas nors klausdavo, kaip jis jaučiasi, jis atsakydavo: „Blogai, juk aš esu pasmerktas!“

Tai matydami broliai pasiuntė pas jį senąjį brolių Matą iš Monterubjano, labai šventą žmogų ir artimą brolio Jono bičiulį. Brolis Matas atvyko pas jį septintą jo kančių dieną, pasisveikino ir paklausė, kaip jis jaučiasi. Šis atsakė, kad blogai, nes esąs pasmerktas. Tada brolis Matas tarė: „Kaip tu gali šitaip sakyti? Ar gi tu neatsimeni, kad daug kartųėjai pas mane išpažinties ir aš tave išrišdavau iš visų nuodėmių? Argi tu neatsimeni, kad daugybę metų ištarnavai Dievui šiame ordine? Argi nebeatsimeni, kad Dievo gailestingumas didesnis už visas pasaulio nuodėmes ir kad Kristus, mūsų Išganytojas, atpirko mus begaline kaina? Todėl būk tikras, kad būsi išganytas, o ne pasmerktas.“

Su šiais žodžiais septynių dienų kentėjimo laikotarpis baigėsi, gundymas praėjo ir brolių užliejo paguoda bei ramybė.

Su nepaprastu džiaugsmu brolis Jonas pasakė broliui Matui: „Tu pavargai, jau laikas miegoti, prašau eiti pailsėti.“

Nors brolis Matas nenorėjo jo palikti, bet primygtinai brolio Jono prašomas pagaliau sutiko ir nuėjo pailsėti. Ir kai brolis Jonas liko vienas su jam patarnavusiu vienuoliu, štai nušvito skaisti šviesa, pasklido neapsakomai malonus aromatas ir pasirodė garbingasis mūsų Viešpats Jėzus Kristus, kaip buvo žadėjęs ateiti tuomet, kai Jo labiausiai reikės. Ir visiškai išgydė brolių Joną nuo visų negalių. Tada brolis Jonas sudėjęs rankas padėkojo Dievui, kad ilga jo kelionė šiam liūdnam pasauly artėja prie laimingos pabaigos ir kad jis amžinai susijungs su savo Viešpačiu Jėzumi Kristumi kaip kūno narys su galva. Su didžiu džiaugsmu, pasitikėjimu ir ramybe jis atidavė savo sielą į Kristaus rankas ir perėjo iš šio mirtingųjų pasaulio į amžinąjį gyvenimą kartu su Švenčiausiuoju Kristumi, kurio taip ilgai troško ir laukė.

Brolis Jonas buvo palaidotas San Džovanio Penės vienuolyne.¹

Kristaus garbei. Amen.

46. Kaip brolis Pacifikas išvydo savo tikrojo brolio sielą, kylančią į Dangų

Mirus mūsų tėvui šv. Pranciškui, Markės provincijoje gyveno du broliai, abu priklausantys ordinui: vienas buvo vardu Humilis, o kitas – Pacifikas, abu didžio šventumo ir tobulumo.¹ Brolis Humilis gyveno Sofjano būste, ten ir mirė. Pacifikas priklausė toliau esančio vienuolyno bendruomenei.

Dievo valia buvo tokia, kad brolis Pacifikas, kartą melsdamasis atkampioje vietoje, buvo palytėtas Dievo ir, apimtas ekstazės, išvydo savo brolio Humilio sielą, keliaujančią be jokių kliūčių ar delsimo tiesiai į Dangų.

Po daugelio metų brolis Pacifikas buvo išsiųstas į Sofjanos būstą, kur mirė ir buvo palaidotas jo brolis. Tuo metu vienuoliai, prašomi Brunfortės ponų, persikėlė į kitą vietą. Todėl jie perkėlė ir ten palaidotų šventų vienuolių palaikus.² Kai buvo prieita prie brolio Humilio kapo, jo brolis Pacifikas pagarbiai surinko jo kaulus, numazgojo juos geru vynu ir, suvyniojęs į baltą staltiesę, pagarbiai ir dievobaimingai verkė ir juos bučiavo.

Kiti ten buvę broliai nustebo ir sutriko, mat nors Pacifikas garsėjo kaip didžiai šventas žmogus, jiems atrodė, kad jis gedi brolio iš prigimto ir pasaulietinio prisirišimo ir tarytum labiau gerbia savojo brolio palaikus negu kitų vienuolių, kurie buvo ne mažiau šventi nei brolis Humilis ir verti tokios pat pagarbos.

Supratęs negeras brolių mintis, brolis Pacifikas nusižeminęs jiems paaiškino: „Brangūs mano broliai, nesistebėkite, kad aš padariau savo brolio palaikams tai, ko nepadariau kitiems, nes – tebūnie pagarbintas Dievas! – aš nedariau to iš prigimto prisirišimo, kaip jūs manote. Elgiuosi taip todėl, kad mano broliui palikus šį pasaulį aš meldžiausi dykvietėje, toli nuo šios vietos, ir išvydau jo sielą, kylančią tiesiai į Dangų. Todėl esu tikras, kad jo kaulai šventi ir skirti kada nors ilsėtis Dievo rojuje. Kaip tik todėl taip elgiuosi. O jeigu Dievas suteiktų man malonę taip pat tvirtai įsitikinti ir dėl kitų brolių, aš taip pat pagarbiai pasiелgčiau ir su jų kaulais.“

Taigi broliai, supratę jo gerą ir šventą sumanymą, buvo labai pamokyti. Jie šlovino Dievą, darantį tokius stebuklus savo šventiesiems broliams.

Didesnei Kristaus garbei. Amen.

47. Kaip Švenčiausioji Mergelė apsireiškė vienam šventam broliui, kai šis sirgo

Ankonos Markėje, minėtajame nuošaliame Sofjano būste, seniau gyveno vienas Mažesnysis brolis (jo vardo aš neprišimenu), kuris buvo toks šventas ir malonus, kad atrodė tikrai dieviškas. Jis dažnai būdavo paskendęs Dievuje.

Kartą, kai buvo šitaip susitelkęs ir visas paniręs Dievuje – mat turėjo didžią kontempliacijos malonę, – įvairiausi paukščiai suskrido prie jo ir tarytum prijaukinti sutūpė jam ant pečių, galvos ir rankų, įstabiai giedodami. Po kontempliacijos jis taip spinduliavo džiaugsmu, kad atrodė kaip angelas, nes jo veidas taip nuostabiai atspindėjo jo bendravimą su Dievu, kad visiems, kas tik jį pamatydavo, keldavo nuostabą ir susižavėjimą. Jis visuomet likdavo vienas ir labai mažai kalbėdavo, nuolatos melsdavosi ir mąstydavo – ir dieną, ir naktį. Tačiau ko nors paklaustas, jis taip maloniai ir išmintingai atsakydavo, kad rodės – tai angelas, o ne žmogus. Tad vienuoliai jį labai gerbė. Jis buvo visiems švelnus, o jo kalba buvo prisotinta dieviškosios druskos.

Jis atkakliai ugdėsi dorybes iki pat gyvenimo pabaigos. Dievo Apvaizdai lėmus, mirtinai susirgo, nieko negalėjo valgyti ir nepriėmė jokio gydymo nei vaistų. Visas viltis

dėjo tik į dangiškąjį Gydytoją – Jėzų Kristų ir Jo garbingąją Švenčiausiąją Motiną, tikėdamasis malonės, kad ji, Gailestingumo Karalienė, jį aplankys ir paguos.

Vieną dieną, kai jis gulėjo lovoje ir iš visų galių, visa širdimi rengėsi mirčiai, jam apsireiškė garbingoji ir palaimintoji Kristaus Motina Mergelė Marija, apgaubta nuostabios šviesos, lydimą daugybės angelų ir šventųjų mergelių, ir priėjo prie pat jo guolio. Ją išvydus jį užtvindė neapsakomas džiugesys – tiek sielą, tiek kūną, ir jis nusižeminęs ėmė maldauti, kad ji prašytų savo mylimą Sūnų išvaduoti jį iš to tamsaus vargingo kalėjimo – kūno. Karštai, atkakliai, su ašaromis jo prašoma, Mergelė Marija, kreipdamasi į jį vardu, atsakė: „Nebijok, sūnau, tavo malda išklaudyta. Nes aš mačiau tavo ašaras. Ir aš atvykau tavęs bent truputį paguosti prieš tau iškeliaujant iš šio pasaulio.“

Kartu su Švenčiausiąja Kristaus Motina buvo trys šventosios mergelės; kiekviena savo rankose laikė po dubenėlį nektaro, nepaprastai saldaus ir švelniai bei gardžiai kvėpiančio. Garbingoji Mergelė Marija paėmė vieną dubenėlį ir jį atvožė. Po visą namą pasklido kvėpalų aromatas. Pasėmusi šaukštelį šio dangiško nektaro, padavė sergančiam vienuoliui, šis paragavęs pajuto tokią stiprybę ir palaimą, kad, rodės, siela greit atsiskirs nuo kūno. Tad jis ėmė prašyti: „Gana, Švenčiausioji Jėzaus Kristaus Motina, o, garbingoji Mergele, maloningoji gydytoja, gana, nes aš nebegaliu ištverti tokios palaimos!“

Bet gailestingoji ir geroji Dievo Motina, kalbėdama apie Viešpatį Jėzų Kristų, guosdama ir ramindama, tol valgydino ligonį nektaru, kol pirmasis dubenėlis liko tuščias. Kai

Palaimintoji Mergelė paėmė kitą dubenėlį ir šaukšteliu vėl ėmė semti, Mažesnysis brolis švelniai skųsdamasis tarė jai: „O, Palaimintoji Dievo Motina, kaip aš galėsiu suvalgyti ir antrą dubenėlį, jeigu mano siela dar sąla ir tirpsta nuo pirmojo aromato ir saldumo? Meldžiu tave, Palaimintoji labiau už visus šventuosius ir angelus, daugiau man nebeduok.“ Dievo Motina atsakė: „Sūnau, tu privalai paragauti dar mažumėlę ir iš šio dubenėlio... O dabar, sūnau, jau pakaks. Džiaukis, nes netrukus sugrįšiu tavęs ir keliausime drauge į mano Sūnaus karalystę; tu visada Jo ilgėjaisi ir troškai Jį matyti.“

Atsisveikinusį Mergelė Marija išnyko jam iš akių, o brolis liko taip paguostas ir sustiprintas saldybe nektaro, atnešto iš rojaus vaistinės ir gauto iš pačios Švč. Mergelės Marijos rankų, kad dar kelias dienas jautėsi tiek kūnu, tiek siela stiprus ir tvirtas be jokio maisto. Ir jam buvo suteikta dvasinė įžvalga; spindinti Dangaus šviesa atvėrė jo akis, ir jis amžinojo gyvenimo knygoje aiškiai regėjo visus, kurie bus išgelbėti iki Paskutinio teismo dienos.

Praėjus kelioms dienoms, paskutinę savo gyvenimo dieną, kalbėdamasis su broliais ir džiūgaudamas tiek siela, tiek kūnu, jis paliko šį nelaimingą pasaulį ir nuėjo pas Viešpatį Jėzų Kristų.¹

Kristaus garbei. Amen.

48. *Kaip brolis Jokūbas iš Masos regėjo visus Mažesniuosius viso pasaulio brolius*

Brolis Jokūbas iš Masos, kuriam Dievas atvėrė savo paslapičių vartus ir suteikė tobulą Šventojo Rašto išmanymą ir ateities numatymo dovaną, buvo toks šventas, kad brolis Egidijus iš Asyžiaus ir brolis Morkus iš Montino sakydavo apie jį: jie nežina visame pasaulyje nė vieno, kuris būtų didingesnis Dievo akyse. Tą patį manė ir brolis Juniperis bei brolis Liučidas.

Kai brolis Jonas, brolio Egidijaus draugas, buvo mano dvasios vadovas, aš labai norėjau susitikti su broliu Jokūbu, nes kai paklausiau brolių Joną apie dvasinius dalykus, jis man atsakė: „Jeigu tu nori gerai pažinti dvasinį gyvenimą, skubėk pasikalbėti su broliu Jokūbu iš Masos, kaip tik ir brolis Egidijus norėjo iš jo mokytis. Prie jo žodžių negalima nieko nei pridėti, nei atimti, mat jo protas prasiskverbia į Dangaus paslaptis, o jo žodžiai yra Šventosios Dvasios žodžiai. Ir nėra nė vieno žmogaus žemėje, kurį aš trokščiau matyti taip kaip jį.“

Kai brolis Jonas iš Parmos buvo pradėjęs vadovauti vienuolynui, brolis Jokūbas melddamasis kartą buvo taip apimtas ekstazės, kad tris dienas išbuvo nieko nejausdamas, tarsi be sąmonės, net broliai ėmė dvejoti, ar tik jis nebus miręs. Kaip tik per šią ekstazę Dievas jam atskleidė Šventąjį Raštą ir tai, kas bus ateityje. Šitai išgirdęs aš dar labiau troškau su juo susitikti ir pasikalbėti.

Kai Dievas davė man progą, paklausiau: „Jeigu tai, ką man pasakojo apie tave, yra tiesa, prašau nieko nuo ma-

nęs neslėpti. Nes girdėjau, kad tuo metu, kai tu gulėjai tris dienas it miręs, be viso kito, Dievas tau apreiškė, kas laukia mūsų ordino. Taip sakė brolis Matas, kuriam tu iš klusnumo viską papasakojai.“

Mat brolis Matas, tuo metu Markės provincijos vienuolių vadovas, pasišaukė jį po ekstazės ir liepė dėlei švento klusnumo papasakoti visa, ką šis buvo regėjęs.

Brolis Matas buvo nepaprastai atidus, šventas ir nuoširdus žmogus. Jis dažnai vienuoliams sakydavo: „Aš pažįstu brolių, kuriam Dievas apreiškė, kas laukia mūsų ordino ir dar kelis stulbinamus dalykus, jeigu jie būtų atskleisti, juos vargiai kas suprastų ar jais patikėtų.“¹

Taigi dabar Jokūbas iš Masos man atskleidė ir papasakojo, kad, be viso kito, ką Dievas jam apreiškė apie kovojančią Bažnyčią, jis regėjęs labai gražų ir aukštą medį. Jo šaknys buvo gryo aukso, o vaisiai – žmonės, ir visi jie – Mažesnieji broliai. Didžiųjų šakų buvo tiek, kiek mūsų ordino provincijų, o ant kiekvienos šakos tiek vaisių, kiek brolių toje provincijoje. Jis sužinojo, kiek brolių visame ordine ir kiekvienoje provincijoje, kokie jų vardai ir kokio jie amžiaus, kaip jie atrodo, kokios jų pareigos, laipsniai, kokie nuopelnai, kokiomis malonėmis jie apdovanoti ir kuo prasikaltę. Pagrindinės šakos viršuje stovėjo brolis Jonas iš Parmos, o ant aplinkinių šakų – visų provincijų vadovai. Paskui jis pamatė Kristų, sėdintį didžiuliame baltame soste. Kristus pakvietė šv. Pranciškų, davė jam taurę, kupiną Gyvybės Dvasios, ir pasiuntė jį sakydamas: „Eik ir aplankyk savo brolius. Duok jiems iš šios taurės atsigerti Gyvybės Dvasios, nes kitaip šėtono dvasia sukils ir puls juos, ir daugelis jų kritę nebeatsikels.“

Tada šv. Pranciškus priėjo ir pasiūlė savo broliams dieviškosios Gyvybės Dvasios taurę. Pirmajam teko broliui Jonui, vyriausiajam dvasininkui, šis, paėmęs taurę iš šv. Pranciškaus rankų, pagarbiai ir greitai išgėrė ją ligi dugno. Ir staiga tapo šviesus ir spinduliuojantis it saulė.

Paskui šv. Pranciškus pasiūlė šią taurę kitiems, vienam po kito, bet nedaugelis brolių priėmė ją pagarbiai ir dievobaimingai ir išgėrė ligi dugno. Tie keli, kurie ją paėmė pagarbiai ir išgėrė visą, staiga tapo skaistūs it saulė. Tie, kurie ją išlaistė ar priėmė nepagarbiai, pajuodo, aptemo ir tapo baisūs pažiūrėti kaip velniai. O tie, kurie pusę taurės išgėrė, o kitą pusę išlaistė, liko tamsesni ar šviesesni priklausomai nuo to, kiek jie išgėrė, o kiek išlaistė.

Bet labiausiai už visus spindėjo minėtasis brolis Jonas, jis, tobuliausiai išgėręs visą Gyvybės taurę, patyrė gilią įžvalgą į begalines dieviškosios šviesos gelmes ir jos apšviestas suvokė, kad milžiniškas audros viesulas pakils prieš šį medį ir nulauš, nudraskys jo šakas.

Todėl jis nulipo nuo viršutinės šakos ir, užsiglaudęs už tvirto kamieno, susimąstė. Tuo tarpu brolis Bonaventūra, pusę taurės išgėręs, o kitą pusę išlaistęs, užlipo ant tos pačios šakos, į tą pačią vietą, kur pirma stovėjo brolis Jonas. Čia jam bestovint išaugo geležiniai, aštrūs kaip skustuvas nagai. Ir palikęs tą vietą, brolis Bonaventūra norėjo įniršęs pulti brolių Joną ir jį sužeisti. Bet brolis Jonas, tai regėdamas, ėmė šauktis soste sėdinčio Kristaus pagalbos. Kristus, išgirdęs jo šauksmą, pasikvietė šv. Pranciškų ir padavė jam labai aštrų titnagą tardamas: „Eik ir šiuo akmeniu nukirsk broliui Bonaventūrai nagus, kuriais jis nori draskyti brolių Joną, kad jo nesužeistų!“

Šv. Pranciškus nuėjo ir nukirto broliui Bonaventūrai nagus, kaip liepė Kristus. O brolis Jonas, skaisčiai švytėdamas, liko stovėti kur stovėjęs.² Staiga kilo viesulas ir taip smarkiai ėmė purtyti medį, kad broliai ėmė kristi žemėn. Pirmiausia nukrito tie, kurie visiškai išlaistė taure su Gyvybės Dvasios gėrimu. Nukritę jie iškart pajuodo, ir juos pagriebę velniai nusitempė į tamsos ir skausmo gelmes. O brolių Joną ir tuos, kurie išgėrė visą Gyvybės Dvasios taure, angelai nunešė į amžinojo gyvenimo, šviesos ir garbės karalystę.

Regintysis šią viziją aiškiai suprato ir įsiminė kiekvieną smulkmeną, kiekvieną detalę – vardus, žmones, jų amžių, padėtį šviesos ar tamsos karalystėje. Audra ir viesulas, Dievui leidus, truko tol, kol medis, išverstas iš pat šaknų, trenkėsi žemėn, ir vėjas jį nunešė šalin.

Vos tik audra nurimo, iš auksinių medžio šaknų išaugo kitas medis, auksinis, mezgantis auksinius žiedus ir brandinantis auksinius vaisius. Apie tai, koks didelis ir šakotas, kaip giliai įleidęs šaknis, koks gražus, kvapnus ir tvirtas jis buvo, geriau nė nepradėti pasakoti. Bet aš nenorėčiau praleisti dar vieno dalyko, kurį papasakojo regėjęsysis viziją, nes man tai pasirodė labai svarbu. Jis pasakė, kad būdas, kuriuo ordinas bus reformuotas, skirsis nuo to, kuriuo jis buvo įkurtas. Šventoji Dvasia, nesant vadovo, savo darbui pasirinks nemokytus jaunuolius, paprastus, nuoširdžius žmones, į kuriuos visi žiūri iš aukšto. O kadangi jie neturės jokio gyvo pavyzdžio ar mokytojo – be ankstesnių mokytojų palikto mokymo ir praktikos, – Šventoji Dvasia atrinks juos ir pripildys šventos baimės ir tyros meilės Kristui. Ir

tik tuomet, kai jų įvairiausiose vietose ims gausėti, Jis atsiųs jiems tyrą ir šventą ganytoją bei vadovą, viskuo patinkantį Kristui.

Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

49. Kaip Kristus apsireiškė broliui Jonui iš La Vernos

Koks garbingas ir palaimintas tėvas Pranciškus yra Dievo akyse, paaiškėja per išrinktuosius sūnus, kuriuos Šventoji Dvasia skyrė jo ordinui, nes, kaip sako Saliamonas, tėvo garbė yra jo išmintingi sūnūs.

Tarp jų itin švietė jau tais laikais šventas brolis Jonas iš Fermo, jis žėrėjo ordino danguje it žvaigždė, spinduliuojanti malone. Kadangi jis ilgai gyveno šventame La Vernos būste ir ten mirė, buvo vadinamas broliu iš La Vernos.¹

Dar būdamas berniūkštis ir gyvendamas pasaulyje, jis turėjo išmintingą senio širdį ir visa siela troško gyventi atgailos gyvenimą, kuris padeda išlaikyti kūną skaistų, o sielą tyrą. Dar mažas jis ėmė nešioti krūtinės šarvus, juosėjo geležinį lanką ir asketiškai valgydavo. Ypač gyvendamas su Fermo Šv. Petro bažnyčios kanauninkais, kurie laisvai mėgavosi prabanga, dar prieš užsivilkdamas švento tėvo abitą, jis vengė kūniškų patogumų ir save kontroliavo, griežtai marino kūną pasninku. Bičiuliai visiškai nepritarė angeliškam jo uolumui. Jie atėmė iš jo šarvus ir visaip trukdė pasninkauti. Tuomet Dievo įkvėptas jis nusprendė palikti tą pasaulį su visais jo mylėtojais ir atiduoti savo angeliško tyrumo žiedą į Nukryžiuotojo rankas Šv. Pranciškaus ordine,

mat buvo girdėjęs, kad broliui Pranciškui yra atsivėrusios Kristaus kančios žaizdos.

Dar vaikas priimtas į Mažesniųjų brolių ordiną ir atiduotas švento naujokų vadovo globon mokytis dvasinių praktikų², jis tapo toks uolus, degantis dvasia ir pamaldus, kad kartais, kai mokytojas imdavo kalbėti apie Dievą, jo širdis tirpdavo it vaškas arti ugnies, ir jis viduje pasijusdavo degęs tokia palaiminga Dievo meile, kad nebegalėdamas ramiai nusėdėti ir netverdamas palaima pašokdavo ir bėgdavo ar vaikščiodavo aplink sodą ar giraitę, ar eidavo į bažnyčią, priklausomai nuo to, kur jį vedė vidinė liepsna ir Dvasios įkvėpimas.

Ilgainiui šis angeliškas brolis per Dievo malonę tvirtėjo savo dorybėmis, stiprėjo dangiškomis dovanomis, ekstazėmis ir Dievo pagava. Kartais jo mintys pakildavo iki cherubinių taurumo ar serafimų liepsningumo ir pasinerdavo į angelų džiaugsmą. Kartais jos nuskraidindavo jį į Kristaus meilės ir mistinių prisilietimų glėbį, ir jis tai jautė ne tik per vidinę dvasinę malonę, bet ir per išorinius ženklus, tartum bendrautų su artimu bičiuliu.

Kartą jo širdis suliepsnojo tokia Dievo meilės ugnimi, kad ji degė ištisus trejus metus. Tuo metu jis patirdavo nuostabią paguodą, Dievo apsireiškimus, dieviškas ekstazes, žodžiu, jo siela liepsnojo ir degė Kristaus meile. (Tai dėjosi ant švento La Vernos kalno.)³

Kadangi Dievas ypač rūpinasi savo vaikais ir teikia jiems paguodą ar kančią, laimę ar nesėkmę, atsižvelgdamas į tai, ko, Jis mato, jiems reikia: likti nuolankiems ar pajusti dar stipresnį dangiškų dalykų ilgesį, – praėjus trejiems me-

tams tame pat vienuolyne Jis atitraukė nuo brolio Jono šį savo dieviškosios meilės spindulį, jos ugnį ir paliko jį be jokios dvasinės paguodos, be jokios šviesos ir meilės, nelaimingą, prislėgtą ir liūdną. Kai siela nebejuto Mylimojo buvimo, apimtas sielvarto ir neramus, jis ėjo per girią, bėgo tai šen, tai ten, verkdamas ir dūšaudamas, ieškodamas ir garsiai šaukdamas artimiausiąjį Bičiulį, kuris ką tik paliko jį ir pasislėpė, be kurio jo siela negali rasti nei poilsio, nei ramybės. Niekur ir niekaip negalėjo jis rasti Švenčiausiojo Jėzaus Kristaus ir Jo mylinčiame glėbyje patirti dvasinės palaimos, prie kurios buvo pripratęs. Ir taip brolis Jonas kentė šį išmėginimą daugelį dienų gedėdamas, verkdamas ir melsdamas Dievą gailestingai grąžinti mylimąjį sielos Sužadėtinį.

Pagaliau Dievas pakankamai išmėgino jo kantrybę ir sužadino jo ilgesį. Kai vieną dieną brolis Jonas vaikščiojo pirmyn atgal takeliu, išmintu per mišką, pavargo, nelaimingas ir prislėgtas atsisėdo pailsėti atsirėmęs į bukmedį ir pakėlė nuverktą veidą į dangų, staiga takelyje netardamas nė žodžio pasirodė Tas, kuris gydo ir lengvina atgailaujančių širdžių našta, – mūsų Viešpats Jėzus Kristus.

Brolis Jonas, pamatęs Jį ir pažinęs, greit puolė Jam po kojomis ir raudodamas ėmė nuolankiai melsti Jį pagalbos: „Gelbėk mane, Viešpatie, be Tavęs, mieliausias Ganytojau, aš esu tamsybėje ir verkiu; be Tavęs, Avinėli nuolankiausias, mane kamuoja nerimas ir baimė; be Tavęs, Visagalio Dievo Sūnau, mane apima sumaištis ir gėda; be Tavęs manyje išnyksta gėris; be Tavęs aš esu aklas tamsybėje, nes Tu esi, Jėzau, tikroji pasaulio Šviesa. Be Tavęs aš esu pražuvęs

ir pasmerktas, nes Tu – sielų gyvybė ir gyvųjų gyvenimas. Be Tavęs aš bergždžias, tuščias ir sausas, nes Tu esi mano Viešpaties Viešpats, visų gėrybių ir malonių teikėjas. Tavyje – visa paguoda, nes Tu – Jėzus, mūsų Atpirkėjas, meilė ir troškimas, atgaivos duona ir vynas, kuris teikia džiaugsmą angelų chorams ir visų šventųjų širdims. Apšviesk mane, maloningasis Mokytojai ir gailestingasis Ganytojai, nes, nors ir nevertas, aš esu Tavo mažoji avelė.“

Kadangi šventų žmonių širdies troškimas, kai Dievas delsia jį numalšinti, uždega juos dar karštesne meile ir uolumu, garbingasis Kristus tuo pačiu takeliu ėmė eiti tolyn. Tada brolis Jonas, regėdamas, kad Kristus nueina neištaręs nė žodžio, neišklausęs jo maldų, šoko ir leidosi tekinas iš paskos ir vėl nusižeminęs puolė Jam į kojas, su šventu atkaklumu Jį sulaikydamas ir karštai su ašaromis melsdamas: „O, maloniausias Jėzau, pasigailėk manęs kenčiančio; dėl savo gailestingumo ir išganymo tiesos išklausyk mane. Sugrąžink man savo veido, savo akių šviesą, nes Tavo gailestingumo pilna yra žemė. Viešpatie, Tu žinai, kaip aš kenčiu! Meldžiu, ateiki kuo greičiau ir gelbėk mano aptemusią sielą.“

Bet Kristus, vėl netaręs nė žodžio, nepaguodęs jo, pasuko takeliu tolyn. Ir atrodė, kad Jis nueina norėdamas jį palikti. O Jėzus elgėsi kaip motina su kūdikiu, kai atitraukia jį nuo krūtinės, kad jis dar godžiau čiulptų pieną, – šis rėkia ir ieško jos krūtinės, o ji pabučiuoja, meiliai jį prispaudžia ir leidžia jam vėl džiaugtis pieneliu.

Taigi brolis Jonas nusekė Kristų su dar didesniu įkarščiu ir stipresniu troškimu, verkdamas kaip vaikas, besivejantis

motiną, ar berniukas – tėvą, ar nuolankus mokinys – gerąjį mokytoją. Ir kai jis pasivijo, palaimingasis Kristus atsigrėžė, pažvelgė į jį su džiaugsmu ir meile ir ištiesė savo šventąsias, gailestingąsias rankas, kaip daro kunigas, atsigrėžęs į žmones. O kai Kristus taip ištiesė rankas, brolis Jonas pamatė, kad šventa Išganytojo krūtinė spinduliuoja įstabia šviesa, kuri dieviškais spinduliais nušviečia ne tik visą mišką, bet ir jo sielą bei kūną.

Šventoji Dvasia apšvietė brolių Joną, ką nusižeminęs ir pagarbiai jis turi padaryti, ir šis iškart suklupo prie Kristaus kojų. Išganytojas parodė jam savo palaimintąsias pėdas, kurias apkabinęs brolis Jonas taip raudėjo, kad atrodė kaip antroji Magdalena. Paskui su atsidavimu ištare: „Mano Viešpatie, meldžiu Tave, nežiūrėk mano nuodėmių, bet per Švenčiausiąją savo Auką ir pralieta brangiausią Kraują teikis pažadinti mano sielą Tavo meilės malonei. Juk Tu pats liepei, kad mes Tave mylėtume visa savo širdimi, visomis savo jėgomis – ir niekas negali šio priesako įvykdyti be Tavo pagalbos. Tad padėki man, brangiausias Dievo Sūnau, mylėti Tave visa savo širdimi ir visomis jėgomis!“

Kai brolis Jonas taip kalbėjo, suklupęs prie Kristaus kojų, jis gavo tiek daug malonės, kad pasijuto visiškai perkeistas, nuramintas ir paguostas kaip Magdalena. Vėl jausdamas viduje dieviškosios meilės ugnį ir supratęs, kad ankstesnioji malonė jam grąžinta, jis ėmė dėkoti Viešpačiui ir nusižeminęs bučiuoti Jam kojas.

Kai pakėlė galvą norėdamas su dėkingumu pažvelgti Išganytojui į akis, Kristus ištiesė jam pabučiuoti savo šventas rankas. Brolis Jonas pakilo ir pabučiavo jas. Paskui priėjo

arčiau, prisiglaudė prie Kristaus krūtinės, apkabino Jį ir pabučiavo tą šventą krūtinę.⁴ Kristus taip pat apkabino jį ir pabučiavo.

Bučiuodamas šventą Kristaus krūtinę, brolis Jonas pajuto tokį dievišką aromatą, kad net sumaišius visus pasaulio kvėpalus jie atrodytų kaip bjaurus dvokas, palyginti su šiuo dievišku dvelksmu. Be to, iš Ganytojo krūtinės sklindantys spinduliai apšvietė tiek jo vidų, tiek išorę, tiek viską aplinkui. Ir šiame šventame šviesos ir dieviško aromato glėbyje ant Viešpaties Jėzaus Kristaus krūtinės brolis Jonas buvo apimtas ekstazės, visiškai suramintas ir nuostabiai apšviestas.

Nuo to laiko, pagirdytas iš versmės, trykštančios iš šventos Išganytojo krūtinės, jis gavo išminties dovaną ir Dievo žodžio malonę, tad dažnai kalbėdavo žodžiais iš aukštybių. Ir kadangi iš jo lūpų tryško gyvojo vandens, kurio jis buvo pasisėmęs iš Viešpaties Jėzaus Kristaus krūtinės gelmių, srovės, jis dažnai atversdavo protus ir širdis tų, kurie jo klausėsi, ir rinko nuostabų sielų derlių.

Ir dar: tą aromatą ir šviesą, kuriuos buvo patyrusi jo siela, jis išsaugojo daugelį mėnesių, ir įdomu, kad miško takelyje, kurį lietė garbingosios Kristaus kojos, ir toli aplinkui brolis Jonas dar labai ilgai juto tą kvapą ir regėjo tą spindesį, kai vėliau ten nueidavo.⁵

Kai brolis Jonas po ekstazės atsipeikėjo, palaimingasis Kristus buvo dingęs. Ir vis dėlto brolis liko visam laikui apšviestas ir paguostas. Nuo tada jis nebeieškojo Kristaus žmogystės, – kaip man pasakojo tas, kuris tai girdėjo iš paties brolio Jono, – bet jo siela liepsnojo Dievybės gelmėse. Tai buvo paliudyta daugeliu aiškių patvirtinimų.

Dažnai Romos kurijos ir karalių, baronų, teologijos mokytojų bei teisės daktarų akivaizdoje jis kalbėdavo tokiomis įkvėptais, išmintingais, sklidiniais šviesos žodžiais, kad visus priversdavo stebėtis ir gėrėtis. Nors buvo nemokytas žmogus, brolis Jonas vis dėlto nuostabiai išspręsdavo ir išaiškindavo subtiliausias ir abstrakčiausias problemas, susijusias su Švč. Trejybe ir įvairiais Šventojo Rašto slėpiniais.⁶

Tai, kad brolis Jonas, kaip buvo minėta, pirmiausia su ašaromis priklopo prie Kristaus kojų, tada pakilo prie malones teikiančių rankų, o jau tuomet – prie švenčiausiosios krūtinės, spinduliuojančios šviesa ir keliančios ekstazę, yra didžios paslaptys, kurios negali būti paaiškintos keliais žodžiais. Bet norintieji jas suvokti, tegu paskaito šv. Bernardo *Giesmių giesmę*, kurioje viena po kitos išdėstytos tokios grupės: pradedantieji – prie Jo kojų, pažengusieji – prie Jo rankų, tobuliausieji – glėbyje, apiberti bučiniiais.

O tai, kad Švenčiausiasis Kristus suteikė broliui Jonui tokią malonę netaręs nė žodžio, moko mus, kad Jis, kaip Gerasis Ganytojas, stengiasi labiau pasotinti sielą dieviška malone, negu išorinių garsų skambesiu džiuginti kūno ausis, nes Dievo karalystė yra ne išorinis dalykas, bet slėpęs gilumoje, kaip sako psalmininkas: „Visa Jo garbė – viduje.“

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

*50. Kaip brolis Jonas iš La Vernos, Vėlinių dieną
laikydamas Mišias, išvydo daugybę iš
skaistyklos išvaduočių sielų*

Kartą brolis Jonas iš La Vernos, kitą dieną po Visų Šventųjų laikydamas Mišias už mirusiųjų sielas, kaip liepia Bažnyčia, su tokia karšta meile ir gailestingumu aukėjo Švenčiausiąjį Sakramentą, – o jo mirusiųjų sielos trokšta labiau nei kokio kito gėrio, kurį galime joms padaryti, toks jis yra veiksmingas, – kad rodė – tuoj sudegs savo atsidavimo ir antgamtinės broliškos meilės liepsnoje.

Kai per Mišias jis pagarbiai pakėlė Švenčiausiąjį Kristaus Kūną aukodamas Jį Dievui Tėvui ir meldamas, kad iš meilės savo Švč. Sūnui Jėzui Kristui, dėl sielų išganymo kabojusiam ant kryžiaus, išvaduočių iš skaistyklos kančių tas sielas, kurias pats sukūrė ir atpirko, – staiga išvydo nesuskaičiuojamą daugybę sielų, lekiančių iš skaistyklos it kibirkštys iš žaizdro. Per nuopelnus Kristaus, dėl žmonių atpirkimo pakylėto ant kryžiaus ir kiekvieną dieną už gyvus ir mirusius aukojamo Švč. Ostijoje, jos kilo į dangiškuosius namus. Nes Jis yra palaimintasis Dievas ir Žmogus, Šviesa ir Gyvenimas, Atpirkėjas ir Teisėjas, ir visados – Gelbėtojas. Amen.

51. Kaip brolis Jokūbas iš Faleronės po savo mirties pasirodė broliui Jonui iš La Vernos

Tuo metu, kai brolis Jokūbas iš Faleronės, didžiai šventas žmogus, Moljano būste Fermo apylinkėje sunkiai susirgo, brolis Jonas iš La Vernos, tada gyvenęs Masos būste, išgirdo apie jo ligą ir ėmė karštai melsti už jį Dievą vidine malda, visa širdimi trokšdamas, kad broliui Jokūbui sugrįžtų kūno sveikata, jeigu tai naudinga jo sielai, mat brolis Jonas mylėjo jį kaip tikrą tėvą.

Taip su atsidavimu melddamasis, jis buvo apimtas ekstazės ir virš savo celės, esančios giraitėje, išvydo ore didžiulį būrį angelų ir šventųjų. Jie taip skaisčiai spindėjo, kad nušvito visa apylinkė.

Tarp šių angelų jis išvydo sergantį brolių Jokūbą, už kurį meldėsi, stovintį baltais drabužiais ir spinduliuojantį. Taip pat išvydo ir palaimintąjį tėvą Pranciškų, papuoštą šventomis Kristaus žaizdomis ir tviskantį garbe. Jis pamatė ir atpažino šventą brolių Liučidą, brolių Matą Vyresnįjį iš Monterubjano, daugelį kitų brolių, kurių niekada gyvenime nebuvo regėjęs ar pažinojęs, taipgi daug šventųjų. Visi jie švytėjo panašia šviesa ir garbe.

Kai jis su dideliu malonumu žiūrėjo į palaimintų šventųjų gretas, jam buvo apreikšta, kad sergančio vienuolio siela bus išgelbėta, bet jam skirta nuo šios ligos mirti, ir po mirties jis neis tiesiai į Dangų, o turės dar trumpai pakentėti skaistykloje.

Regėdamas tai brolis Jonas taip džiaugėsi vienuolio sielos išganymu bei garbe, kad visiškai neliūdėjo dėl kūno

mirties. Apimtas didelės dvasinės paguodos, jis dažnai kreipdavosi į jį mintyse kalbėdamas: „Broli Jokūbai, mano brangiausias broli Jokūbai, ištikimasis Kristaus tarne ir Dievo bičiuli, broli Jokūbai, mano mylimas tėve, broli Jokūbai – angelų ir šventųjų drauge!“

Įsitikinęs, kad brolis Jokūbas mirs, ir džiaugdamasis dėl jo sielos išganymo, jis atitoko ir nieko nelaukęs iškeliavo iš Masos būsto, kur patyrė regėjimą, pas brolių Jokūbą ir Moljaną.

Rado jį nusilpusį nuo sunkios ligos, vos galintį pratarti žodį, ir pranešė, kad jo kūnas, kaip buvo Dievo apreikšta, turės mirti, bet siela bus išgelbėta ir keliaus į amžinojo gyvenimo džiaugsmą. Brolis Jokūbas, įsitikinęs, kad bus išganytas, pradžiugo siela bei kūnu ir nuostabiai šypsodamasis bei džiugiu veidu pakvietė brolių Joną paviešėti, dėkodamas už jo atneštą gerą žinią. Kadangi brolis Jokūbas mylėjo jį kaip savo sūnų, pavedė save jo globai tardamas, kad jo siela jau rengiasi palikti kūną. Tada brolis Jonas ėmė nuoširdžiai prašyti, kad po mirties grįžtų pas jį ir pasakytų, kaip jis ten laikosi, ir brolis tai pažadėjo, jei leis Išganytojas. Vos tai sutarus priartėjo mirties valanda, ir brolis Jokūbas ėmė pamaldžiai kalbėti šią psalmės eilutę: „Ak! Ramybėje – Dievuje – užmigsiu – atsilsėsiu!“

Po šių žodžių džiugiu ir laimingu veidu jis paliko šį gyvenimą ir iškeliavo pas Viešpatį Jėzų Kristų.

Kai brolis Jokūbas buvo palaidotas, brolis Jonas grįžo į Masos būstą ir laukė, kol brolis Jokūbas ištesės pažadą sutartą dieną sugrįžti pas jį. Tą dieną jam laukiant ir meldžiantis apsireiškė Kristus, apgaubtas spindinčios šviesos,

apsuptas angelų ir šventųjų, bet brolio Jokūbo tarp jų nebuvo. Tad brolis Jonas labai nustebo ir širdingai užtarė jį Kristui. Kitą dieną, kai brolis Jonas meldėsi Masos miškuose, jam pasirodė brolis Jokūbas, spindintis garbe ir džiaugsmu, lydimas angelų.

Brolis Jonas paklausė: „O, šventas tėve, kodėl gi tu nesugrįžai pasikalbėti su manim žadėtąją dieną?“ Brolis Jokūbas atsakė: „Todėl, kad turėjau būti nuskaistintas. Tačiau tą pat valandą, kai tau apsireiškė Kristus, aš atsiradau prie švento stalo, ties kuriuo brolis Jokūbas iš Masos aukojo šv. Mišias. Per pakylėjimą jis taipgi išvydo, kaip Ostija virto neapsakomo grožio berniuku. Ir aš tariau šiam broliui: „Šiandien aš keliauju su šiuo berniuku į Dievo karalystę, į kurią nė vienas negali įžengti kitaip, kaip tik per Jį!“ Ir tą pat akimirką, kai tu pavedei mane Kristui, tavo malda buvo išklaudyta ir aš buvau išvaduotas.“ Paskui jis pasisakė keliaująs pas Viešpatį, ir brolis Jonas liko nepaprastai paguostas.

Brolis Jokūbas iš Faleronės mirė per Šv. apaštalo Jokūbo šventės vigiliją, liepos mėnesį, ir buvo palaidotas Moljano vienuolyne, kur po mirties padarė daug stebuklų.¹

Dievo garbei. Amen.

52. Kaip brolis Jonas regėjo visą kūrinių

Kadangi minėtasis brolis Jonas iš La Vernos buvo visiškai atsižadėjęs visų laikinų šio pasaulio malonumų bei paguodų ir visas savo viltis sudėjęs į Dievą, prisirišęs tik prie Jo vieno, Gerasis apdovanojo jį nuostabiomis paguodomis ir

apreiškimais, ypač artėjant mūsų palaimingo Viešpaties Jėzaus Kristaus šventėms.

Kartą, artinantis Kalėdoms, jis iš tikrųjų laukė Dievo paguodos, susijusios su mieliausiojo Kristaus žmogyste. Bet Šventoji Dvasia, žinanti, kaip dalyti dovanas pagal Jo valią, laiku ir vietoje, neatsižvelgdama į tą, „kuris trokšta ar kuris siekia, bet tik į gailestingąjį Dievą“, – apdovanojo brolių Joną ne ta jo trokštama, su Kristaus žmogyste susijusia paguoda, bet tokia karšta, tokia begaline meile gailestingajam Kristui, kuris pažemino pats save prisiimdamas visą mūsų žmogiškąją prigimtį, kad rodės – siela paliko kūną ir dega šimtą kartų stipriau nei židinyje. Negalėdamas išverti tokios ugnies jis išsigando, ėmė sunkiai kvėpuoti ir garsiai šaukti, nes iš Dievo meilės gausos nepajėgė sutvardyti šauksmo.

Tą valandą, kai pajuto šią meilės liepsną, jį pagavo tokia stipri ir tikra išganymo viltis, kad jeigu tuo metu būtų miręs, buvo tikras, nereikėtų kentėti skaistykloje. Tokia stipri meilė su pertrūkiais truko pusę metų, o daugiau kaip metus po valandą per dieną jį apimdavo toks karštis, kad rodės – jau miršta.

Nuo to laiko jis patyrė begalę Dievo apsireiškimų ir paguodų, keletą kartų tai regėjau pats savo akimis, regėjo ir kiti broliai. Nes trykšdamas meilės karščiu jis nepajėgė nuslėpti Dievo prisilytėjimų, ir daugelį kartų aš esu jį matęs apimtą ekstazės. Kartą naktį jis buvo taip pakylėtas į nuostabią Dievo šviesą, kad Jame, Kūrėjuje, išvydo visą kūriniją – tiek Danguje, tiek žemėje, visus pagal jų tobulumą išsidėsčiusius skirtingose sferose, regėjo, kaip palaimintųjų dvasių chorai yra pavaldūs Dievui – taip pat žemišką rojų ir Švenčiausiojo

Kristaus žmogystę. Panašiai perprato ir žemesniuosius tikrovės lygmenis. Tada jis aiškiai pamatė ir pajuto, kaip kiekvienas kūrinys yra susijęs su Kūrėju ir kaip Dievas yra virš visų kūrinijų, kiekviename jų ir šalia, ir aplink juos visus.

Paskui Dievas iškėlė jį virš visos kūrinijos taip, kad jo siela paniro į Dievybės ir Šviesos gelmes, į dieviškosios Amžinybės ir Begalybės vandenyną tiek, kad jis nebegalėjo jausti nieko, kas sukurta ar suformuota, ar baigtina, ar juntama, ar regima, ką gali suprasti žmogaus širdis arba išreikšti kalba. Jo siela buvo taip įtraukta į tą Dievybės gelmę, Šviesos vandenyną, kad ji tapo kaip vyno lašelis, pasklidęs jūroje. Ir kaip šis lašelis nieko kita savyje nebeaptinka, tik jūrą, taip ir jo siela nebematė nieko, tik Dievą visur ir virš visko, visų daiktų esmėje ir kartu esantį aukščiau jų visų – tris Asmenis viename Dievuje ir vieną Dievą trijuose Asmenyse.

Jis pajuto tą amžiną begalinę meilę, kuri leido Dievo Sūnui įsikūnyti iš klusnumo Tėvui. Apmąstydamas su ašarom ir atodūsiais Dievo Sūnaus įsikūnijimo ir kančios kelią, jis patyrė neapsakomų įžvalgų. Ir pasakė, kad nėra kito kelio, kuriuo siela galėtų susivienyti su Dievu ir turėti amžinąjį gyvenimą, kaip tik per Kristų, nes Jis yra Kelias, Tiesa ir Gyvenimas.

Šiuo regėjimu jam buvo parodyta visa, kas buvo Kristaus nuveikta nuo pat pirmojo žmogaus nupuolimo iki įžengimo į amžinąjį gyvenimą su Juo¹, galva ir vadu visų išrinktųjų, gyvenusių nuo pat pasaulio pradžios, gyvenančių dabar ir gyvensiančių iki pat pasaulio pabaigos, kaip buvo skelbta šventų pranašų.

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

53. Kaip brolis Jonas, laikydamas Mišias, griuvo it negyvas

Šis tas nuostabaus ir verto ilgai prisiminti nutiko broliui Jonui, kaip pasakojo vienuoliai, buvę drauge.

Kartą, kai brolis Jonas buvo apsistojęs Moljano būste Markės provincijoje, Fermo apylinkėse, pirmąją naktį po Šv. Lauryno oktavos, prasidėjus Švč. Mergelės Marijos Dangun Ėmimo oktavai, jis pabudo prieš Rytmetinę. Kol Viešpats pripildė jo sielą malonės, jis kalbėjo Rytmetinę kartu su kitais broliais. Bet paskui nuėjo į sodą, nes jautė tokią palaimą, patirtą užliejus malonei po Viešpaties žodžių *Hoc est Corpus Meum* (Tai yra Mano Kūnas), kad jis tai garsiai šaukė, tai tyliai kartojo savo širdyje: *Hoc est Corpus Meum*.

Tariant šiuos žodžius jį apšvietė Šventoji Dvasia, ir atsivėrė jo sielos akys, jis išvydo Jėzų Kristų su Švč. Mergele Marija ir šventųjų bei angelų būriais. Ir suvokė apaštalo žodžius, kad mes visi esame Kristaus Kūnas ir kiekvienas iš mūsų – tarpusavyje susiję vieno Kūno nariai, ir kartu su šventaisiais mes galime perprasti, koks yra Jo platumas, lengvumas, kilnumas ir gelmės, ir pažinti Kristaus meilę, kuri pranoksta visokį žinojimą, nes Jis visas yra Švč. Sakramente, atsirandančiame šioje realybėje, kai tariami žodžiai *Hoc est Corpus Meum*. Išaušus rytui, Dievo malonės sujunginti ir degančia siela, su šiais žodžiais lūpose jis įėjo į bažnyčią. Manydamas, kad jo niekas nemato ir negirdi, – nors vienas vienuolis meldėsi chorui skirtoje vietoje ir girdėjo, – jis buvo taip sujaudintas stiprios malonės, kad negalė-

jo susilaikyti tris kartus garsiai nesusukęs. Tokios būsenos jis išbuvo tol, kol atėjo Mišių laikas. Tada nuėjo apsivilkti liturginiais drabužiais. Kai sugrįžo prie altoriaus, liepsningo atsidavimo malonė ir meilė Kristui vis labiau stiprėjo, o kartu jam buvo duotas neapsakomas Dievo artumo jausmas, kurio jis nepajėgė išreikšti žodžiais. Todėl, bijodamas, kad šis jausmas ir karštas dievobaimingumas gali sustiprėti ir tada jam tektų nutraukti Mišias, jis sutriko ir nežinojo, ką daryti: toliau laikyti Mišias ar palaukti. Kadangi jis tai buvo patyręs anksčiau ir Viešpats tąsyk taip sušvelnino jo jausmą, kad jam nereikėjo nutraukti Mišių, vylėsi galįs tęsti ir šį sykį. Ir vis dėlto nuogąstavo, kas gali nutikti, mat toks Dievo malonės srautas negali būti žmogaus valdomas.

Kai jis pasiekė tą vietą, kur minimas gimimas iš Švč. Mergelės Marijos, antgamtinė šviesa ir Dievo meilės palaima jo viduje taip sustiprėjo, kad priartėjęs prie *Qui pridie* vargiai begalėjo ištvirti tokią visa apimančią malonę. Pagaliau priėjęs iki pačios konsekracijos ir ėmęs virš Ostijos tarti perkeitimo žodžius, jis nebepajėgė tęsti toliau ir vis kartojo pirmuosius formulės žodžius: *Hoc est – Hoc est...* O taip atsitiko todėl, kad jis jautė ir dalyvaujantį Kristų, pulkus angelų ir šventųjų, tad beveik alpo iš to didingumo, kurį išgyveno savo sieloje.

Vienuolyno vyresnysis susirūpinęs pribėgo jam pagelbėti ir su degančiomis žvakėmis rankose atsistojo šalia, už jo nugaros, o kiti broliai baimingai žvelgė, kaip ir kiti vyrai, moterys, dar keli garbingi tos provincijos žmonės, atėję į bažnyčią dalyvauti Mišiose; visi jie buvo apstoję altorių, dauguma verkė it moterys. Bet brolis Jonas, užsimiršęs iš

palaimos ir džiaugsmo, stovėjo nebaigdamas konsekracijos žodžių ir matė, kad Kristus neįeina į Ostiją ir Ostija neperkeičiama į Kristaus Kūną, kol jis nepabaigė formulės: *Corpus Meum*.

Pagaliau po ilgo laiko, kai Dievui patiko, brolis Jonas, nebepajėgdamas pakelti Kristaus – Galvos – didybės, kai jam buvo atskleistas Mistinio Kūno rojus, garsiai sušuko: *Corpus Meum!* Duonos pavidalas akimirksniu išnyko, Ostijoje atsirado Viešpats Jėzus Kristus, įsikūnijęs ir pašlovin-tas Dievo Sūnus. Ir Jis atskleidė jam nusižeminimą ir meilę, kuri paskatino Jį priimti kūną iš Mergelės Marijos ir kuri verčia Jį kasdien ateiti į kunigo rankas šioms konsekruojant Ostiją. Tas atsivėręs nuolankumas užliejo jį tokia palaimin-ga ramybe ir neapsakoma, neišreiškia nuostaba, kad jis nepajėgė baigti likusių konsekracijos žodžių. Nes, kaip sakė pats brolis Jonas, Išganytojo nusižeminimas ir nusileidimas iki mūsų yra toks stulbinamas, kad mūsų kūnas negali to iš-tverti nei žodžiai išreikšti. Todėl jis nebegalėjo tęsti.

Ištaręs *Hoc est Corpus Meum*, jis patyrė ekstazę ir krito atbulas, bet stovėjęs šalia vienuolyno vyresnysis jį sulaikė, kitaip gal būtų trenkęsis žemėn. Visi bažnyčioje buvę vie-nuoliai ir pasauliečiai pašoko, o jį it mirusį nunešė į zakris-tiją. Jo kūnas atšalo kaip lavono, pirštai buvo taip kietai su-spausti, kad vargiai būtum galėjęs juos pajudinti ar ištiesti. Šitaip be sąmonės jis pragulėjo nuo ryto iki Tercijos. Tai atsitiko vasarą.

Kadangi aš ten dalyvavau ir labai troškau sužinoti, ką Dievo malonė su juo padarė, kai tik jis atitoko, nuėjau pas jį ir paprašiau, kad dėl Dievo meilės papasakotų man apie tai.

O kadangi jis manimi labai pasitikėjo, tai iš Dievo malonės man viską ir papasakojo.

Be viso kito, jis papasakojo, kad prieš ir per konsekra-
ciją jo širdis ištirpo kaip įkaitintas vaškas, o kūnas atrodė
tarsi be kaulų, jis negalėjo pakelti rankų ir padaryti virš Os-
tijos kryžiaus ženkle. Ir pridūrė, jog prieš tampant kunigu
jam buvo apreikšta, kad turėsiąs šitaip per Mišias nualpti.
Bet kadangi jau buvo laikęs daugybę Mišių ir ši pranašystė
nebuvo išsipildžiusi, ėmė manyti, jog ši žinia buvusi ne iš
Dievo. Vis dėlto likus penkiolikai dienų iki Mergelės Mari-
jos Dangun Ėmimo, per kurį viskas ir nutiko, jam buvo ap-
reikšta, kad tai su juo įvyks maždaug per Dangun Ėmimo
šventę. Bet vėliau jis šį pažadą pamiršo.¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

2

DALIS

Pasakojimai apie šventąsias stigas

Šioje dalyje mes su dievobaimingu atidumu apmąstysime šlovingas ir šventas mūsų palaimintojo tėvo šv. Pranciškaus stigas, kurias ant švento La Vernos kalno jis gavo iš Kristaus. O kadangi tų stigmų buvo penkios, kaip ir mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus žaizdos penkios, šią dalį sudarys penki pasakojimai. Pirmasis bus apie tai, kaip šv. Pranciškus atsidūrė ant La Vernos kalno.

Antrasis bus apie jo gyvenimą ir pokalbius su savo kelionės bendražygiais ant to švento kalno.

Trečiasis bus apie serafimo pasirodymą ir švenčiausiųjų stigmų atsiradimą.

Ketvirtasis bus apie šv. Pranciškaus nusileidimą nuo La Vernos kalno, gavus šventąsias stigas, ir sugrįžimą į Švč. Angelų Marijos bažnyčią.

Penktasis bus apie tam tikrus apreiškimus, po šv. Pranciškaus mirties duotus kai kuriems šventiems broliams ir kitiems dievobaimingiems žmonėms.

*Pirmasis pasakojimas. Kaip Kjuzio grafas Orlandas
atidavė šv. Pranciškui La Vernos kalną*

Iš šio pirmojo pasakojimo jūs turėtumėte sužinoti, kad šv. Pranciškus, prieš gaudamas Išganytojo žaizdas, įkvėptas Dievo paliko Spoleto slėnį ir su broliu Leonu keliavo į Romaniją. Pakeliui jie ėjo pro Montefeltro pilį ir siena apjuostą kaimą, kur tuo metu buvo surengta didžiulė puota ir švenčiamas vieno iš Montefeltro grafų priėmimas į riterius. Kai šv. Pranciškus iš kaimiečių sužinojo, kad vyksta iškilmės ir į jas yra susirinkę daug didikų iš įvairiausių apylinkių, jis tarė broliui Leonui: „Eime į tą šventę, nes Dievo padedami pririnksime gerų dvasinių vaisių.“

Tarp atvykusių į susitikimą didikų buvo ir žymus bei turtingas Toskanos grafas Orlandas iš Kjuzio Kazentino apylinkėse, jis buvo girdėjęs apie Pranciškaus šventumą ir stebuklus nuostabių dalykų, dėl to jį labai gerbė ir norėjo pamatyti bei išgirsti jį sakant pamokslą.

Šv. Pranciškus atvyko į kaimą ir nuėjo į aikštę, kur buvo susirinkę visi didikai. Su dvasios įkarščiu jis užlipo ant žemutinės sienos ir ėmė sakyti pamokslą, tema pasirinkęs šį itališką posakį: „Toks didis yra gėris, kurio aš tikiuosi, kad

kiekvienas skausmas man yra palaima.“ Ir Šventosios Dvasios vadovaujamas jis taip išmintingai ir atsidavęs kalbėjo šia tema – įrodydamas savo tiesą įvairiais šventųjų apaštalų ir kankinių išbandymais ir kankinyste, griežta išpažinėjų atgaila, nekaltųjų mergelių ir kitų šventųjų vargais ir gydymais, kad kiekvienas stovėjo įsistebeilijęs į jį ir klausėsi taip įdėmiai, lyg jiems kalbėtų Dievo angelas. O grafą Orlandą Dievas taip paveikė per šį nuostabų šv. Pranciškaus pamokslą, kad jis nusprendė po pamokslo pasikalbėti su šventuoju apie savo sielos būklę.

Taigi, kai pamokslas buvo baigtas, jis pasivėdėjo šv. Pranciškų į šalį ir tarė: „Tėve, norėčiau pasikalbėti su jumis apie savo sielos išganymą.“

Tačiau labai taktiškas šv. Pranciškus atsakė: „Aš džiaugiuosi. Tačiau šį rytą eik ir pagerbk savo draugus, kadangi jie tave pakvietė į šią šventę, papietauk su jais, o paskui mes galėsime kalbėtis, kiek tik panorėsi.“

Taigi grafas Orlandas nuėjo pietauti, o paskui grįžo pas šv. Pranciškų, ir jie ilgai kalbėjosi apie jo sielos išganymą. Pabaigoje grafas Orlandas tarė šv. Pranciškui: „Broli Pranciškau, Toskanoje man priklauso nuošalus ir dykas kalnas, tobulai tinkamas atgailauti toli nuo žmonių ar gyventi atsisiskyrišką gyvenimą. Jis vadinamas La Vernos kalnu. Jei jis tiktų tau ir tavo draugams, aš mielai jums jį atiduočiau dėl savo sielos išganymo.“

O šv. Pranciškus jau seniai troško rasti nuošalią vietą, kur galėtų netrukdomas atsidėti kontempliacijai. Todėl, išgirdęs šį pasiūlymą, jis pirmiausia padėkojo Dievui, kad šis pasirūpino savo mažąja avele, o paskui – grafui Orlandui

tardamas: „Sinjore, tau parvykus namo, aš pasiūsiu pas tave du savo draugus ir tu galėsi parodyti jiems tą kalną. Jei jis pasirodys tinkamas atgailauti ir melstis, aš mielai priimsiu labdaringą tavo pasiūlymą.“

Tai taręs jis išvyko, o baigęs kelionę grįžo į Švč. Angelų Marijos vienuolyną.

Taip pat ir grafas Orlandas, pasibaigus riterių iškilmėms, grįžo į savo Kjuzio pilį, esančią maždaug per mylią nuo La Vernos kalno.¹

Grįžęs į Švč. Angelų Marijos vienuolyną, šv. Pranciškus išsiuntė du savo bendražygius pas grafą Orlandą. Jie ilgai ieškojo grafo pilies ir, nepažinodami to krašto, daug vargo, kol surado. Kai pagaliau atvyko, grafas labai apsidžiaugė juos išvydęs ir sutiko taip maloniai, lyg jie būtų Dievo angelai.

Norėdamas jiems parodyti La Vernos kalną, jis išsiuntė kartu su jais penkiasdešimt ginkluotų vyrų, galbūt kad juos apsaugotų nuo laukinių žvėrių. Su šitokia palyda vienuoliai užlipo į kalną ir išžvalgė jį ieškodami, kur galėtų suręsti namuką. Netrukus pamatė nedidelę plynaukštę, labai tinkamą maldai ir kontempliacijai. Ir ten jie nusprendė var-dan Viešpaties įrengti sau ir šv. Pranciškui būstą. Lydėjusių ginkluotų vyrų padedami, jie kartais nukirto keletą šakų ir surentė nedidelę lūšnelę.

Ir dėl Dievo priėmė iš grafo La Vernos kalną vienuolino būstui, jie sugrįžo pas šv. Pranciškų.²

Parvykę papasakojo, kad vieta tikrai labai nuošali ir tinkama kontempliacijai. Ir smulkiai išklojo, kaip jie ją priėmė.

Šv. Pranciškus buvo labai laimingas, išgirdęs šią naujieną. Jis šlovino Dievą ir dėkojo Jam, o paskui džiaugsmingai tarė broliams: „Mano sūnūs, artėja Šv. Mykolo Arkangelo diena. Aš tvirtai įsitikinęs, jog Dievo valia yra tokia, kad mes ją praleistume ant La Vernos kalno, kuri mums parengė Dievo Apvaizda, ir kad Dievo, Švč. Mergelės Marijos ir šventųjų angelų garbei ir šlovei savo atgaila pašventintume tą palaimintą kalną.“

Tai pasakęs šv. Pranciškus pasiėmė iš Asyžiaus brolių Motiejų iš Marinjano, didžiai išmintingą ir iškalbingą, o iš Riečio – brolių Andželą Tankredietį, kuris pasaulyje buvo labai kilmingas riteris, ir brolių Leoną, nepaprasto nuoširdumo ir tyrumo žmogų, dėl to šv. Pranciškus labai jį mylėjo ir atskleisdavo jam beveik visas savo paslaptis.

Su šiais trimis broliais šv. Pranciškus ėmė melstis. Kai ši malda buvo baigta, jis ir minėtieji broliai pasinėrė į malda už pasiliekančius vienuolius. Dėl Nukryžiuotojo Jėzaus Kristaus su šiais trimis broliais jis iškeliavo į La Vernos kalną.

Jiems beišvykstant šv. Pranciškus pasikvietė vieną iš trijų bendrašygių, brolių Motiejų, ir tarė: „Broli Motiejau, šioje kelionėje tu būsi mūsų globėjas ir vyresnysis. Keliaudami ar apsistoję laikysimės savo įpročio – arba melsimės ir atliksime dieviškąją tarnybą, arba kalbėsime apie Dievą, arba laikysimės tylos. Negalvosime apie valgį ar miegą, bet priartėjus nakčiai išmelsime truputį duonos ir sustosime pailsėti tokioje vietoje, kurią mums parengs Dievas.“

Visi trys bendrašygiai linktelėjo. Ir persižegnoję patraukė kelionėn.

Pirmąjį vakarą jie priėjo vienuolyną ir ten liko nakvoti.³

Antrąjį vakarą, kadangi oras buvo labai prastas, o broliai labai nuvargę, jie nebepajėgė nusigauti iki kokio nors vienuolyno, kaimo ar namo, tad susirado prieglobstį apleistoje bažnyčioje ir čia sugulė pailsėti.

Bendražygiams sumigus, šv. Pranciškus ėmė melstis. Jam ištvermingai besimeldžiant, dar neįpusėjęs nakčiai, su trenksmais atbildėjo daugybė pikčiausių velnių ir ėmė jį visai pulti ir persekioti. Vienas griebė čia, kitas ten, vienas tempė aukštin, kitas žemyn. Vienas grasino už viena, kitas barė už kita. Šitaip visokiais būdais jie siekė sutrukdyti jo maldą.

Tačiau jie nieko negalėjo padaryti, kadangi su juo buvo Dievas. Šv. Pranciškus, kurį laiką kentęs jų antpuolius, ėmė garsiai šaukti: „Jūs, piktosios dvasios, galite padaryti tik tiek, kiek jums leidžia Dievo ranka. Todėl vardan Visagallo Dievo darykite mano kūnui visa, ką Jis jums leidžia. Aš mielai viską iškęsiu, nes neturiu piktesnio priešo nei mano kūnas. Taigi, jei keršysite mano priešui, padarysite man didelę paslaugą.“

Tuomet velniai su baisia jėga ir įsiūčiu jį sugriebė ir ėmė tampyti po bažnyčią, dar labiau skaudindami ir persekidami.

Tada šv. Pranciškus sušuko: „Mano Viešpatie Jėzau Kristau, dėkoju Tau už tą didžią meilę ir gailestingumą, kuriuos Tu man rodai, nes kai Viešpats baudžia savo tarną už visas jo kaltes šiame pasaulyje, idant jis nebūtų už jas nubautas aname, tai yra didžios meilės ženklas. Aš pasirengęs su džiaugsmu iškęsti kiekvieną skausmą ir kiekvieną vargą, kuriuos Tu, mano Dieve, man siūsi už mano nuodėmes.“

Tuomet pažeminti ir sutriuškinti jo kantrybės velniai pasitraukė.

O šv. Pranciškus su dvasios užsidegimu išėjo iš bažnyčios, nuėjo į gretimą mišką ir ten atsidavė maldai. Melsdamasis, verkdamas ir mušdamasis į krūtinę, jis ilgėjosi Jėzaus Kristaus, savo sielos Sužadėtinio ir Palaimos. Galų gale jis rado Jį slaptose savo širdies gilybėse ir kalbėjo Jam pagarbiai kaip savo Viešpačiui, atskatinėjo Jam kaip Teisėjui, maldavo Jį kaip Tėvą, šnekėjosi su Juo kaip su Draugu.

Tą pačią naktį atsibudę jo draugai sukilo, klausydamiesi ir stebėdamiesi, ką gi jis ten miške veikia. Ir jie pamatė ir išgirdo jį karštai su ašaromis ir šūksniais meldžiantį Dievą pasigailėti nusidėjėlių. Jie taipgi matė ir girdėjo jį apraudantį Kristaus kančią taip, lyg jis visa tai regėtų savo akimis.

Tą pačią naktį jie matė jį besimeldžiantį sukryžiuotomis ant krūtinės rankomis, pakilusį nuo žemės ir ilgam sustingusį ore, apsuptą skaistaus debesies.

Šitaip be miego, paniręs į šventą kontempliaciją, jis praleido visą naktį.⁴

Kitą rytą, kaip žinojo draugai, dėl nuovargio ir nemiegotos nakties šv. Pranciškus buvo per silpnas toliau keliauti pėsčiomis, tad jie nuėjo pas neturtingą valstietį ir paprašė jo dėl Dievo meilės paskolinti asilą jų tėvui – broliui Pranciškui, negalinčiam keliauti pėsčiomis. Išgirdęs minint brolio Pranciškaus vardą, žmogus paklausė: „Ar jūs ir esate vienuoliai to brolio Pranciškaus, apie kurį žmonės šneka tiek daug gero?“

Broliai patvirtino ir atsakė, kad būtent jam jie prašą asilo.

Tuomet tas gerasis žmogus rūpestingai pabalnojo asilą,

nuvedė jį prie šv. Pranciškaus ir labai pagarbiai padėjo šiam įsėsti į balną.

Broliams tęsiant kelionę, valstietis ėjo su jais paskui savo asilą. Šiek tiek paėjėjęs, jis paklausė šv. Pranciškų: „Sakyk man, ar tu esi brolis Pranciškus iš Asyžiaus?“ Šv. Pranciškus tai patvirtino. Valstietis tarė: „Gera, tada stenkis būti toks geras, kaip visi apie tave mano, nes dauguma žmonių labai tavimi tiki. Tad prašau tavęs niekada nesielti kitaip, negu jie iš tavęs tikisi.“

Išgirdęs šiuos žodžius, šv. Pranciškus visai nemanė, kad valstietis jį moko, ir nepagalvojo, kaip padarytų dauguma išpuikusių jaunuolių, dėvinčių gobtuvą šiais laikais: „Kas šis akiplėša, drįstantis mane mokyti?“ Bet tuojau nulipo nuo asilo, puolė ant kelių prieš valstietį ir nusižeminęs pabučiavo jam kojas dėkodamas, kad šis teikėsi taip geraširdiškai patarti.

Paskui jo bendražygiai ir valstietis širdingai padėjo jam atsisoti ir užsėsti ant asilo, ir visi keliavo toliau.⁵ Užkopus iki kalno vidurio, kadangi vasara buvo labai karšta, o kelias ilgas ir status, valstietį ėmė kankinti smarkus troškulys, ir jis šūktelėjo šv. Pranciškui, buvusiam priekyje: „Aš mirštu iš troškulio. Jei negausiu ko nors atsigerti, tuoj pat užtrokšiu!“

Šv. Pranciškus iškart nulipo nuo asilo ir ėmė melstis. Jis tol klūpojo ant žemės, pakėlęs rankas į dangų, kol per apreiškimą suprato, kad Dievas iš klausė jo maldos. Tuomet jis tarė valstiečiui: „Greitai bėk prie anos uolos, ten rasi šaltinį, kuris per Kristaus malonę atsivėrė uoloje.“

Žmogelis, nubėgęs į parodytą vietą, rado gražų šaltinėlių, šv. Pranciškaus maldos galia ištryškusį iš uolos. Atsigėręs, kiek tik norėjo, jis pasijuto geriau.

Ir iš tiesų atrodo, kad šaltinis atsirado per dangišką stebuklą šv. Pranciškui meldžiant, kadangi niekas nei prieš tai, nei vėliau tose vietose šaltinio nėra matęs.

Tada šv. Pranciškus su bendražygiais ir valstiečiu padėjo Dievui už tokį stebuklą ir keliavo toliau.⁶

Netoli La Vernos kalno viršūnės šv. Pranciškus panoro truputį pailsėti po ąžuolu, augusiu prie tako, kuris tebevingiuoja ten dar ir dabar. Besiilsėdamas po ąžuolu, šv. Pranciškus ėmė apžiūrinėti vietovę ir stebėti gamtą. Ir kai jis pasinėrė į kontempliaciją, prie jo dideliais būriais ėmė skristi įvairiausi paukščiai, džiaugsmingai giedodami ir plasnodami sparneliais. Jie apsupo šv. Pranciškų, vieni nutūpė jam ant galvos, kiti – ant pečių, ant kelių, dar kiti – ant rankų, ant skverną ir aplink kojas. Savo melodingu giedojimu, linksmi krutėdami, jie rodė didžiulį džiaugsmą, tartum būtų laimingi dėl to, kad jis atvyko, ir kviestų bei įkalbinėtų čionai pasilikti.

Tai matydami jo bendražygiai ir valstietis labai stebėjosi. O šv. Pranciškus pradžiugo dvasia ir tarė: „Brangieji mano broliai, aš esu tikras, mūsų Viešpačiui Jėzui Kristui patinka, kad mes priėmėme šią vietą ir gyvensime ant šio nuošalaus kalno, nes mažieji mūsų broliukai ir sesutės paukščiai taip džiaugiasi mums atvykus.“

Tai taręs jis pakilo, ir jie keliavo toliau. Pagaliau priėjo tą vietą, kurią buvo pirma pasirinkę jo draugai ir kur nebuvo nieko, išskyrus iš šakų suręstą mažą varganą lūšnelę.⁷

Garbė Dievui ir Jo Švenčiausiajam Vardui. Amen.

Čia baigiasi pirmasis pasakojimas apie tai, kaip šv. Pranciškus atvyko į šventą La Vernos kalną.

Antrasis pasakojimas. Kaip šv. Pranciškus su savo bendražygiais gyveno La Vernos kalne

Antrasis pasakojimas perteikia tai, ką šv. Pranciškus su savo bendražygiais veikė šiame kalne.

Kalbant apie tai reikėtų paminėti, kad grafas Orlandas, sužinojęs, jog šv. Pranciškus su trimis draugais jau atvyko į kalną gyventi, buvo labai laimingas. Kitą dieną su daugybe vyrų jis iškeliavo iš pilies jo aplankyti, atgabenti jam ir jo draugams duonos ir kitų būtiniausių dalykų.

Atvykęs jis rado juos besimeldžiančius. Priėjęs arčiau pasisveikino. Tada šv. Pranciškus pakilo ir su meile bei džiaugsmu pasveikino grafą Orlandą ir jo vyrus. Paskui jie ėmė šnekučiuotis tarpusavy, o jiems pasikalbėjus šv. Pranciškus padėkojo grafui už dovanotą šventąjį kalną ir už apsilankymą. Ir dar jis paprašė, kad po nepaprasto gražumo bukmedžiu, augančiu maždaug per akmens metimo nuotolį nuo lūšnelės, jam pastatytų nedidelę skurdžią celę, nes ta vieta jam atrodė labai tinkama maldai. Grafas Orlandas nedelsdamas prašymą įvykdė.

Vėliau, kadangi artėjo vakaras ir reikėjo grįžti į pilį, šv. Pranciškus prieš jiems išvykstant pasakė trumpą pamokslą. Paskui juos palaimino. Kadangi grafas Orlandas turėjo išvykti, jis pasivadino brolius į šalį ir tarė: „Brangieji mano broliai, nenorėčiau, kad jūs ko nors stokotumėte šiame atkampiam kalne ir dėl to turėtumėte nukreipti dėmesį nuo dvasinių dalykų. Todėl aš noriu, – tai sakau kartą ir visam laikui, – kad jūs iš mano namų imtumėte viską, ko reikia. Kitaip aš jausiuosi tikrai įskaudintas.“

Po šių žodžių jis su savo žmonėmis grįžo į pilį.¹

Tada šv. Pranciškus liepė bendražygiams susėsti ir davė jiems nurodymus, kaip turi elgtis jie, o ir kiekvienas panorėjęs vienuoliškai gyventi atsiskyrėlių būstuose. Be viso kito, jis ypač pabrėžė šventą neturtą sakydamas: „Į labdarinę grafo Orlando pasiūlymą kreipkite dėmesio tiek, kad neįžeistumėte sesers Neturtybės. Žinokite, kuo labiau mes niekinsime neturtą, tuo labiau pasaulis niekins mus ir mes kėsime didesnę stygių. O jei stipriai apsikabinsime šventą neturtą, pasaulis pats ateis pas mus ir mus maitins. Dievas mus pašaukė į šį ordiną dėl pasaulio išgelbėjimo. Ir Jis sudarė tarp mūsų ir pasaulio tokią sutartį: mes esame pasauliui tinkamas pavyzdys, o pasaulis aprūpina mus tuo, ko mums reikia. Todėl ištvermingai laikykimės švento neturto, nes tai kelias į tobulybę ir amžinųjų turtų laidas.“

Po daugelio gražių ir įkvepiančių žodžių bei patarimų jis baigė šitaip: „Toks turi būti mano ir jūsų gyvenimo būdas. O aš, jausdamas besiartinančią mirtį, noriu likti vienas, susitelkti į Dievą ir apraudoti prieš Jį savo nuodėmes. Tegul brolis Leonas, matydamas, kad reikia, atneša man šiek tiek duonos ir vandens. Ir jokių būdu neleiskite pas mane nė vieno pasauliečio, o su jais pasikalbėkite patys.“ Tai taręs jis palaimino juos ir pasitraukė į savo celę bukmedžio paunksmėje. O jo bendražygiai pasiliko būste, nusiteikę tvirtai laikytis visų šv. Pranciškaus nurodymų.²

Praėjus keletui dienų šv. Pranciškus stovėjo prie celės, stebėjo kalną ir gėrėjosi milžiniškais tarpekliais bei tarp sunkių uolų žiojėjančiomis bedugnėmis. Jis ėmė mels-tis, ir Dievas jam atskleidė, kad šie stulbinantys tarpekliai

stebuklingai atsirado Kristaus kančios valandą, kai, pasak Evangelijos, „prasivėrė uolos“, ir Dievas panoro ypatingu būdu įkūnyti tai La Vernos kalne, kad parodytų, jog Kristaus kančia turės būti atnaujinta kaip tik ant šio kalno šv. Pranciškaus sieloje – per meilę ir užuojautą, ir jo kūne – įspaudžiant stigmas.

Vos patyręs šį apreiškimą, šv. Pranciškus užsidarė savo celėje ir susitelkė visas savo sieloje, ketindamas apmąstyti to apreiškimo paslaptį. Nuo to laiko jis per nuolatinę malda ėmė vis dažniau patirti palaimingą dieviškosios kontempliacijos paguodą, į kurią paniręs būdavo taip pagautas Dievo, kad jo bendražygiai dažnai matydavo jį visu kūnu pakilusį virš žemės.³

Per šias kontempliacijos ekstazes Dievas atskleisdavo jam ne tik dabartį ar ateitį, bet ir slaptas vienuolių mintis bei troškimus, kaip tomis dienomis patyrė jo bendražygis brolis Leonas.

Tuo metu brolis Leonas kentė didžiulį dvasios (ne kūno) gundymą iš velnio, ir jam užėjo noras turėti keletą paties šv. Pranciškaus ranka parašytų įkvepiančių žodžių. Mat buvo tikras – jeigu juos turės, tai gundymas visiškai ar bent iš dalies praeis. Kad ir labai šito trokšdamas, iš pagarbos ir gėdos jis nedrįso apie tai prasyti šv. Pranciškui. Tačiau Šventoji Dvasia Pranciškui atskleidė tai, ko jam nepasakė brolis Leonas. Todėl šv. Pranciškus pasikvietė jį ir liepė atsinešti rašalinę, plunksną ir popieriaus. Savo ranka jis užrašė Kristaus pagarbinimą, kaip brolis Leonas ir norėjo. Pabaigoje jis užrašė ženklą *Tau* ir tarė: „Imk šį lapą, broli Leonai, ir rūpestingai saugok iki pat savo mirties. Telaimina tave Die-

vas ir tesaugo nuo visokiausių pagundų. Nesijaudink, kad patirsi gundymų. Nes tuo labiau aš tave laikysiu Dievo tarnu ir draugu ir tuo labiau mylėsiu, kuo labiau tu būsi gundomas. Iš tiesų sakau tau, niekas negali laikyti savęs tobulu Dievo draugu, kol neiškenčia daugybės pagundų ir sunkių išmėginimų.“

Brolis Leonas priėmė šį raštą su širdinga meile ir tikėjimu, ir gundymas tuoj pat liovėsi.

Grižęs į būstą, brolis Leonas su džiaugsmu papasakojo broliams, kokią didžią malonę Dievas jam suteikė per tuos paties šv. Pranciškaus ranka parašytus žodžius. Jis rūpestingai pasidėjo ir saugojo tą lapą, o vėliau per jį vienuoliams įvyko daug stebuklų.⁴

Nuo tos valandos brolis Leonas su didžiausiu tyrumu ir gerų ketinimų skatinamas ėmė atidžiai stebėti ir apmąstyti šv. Pranciškaus gyvenimą. Jis kiek galėdamas stengėsi pamatyti visa, ką šventasis veikė. Dėl savo tyrumo jis ne kartą nusipelnė pamatyti šv. Pranciškų, apimtą ekstazės ir pakilusį virš žemės. Kartais jis rasdavo šventąjį šalia celės pakeltą į trijų, kartais – į keturių pėdų aukštį, retkarčiais – iki medžio vidurio ar net sulig bukmedžių viršūnėmis, o kai kurie medžiai buvo labai aukšti. Būdavo, kad rasdavo jį pakeltą taip aukštai ir gaubiamą tokio švytėjimo, kad vargiai begalėdavo įžiūrėti. Tuomet brolis Leonas suklupdavo ant kelių ties ta vieta, iš kurios šventasis tėvas maldos metu buvo pakeltas.

Ką gi šis nuoširdus vienuolis darydavo, šv. Pranciškui pakilus nuo žemės tiek, kad buvo galima jį pasiekti ir paliesti jo kojas? Brolis Leonas tyliai prieidavo prie jo, apkabindavo jo

kojas ir su ašaromis jas bučiuodamas sakydavo: „Dieve, pasi-
gailėk manęs, nusidėjėlio. Ir per šio švento žmogaus nuopel-
nus leisk man patirti Tavo malonę ir gailestingumą.“

Taip broliui Leonui meldžiantis ir pavedant save Dievui,
per švento tėvo nuopelnus jis dažnai patirdavo stiprų die-
viškosios malonės antplūdį. Ir taip prisirišo prie šv. Pranci-
škaus, kad su šventu išsradingumu pastebėdavo visa, ką jis
veikė dieną ir naktį.

Vieną kartą, kai šv. Pranciškus buvo pakilęs virš žemės
taip aukštai, kad brolis Leonas negalėjo pasiekti jo kojų, jis
išvydo iš dangaus ant šventojo galvos besileidžiantį laišką,
kuriame auksinėmis raidėmis buvo užrašyta: „Čia yra Die-
vo malonė.“ Leonui tai perskaičius, užrašas grįžo į dangų.⁵

Per jame slypinčią Dievo malonės dovaną šv. Pranciškus
ne tik būdavo Dievo įtraukiamas į ekstazę, bet kartais ir su-
raminamas jį aplankančių angelų. Vieną dieną galvodamas
apie savo mirtį ir ordino likimą po to, kai jo čia nebebus, jis
kalbėjo: „Viešpatie Dieve, kas bus po mano mirties su varg-
še mažąja Tavo šeima, kurią per savo gerumą Tu patikėjai
šiam nusidėjėliui? Kas juos nuramins? Kas pamokys? Kas
už juos melsis Tau?“ Taip ir panašiai jam kalbant pasirodė
Dievo siųstas angelas ir paguodė jį tardamas: „Dievo vardu
sakau tau, kad tavo ordinas gyvuos iki Paskutinio teismo
dienos. Ir nė vienas, nesvarbu, koks nusidėjėlis jis būtų, ne-
liks be Dievo malonės, jei visa širdimi mylės tavo ordiną. Ir
nė vienas, kuris iš piktumo persekios šį ordiną, ilgai neiš-
gyvens. Be to, nė vienas piktavalis ar nesitaisantis žmogus
ordine negalės išverti. Todėl nesielvartauk pamatęs, kad
kai kurie broliai nėra geri ir nesilaiko Įstatų, kaip derėtų.

Ir nemanyk, kad dėl to ordinas žlunga, nes jame visuomet bus daugybė tų, kurie tobulai laikysis evangelinio Kristaus gyvenimo ir Įstatų grynumo. O baigę šį žemiškąjį gyvenimą, jie tuoj pat iškeliaus į amžinąjį visai be skaistyklos. Ne taip tobulai gyvenantieji, prieš patekdami į rojų, bus nuskaistinti skaistykloje, o kiek jiems ten būti, Dievas patikės tau. Nesirūpink tais, kurie visiškai nesilaiko Įstatų, sako tau Dievas, nes ir Jis jais nesirūpina.“

Tai taręs angelas pranyko palikdamas šv. Pranciškų didžiai paguostą ir nuramintą.⁶

Artėjo Marijos, mūsų Karalienės, Dangun Ėmimo šventė, ir šv. Pranciškus ieškojo tinkamos vietos, nuošalios ir atokios, kur jis vienumoje galėtų praleisti laikotarpį, skirtą šv. Mykolui Arkangelui ir prasidedantį kaip tik Dangun Ėmimo švente. Todėl pasikvietęs brolių Leoną jis tarė: „Eik ir atsistok vienuolyno koplytėlės tarpduryje, o kai aš pašauksiu, ateik pas mane.“

Brolis Leonas padarė kaip lieptas, o šv. Pranciškus, pajėjęs kiek į šalį, garsiai šūktelėjo. Išgirdęs šaukiant, brolis Leonas nuėjo pas jį. Tuomet šv. Pranciškus tarė: „Sūnau, paieškokime nuošalesnės vietos, iš kurios tu negirdėtum manęs šaukiant.“

Beieškodami pietinio šlaito pusėje jie pamatė atkampią ir labai tinkamą vietą. Bet negalėjo ten nusigauti, kadangi priešais tarp uolų žiojėjo gili ir šiurpi praraja. Didžiulėmis pastangomis jie permetė per ją rastą ir taip it tiltu perėjo į kitą pusę. Tuomet šv. Pranciškus pranešė kitiems broliams, kad šv. Mykolo laikotarpį jis ketina praleisti šioje nuošalumoje, kur vienas likęs galės melstis. Jis paprašė

surešti jam varganą lūšnelę čia, kur jie negalėtų išgirsti jo šaukiant.

Kai ji buvo suręsta, šv. Pranciškus tarė: „Grįžkite atgal į vienuolyną ir palikite mane vieną, nes Dievo padedamas ketinu netrikdomas minčių ir nurimusia siela praleisti čionai šį laiką. Tad nė vienas iš jūsų ir nė vienas pasaulietis neturi teisės pas mane ateiti. O tu, broli Leonai, ateik pas mane vieną kartą per dieną su trupučiu duonos ir vandens ir kartą naktį prieš Rytmetinę. Tą valandą ateik tyliai ir, priėjęs tiltelio galą, ištark: *Domine, labia mea aperiēs*. Jei aš iš vidaus atsakysiu: *Et os meum annuntiabit laudem tuam*, įeik į celę ir mes kartu sukalbėsime Rytmetinę. Bet jeigu aš nieko iškart neatsakysiu, tuoj pat grįžk atgal.“

Šv. Pranciškus šitaip pasakė, nes kartais jis būdavo taip paniręs Dievuje, kad negalėdavo kalbėti ištisą parą, nieko negirdėdavo, o jo kūnas nieko nejausdavo. Brolis Leonas kruopščiai laikėsi šio nurodymo.

Tai pasakęs šv. Pranciškus juos palaimino, ir jie sugrįžo į savo būstą.⁷

Atėjo Dangun Ėmimo šventė, ir šv. Pranciškus pradėjo šventą pasninką, griežtai susilaikydamas ir apmarindamas kūną, o dvasią ramindamas karštomis maldomis, budėjimu ir plakimusi. Taip gyvendamas jis vis tobulėjo dorybėmis ir parengė sielą priimti dieviškąsias paslaptis ir apšvietimus, o kūną – ištverti žiaurius velnių puolimus, nes su velniais jis kovojo kūnu.

Vieną dieną šv. Pranciškus su dvasios užsidegimu išėjo iš celės melstis į gretimą ertmę po uola, žemiau kurios vėrėsi šiurpą keliantis aukštas ir status skardis. Staiga, sukėlęs

didelį triukšmą, pasirodė gąsdinančios išvaizdos velnias ir ėmė mušti Pranciškų, norėdamas nustumti jį žemyn. Neturėdamas kur dėtis ir negalėdamas iškėsti žiauraus velnio žvilgsnio, šv. Pranciškus greitai nususuko, rankomis, veidu ir kūnu prisiglaudė prie uolos ir atsidavė Dievui, nes aplink nebuvo nieko, už ko galėtų laikytis.

Tačiau Dievas, niekuomet neleidžiantis savo tarnų bandyti labiau, nei leidžia jų jėgos, panoro, kad uola, prie kurios šv. Pranciškus glaudėsi, suminkštėtų ir priimtų jo kūną į save. Jo veido ir rankų įspaudai liko uoloje, tartum jis būtų įkišęs veidą ir rankas į minkštą vašką. Šitaip Dievo padedamas jis išsigelbėjo.⁸

Tačiau tai, ko velnias nepajėgė padaryti šv. Pranciškui, t. y. numesti jo žemyn nuo uolos, gerokai vėliau, po šv. Pranciškaus mirties, jis padarė vienam iš jo mylimų brolių. Vieną dieną, kai toje pat vietoje šis vienuolis tvirtino kelis rąstus, kad žmonės iš pamaldumo šv. Pranciškui ir pagerbdami čia įvykusį stebuklą galėtų saugiai čionai ateiti, velnias stumtelėjo jį, nešantį ant galvos rąstą, ir jis su visu rąstu nukrito žemyn. Tačiau Dievas, išgelbėjęs šv. Pranciškų ir apsaugojęs jį nuo kritimo, per šventojo dorybes išgelbėjo ir apsaugojo nuo kritimo žalos ir tą atsidavusį brolių. Mat krisdamas jis garsiai ir karštai pavedė save šv. Pranciškui, o šis iškart atsidūrė šalia ir nesusižeidusį, nesusitrenkusį nuleido jį ant uolos. Kiti broliai, girdėję jo šūkumą krintant, jau manė, kad jis žuvęs, ištiškęs į gabalus, nes krito iš didelio aukščio. Labai sielvartaudami ir verkdami, jie pasiėmė neštuvus ir kita kalno puse nusileido žemyn surinkti ir palaidoti tai, kas liko iš jo kūno. Bet nusileidusius nuo kalno

žemyn juos pasitiko tas pats nukritęs vienuolis, nešdamas ant galvos tą patį rąstą, su kuriuo krito, ir garsiai giedodamas *Te Deum laudamus*. Be galo nustebusiems broliams jis smulkiai papasakojo, kaip krito ir kaip šv. Pranciškus išgelbėjo jį nuo visko, kas jo laukė. Tuomet visi kartu grįžo į savo būstą giedodami *Te Deum* ir dėkodami Dievui bei šv. Pranciškui už šį stebuklą.⁹

Taigi, kaip jau minėjome, šv. Pranciškus griežtai ir ištvermingai pasninkavo ir, nors kentė daugybę piktosios dvasios puolimų, vis dėlto gaudavo iš Dievo daug paguodos. Jį lankydavo ne tik angelai, bet ir laukiniai paukščiai. Per visą keturiasdešimties dienų pasninką netoli jo celės susisukęs lizdą sakalas kasdien pažadindavo jį prieš Rytmetinę, giedodamas ir sparnais plakdamas į stogą. Ir tol nenuskrisdavo, kol šv. Pranciškus atsikeldavo kalbėti Rytmetinės. O kartais, kai šv. Pranciškus būdavo labiau pavargęs, silpnesnis ar sirgdavo, sakalas, lyg būtų taktiškas ir užjaučiantis žmogus, imdavo giedoti šiek tiek vėliau. Palaimintajam Pranciškui labai patiko šis šventas „laikrodis“, nes sakalo supratingumas padėdavo jam atsikratyti tingulio ir skatindavo melstis. Be to, kartais ir dieną jis palaikydavo šv. Pranciškui draugiją.¹⁰

Su šiuo antruoju pasakojimu susiję ir tai, kad galų gale, kai šv. Pranciškus labai nusilpo kūnu tiek dėl griežto pasninko, tiek dėl velnių antpuolių, norėdamas palaikyti kūną dvasiniu sielos maistu, jis ėmė mąstyti apie begalinę garbę ir džiaugsmą tų, kurie palaiminti amžinajame gyvenime. Tada jis ėmė melsti Dievą suteikti jam malonę paragauti bent kruopelytę to džiaugsmo.

Ir staiga, jam apie tai mąstant, nutviektas skaisčios šviesos pasirodė angelas, kairėje rankoje laikantis violą, o dešinėje – lanką. Ir kai šv. Pranciškus su nuostaba užsižiūrėjo į angelą, šis patraukė lanku per violą. Ir šventojo sielą iškart užliejo tokia nuostabi melodija ir taip numaldė visus jo kūniškuosius jausmus, kad, kaip pats vėliau pasakojo savo bendražygiams, jis stebėjosi, ar angelui dar sykį lanku pabraukus per violą jo siela nepaliks kūno, neištvėrdama dangiškos melodijos žavesio.¹¹

Štai ir viskas, ką norėjome perteikti antruoju pasakojimu.

*Trečiasis pasakojimas. Kaip netikėtai pasirodė
serafimas ir šv. Pranciškaus kūne įspaudė
šventąsias stigas*

Iš trečiojo pasakojimo apie tai, kaip netikėtai pasirodęs serafimas įspaudė šv. Pranciškui stigas, jūs turėtumėte sužinoti, kad vieną rugsėjo mėnesio naktį, artėjant Kryžiaus šventei, brolis Leonas įprastu laiku nuėjo pas šv. Pranciškų kalbėti kartu Rytmetinės.

Kai jis nuo tiltelio galo pašaukė: *Domine, labia mea aperiens*, kaip šventasis buvo liepęs ir kaip jis visada darydavo, šv. Pranciškus neatsiliepė. Tačiau šįkart brolis Leonas negrįžo atgal, kaip šv. Pranciškaus buvo nurodyta, bet, turėdamas gerų ir šventų ketinimų, perėjo tiltelį ir tyliai įžengė į šventojo celę. Ryškioje mėnesienoje, krintančioje pro atvertas duris, jis pamatė, kad celėje nieko nėra. Tuomet brolis pamanė, kad šventasis gali melstis kur nors miške. Todėl

jis išėjo ir, tyliai žengdamas tarp medžių, mėnesienoje ėmė dairytis švento tėvo.

Pagaliau jis išgirdo šv. Pranciškaus balsą ir priėjo arčiau, kad galėtų suprasti žodžius. Jis išvydo mėnulio apšviestą klūpantį šv. Pranciškų, į dangų atgręžtu veidu ir ištiestomis į Dievą rankomis, karštai tariantį šiuos žodžius: „Kas Tu esi, brangiausias mano Dieve? Ir kas esu aš, mažas niekin-gas kirminas ir niekam tikęs tarnas?“ Jis vis kartojo šiuos žodžius, daugiau nieko ne pridurdamas.

Brolis Leonas didžiai dėl to nustebė ir įdėmiai pažvelgė į dangų. Bežiūrėdamas jis pamatė iš dangaus aukštybių artė-jant liepsnojančią fakelą, nepaprasto grožio, žerintį ir mielą akiai, nusileidęs jis parimo šv. Pranciškui virš galvos. Jis iš-girdo balsą, sklindantį iš liepsnos ir kalbantį su šv. Pranciš-kumi, o šventąjį – jam atsakantį.

Bet tai regėdamas ir laikydamas save nevertu būti taip arti tos šventos vietos, kur vyksta toks stebuklas, o dar bi-jodamas įžeisti ar sutrikdyti šv. Pranciškų, jei šventasis jį išgirstų, jis tyliai pasitraukė, kad negirdėtų, kas sakoma. Stovėdamas atokiau, laukė pabaigos.

Atidžiai stebėdamas matė, kaip šv. Pranciškus triskart iš-tiesė savo ranką į žerinčią liepsną. Ir pagaliau, po ilgo laiko, jis išvydo ją grįžtant į dangų.

Taigi brolis Leonas, ramus ir džiugus, pasuko savo celės link, kad šventasis jo neišgirstų. Bet kai jis taip su pasitikė-jimu žengė, šv. Pranciškus išgirdo tylų šakelių bei lapų traš-kesį ir tarė: „Kad ir kas tu būtum, vardan mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus liepiu tau sustoti ir nejudėti iš vietos!“

Brolis Leonas paklusniai sustojo ir laukė. O vėliau savo

draugams pasakojo taip išsigandęs, kad verčiau būtų pasirinkęs, kad žemė jį prarytų, nei laukęs šv. Pranciškaus, nes manė, jog šis bus labai ant jo supykęs. Mat brolis Leonas visuomet kuo rūpestingiausiai stengėsi neišskaudinti savo dvasios tėvo, kad per savo kaltę nenustotų šv. Pranciškaus draugystės. Iš tiesų jis jautė tokį atsidavimą šventajam, kad be jo neišsivadavo savo gyvenimo. Todėl kai kiti broliai kalbėdavo apie šventuosius, brolis Leonas sakydavo: „Brangūs mano draugai, kiekvienas šventasis yra didis, bet šv. Pranciškus tarp jų – vienas iš didžiausiųjų dėl tų stebuklų, kuriuos Viešpats per jį padaro.“ Ir jis mieliau kalbėdavo apie jį nei apie kurį nors kitą šventąjį. Taigi nereikia stebėtis, kad jis nepaprastai išsigando išgirdęs šv. Pranciškaus balsą.

Prisiartinęs šv. Pranciškus paklausė: „Kas tu?“

Brolis Leonas drebedamas atsakė: „Brolis Leonas, tėve.“

Atpažinęs jį šv. Pranciškus paklausė: „Kodėl tu čia atėjai, mažasis broli ežiuk? Argi aš daug syk nesakiau tau nevaikščioti aplinkui ir nestebėti manęs? Pasakyk man dėl švento paklusnumo, ar tu ką nors matei ir girdėjai?“

Brolis Leonas atsakė: „Tėve, aš girdėjau, kaip tu kalbėjai, meldeisi dažnai kartodamas: „Kas Tu esi, brangiausias mano Dieve? Ir kas esu aš, mažas niekingas kirminas ir niekam tikęs tarnas?“ Ir tada išvydau iš dangaus nusileidžiančią ir su tavimi kalbančią liepsną, o tu keliskart atsakei ir tris syk ištiesei į ją ranką. Bet ką tu sakei, aš nežinau.“ Tuomet brolis Leonas parklupo prieš šv. Pranciškų, išpažino nepaklusnumo nuodėmę ir su ašaromis meldė jį atleidimo. Paskui nepaprastai pagarbiai tarė: „Tėve, prašau paaiškinti tai, ką aš girdėjau, ir papasakoti tai, ko aš negirdėjau.“

Šv. Pranciškus labai mylėjo brolių Leoną dėl jo tyrumo ir nusižeminimo ir, supratęs, kad Dievas atskleidė ar leido nuolankiajam broliui šį tą regėti, nusprendė atskleisti ir paaiškinti tai, ko šis prašo. Ir tarė: „Mažasis broli, Jėzaus Kristaus ėriuk, per tai, ką tu matei ir girdėjai, mano sielai nušvito dvi šviesos: viena – Kūrėjo pažinimo ir supratimo, o kita – savęs pažinimo. Kai aš tariau: „Kas Tu esi, brangiausias mano Dieve?“, kontempliacijos šviesoje išvydau begalinio Dievo gerumo, išminties ir galios gelmes. O kai tariau: „Kas esu aš?“, kontempliacijos šviesoje patyriau savo niekingumo ir skurdumo gilybę ir todėl aš vėl klausiau: „Kas Tu esi, o neapbrėpiamos išminties, gėrio ir gailestingumo Viešpatie, kad teikeisi aplankyti mane, šlykštų, menką ir niekingiausią kirminą?“ O toje liepsnoje, kurią regėjai, buvo Dievas ir kalbėjo man ugnies pavidalu, kaip yra kalbėjęs Mozei. Be viso kito, ką Jis man pasakė, Jis prašė manęs padovanoti Jam tris dovanas. Aš atsakiau: „Mano Viešpatie, aš visiškai Tau priklausau. Tu žinai, kad neturiu nieko, išskyrus abitą, virvę ir kelnės, ir šie trys daiktai taip pat yra Tavo. Taigi, ką aš galiu paaukoti ar dovanoti Tavo Šviesybei? Dangus ir žemė, ugnis ir vanduo, ir viskas juose juk yra Tavo, Viešpatie. Iš tiesų, kas gi turi ką nors, kas nebūtų Tavo? Todėl mes, ką nors Tau duodami, tiesiog grąžiname tai, ką esame iš Tavęs gavę. Tad ką gi aš galiu Tau paaukoti, Viešpatie Dieve, Dangaus ir žemės, ir visų kūrinių Karaliau? Nes ką aš turiu, kas Tau nepriklausytų?“ Tuomet Viešpats man tarė: „Kišk savo ranką į užantį ir atiduok man tai, ką ten rasi.“ Paieškojęs aš užčiuopiau auksinę monetą, tokią didelę, gražią ir žėrinčią, kad nieko panašaus pasaulyje nesu matęs, ir pasiūliau ją Dievui.

Dievas vėl man tarė: „Dar kartą paaukok man.“

Bet aš tariau Dievui: „Viešpatie, be Tavęs, aš nieko neturiu, nemyliu ir netrokštu, ir iš meilės Tau atsižadėjau aukso ir visko. Tad jeigu dar kas nors yra mano užantyje, Tu būsi tai padėjęs, o aš tik gražinsiu Tau, visų daiktų Valdytojui.“

Taip aš padariau tris kartus. Po trečios aukos atsiklaupiau, pagarbinau Dievą ir padėkojau Jam, davusiam man ką aukoti. Ir tuoj pat suvokiau, kad šios trys aukos simbolizuoja šventą auksinį paklusnumą, didį neturtą ir spinduliuojantį tyrumą, kurių Dievas per savo malonę leido man taip tobulai laikytis, kad aš nejaučiu jokių sąžinės priekaištų. Vos tik aš triskart įkišau ranką į užantį ir atidaviau tas tris monetas Dievui, kuris Pats jas ten padėjo, Jis suteikė mano sielai galią nuolat Jį garbinti ir šlovinti balsu bei širdimi už visus gerus darbus ir visas malones, kuriomis iš švento savo gerumo yra mane apdovanojęs.

Taigi tokie buvo žodžiai, kuriuos aš ištariau triskart ištiesdamas ranką. Tačiau žiūrėk, mažasis broli ėriuk, daugiau manęs nesekiok. O dabar su Dievo palaiminimu grįžk į savo celę. Ir tinkamai manimi rūpinkis. Nes po kelių dienų šiame kalne Dievas padarys tokių stulbinamų dalykų, kad visas pasaulis jais neatsistebės. Nes tai bus kažkas visiškai nauja, ko Jis nėra padaręs nė vienai šio pasaulio būtybei.“¹

Tai taręs šventasis liepė atnešti Evangeliją, nes Dievas davė jam mintį, kad tai, ką jis nori padaryti, bus atskleista atvertus Evangeliją tris kartus. Kai knyga buvo atnešta, šv. Pranciškus pasinėrė į maldą. Baigęs melstis, jis liepė broliui Leonui vardan Švenčiausios Trejybės triskart atversti Evangeliją. Ir

Dievo Apvaizda lėmė, kad atvertus visus tris kartus prieš jį iškilo Kristaus kančia. Šitaip jam buvo leista suprasti, kad kaip savo gyvenime šv. Pranciškus visu kuo sekė Kristumi, taip ir prieš palikdamas šį pasaulį turėsiąs sekti Juo, tapti panašus į Jį ir patirti Jo skausmą ir kentėjimus.²

Nuo to karto šv. Pranciškus ėmė dar labiau jausti dieviškosios kontempliacijos ir apreiškimų palaimą. Vienas iš jų įvyko netrukus ir parengė jį priimti stigmas. Rugsėji, Kryžiaus šventės išvakarėse, slapta besimeldžiančiam savo celėje palaimintajam Pranciškui pasirodė angelas ir Dievo vardu tarė: „Aš drąsinu ir skatinu tave – renkis ir nusiteik nuolankiai priimti tai, ką Dievas nori tavyje atlikti.“

Šv. Pranciškus atsakė: „Aš pasirengęs kantriai iškęsti visa, ką Viešpats ketina man padaryti.“ Ir angelas pasitraukė.

Išaušo kita diena, Kryžiaus šventė. Šv. Pranciškus dar šiek tiek prieš aušrą ėmė melstis prie durų į savo celę, veidu atsisukęs į rytus. Jis kalbėjo: „Mano Viešpatie Jėzau Kristau, meldžiu Tave, prieš man numirštant, suteik dvi malones: pirmoji – kad šiame gyvenime aš savo siela ir kūnu, kiek tai įmanoma, galėčiau pajusti tą skausmą, kurį Tu, brangusis Jėzau, iškentei karčiausią savo kančios valandą, antroji – kad aš savo širdimi, kiek tai įmanoma, galėčiau pajusti tą beribę meilę, kuria liepsnodamas, o Dievo Sūnau, noriai iškentei už mus, nusidėjėlius, tokią kančią.“ Ir gan ilgai šitaip meldžis jis suprato, kad Dievas jam tai suteiks ir netrukus leis patirti tiek, kiek tai įmanoma patirti paprastam mirtingajam.³

Gavęs šį pažadą šv. Pranciškus ėmė labai atsidadęs melstis ir mąstyti apie Kristaus kančią ir gailestingumą. Ir atsidavimo karštis jo viduje taip sustiprėjo, kad per meilę ir

užuojaus, jis visiškai persikūnijo į Kristų. Šitaip karštai besimelsdamas, tą patį rytą jis išvydo iš dangaus besileidžiantį serafimą, turintį šešis žėrinčius ir liepsnojančius sparnus. Kai serafimas greitai skriedamas priartėjo tiek, kad tapo aiškiai regimas, šv. Pranciškus pastebėjo jo panašumą į Nukryžiuotąjį, o jo sparnai buvo taip išsidėstę, kad du skleidėsi virš galvos, du buvo ištiesti skrydžiui, o du nuleisti dengė visą kūną.

Tai regėdamas šv. Pranciškus labai išsigando, bet kartu jį apėmė ir džiaugsmas, ir širdgėla, ir nuostaba. Jis pajuto neapsakomą džiugesį dėl draugiško Kristaus žvilgsnio. Tačiau matydamas Jį prikalta prie Kryžiaus, jis jautė nepakeliamą sielvartą ir užuojaus. Be to, jį didžiai stebino toks keistas regėjimas, nes gerai žinojo, kad kentėjimų skausmas nederu su angeliškųjų serafimų nemirtingumu. Ir kol jis taip stebėjosi, Tas, kuris jam pasirodė, atskleidė, kad Dievo Apvaizda suteikia jam regėjimą kaip tik tokiu pavidalu tam, kad jis suprastų, jog bus perkeistas pagal tikslų panašumą į Nukryžiuotąjį Kristų, bet ne fizine kankinyste, o dvasine.⁴

Per šį nepaprastą apsireiškimą visas La Vernos kalnas atrodė paskendęs žėrinčiose liepsnose, kurios naktį apšvietė aplinkinius kalnus ir slėnius ryškiau, nei saulė apšviečia žemę. Tai paliudijo tose vietose bandas ganę piemenys. Kaip jie vėliau pasakojo vienuoliams, pamačius šitaip liepsnojančią kalną ir tiek šviesos aplink, juos apėmė neapsakoma baimė. Ir jie teigė, kad toji šviesa virš kalno žėrėjusi ilgiau kaip valandą.

Dėl tos šviesos, kritusios pro apylinkės užėigų langus, sukilo keletas į Romaniją keliavusių mulų varovų – many-

dami, jog patekėjo saulė, jie pabalnojo ir pakinkė gyvulius.⁵ Tačiau bekeliaudami pamatė, kad ta šviesa gėsta ir ima kilti saulė.

Kodėl šventąsias stigmas gavo šv. Pranciškus, dar nėra visiškai aišku. Bet, kaip jis pasakė savo bendražygiams, ši didi paslaptis lieka ateičiai.

Brolis Leonas apie šiuos įvykius papasakojo broliui Jokūbui iš Masos; brolis Jokūbas iš Masos – broliui Ugo linui iš Monte Santa Marijos, o brolis Ugolinas, geras ir vertas pasitikėjimo žmogus, papasakojo man, rašančiam šias eilutes.⁶

Kristus, pasirodęs šv. Pranciškui serafimo pavidalu, kalbėjo apie tam tikrus slaptus ir didžius dalykus, kurių šventasis, būdamas gyvas, niekam nenorėjo atskleisti, bet tai padarė po savo mirties. O Kristus kalbėjo taip: „Ar žinai, ką aš padariau? Aš įspaudžiau tau stigmas, kurios yra mano kančios ženklai, kad tu galėtum būti mano vėliavnešys. Ir kaip aš savo mirties dieną nusileidau į pragarus ir savo žaizdų dėka pasiėmiau iš ten visas sielas, kurias radau, taip ir tau aš dovanuju malonę kiekvienais metais savo mirties dieną nužengti į skaistyklą ir savo stigmų dėka pasiimti iš ten visų trijų ordinų sielas: Mažesniųjų brolių, seserų ir Trečiojo ordino bei kitų tau labai atsidavusiųjų sielas, kurias tik rasi, ir vestis jas į rojų, kad šitaip būtum su manimi savo mirtimi, kaip esi savo gyvenimu.“⁷

Po ilgo ir slapto pokalbio šis nepaprastas regėjimas pranyko, o šv. Pranciškaus širdis užsidegė didžiule dieviškosios meilės ugnimi, ir kūne liko įspaustos Kristaus kančios žymės. Netrukus ant jo rankų ir kojų ėmė vertis vinių palik-

tos žaizdos – tokios, kokias jis matė ant serafimo pavidalu pasirodžiusio Nukryžiuotojo Jėzaus rankų ir kojų. Nes jo rankos ir kojos atrodė pervertos vinimis per patį vidurį, jų galvutės kyšojo delnuose ir pėdose, o smaigaliai buvo išlindę į kitą plaštakų ir pėdų pusę taip, kad atrodė užlenkti ir įmušti atgal, ir į tą užlenktą ir atgal įmuštą smaigalį – visi jie kyšojo išlindę iš kūno – galima būtų lengvai įkišti pirštą kaip į žiedą. Vinių galvutės buvo apvalios ir juodos. Taipgi dešiniajame jo šone atsirado žaizda nuo ieties dūrio, atvira, raudona ir kraujuojanti, iš jos šventojo krūtine srūdavo kraujas ir dažnai sutepdavo jo abitą ir kelnes.⁸

Todėl jo bendražygiai, jam dar nieko apie tai nepasakius, vis dėlto pastebėjo, kad jis neatidengia savo rankų ir kojų ir pėdomis negali prisiliesti prie žemės. Vėliau, skalbdami jo abitą ir kelnes, pastebėjo kraujo dėmes ir įsitikino, kad jis turi žymes pagal Nukryžiuotojo Kristaus paveikslą ir panašumą, aiškiai įspaustas rankose, kojose ir šone.

Nors jis visaip stengėsi nuslėpti tas garbingas žymes, aiškiai įspaustas kūne, suprato, kad vargu ar galės jas nuslėpti nuo artimiausių draugų. Ir vis dėlto bijojo iškelti viešumon Dievo slėpinius. Todėl jį kankino abejonės, ar jis turįs atskleisti serafimo apreiškimą ir stigmatas. Galų gale, raginamas sąžinės, jis pasikvietė keletą artimiausių draugų ir, nepasakodamas, kas atsitiko, bendrais bruožais išsakė jiems savo abejones ir paprašė jų patarimo.

Tarp tų brolių buvo vienas, vardu Iliuminatas, labai šventas ir tikrai apšviestas Dievo malonės. Supratęs, kad šv. Pranciškus bus regėjęs kažką nepaprasta, nes atrodė toks priblokštas, jis atsakė taip: „Broli Pranciškau, tu turi žinoti, kad

kartais Dievas atskleidžia tau dieviškąsias savo paslaptis ne tik tavo, bet ir kitų labui. Todėl atrodo, kad tu teisingai bijai būti apkaltintas savo talento slėpimu, jeigu nutylėsi tai, ką Dievas parodė tau dėlei būsimos daugelio kitų gerovės.“

Nors palaimintasis Pranciškus kartais sakydavo: „Mano paslaptis – man“, tačiau dabar, sujaudintas šių žodžių, su didele baime smulkiai nupasakojo minėtąjį regėjimą ir pridūrė, kad Kristus pasakęs jam tam tikrų dalykų, kurių jis jokia būdu, kol gyvas, neatskleisias.⁹

Nors tos šventos žaizdos, išpaustos paties Kristaus, jo širdžiai teikė didelį džiaugsmą, kūnui jos kėlė nepakeliamą fizinį skausmą. Todėl, būtinybės verčiamas, jis pasirinko brolių Leoną, nuoširdesnį ir tyresnį už kitus, viską jam atskleidė ir leido pamatyti ir paliesti šventąsias žaizdas. Tik jam vienam šv. Pranciškus patikėjo perrišti ir tvarstyti žaizdas nuo tų stebuklingųjų vinių ir visą likusį kūną, palengvinti skausmą ir nušluostyti kraują, nepaliaujantį sunktis iš žaizdų. Sirgdamas jis leisdavo keisti tvarščius kasdien, išskyrus ketvirtadienio vakarą ir visą penktadienį iki šeštadienio ryto, nes nenorėjo, kad Kristaus kančių skausmą jo kūne kas nors palengvintų žmogaus sukurtais vaistais tomis dienomis, kai Kristus buvo nukryžiuotas, mirė ir buvo palaidotas. Iš meilės Kristui nukryžiuavimo dieną jis troško iš tikrųjų kyboti nukryžiuotas kartu su Kristumi, kentėdamas Kryžiaus kančias.

Kartais atsitikdavo taip, kad broliui Leonui keičiant tvarstį ant šono, šv. Pranciškus, atitraukiant kruviną tvarstį, iš skausmo uždėdavo savo ranką broliui Leonui ant krūtinės prie širdies. Ir prisilietus toms šventoms rankoms, pažen-

klintoms stigmomis, brolis Leonas širdyje pajusdavo tokią atsidavimo palaimą, kad vos nenualpdavo ir nenukrisdavo žemėn. Jis imdavo raudoti ir būdavo pagautas gyvybę teikiančios ekstazės.

Baigęs šv. Mykolo Arkangelo pasninką, šv. Pranciškus, Dievui apreiškus, rengėsi grįžti į vienuolyną prie Švč. Angelų Marijos bažnyčios. Pasikvietęs brolių Motiejų ir brolių Andželą, po daugybės šventų žodžių ir nurodymų jis pavedė jų globai šventąjį kalną sakydamas, jog juodu su broliu Leonu turį grįžti į Švč. Angelų Marijos vienuolyną. Paskui jis atsisveikino ir palaimino juos vardan Nukryžiuotojo Jėzaus. Jų prašomas, jis ištiesė šventąsias savo rankas, papuoštas šventomis stigmomis, kad jie galėtų jas pamatyti, paliesti ir pabučiuoti. Ir palikęs šitaip suramintus, jis ėmė leistis žemyn nuo šventojo kalno.¹⁰

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

Ketvirtasis pasakojimas. Kaip, gavęs šventąsias stigmas, šv. Pranciškus paliko La Vernos kalną ir grįžo į Švč. Angelų Marijos vienuolyną

Iš ketvirtojo pasakojimo jūs turėtumėte patirti, kad po to, kai tikroji Kristaus meilė tobulai perkeitė Pranciškų pagal Nukryžiuotojo Kristaus atvaizdą ir panašumą La Vernos kalne, pabaigęs keturiasdešimties dienų pasninką šv. Mykolo Arkangelo garbei, angeliškasis Pranciškus leidosi kalno šlaitu su broliu Leonu ir pamaldžiuoju valstiečiu, ant kurio asilo jojo, nes dėl vinių kojose negalėjo paeiti pėsčiomis.

Jam nusileidus nuo kalno šlovė apie jo šventumą jau buvo pasklidusi po visą apylinkę, o piemenys jau buvo išpasakoję, kaip jie matė liepsnojančią kalną ir kad tai buvo šv. Pranciškui Dievo padaryto stebuklo ženklas. Todėl visi žmonės – vyrai ir moterys, dideli ir maži, – išgirde, kad jis keliauja pro šalį, išeidavo jo pamatyti, pamaldžiai trokšdami paliesti ar pabučiuoti jo rankas. Negalėdamas atstumti žmonių iš pagarbos ir norėdamas dar labiau paslėpti stigmas (nors delnai ir buvo aprišti), jis pridengdavo jas rankovėmis, ištiesdamas pabučiuoti tik pirštus.

Tačiau, nors Pranciškus ir stengėsi nuslėpti palaimintųjų stigmų paslaptį, kad išvengtų progos būti pasaulio garbinamas, Dievui, suteikusiam jam tas žymes, patiko atvirai skelbti jo šlovę ir daryti per šias stigmas daug stebuklų, ypač per kelionę iš La Vernos kalno į Švč. Angelų Marijos bažnyčią, o vėliau daugybę įvairiose pasaulio vietose, tiek jam gyvam esant, tiek po jo garbingos mirties, kad slapta ir nuostabi jo stigmų galia ir Kristaus meilė, dėl kurios Dievas ir suteikė jam žaizdas, nuostabiai galėtų būti apreikšta pasauliui aiškiais ir akivaizdžiais stebuklais; kelis iš jų čia aprašysime.¹

Šv. Pranciškui priėjus kaimelį ties Areco grafystės riba, garsiai verkdamą prie jo priėjo moteris su aštuonerių metų sūnumi ant rankų. Jau ketverius metus berniukas sirgo vandenlige, ir jo pilvelis buvo toks sutinęs, kad tiesiai atsistojęs jis negalėjo matyti savo kojų. Moteris paguldė berniuką prieš šventąjį ir maldavo pasimelsti už jį Dievui. Pirmiausia šv. Pranciškus ėmė melstis. Paskui savo šventas rankas uždėjo vaikui ant pilvo. Vos jam prisilietus sutinimas nuslūgo,

ir berniukas visiškai pagijo. Tuomet šv. Pranciškus atidavė jį motinai. Džiaugdamasi ji vedėsi berniuką namo ir dėkojo Dievui ir šventajam. Ji mielai rodydavo pasveikusį berniuką visiems, kas tik ateidavo jo pasižiūrėti.²

Tą pačią dieną šv. Pranciškus keliavo pro Borgą San Sepolkra. Miesto prieigose minia miestiečių ir ūkininkų išbėgo jo pasitikti. Daugelis jų, eidami priekyje su alyvmedžio šakelėmis rankose, garsiai šaukė: „Čia eina šventasis! Čia eina šventasis!“

Iš pamaldumo norėdami jį paliesti, žmonės spaudėsi ir grūdosi aplink jį. Tačiau jis ėjo pakylėta siela, įsitraukęs į mąstymą apie Dievą, ir nors žmonės jį lietė ir stumdė, jis, lyg būtų nesusivokiantis, nekreipė jokio dėmesio į tai, kas vyko ar buvo šnekama aplinkui. Šventasis net nepastebėjo keliaujęs per tą miestą ir jo prieigas.

Kai šv. Pranciškus išėjo už miesto, o minia pasuko namo, maždaug už mylios nuo Borgo jis priėjo raupsuotųjų prieglaudą, tuomet lyg iš kito pasaulio sugrįžo savin ir paklausė savo bendražygių: „Kada mes prieisime Borgą?“

Mat jo mintys buvo taip sutelktos ir pagautos Dangaus grožybės, kad jis tikrai neįuto nei laiko, nei vietos pasikeitimų, nei žmonių, išėjusių jo pasitikti, – jo kelionės draugai iš patyrimo žinojo, kad šitaip jam keletą kartų yra nutikę ir anksčiau.³

Tą vakarą šv. Pranciškus atvyko į Monte Kazalės būstą, kur rado taip baisiai ir žiauriai ligos kamuojamą brolių, kad tai buvo panašiau į nelabojo kankinimus nei į paprastą ligą. Nes kartais brolis parkrisdavo ant grindų raitydamasis ir drebėdamas, perkreiptu veidu, o iš burnos dribo putos.

Kartais jam sutraukdavo galūnes ar ištempdavo, išlenkdavo, suriesdavo, kartais jos tapdavo sustingusios ir sunkios. Kartais, kai jis būdavo šaltas ir įsitempęs, kulnais pasiekdavo galvą ir šokdavo aukštyn į orą, o tada staigiai krisdavo žemėn ant nugaros. Kai šv. Pranciškus, sėdėdamas prie stalo, išgirdo brolius kalbant apie tą sunkią ir neišgydomą ligą, jam pagailo nelaimingojo. Jis paėmė gabalėlį duonos, kurią valgė, ir, peržegnojęs šventomis žaizdotomis rankomis, nusiuntė ligoniui. Vos suvalgęs šios duonos, jis tuoj pat pasveiko ir niekuomet daugiau nebesirgo ta liga.⁴

Kitą rytą šv. Pranciškus pasiuntė į La Vernos kalną du to būsto brolius, o kartu su jais – ir sekusį iš paskos valstietį, kad šis grįžtų namo.

Vienuoliams su valstiečiu traukiant Areco apylinke, iš tolo juos pamatę žmonės džiūgavo manydami, kad keliauja prieš dvi dienas čia praėjęs šv. Pranciškus. Viena moteris, tris dienas negalinti pagimdyti kūdikio, jau buvo bemiršanti, ir jie manė, kad viskas susitvarkys, jei šv. Pranciškus uždės ant jos savo šventas rankas. Bet kai vienuoliai priėjo arčiau ir žmonės suprato, kad šv. Pranciškaus nėra, visi nusiminė. Vis dėlto, nors paties šventojo čia ir nebuvo, jo galia dėl to nebuvo mažesnė, nes ir jų tikėjimas nebuvo nusilpęs. Ir atsitiko nuostabus dalykas! Moteris jau merdėjo – ryškėjo mirties požymiai, bet žmonės paklausė brolių, ar jie neturi ko nors, prie ko buvo prisilietusios šventos Pranciškaus rankos. Vienuoliai pasvarstė ir paieškoję rado tik asilą, kuriuo buvo jojęs šventasis, apynasrį. Su didžia pagarba ir pamaldumu jie paėmė apynasrį ir uždėjo ant nėsčiosios moters kūno, karštai šaukdamiesi šv. Pranciškaus ir pa-

veddami ją jo globai. Ir ką gi čia bepridursi? Vos apynasris buvo uždėtas ant kūno, ji pasijuto išlaisvinta iš visų pavojų ir saugiai, džiugiai, be jokių kliūčių pagimdė kūdikį.⁵

Tame vienuolyne praleidęs keletą dienų, šv. Pranciškus išvyko į Čita di Kastelą. Miestelėnai pristatė jam daugelį metų velnio apsėstą moterį ir nuolankiai prašė ją išlaisvinti, nes savo šauksmais, stūgavimais ir it šuns lojimu ji trikdė visos apylinkės ramybę. Šv. Pranciškus, pirmiausia pasimeldęs ir ją peržegnojęs, liepė velniui išeiti. Ir šis tuoj pat pasitraukė palikdamas ją sveiką siela ir kūnu.⁶

Kai apie šį stebuklą pasklido žinia, didžiai tikinti moteris atnešė jam piktžaidžės užėstą sūnų. Ji pagarbiai paprašė jį šventomis rankomis peržegnoti sergantį mažylį. Šv. Pranciškus paėmė vaiką, pakėlė tvarstį ir triskart peržegnojo piktžaidę. Tuomet savo šventomis rankomis vėl ją aptvars-tė ir atidavė vaiką motinai. Kadangi buvo vakaras, ji iškart paguldė vaiką miegoti. Kitą rytą, nuėjusi iškelti mažylio iš lovelės, rado jį atsivyniojusiais tvarsčiais ir pamatė, kad jis visiškai sveikas, lyg niekad ir nebūtų sirgęs, tik žaizda buvo užsitraukusi odele taip, kad atrodė raudona it rožė – tai buvo nebe piktžaidė, o greičiau stebuklo liudijimas, likęs visam gyvenimui ir vėliau dažnai įkvėpdavęs meilę jį išgy-džiusiam šv. Pranciškui.⁷

Gyventojų atkakliai maldaujamas, šv. Pranciškus išbuvo tame mieste mėnesį. Per tą laiką jis padarė daug kitų stebuklų, o paskui su broliu Leonu ir geruoju žmogumi, paskolinusiu jam savo asilą, iškeliavo į Švč. Angelų Marijos bažnyčią.

Atsitiko taip, kad dėl žiemos šalčių ir prastų kelių, šv. Pranciškui jojus visą dieną, jie nepajėgė pasiekti jokios vie-

tos, kur galėtų apsisistoti nakvynės. Užklupus tamsai ir dre-
biant sniegui, jie prisiglaudė nakčiai po uolos atbraila.

Gerasis žmogus, kuriam priklausė asilas, sušalęs ir ne-
galėdamas užmigti (nes nebuvo kaip užsikurti laužo), ėmė
tyliai skųstis ir verkti. Jis kaltino šv. Pranciškų, atvedusį į
tokią vietą. Tai išgirdusiam šv. Pranciškui jo pagailo, ir jis,
užsidegęs dvasia, ištiesė ranką ir palietė jį. Tai buvo kažkas
nepaprasta: vos tik serafimo perverta ir degančia ranka jis
palietė žmogų, šis nustojo justis šaltį ir buvo apimtas tokio
karščio iš vidaus ir iš išorės, tartum sėdėtų prie degančio
židinio. Ir jis, nusiraminęs dvasia bei kūnu, tuoj pat užmigo.
Kaip pats vėliau teigė, visą naktį tarp sniego ir uolų miego-
jo saldžiau negu kada nors savo lovoje.⁸

Kitą dieną jie iškeliavo toliau ir pasiekė Švč. Angelų Mari-
jos bažnyčią. Netoli jos brolis Leonas pakėlė akis ir pažvelgė
į Švč. Marijos vienuolyną. Taip žiūrėdamas jis išvydo prieš
šv. Pranciškaus veidą judant gražų Kryžių su Nukryžiuo-
tuuju. Ir jis aiškiai matė, jog tas nuostabus Kryžius slenka
tiesiai prieš šv. Pranciškaus veidą taip, kad kai jis sustoja,
sustoja ir Kryžius, o kai jis pajuda, juda ir Kryžius, ir kur
tik šv. Pranciškus pasuka, Kryžius plaukia jam priešaky. Šis
Kryžius buvo toks šviesus, kad ne tik atsispindėjo šventojo
veide, bet ir apšvietė viską aplinkui, ir brolis Leonas galėjo
viską matyti ryškioje šviesoje. Tai truko, kol šv. Pranciškus
įžengė į Švč. Marijos vienuolyną. Brolių Leoną šis reginys
visiškai apstulbino, sujaudino iki širdies gelmių ir pažadino
jo užuojautą bei atsidavimą.⁹

Parvykusius juos su didžiausiu džiaugsmu ir meile pa-
sitiko kiti broliai. Ir nuo tada iki pat mirties didumą laiko

šv. Pranciškus praleido Švč. Marijos būste. O garsas apie jo šventumą ir stebuklus plito po visą ordiną ir visą pasaulį, nors iš tikro nusižeminimo jis kiek galėdamas slėpė Dievo jam suteiktas malones ir vadino save didžiausiu nusidėjėliu.

Vieną kartą brolis Leonas, tuo stebėdamasis, kvilau sau tarė: „Štai šis žmogus viešai save vadina didžiu nusidėjėliu. Į ordiną jis įstojo jau suaugęs ir yra Viešpaties taip pagerbtas, bet niekuomet net slapta neprisipažino padaręs kokią kūnišką nuodėmę – ar jis gali būti skaistus it mergelė?“ Ir jis pajuto stiprų troškimą tai sužinoti, bet šv. Pranciškaus paklausti nedrįso. Todėl atsigręžė į Viešpatį ir atkakliai meldė, kad leistų jam sužinoti tiesą. Jis meldė labai ilgai ir nusipelnė būti išklaustas, tad per regėjimą gavo patikinimą, kad šv. Pranciškus tikrai yra mergaitiškai skaistaus kūno. Tame regėjime išvydo šv. Pranciškų, stovintį aukštoje vietoje, kur niekas negalėjo užlipti ir jo pasiekti, ir dvasioje jam buvo apreikšta, kad toji aukšta vieta reiškia šv. Pranciškaus tobulą mergaitišką tyrumą, tai buvo patvirtinta ir jo kūnu, papuoštu šventomis Kristaus stigmomis.¹⁰

Jausdamas, kad dėl stigmų pamažu senka fizinės jėgos ir jis daugiau nebegali vadovauti ordinui, šv. Pranciškus nurodė Didžiojo susirinkimo datą. Susirinkus visiems ordino nariams, jis nusižeminęs atsiprašė vienuolių, kad dėl negalavimų toliau neišgali vadovauti ordinui tiek, kiek to reikalauja vyriausiojo pareigos, nors jis jų neatsisako, mat, paskirtas popiežiaus, be specialaus jo leidimo neturi teisės jų atsisakyti ar paskirti įpėdinio. Tad brolių Petrą Katanį paskyrė savo vikaru ir pavedė jam bei provincijų vyresniesiems su meile globoti ordiną.

Tai padaręs šv. Pranciškus pajuto dvasios ramybę ir, pakėlęs rankas, žvelgdamas į dangų, tarė: „Tau, mano Viešpatie Dieve, aš pavedu Tavo šeimą, kurią iki šiol buvai man patikėjęs, nes dėl savo negalių, apie kurias Tu žinai, aš jau nebegaliu jai vadovauti, taip pat pavedu Tau provincijų vyresniuosius – tegul jie atsiskaitys Tau Paskutinio teismo dieną, jei per jų apsileidimą, abejingumą, blogą pavyzdį ir žiaurius ar šiurkščius pamokymus bus prarastas nors vienas brolis.“ Sulig šiais žodžiais visi Susirinkime dalyvavę broliai suprato, kad atsiprašydamas dėl savo negalios jis iš tikrųjų kalbėjo apie stigmas. Ir iš šventos meilės nė vienas iš jų negalėjo sulaikyti ašarų.

Nuo tada visą vadovavimą ordinui jis perdavė vikarui ir provincijų vyresniesiems. Ir dažnai sakydavo: „Nuo šiol, kadangi dėl negalios atsisakiau vadovauti ordinui, man nebelieka jokios kitos pareigos, kaip tik melstis Dievui už mūsų ordiną ir rodyti broliams tinkamą pavyzdį. Ir aš tikrai žinau – jei mano negalia liautųsi, nepajėgčiau geriau padėti ordinui, kaip tik nuolat melddamasis Dievui ir prašydamas, kad Jis jam vadovautų, jį gintų ir saugotų.“¹¹

Kaip jau minėjome, šv. Pranciškus kaip įmanydamas stengėsi nuo visų akių paslėpti šventąsias žaizdas, kurias Kristus, Dievo Sūnus, stebuklingai įspaudė jo delnuose, pėdose ir šone. Atsivėrus stigmoms, jis visada keliaudavo ir gyvendavo su kojineėmis, o rankas dangstė tvarsčiais, kad kiti matytų tik pirštų galiukus, prisimindamas, ką sakė angelas šv. Tobijui: „Gera yra slėpti Karaliaus paslaptį.“ Vis dėlto broliai įvairiai įmanydavo jas pamatyti ar paliesti, o ypač žaizdą šone, kurią jis stengėsi nuslėpti rūpestingiausiai.

Kartą vienas jam patarnaujantis vienuolis gudraudamas paprašė jo nusivilkti abitą, kad galėtų jį išdulkinti. Ir kai šv. Pranciškus ėmė rengtis, brolis aiškiai pamatė šone žaizdą ir skubiai palietė ją trimis pirštais, išmatuodamas jos ilgį ir plotį. Panašiai pamatė žaizdą ir vikaras. O brolis Rufinas dar tvirčiau tuo įsitikino. Jis buvo didis maldininkas. Šv. Pranciškus dažnai apie jį sakydavo, kad pasaulyje nesą šventesnio žmogaus, ir dėl jo šventumo mylėdamas jį kaip artimą draugą dažnai nusileisdavo jo norams.

Brolis Rufinas trimis būdais gavo sau ir kitiems įrodymų apie stigmas, ypač apie atsivėrusią šone.

Pirmasis buvo toks: kadangi jis turėdavo skalbti šv. Pranciškaus kelnes (šis mūvėjo tokias ilgas, kad užsitraukdamas į viršų paslėptų žaizdą dešiniame šone), tai kaskart atidžiai apžiūrėjęs, dešinėje pusėje pamatydavo kraujo žymių. Šitaip jis aiškiai suprato, kad kraujas sunkiasi iš žaizdos šone. Bet šv. Pranciškus barė jį sužinojęs, kad šis visiems parodė jo kelnes.

Antrą kartą brolis Rufinas, trindamas šv. Pranciškui nugarą, tyčia nuslydo ranka į šoną ir, užčiuopęs žaizdą, įkišo į ją didįjį savo pirštą, o šventasis tuomet iš skausmo sušuko: „Teatleidžia tau Dievas, broli Rufinai! Kodėl taip padarei?“

Trečią kartą, norėdamas savo akimis pamatyti garbingąją žaizdą, jis gudraudamas tarė: „Tėve, maldauju tavęs dėl gailėstingumo, suteik man didžią paguodą – duok man savo abitą, o aš tau – savo.“ Brolis Rufinas šitaip padarė todėl, kad šv. Pranciškui velkantis abitą jis galėtų savo akimis pamatyti žaizdą, kurią ką tik lietė savo pirštais. Taip ir atsitiko. Nusileisdamas brolio Rufino prašymui, nors ir nenoriai, šv.

Pranciškus nusivilko ir atidavė savo abitą, o pats paėmė jo. O kadangi po abitu jis nieko daugiau nedėvėjo, tai negalėjo taip paslėpti žaizdos, kad brolis Rufinas aiškiai jos nepamatytų.

Taipgi brolis Leonas, o ir kiti vienuoliai dar Pranciškui gyvam esant matė tas stigmas. Nors dėl savo šventumo jie buvo patikimi žmonės, vis dėlto, kad kitiems nekiltų jokių abejonių, jie šventąją Evangeliją prisiekdavo aiškiai matę žaizdas.

Jas matė ir keletas kardinolų, artimų šv. Pranciškaus draugų, ir iš pagarbos stigmoms jie sukūrė daug gražių ir įkvepiančių himnų, antifonų bei prozos tekstų.

Popiežius Aleksandras, visų kardinolų akivaizdoje sakdamas pamokslą žmonėms (tarp kardinolų buvo ir brolis Bonaventūra), patvirtino savo akimis matęs šventąsias žaizdas, kai šv. Pranciškus dar buvo gyvas.¹²

Ponia Jokūba dei Setesoli, tais laikais žymiausia Romos dama, nepaprastai atsidavusi šv. Pranciškui, daug kartų matė ir su didžiausia pagarba bučiavo jas prieš ir po šventojo mirties, nes šv. Pranciškui mirštant ji, gavusi dangišką apreiškimą, atvyko iš Romos į Asyžius. O atsitiko tai šitaip.

Kelios dienos prieš mirtį šv. Pranciškus sirgdamas gulėjo Asyžiaus vyskupo rūmuose. Nepaisydamas ligos, jis su keliais savo bendražygiais Kristaus garbei giedodavo šlovinimo giesmes. Jei dėl ligos pats negalėdavo, dažnai prašydavo giedoti kurį nors iš bendražygių. Asyžiaus žmonės, bijodami, kad jam mirus kas nors šį brangųjį turtą išneš iš Asyžiaus, rūpestingai saugojo rūmus dieną ir naktį. Šventajam gulint čia daugelį dienų, vienas jo bendražygis jam

tarė: „Tėve, tu žinai, kad šio miesto žmonės labai tavimi tiki, laiko tave šventuoju ir tikriausiai mano, kad, jei tu esi toks, kokiu jie tave laiko, turėtum dabar galvoti apie mirtį ir greičiau verkti, negu džiūgaudamas giedoti, jei tavo liga sunki. Nes turi žinoti, kad tavo ir mūsų giedojimą puikiai girdi daugelis žmonių tiek rūmuose, tiek ir už jų sienų, daug ginkluotų žmonių dėl tavęs saugo šiuos rūmus, ir jie gali pakelti triukšmą. Todėl manau, kad mums geriau grįžti atgal į Švč. Angelų Marijos vienuolyną, nes ši vieta tarp pasauliečių mums nėra tinkama.“

Šv. Pranciškus atsakė taip kalbėjusiam broliui Elijui: „Brangiausias broli, tu žinai, kad prieš dvejus metus, kai buvom apsistoję Folinje, Viešpats apreiškė tau mano mirtį. Be to, man Jis irgi apreiškė, kad per šią ligą po keleto dienų ateis mirtis. Ir apreiškimu Dievas laidavo man visų nuodėmių atleidimą ir rojus laimę. Iki tol aš dažnai apverkdavau savo mirtį ir savo nuodėmes. Tačiau paskui mane užliejo toks džiaugsmas, kad aš nebegaliu verkti, tik visą laiką jaučiu džiaugsmą ir palaimą. Todėl aš giedu ir giedosiu Viešpačiui, suteikusiam man malonės dovaną ir tikrumą dėl palaimos ir garbės rojuje. O dėl mūsų išvykimo – mielai sutinku. Tačiau jūs turite pasirengti, ant ko mane nešite, nes dėl ligos aš negaliu paeiti.“¹³

Tad vienuoliai pakėlė jį ant rankų ir, lydimi didžiulės minios, ėmė nešti link Švč. Angelų Marijos bažnytelės. Pakeliui jiems priėjus ligoninę šv. Pranciškus paklausė, ar toli jie nuėję, nes dėl griežtos atgailos ir verkimo jo akys buvo nusilpusios ir jis beveik nieko nebematė. Sužinojęs, kur jie esą, jis paliepė: „Nuleiskite mane ant žemės veidu į Asyžių.“

Ir stovėdamas ant kelio, veidu atsigręžęs į miestą, jis daug sykių jį palaimino tardamas: „Tepalaimina tave Viešpats, šventasis mieste, nes per tave bus išganyta daugybė sielų ir daugelis Dievo tarnų gyvens tavyje ir daugelis iš tavyje gyvenančių bus išrinkti amžinojo gyvenimo karalystei.“ Pasakęs šiuos žodžius jis liepė nešti jį toliau, į Švč. Angelų Marijos bažnyčią.¹⁴

Atvykę jie nunešė jį į vienuolyno ligoninę ir paguldė čia pailsėti. Tada šv. Pranciškus, pasikvietęs vieną iš kelionės draugų, tarė: „Brangusis broli, Dievas man apreiškė, kad aš gyvensiu iki tam tikros dienos ir tada nuo šios ligos mirsiu, o tu žinai, kad Jokūba dei Setesoli yra labai atsidavusi mūsų ordinui, tad nepaprastai nuliūs, jei sužinos apie mano mirtį ir nebus čia. Praneškite jai: jeigu ji nori pamatyti mane gyvą, tegu tuoj pat čionai atvyksta.“

Brolis atsakė: „Tu teisus, tėve, būdama taip atsidavusi, ji nepaprastai sielvartaus, jei nebus čia tavo mirties valandą.“

Taigi šv. Pranciškus tarė: „Atnešk rašalinę, plunksną, popieriaus ir rašyk, kaip aš liepsiu.“ Broliui viską atsinešus šv. Pranciškus padiktavo tokį laišką: „Poniai Jokūbai – Dievo tarnas brolis Pranciškus, mažasis Kristaus neturtėlis, vardan Dievo Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios siunčia savo sveikinimus ir draugystę mūsų Viešpatyje Jėzuje Kristuje per Šventąją Dvasią. Brangioji mano drauge, turi žinoti, kad palaimintasis Kristus savo malone man apreiškė, jog mano gyvenimas greitai baigsis. Tad jei nori rasti mane gyvą, vos gavusi šį laišką skubėk į Švč. Angelų Marijos būstą, nes vėliau gali neberasti manęs gyvo. Su savimi atsigabenk ašutinio audinio, kad būtų į ką suvynioti mano kūną,

ir vaško laidotuvėms. Taip pat prašau pasiimti ką nors iš tų valgių, kuriais mane sergantį vaišina Romoje.“

Berašant šį laišką Dievas apreiškė šv. Pranciškui, kad Jokūba jau vyksta pas jį ir yra netoli vienuolyno, kartu pasiėmusi viso to, ko jis prašęs laiške. Tai supratęs šventasis tarė rašančiam broliui: „Neberašyk daugiau, nebereikia. Padėk laišką į šalį.“

Visi broliai buvo be galo nustebinti, kad jis neleido baigti laiško ir nebenorėjo jo išsiųsti. O šiek tiek vėliau pasigirdo smarkus beldimas į būsto vartus. Šv. Pranciškui nusiuntus brolių vartininką atidaryti, šis pamatė Jokūbą, kilmingą Romos poniją, su dviem sūnumis – senatoriais ir daugybe raitų palydovų. Ji atvyko pas šv. Pranciškų pasiėmusi viską, ko jis prašė laiške.

Įžengusi vidun Jokūba pasuko tiesiai į vienuolyno ligoninę pas šv. Pranciškų. Jos atvykimas suteikė jam daug džiaugsmo ir paguodos, o ji taip pat džiaugėsi radusi jį gyvą ir galėdama su juo kalbėtis. Ji davė jam sausainių ir kitų gardesnių, kurių buvo atsivežusi.

Kai jis truputį užkando ir nurimo, Jokūba priklupo ir apkabino šventas jo kojas, paženklintas ir išpuoštas Kristaus žaizdomis, bučiavo ir plovė jas ašaromis su tokia užuojauta ir malone, kad atrodė aplinkui stovintiems vienuoliams lyg antroji Marija Magdalena, verkianti ir bučiuojanti antrojo Kristaus kojas. O vienuoliai nepajėgė jos atplėšti nuo šventojo kojų.

Galų gale jie vis dėlto ją pakėlė, pavedėjo į šalį ir ėmė klausinėti, kaip ji gebėjo šitaip laiku atvykti ir atsigabenti visko, ko reikėjo Pranciškui dar gyvam, ir ko – jo laidotu-

vėms. Ponia Jokūba atsakė, kad vieną naktį Romoje melsdamasi išgirdo iš dangaus balsą: „Jei nori rasti brolių Pranciškų gyvą, tuoj pat nedelsdama vyk į Asyžią. Ir pasiimk tai, ko duodavai jam sergant Romoje, taipgi visko, ko reikia laidotuvėms.“

„Aš taip ir padariau“, – pasakė ji.

Be to, ji atsigabeno tiek daug vaško, kad jo pakako ne tik laidotuvėms, bet ir visoms Mišioms, laikomoms prie jo kūno daugelį dienų.

Ponia Jokūba pasiliko, kol šv. Pranciškus mirė ir buvo palaidotas. Ji su savo palydovais per laidotuves labai pagerbė palaikus ir užmokėjo už viską, ko tik reikėjo. Tuomet grįžo į Romą. Tačiau netrukus iš meilės šv. Pranciškui ji vėl atvyko į Asyžią. Ir čia praleido likusias savo dienas šventai atgailaudama ir dorai gyvendama, ir mirė šventa mirtimi. Jos valia buvo palaidoti ją Šv. Pranciškaus bažnyčioje. Taip ir buvo padaryta.¹⁵

Šv. Pranciškui esant prie mirties, šlovingąsias jo stigas matė ir bučiavo ne tik Jokūba, jos sūnūs bei palydovai, bet ir daugelis Asyžiaus gyventojų. Tarp jų buvo ir garsus riteris sinjoras Jeronimas, labai abejojęs ir netikėjęs stigmu egzistavimu, kaip ir šv. apaštalas Tomas – Kristaus prisikėlimu. Norėdamas įsitikinti, vienuolių ir pasauliečių akivaizdoje jis drąsiai iš rankų ir kojų ištraukė vinis ir palietė žaizdą šone. Vėliau jis tapo rimčiausias liudytojas, Evangelija prisiekęs, kad taip buvo ir kad pats matė ir lietė stigas.¹⁶

Šv. Klara ir jos seselės vienuolės taipgi regėjo ir bučiavo palaimintąsias šv. Pranciškaus žaizdas. Jos dalyvavo jo laidotuvėse.

Šlovingasis Kristaus išpažinėjas šv. Pranciškus šį gyvenimą paliko šeštadienį, spalio trečiąją, 1226 mūsų Viešpaties metais ir buvo palaidotas sekmadienį. Tai buvo dvidešimtieji jo atsivertimo metai, kai jis pradėjo atgailą, ir antrieji paženklinimo stigmomis metai. Ir tai buvo keturiasdešimt penktieji metai nuo jo gimimo.

Vėliau, 1228 m., šv. Pranciškų kanonizavo popiežius Grigalius IX, pats atvykęs į Asyžių kanonizacijai.¹⁷

Kristaus garbei. Amen.

Tuo ir baigsime ketvirtąjį pasakojimą.

*Penktasis pasakojimas. Apie šventiems asmenims
suteiktus apreiškimus, susijusius su
šventosiomis stigmomis*

Penktasis – paskutinis skyrius byloja apie apreiškimus ir stebuklus, kuriuos Dievas padarė po šv. Pranciškaus mirties, taip patvirtindamas jo stigmas ir paliudydamas dieną ir valandą, kai Kristus jas suteikė.

Taigi jūs turėtumėte sužinoti, kad 1282 mūsų Viešpaties metų spalio 3 dieną brolis Pilypas, Toskanos vyresnysis, brolio vyriausiojo Bonagrazijaus įsakymu liepė broliui Matui Kastiljoniečiui iš Aventino, didžiai pamaldžiam ir šventam žmogui, dėl švento paklusnumo papasakoti visa, ką žinąs apie dieną ir valandą, kai Kristus įspaudė šv. Pranciškaus kūne slėpiningąsias stigmas, mat buvo girdėjęs brolių Matą turėjus regėjimą. Taigi brolis Matas dėl švento paklusnumo atsakė štai ką:

„Praėjusių metų gegužės mėnesį, būdamas La Vernos bendruomenės nariu, vieną naktį aš ėmiau melstis toje celėje, kuri, kaip manoma, yra pastatyta kaip tik ten, kur pasirodė serafimas. Melsdamasis aš labai karštai prašiau Dievą, kad Jis teiktųsi kam nors atskleisti dieną ir valandą, kada šv. Pranciškui atsivėrė slėpiningosios stigmos. Taip atkakliai meldžiantis, po pirmojo budėjimo man pasirodė skaisčiai švytintis šv. Pranciškus ir tarė: „Sūnau, ko tu prašai Dievą tau atskleisti?“ O aš atsakiau: „Tėve, aš prašau Dievą malonėti man atskleisti, kurią dieną ir valandą tau buvo įspaus-tos Viešpaties kančių žymės.“ Jis man tarė: „Viešpats nori, kad tu tai žinotum, ir aš tau pasakysiu. Aš tikrai esu tavo tėvas Pranciškus – tu mane pažįsti.“ Tuomet jis parodė žaizdas ant savo rankų, kojų ir šono ir tarė: „Atėjo laikas, kai Viešpats nori savo garbei atskleisti tai, ko vienuoliai taip ilgai negalėjo sužinoti. Nes tas, kuris man tuomet pasirodė, buvo ne angelas, o mano Viešpats Jėzus Kristus serafimo pavidalu.¹ Savo rankomis Jis įspaudė mano kūne penkias žaizdas – tokias, kokias ir Jo Kūne paliko kryžius.“

Ir pasakodamas, kaip tai įvyko, šv. Pranciškus pridūrė: „Kryžiaus išaukštinimo dienos išvakarėse mane aplankė angelas ir Dievo vardu pasakė, kad aš ruoščiausi kantriai priimti tai, ko Dievas gali panorėti. Aš atsakiau esąs pasiren-gęs iškęsti visa, ką tik Dievas malonėtų padaryti. Tad kitą rytą, Šventojo Kryžiaus išaukštinimo dieną, kuri tais me-tais buvo penktadienį, auštant aš išėjau iš celės ir su dvasios užsidegimu atėjau melstis kaip tik čia, kur tu dabar esi, – aš dažnai melsdavausi šioje vietoje. Man besimeldžiant iš dangaus pasirodė šešiasparnio serafimo pavidalu greitai

besileidžiantis nukryžiuotas Jaunas Vyras. Išvydęs tokį nuostabų reginį, aš nuolankiai čia pat suklupau ir, paniręs į kontempliaciją, visas persiemiau begaline Nukryžiuotojo Jėzaus meile ir beribiu Jo kančios skausmu. Jo žvilgsnis pažadino mano viduje tokią užuojautą, kad, rodės, savo kūnu tikrai jaučiu Jo kančią. Jam esant visas šis kalnas lyg saulė tviskėjo auksine šviesa. Šitaip nusileidęs Jis priartėjo ir atsisotojo priešais mane, ir kalbėjo žodžius, kurių aš niekam nesu atskleidęs. Tačiau artėja laikas, kai jie bus atskleisti, nes ordinui ir broliams jų labai reikia. Paskui Kristus pranyko man iš akių ir grįžo į Dangų. O aš pamačiau ant savo kūno šias žaizdas. Dabar eik ir su pasitikėjimu papasakok tai savo vyresniajam, nes tai yra Dievo darbas, o ne žmogaus.“ Po šių žodžių šv. Pranciškus palaimino mane sakydamas: „Mano sūnau, eik vardan Viešpaties!“ Ir su didžiuliu būriu spinduliuojančių vyrų jis sugrįžo į Dangų.“

Minėtasis brolis Matas patvirtino, kad jis girdėjo ir matė visus tuos dalykus taip, kaip čia surašyta, ir kad jis nemiegojo, o buvo visiškai budrus ir sąmoningas. O vyresniojo apie tai paklaustas, tikrumo dėlei, prieš pasakodamas visa tai jo celėje Florencijoje, jis prisiekė laikydamas ranką ant Biblijos.²

Kitą kartą vienas pamaldus ir šventas vienuolis, užrašuose apie šv. Pranciškų skaitydamas skyrių apie stigmas, ėmė nerimastingu protu svarstyti, kokie gi galėjo būti slaptieji stigmas suteikiant serafimo pasakytieji žodžiai, kurių šv. Pranciškus gyvendamas žemėje niekam nenorėjo atskleisti. Šis vienuolis tarė sau: „Šv. Pranciškus nenorėjo pasakoti tų žodžių, kol buvo gyvas, bet dabar, jau palikęs šį pasaulį

ir širdingai prašomas, galbūt juos pasakytų.“ Tikėdamas, kad jie duotų daug naudos, vienuolis nusprendė melstis, kad jie būtų atskleisti. Ir nuo tada ėmė su atsidavimu melsti Dievą ir šv. Pranciškų, kad teiktųsi atverti tų serafimo žodžių paslaptį. Aštuonerius metus šis brolis kasdien ištvermingai meldėsi, ir aštuntaisiais metais jo malda buvo išklausyta šitaip.

Vieną dieną po valgio jis nuėjo su visa brolija į bažnyčią padėkoti Dievui ir Jo pašlovinti. Pasibaigus pamaldoms, nuošalioje bažnyčios kertelėje liko vienas pasimelsti. Ir taip besimeldžiant Dievui ir šv. Pranciškui karščiau nei kitados, liejant ašaras ir degant nenumaldomu troškimu sužinoti tuos žodžius, įėjo kitas brolis ir pašaukė jį sakydamas, jog vienuolyno vyresnysis liepęs palydėti jį į kaimą ir parnešti, ko reikia vienuolynui. Todėl, neabejodamas, kad klusnumas – didesnė dorybė nei malda, vos išgirdęs vyresniojo nurodymą brolis tuoj pat nustojo melstis ir nuolankiai bei paklusniai išskubėjo su pašaukusiuoju broliu. Ir savo greitu paklusimu jis Dievo akyse pelnė daugiau nei savo ilga malda.

Išėję pro būsto vartus, jie sutiko du vienuolius užsieniečius, kurie atrodė atkeliavę iš tolimų kraštų. Vienas iš jų atrodė jaunas, o kitas – senas ir liesas. Dėl lietingo žiemos oro jie buvo purvini ir peršlapę. Klusnysis brolis pajuto jiems didžiulę užuojautą bei gailestį ir tarė savo palydovui: „Brangus broli, kadangi mūsų reikalai gali valandėlę palūkėti, o šiems broliams užsieniečiams nedelsiant reikia pagelbėti ir geraširdiškai juos priimti, prašau leisti man pirmiau nuplauti kojas senajam žmogui, nes jam to labiausiai

reikia, o tu galėtum nuplauti jaunajam. O paskui mes galėsime traukti, kur pasiųsti.“

Antrasis brolis sutiko, juodu grįžo į būstą ir su meile priėmė atvykėlius, nuvedė juos į virtuvę apšilti ir išdžiūti. Prie ugnies šildėsi dar aštuoni vienuolyno broliai. Truputį papuvę prie ugnies, jie nusivedė svetimšalius mazgoti jiems kojų, kaip ir buvo susitarę.

Ir kai šis atsidavęs ir paklusnus brolis plovė ir gramdė purvą nuo senojo vienuolio kojų – jos buvo visiškai apskretusios, – jis išvydo stigmatas! Apstulbęs ir džiūgaudamas jis apkabino, išbučiavo kojas ir garsiai sušuko: „O, Broli, arba Tu esi Kristus, arba – šventasis Pranciškus!“

Išgirdę jo nuostabos šūksnį, greta buvę būsto broliai sukilo pažiūrėti stigmų. Senesnysis vienuolis, jų prašomas, leido jas apžiūrėti ir liesti, ir jie bučiavo jas su dievobaiminga pagarba. Ir kai jie dar labiau stebėjosi ir džiūgavo, jis tarė jiems: „Neabejokite ir neišsigąskite, brangieji mano broliai ir sūnūs. Aš esu jūsų tėvas, brolis Pranciškus, Dievo valia įkūręs tris ordinus. Šis brolis, laikantis mano kojas, išstisus aštuonerius metus kiekvieną dieną meldė manęs, – o šiandien po bendrų pamaldų ypač karštai, – kad teikčiau si atskleisti jam tuos slaptus žodžius, kuriuos man pasakė serafimas, suteikdamas stigmatas, ir kurių gyvas būdamas aš niekam nesu perdavęs. Tačiau šiandien dėl jo atkaklumo ir greito paklusimo, dėl kurio jis atsisakė maldos paguodos, aš buvau Dievo pasiųstas jūsų akivaizdoje atskleisti jam tai, ko jis trokšta.“

Tada šv. Pranciškus pasisuko į šį vienuolį ir tarė: „Tu turi žinoti, brangiausias broli, kad būdamas La Vernos kalne ir

visiškai nugarimzdęs mintimis į Kristaus kančią, aš gavau šventąsias Jo žaizdas, ir tuo metu Kristus man pasakė: „Ar žinai, ką aš tau padariau? Aš suteikiau tau savo kentėjimų žymes, kad būtum mano vėliavnešys. Ir kaip aš savo mirties dieną nusileidau į pragarus ir per savo žaizdas išsivedžiau visas ten buvusias sielas į Dangų, taip ir tau, kad tu būtum su manimi ne tik savo gyvenimu, bet ir mirtimi, suteikiau malonę kasmet savo mirties dieną nužengti į skaistyklą ir per savo stigmatas išsivesti iš ten į rojų visas trijų savo ordinų sielas – Mažesniųjų brolių, seserų ir Trečiojo ordino pasauliečių, kuriuos tik ten rasi.“ Būdamas gyvas, aš niekam to nesakiau, kad nebūčiau apkaltintas pagyrūniškumu ir tuščia garbyste.“

Po šių žodžių šv. Pranciškus ir jo bendražygis staiga pradingo. O tie aštuoni broliai, kurie dalyvavo pokalbyje, vėliau perdavė šv. Pranciškaus žodžius kitiems vienuoliams. (Brolis Džakomas Ranetas, Romos pamokslininkas, savo pamoksle minėjo, kad jam tai pasakojo vienas iš tų aštuonių brolių.)³

Kartą La Vernos kalne šv. Pranciškus pasirodė besimeldžiančiam broliui Jonui iš La Vernos, didžio šventumo žmogui, ir ilgai kalbėjosi su juo. Pagaliau, ketindamas jį palikti, jis tarė broliui Jonui: „Klausk mane, ko nori.“

Brolis Jonas tarė: „Tėve, meldžiu pasakyti man tai, ko aš jau seniai troškau: ką tu veikei ir kur buvai, kai tau pasirodė serafimas?“ Šv. Pranciškus atsakė: „Aš meldžiausi toje vietoje, kur dabar yra grafo Simono Batifoliečio koplyčia, ir savo Viešpatį Jėzų Kristų prašiau dviejų malonių. Pirmoji – kad aš kiek galėdamas savo siela ir kūnu pajusčiau visą tą

skausmą, kuri Jis iškentė per Švenčiausią savo Auką. Antroji – kad aš savo širdyje pajausčiau tą begalinę meilę, kuria degdamas Jis prisiėmė už mus, nusidėjėlius, tokias kančias. Ir Dievas man davė aiškų žinojimą širdimi, kiek tai įmanoma paprastam žmogui, kad man bus leista patirti abi šias malones. O tai ir įvyko išpaudžiant stigmatas.“

Tuomet brolis Jonas paklausė, ar tie slaptieji serafimo žodžiai tikrai buvo tokie, kaip nupasakojo anksčiau minėtasis brolis, teigęs, kad visa tai girdėjo kitų aštuonių vienuolių akivaizdoje. Šv. Pranciškus patvirtino, kad visa, ką sakė anas vienuolis, yra tiesa. Brolis Jonas, padrąsintas prašyti dar ko nors, tarė: „O tėve, nuoširdžiausiai maldauju leisti man išvysti ir pabučiuoti šventąsias tavo stigmatas – ne todėl, kad aš jomis abejočiau, bet kad man tai bus didžiulė paguoda – mat aš visada to ilgėjausi.“ Ir šv. Pranciškus jam tarė: „Štai, mano sūnau, stigmatos, kurias tu troškai pamatyti.“ Ir parodė jam savo rankas, kojas ir šoną.

Jas išvydus, brolį Joną apėmė tokia nuostaba, kad iš išgąščio jis parpuolė žemėn. Tada šv. Pranciškus pakėlė jį tardamas: „Kelkis ir paliesk mane.“ Viešpaties suramintas jis įgavo pasitikėjimo ir ėmė liesti, bučiuoti tas šventas slėpiningas žaizdas ir judinti vinis. Ir tuomet jis patyrė, kaip pasakojo pats, kad tai, ką savo legendoje apie šias šventas stigmatas rašė brolis Bonaventūra, buvo tiesa: paspaudus vienoje pusėje, vinys dar labiau išlisdavo kitoje.

Pagaliau jis paklausė: „Tėve, kokia didelė paguoda turėjo būti tavo sielai regėti ateinantį Švenčiausiąjį Kristų ir suteikiantį tau šventų savo kančių žaizdas! O, kad Viešpats leistų man patirti nors truputį tos palaimos!“ Tada šv. Pran-

ciškus paklausė: „Ar matai šias vinis?“ Brolis Jonas atsakė: „Taip.“ – „Paliesk dar kartą šią vinį mano delne“, – paprašė šv. Pranciškus.

Su didžia pagarba ir baime brolis Jonas palietė tą vinį, ir iš jos pasklido aromatas, vingiuodamas į viršų lyg smilkalų dūmai. Tas aromatas pripildė brolio Jono sielą ir kūną tokios palaimos, kad jis iškart patyrė ekstazę ir neteko sąmonės. Palaimintajam tėvui pranykus, brolis išbuvo apimtas ekstazės nuo pat Tercijos iki vakarinių pamaldų. O dar aštuonias dienas jis negalėjo valgyti ir viskas jam dvokė.

Brolis Jonas apie šį savo regėjimą ir pašnekesį su šv. Pranciškumi niekada niekam nepasakojo iki pat mirties, išskyrus savo nuodėmklausį. Ir tik artinantis mirčiai jis papasakojo tai daugeliui brolių.⁴

Vienas labai pamaldus ir šventas brolis iš Romos provincijos regėjo tokią nepaprastą viziją. Su kitu broliu jį siejo tikro prierašumo ir geraširdiškumo ryšys, ir po mirties jie mylėjo vienas kitą taip pat, kaip ir gyvenime. Kai vieną naktį vienas iš jų mirė ir rytą buvo palaidotas pirmoje arkadoje priešais duris į susirinkimų kambarį, antrasis tą patį vidurdienį, kitiems vienuoliams išsiskirsčius pailsėti, nuėjo į susirinkimų kambario kampą pasimelsti Dievui ir šv. Pranciškui už mylimo mirusio draugo sielą. Su ašaromis ištvermingai meldamasis jis išgirdo arkada einant daugybę žmonių. Su didžia baime pažvelgė į savo draugo kapą ir išvydo šv. Pranciškų ir daugelį jo brolių, stovinčių aplink kapą netoli durų į susirinkimų kambarį. Pažvelgęs toliau už jų, jis išvydo arkados viduryje didžiulę skaistyklos ugnį, o joje – liepsnų apimtą savo mirusio draugo sielą. Apsižval-

gęs išvydo ir Viešpatį Jėzų Kristų, apsuptą būrio angelų ir šventųjų, žengiantį procesijoje aplink arkadą.

Apstulbęs jis regėjo, kaip, Jėzui Kristui praeinant pro susirinkimų kambarį, šv. Pranciškus kartu su broliais suklupo ir tarė: „Meldžiu Tave, mano švenčiausiasis Tėve ir Viešpatie, dėl tos didžios meilės ir gailestingumo, kuri Tu parodei žmonijai savo Įsikūnijimu, pasigailėk šios mano brolio sielos, degančios skaistyklos ugnyje.“

Kristus, nieko neatsakęs, neišklaušęs maldos, toliau ėjo aplinkui arkadą, apsuptas Jį lydinčių šventųjų. Jam priartėjus antrą kartą, šv. Pranciškus ir jo broliai vėl suklupo ir šitaip meldė už mirusio brolio sielą: „Meldžiu Tave, maloningiausias mano Tėve ir Viešpatie, dėl begalinės meilės ir gailestingumo, kuri Tu parodei žmonijai numirdamas už visus ant kryžiaus, pasigailėk šios mano vienuolio sielos.“

Ir vėl Kristus praėjo nieko neatsakydamas. Apėjęs arkadą trečią kartą, Jis vėl sugrįžo prie mirusiojo brolio kapo. Tuomet šv. Pranciškus vėl kaip ir anksčiau parklupo su savo broliais ir taip meldė Kristaus: „Maldauju Tavęs, gailestingiausias Tėve ir Viešpatie, dėl to nenusakomo skausmo ir paguodos, kuriuos patyriau priimdamas šias stigmas, pasigailėk šio brolio sielos, kuri dega skaistyklos ugnyje.“ Ir jis parodė Kristui žaizdas ant savo rankų, kojų ir šono.

Šv. Pranciškaus stigmų vardan prašomas trečiąjį kartą, Kristus staiga sustojo ir pažvelgė į jas. Ir, išklaušęs jo maldos, Jis linktelėjo: „Aš dovanuju tau, broli Pranciškau, šio vienuolio sielą.“

Jis, žinoma, norėjo pagerbti šlovingąsias šv. Pranciškaus stigmas ir aiškiai parodyti, kad tos vienuolių sielos, ku-

rios patenka į skaistykla, lengviausiai gali būti išvaduotos ir nuvestos į rojų būtent per šventų stigmų malonę, pagal Kristaus pažadą, duotą šv. Pranciškui įspaudžiant žaizdas. Vos Jėzus ištarė šiuos žodžius, ugnis arkadoje pranyko, o miręs brolis kartu su šv. Pranciškumi ir su Kristumi bei visa šlovingąja angelų ir šventųjų draugija įžengė į Dangų. Suprantama, kad tiek meldusį už jį draugą apėmė nepaprastas džiaugsmas, regint jį išlaisvintą iš kančių ir žengiantį į Dangų. Vėliau jis papasakojo apie savo regėjimą kitiems broliams ir kartu su jais garbino Dievą ir Jam dėkojo. (Aš, brolis Pranciškus Peri, būdamas Arece, girdėjau apie šį stebuklą iš brolio Luko iš Pistojos.)⁵

Kristaus garbei.

Vienas kilmingas baronas, vardu Landulfas iš Masos di Santo Pjero, esančios kalnuose netoli Gubijaus, labai atsidavęs šv. Pranciškui ir galų gale gavęs iš jo rankų Trečiojo ordino abitą, patyrė tikrumą dėl šv. Pranciškaus mirties ir šlovingųjų stigmų.

Artėjant šv. Pranciškaus mirčiai vieną to kaimelio moterį apsėdo velnias ir žiauriai kankino. Be to, jis privertė ją taip protingai kalbėti lotyniškai, kad ji sutriuškindavo visus atėjusius su ja pasiginčyti mokslingus vyrus. Atsitiko taip, kad velnias dviem dienoms ją paliko. O trečią dieną sugrįžo ir ėmė dar labiau kankinti. Išgirdęs apie tai, baronas Landulfas nuėjo pas tą moterį ir paklausė velnio, kodėl jis buvo dviem dienom ją palikęs, o grįžęs dar žiauriau ėmė kankinti.

Velnias atsakė: „Aš ją palikau, kadangi lydimas visų šioje apylinkėje esančių draugų vykau visa galybe į to elgetos

Pranciškaus mirtį šnekteletį su juo ir pasičiupti jo sielos. Bet kadangi jis buvo apsuptas ir ginamas kur kas didesnio būrio stiprių angelų ir nuneštas jų į Dangų, mes sugrįžome susigėdę savo pralaimėjimo. Todėl dabar aš atsigriebiu iš šios nelaimingos moters tai, ką per tas dvi dienas buvau praradęs.“

Tuomet baronas Landulfas Dievo vardu liepė jam papasakoti tiesą apie šv. Pranciškaus, jau mirusio, ir Klaros, dar gyvos, šventumą. Velnias atsakė: „Noriu aš to ar ne, papasakosiu tau visą tiesą. Dievas Tėvas buvo taip užrūstintas pasaulio nuodėmių, kad, rodės, jei žmonės nepasitaisys, Jis tuoj ištars paskutinį nuosprendį nušluoti juos nuo žemės paviršiaus. Bet Kristus, Jo Sūnus, meldėsi už nusidėjėlius ir pažadėjo savo gyvenimą ir savo kančią atnaujinti per vieną žmogų – mažąjį neturtėlį Pranciškų, per kurio gyvenimą ir mokymą Jis atversias daugelį žmonių į tikrąjį tiesos ir atgailos kelią. Ir idant parodytų pasauliui, jog tai padarė per šv. Pranciškų, Jis panoro, kad tas savo kančios žymes, kurias įspaudė šv. Pranciškaus kūne dar jam gyvam esant, po jo mirties galėtų matyti ir liesti daugybė žmonių. O Kristaus Motina taip pat pažadėjo atnaujinti mergystės tyrumą ir nuolankumą per seserį Klarą, kad ji savo pavyzdžiu iš mūsų rankų ištrauktų tūkstančius moterų. Dėl šių pažadų Dievas Tėvas atidėjo galutinį savo sprendimą.“

Tada baronas Landulfas, norėdamas sužinoti, ar velnias – melo tėvas – iš tikrųjų sako tiesą, ypač apie šv. Pranciškaus mirtį, vieną iš savo ištikimų dvarininkų pasiuntė į Švč. Angelų Marijos bažnyčią Asyžiuje įsitikinti, ar šv. Pranciškus gyvas, ar miręs. Atvykęs šis dvarininkas viską išsiaiškino ir

sugrįžęs papasakojo savo šeimininkui, kad šv. Pranciškus paliko šį pasaulį tiksliai tą dieną ir valandą, kurią nurodė velnias.⁶

Neminėdami kitų per šv. Pranciškaus stigmas atliktų stebuklų, apie kuriuos jūs galite paskaityti *Legendoje* apie jį, baigdami penktąjį skyrių dar turime papasakoti, kaip popiežiui Grigaliui IX (kaip jis pats vėliau teigė), turėjusiam abejonių dėl žaizdos šone, vieną naktį pasirodė šv. Pranciškus ir, kilstelėjęs dešinę ranką, atidengė tą žaizdą. Jis paprašė vazos. Ir jam atnešė. Šv. Pranciškus liepė ją pridėti prie šono, ir popiežiui pasirodė, kad ji tikrai iki kraštų prisipildė iš žaizdos srūvančio kraujo, sumišusio su vandeniu. Nuo tos akimirkos visos jo abejonės išsisklaidė. O vėliau, sutaręs su kardinolais, jis oficialiai patvirtino šv. Pranciškaus stigmų egzistavimą ir įteikė broliams specialų raštą su kabančiu antspaudu. Tai jis padarė vienuoliktaisiais savo vadovavimo metais Viterbe. O vėliau, dvyliktaisiais metais, įteikė kitą, dar išsamesnį, raštą.

Popiežius Mikalojus III ir popiežius Aleksandras suteikė jiems daug privilegijų ir pareiškė, kad tuos, kurie neigia šv. Pranciškaus stigmų buvimą, galima laikyti eretikais.⁷

Čia baigiasi penktasis ir paskutinis pasakojimas apie šlovingąsias mūsų tėvo šv. Pranciškaus stigmas. Tesuteikiamums Dievas malonę sekti jo gyvenimu taip, kad per palaimintąsias jo stigmas būtume išgelbėti ir patektume kartu su juo į rojų.

Palaimintojo Kristaus ir Jo mažojo neturtėlio Pranciškaus garbei. Amen.

3

DALIS

Papildomi skyriai

1. Kaip šv. Pranciškus nemėgo būti vadinamas „Mokytoju“

Pranciškus, nuolankusis Kristaus sekėjas, žinodamas, kad žodis „Mokytojas“ tinka tik Kristui, per kurį visa yra sukurta, dažnai sakydavo, kad jis mielai noris viską daryti, bet nenorįs būti mokytoju ar būti šiuo žodžiu vadinamas, nes tada jis elgtųsi prieš Kristaus priesaką Evangelijoje, draudžiantį ką nors vadinti „Mokytoju“. Mat jam su savo menkomis žiniomis verčiau likti nuolankiam ir nusižemiusiam, negu – jei tai įmanoma – atlikti didžius darbus ir nesilaikyti garbingojo Mokytojo priesako. Šis žodis tinka tik palaimintajam Kristui, nes visi Jo veiksmai yra tobuli. Ir todėl Jis nurodė, kad niekas šioje žemėje neleistų sau vadintis „Mokytoju“, nes vienas tėra Mokytojas Danguje – palaimintasis Kristus – Dievas ir Žmogus, Šviesa ir Gyvybė, pasaulio Kūrėjas, kuris yra šlovingas ir turi būti garbinamas per amžių amžius. Amen.¹

2. Apie nuostabią statulą, prakalbusią į šv. Pranciškų

Vieną naktį, kai šv. Pranciškus karštai meldėsi Visagaliui Dievui Švč. Angelų Marijos būste, žemiškomis jo akimis atsivėrė nuostabi vizija: didžiulė statula, panaši į karaliaus Nabuchodonosaro regėtają sapne. Jos galva buvo auksinė, gražaus veido, krūtinė ir rankos – sidabrinės, pilvas ir šlaunys – bronzinės, kojos – geležinės, o pėdos – iš geležies ir molio. Apvilktą ji buvo ašutine, kuri, rodos, vertė ją rausti iš gėdos. Žvelgdamas į statulą, šv. Pranciškus stebėjosi ne tik neapsakomu jos grožiu ir nepaprastu dydžiu, bet ir ta gėda, kurią, rodės, ji jaučia dėl ašutinės. Taip jam su nuostaba išsižiūrėjus į nenusakomo grožio galvą ir veidą, statula pati prašneko: „Ko tu taip stebiesi? Dievas atsiuntė tau mane kaip pavyzdį to, kas ateityje atsitiks tavo ordinui. Auksinė mano galva ir gražus veidas yra tavo ordino gyvavimo pradžia, pagrįsta evangelinio gyvenimo tobulyste. O kaip auksas vertingesnis už kitus metalus ir kaip veidas ir galva yra aukščiau už kitus kūno narius, taip ordino pradžia bus tokios didžios vertės dėl auksinės brolių geraširdystės ir dosnumo, tokio grožio – dėl angeliško tyrumo, tokio didingumo ir kilnumo – dėl evangelinio neturto, kad visas pasaulis bus apstulbęs. Ir karalienė Saba – t. y. šventoji Motina Bažnyčia – širdyje džiūgaus ir stebėsies regėdama tokį Kristaus grožį ir dvasinės išminties didingumą, atsispindintį pirmuosiuose broliuose lyg angeliškuose veidrodžiuose. Ir palaiminti bus tie, kurie taps visiškai panašūs į Kristų ir stengsis įgauti brangiojo metalo savybių, auksinės galvos

savybių, labiau atsiduodami jos dangiškajam grožiui negu apgaulingoms žemiškojo pasaulio gėlėms.

Sidabro krūtinė ir rankos yra antrasis tavojo ordino laikotarpis, kuris nusileis pirmajam, kaip sidabras nusileidžia auksui. Ir kaip sidabras yra didžios vertės ir ryškumo, taip ir antruoju laikotarpiu bus daug brolių, kurie taip išmanys Šventąjį Raštą, taip spindės šventumo šviesa ir Dievo žodžio taurumu, kad kai kurie jų taps popiežiais ir kardinolais, o daugelis – vyskupais. O kadangi žmogaus stiprybė akivaizdi iš jo krūtinės ir rankų, tai ir tavo ordine tuo laikotarpiu Viešpats išaugins nepaprastai protingų ir dorų žmonių, kurie savo pažinimu ir dorybėmis gins ordiną ir visą Bažnyčią nuo velnių ir netikinčiųjų puolimo. Ir nors ši būsimoji karta bus verta susižavėjimo, vis dėlto ji nepasieks pirmųjų brolių tobulybės, bet, palyginti su jais, bus kaip sidabras greta aukso.

Paskui ateis trečiasis laikotarpis, panašus į bronzinius pilvą ir šlaunis. Kaip bronzė mažiau vertinga už sidabrą, taip ir trečiojo laikotarpio ordino būklė bus blogesnė nei pirmojo ir antrojo. Ir nors broliai, kaip ir bronzė, pasklis po daugelį pasaulio kraštų, vis dėlto tarp jų bus tokių, kuriems „Dievas yra jų pilvas“, ordino „šlovė“ – „jų gėdoje“ ir kurie „mąsto“ tik apie „žemiškus dalykus“. Ir nors dėl žinių jų iškalba bus puiki „lyg skambantis varis“, deja, dėl meilės savo pilvui ir kūnui jie Dievo akyse (kaip sako apaštalas) tebus skambantis varis ir žvangantys cimbolai, nes tardami dangiškuosius žodžius ir skatindami dvasios vaisius bei rodydami kitiems gyvybės šaltinį, jie patys bus nederlingi, be vidinės malonės ir prisirinę prie žemės. Tegelbsti juos Dievas! Amen.

Paskui ateis bausis ketvirtasis laikotarpis, tau parodytas kaip geležinės kojos. Kaip geležis nugali ir suskaldo bronzą, sidabrą ir auksą, taip ir ordino būseną tuo pavojingu metu bus tokia sunki ir kieta it geležis, kad šaltumas, siaubinga dusinanti atmosfera ir metalinė moralė nušluos užmarštin visą gerąjį auksinį pirmųjų vienuolių dosnumą, sidabrinę antrųjų tiesą ir bronzinę, nors ir skambančią, trečiųjų iškalbą. Tačiau kaip kūną laiko kojos, taip ir šie vienuoliai palaikys ordino kūną surūdijusia veidmainiška stiprybe. Ir geležinį pilvą, ir kojas slėps drabužis, nes tie broliai, „viduje būdami plėšrūs vilkai“, dėvės ordino abitą ir dievobaimingumo kaukę. Bet šie surūdiję it geležis vienuoliai, tarnaujantys vien savo pilvui, nors ir slapta nuo pasaulio, bus aiškiai regimi Viešpaties, nes ydingu savo gyvenimu jie pavėrs niekais brangiausius talentus ir dovanas. Tačiau, kaip ir kiečiausią geležį, juos grūdins nepriteklių ugnis ir baisių išbandymų kūjis ir tirpdys ne vien deginančios velnių anglys, bet ir pasaulietinė valdžia, nes tokie galingi žmonės gali kęsti tokių pat galingųjų kankinimus. O kadangi jie nusidėję nepagarba bei kietumu, tai ir žiaurios kankinimus turės patirti iš negarbingų žmonių. Ir šie išbandymai juos padarys tokius nepakančius, kad kaip geležis atsilaiko prieš visus metalus, taip ir jie užsispyrę priešinsis visiems, nepaklusdami ne tik pasaulietinei valdžiai, bet ir aukštesniesiems dvasininkams, manydami galį atsilaikyti prieš viską it geležis. Tuo jie užsitrauks Dievo rūstybę.

Penktasis laikotarpis bus iš dalies geležinis, apimantis minėtuosius veidmainius, iš dalies – molinis, apimantis tuos, kurie visiškai atsidės žemiškiesiems reikalams. Ir ka-

dangi, kaip matei, kojos sulipdytos ir iš degto molio, ir iš geležies, nors šios dvi medžiagos niekaip negali susijungti, taip bus ir ordine tuo paskutiniu laikotarpiu: tarp šių žemiškų ambicingų veidmainių, įklimpusių žemiškuose reikaluose ir apsunkusių nuo kūniškų troškimų, kils smarkūs nesutarimai ir susiskaldymas, nes geležis ir molis negali būti drauge dėl savo skirtingumo. Jie niekins ne tik Evangeliją ir Įstatus, bet savo geležies ir molio kojomis – t. y. ydingais ir netyrais geismais – sutryps ir šventą ordino drausmę. Ir kaip molis ir geležis yra skirtingos materijos formos, taip ir jie bus suskilę tiek viduje, per vaidus ir priekabas, tiek išoriškai, prisirišdami ir slapta įsikibę šio pasaulio despotų. Todėl vienuoliai kiekvienam kels tokį priešiškumą, kad jie vargiai galės įžengti į kokį miestą atvirai dėvėdami abitą. Daugelis jų bus žiauriai nubausti ir baisiai nukankinti pasauliečių, niekinančių tokias pasibjaurėtinas kojas. Visa tai jiems nutiks dėl to, kad jie visiškai nusigręš nuo auksinės galvos. Bet ir tomis pavojingomis dienomis tie, kurie paklausys auksinės galvos įspėjimų, bus palaiminti, nes Viešpats juos išbandys lyg auksą aukštakrosnėje, apvainikuos ir pasikvies į amžinybę kaip deginimo aukas.

O šis abitas, kurio aš atrodau besigėdinti, yra šventas neturtas. Nors jis yra viso ordino brangenybė, visokio šventumo pagrindas, saugotojas ir vainikas, tie puolę sūnūs, nebesiekdami dorybių, gėdinsis švenčiausio neturto ir, padėję į šalį šiurkščius abitus, įsigis ir kaups brangius, ištaigingus ir pretenzingus drabužius, net pardavinėdami bažnytines tarnybas. Bet palaiminti ir laimingi, kurie iki galo laikysis to, ką pažadėjo Viešpačiui!“

Tai pasakiusi statula išnyko.

Šv. Pranciškus buvo didžiai nustebintas to, ką girdėjo, ir kaip geras piemuo, liedamas ašaras, pavedė dabartines ir būsimas savo aveles Visagalio Viešpaties globai.

Tebus pagarbintas ir pašlovintas mūsų Viešpats Jėzus Kristus per amžių amžius. Amen.²

3. Kaip brolis Rufinas išlaisvino apsėstą žmogų

Brolis Rufinas, su angeliška sielos ramybe nuolat susitelkęs mintimis į Dievą, kieno nors pašauktas atsakydavo tokiu rimtu, švelniu ir keistu balsu, kad, rodės, sugrįžta iš kito pasaulio. Kartą, kai jo draugai paprašė parnešti duonos, jis atsiliepė lyg pranašas, apimtas transo.

Jam vaikstant po Asyžių ir meldžiant duonos, didelis žmonių būrys stipriai surišęs vedė pas šv. Pranciškų apsėstą žmogų, kad šventasis jį išlaisvintų iš velnio. Išvydęs brolių Rufiną, apsėstasis dar iš tolo ėmė šaukti ir draskytis su tokiu įniršiu, kad sutraukė raiščius ir ištrūko žmonėms iš rankų. Nustebinti tokio keisto priepuolio, jie prašė pasakyti, kodėl jis dabar kankinamas labiau nei paprastai.

Šis atsakė: „Tas mažasis neturtėlis vienuolis, tas paklusnus, nuolankus, šventas brolis Rufinas, vaikstantis su savo krepšiu, šventomis dorybėmis ir nuolankiomis maldomis mane degina ir nukryžiuoja. Todėl aš nebegaliu ilgiau tame žmoguje išbūti!“ Tai taręs velnias iškart jį paliko.

Išgirdęs apie tai (nes tie žmonės ir išgydytasis vyriškis labai pagarbiai su juo elgėsi), brolis Rufinas pagarbino mūsų

Viešpatį Jėzų Kristų ir ragino juos visada šlovinti Dievą Išganytoją, iš kurio kyla šis ir visoks gėris ir kuris bus garbinamas per amžius. Amen.³

4. Kaip šv. Pranciškus išpranašavo baisų badmetį

Šv. Pranciškus buvo tikra paguoda broliui Leonui ne tik gyvas, bet ir dažnai jam pasirodydamas po mirties. Kartą broliui Leonui karštai meldžiantis pasirodė šv. Pranciškus ir tarė: „Broli Leonai, ar prisimeni, kaip aš, dar gyvendamas žemėje, numaciau didžiulį badmetį ir sakiau žinąs vieną mažą neturtėlį, iš meilės kuriam Dievas pagailės žmonijos ir nesiųs bado rykštės tol, kol jis būsiąs gyvas?“

Brolis Leonas atsakė: „Labai gerai prisimenu, brangusis tėve.“ Šv. Pranciškus tarė: „Tas padaras, tas mažasis neturtėlis, iš meilės kuriam Dievas nesiuntė bado, buvau aš, bet iš nusižeminimo nenorėjau šito atskleisti. Tačiau dabar tu turi žinoti, broli Leonai, kad man palikus pasaulį, prasidės baisus visuotinis badas ir iš alkio mirs daug žmonių.“ Praėjus šešiams ar devyniems mėnesiams po šių jo žodžių taip ir atsitiko – užėjo toks baisus badmetis, kad žmonės valgė ne tik augalų šaknis, bet ir medžių žievę, ir daugelis iš bado mirė.

Iš čia matyti brolio Leono nekaltumas ir dieviška šv. Pranciškaus draugystė su juo bei pranašystės dovana.⁴

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

5. Kaip šv. Pranciškaus paveiksle iš žaizdų pasirodė kraujas

Kokios įstabios yra tos nepaprastos šventojo tėvo stigmos, buvo aiškiai parodyta neįtikėtinu stebuklu, įvykusi viename Pamokslininkų ordino vienuolyne. Toje bendruomenėje buvęs vienas brolis pamokslininkas širdyje jautė tokią neapykantą šv. Pranciškui, kad negalėjo nei matyti kokio nors jo paveikslo, nei girdėti apie jį kalbant ar patikėti, kad jis galėjo turėti šventąsias stigmas. Būdamas bendruomenės narys anapus kalnų įsikūrusiame vienuolyne, kurio valgyklą puošė stigmatizuoto šv. Pranciškaus paveikslas, jis iš baisios neapykantos ir netikėjimo slapta nuėjo ir peiliu taip nugrandė šventąsias stigmas, kad jų nebūtų matyti nė pėdsako. Tačiau kitą dieną, sėdęs valgyti ir pažvelgęs į šv. Pranciškaus paveikslą, išskustose vietose jis vėl išvydo stigmas, tik jos atrodė dar naujesnės nei anksčiau. Jis piktai pagalvojo, kad bus ne iki galo jas išpjovęs. Ir nutaikęs akimirką, kai valgykloje nieko nebuvo (nes tas, kas daro piktą, bijo šviesos), jis nuėjo ir antrą kartą nugrandė šventojo stigmas taip, kad nepažeistų akmens, ant kurio paveikslas buvo nupieštas.

Atėjęs prie stalo trečią dieną, jis pažvelgė į šv. Pranciškaus paveikslą – ir vėl pamatė tas šventąsias stigmas, dar gražesnes ir naujesnes nei kada nors anksčiau. Tuomet, pajudęs iš pykčio ir apmaudo, jis prie antrosios nuodėmės pridėjo dar trečiąją. Ir tarė sau: „Prisiekiu Dievu, aš taip ištrinsiu tas stigmas, kad jos niekada nebepasirodys!“

Ir, kaip anąsyk, palaukė, kol visi išeis, pamiršęs, kad Die-

vui viskas regima ir atvira. Tuomet su didžiu įniršiu griebė peilį ir subadė stigmų žymes, išmušdamas spalvą ir net akmenį.

Vos jam baigus, iš kiaurymių ėmė srūti kraujas ir pliūptelėjęs aptaškė vienuolio veidą, rankas ir abitą. Apimtas siaubo jis krito it negyvas. O kraujas srovelėmis tekėjo iš duobučių, kurias tas nelaimingasis buvo išbadęs stigmų vietose. Susirinkę vienuoliai rado jį gulintį kaip negyvą. Jie labai gailėjosi supratę, kokį piktą darbą jis padaręs. Matydami, kad kraujas tebeteka, jie mėgino jį sustabdyti vatos gniužulėliais, tačiau kraujo srovelės nesiliovė sunkusios. Bijodami, kad apie tai sužinos pasauliečiai ir kad tuomet vienuoliai neišvengs skandalo bei paniekos, jie sugalvojo, kad vienintelė išeitis – melsti šv. Pranciškų pagalbos. Bendruomenės vyresnysis ir visi vienuoliai apnuogino prieš šv. Pranciškaus paveikslą nugaras ir ėmė atgailauti bei melstis, lieti ašaras ir prašyti šv. Pranciškų gailestingai atleisti už to vienuolio įžeidimą ir sustabdyti kraują.

Dėl jų nusižeminimo malda buvo tuoj pat išklausyta. Kraujas liovėsi tekėjęs, o šventosios stigmos visų garbinimui liko.

Nuo tada šis vienuolis tapo nepaprastai atsidavęs šv. Pranciškui. Ir, kaip paliudijo La Vernos vienuolyno broliai, iš atsidavimo jis užlipo į La Vernos kalną ir, atsinešęs kraują sumirkusių vatos gniužulėlių, jiems juos atidavė.

Be to, iš dievobaimingos pagarbos jis atvyko ir į Švč. Angelų Marijos būstą ir verkdamas pamaldžiai aplankė visas vietas, susijusias su šv. Pranciškumi. Kur tik rasdavo ką nors išlikusio nuo šv. Pranciškaus, jis taip paplūsdavo ašaromis,

kad ir kiti negalėdavo jų sulaikyti. Apie minėtuosius stebuklus jis papasakojo daugeliui La Vernos ir Asyžiaus Mažesniųjų brolių (kai šalia nebuvo jo draugų, kad šie nepamanytų, jog tai meta šešėlį jų ordinui). Per šv. Pranciškaus nuopelnus šis vienuolis taip prisirišo prie pranciškonų, kad kartais ir nematydamas jų likdavo susietas su jais Dievuje brolišku geraširdystės ryšiu.⁵

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristau garbei. Amen.

6. Kaip ponja Jokūba aplankė brolių Egidijų

Kai brolis Egidijus gyveno Perudžoje, jį aplankė kilminga Romos dama Jokūba dei Setesoli, labai atsidavusi Mažesniesiems broliams. Vėliau pasiklausyti įkvepiančių jo kalbų atvyko ir brolis Džerardinas iš Mažesniųjų ordino, labai dvasingas žmogus.

Girdint ir keletui kitų vienuolių, brolis Egidijus itališkai tarė: „Nes nuo to, ką žmogus gali padaryti, jis prieina prie to, ko jis nenori.“

Brolis Džerardinas, norėdamas išprovokuoti brolių Egidijų pašnekesiui, tarė: „Aš stebiuosi, broli Egidijau, kad žmogus nuo to, ką gali padaryti, prieina prie to, ko jis nenori, nes juk žmogus pats negali padaryti nieko. Aš galiu tai įrodyti daugybe būdų. Pirmiausia, prieš galint ką nors daryti, reikia būti, ir daikto veikimas priklauso nuo jo buvimo, kaip ir ugnis šildo, nes ji yra karšta. Bet žmogus pats iš savęs yra niekas, todėl apaštalas sakė: „Jei koks žmogus mano esąs kažkas, kai yra niekas, jis apgaudinėja pats save.“ Taigi

tas, kas yra niekas, nieko ir negali padaryti. Išvada – žmogus nieko negali padaryti. Antra, aš įrodysiu, kad žmogus nieko negali padaryti, šitaip: jei žmogus gali ką nors padaryti, tai arba vien siela, arba vien kūnu, arba abiem. Jei čia veikia tik siela, aišku, kad jis nieko negali padaryti, nes siela be kūno negali nei pelnyti kokių nuopelnų, nei jų prarasti. Jei čia veikia tik kūnas, jis nieko negali padaryti, mat kūnas be sielos netenka gyvybės bei formos, tad vienas pats nieko negali padaryti, nes bet koks veikimas susijęs su forma. O jeigu čia veikia abu drauge, žmogus nieko negali padaryti, nes jei galėtų, tai būtų dėl sielos, kuri suteikia jam formą, bet, kaip aš jau sakiau, jei siela be kūno nieko negali padaryti, tai dar mažiau gali padaryti susijungusi su kūnu, nes nuodėmingas kūnas sielai yra našta. Pateiksiu tau tokį pavyzdį, broli Egidijau: jei asilas negali paeiti be naštos, juo labiau jis negalės paeiti su našta. Taigi iš šio pavyzdžio akivaizdu, kad siela, apsunkinta kūno, gali padaryti mažiau negu be jo. O be jo ji negali nieko. Išvada – ji nieko negalės ir su juo.“

Jis pateikė broliui Egidijui daugybę įrodymų – gal daugiau nei tuziną, – kad paskatintų jį kalbėti. O visi, girdėjusieji tuos argumentus, didžiai jais žavėjosi.

Tačiau brolis Egidijus atsakė: „Netikusiai kalbėjai, broli Džerardinai. Už visa tai pasakyk *mea culpa*.“

Brolis Džerardinas šypsodamasis pasakė: *Mea culpa*. Tačiau brolis Egidijus, matydamas, kad tai nenuoširdu, tarė: „Tai neturi vertės, broli Džerardinai. O kai *mea culpa* neturi vertės, žmogui daugiau nebelieka ko siekti.“

Paskui brolis Egidijus tarė: „Ar tu moki giedoti, broli Džerardinai?“ Šiam patvirtinus, brolis Egidijus tarė: „Tad

pagiedok dabar su manimi.“ Broli Egidijus išsiėmė iš rankovės nendrinę dėdėlę, kokias daro vaikai, ir, pradėjęs pirmąją nata, garsas po garso ritmiškais žodžiais paneigė visus dvylika argumentų.

Pradėjęs nuo pirmojo, jis tarė: „Broli Džerardinai, aš kalbėjau apie žmogų ne iki sukūrimo, nes tiesa, kad tuomet jis buvo niekas ir nieko negalėjo padaryti. Aš turėjau omeny žmogaus buvimą po sukūrimo, kai Dievas suteikė jam laisvą valią, per kurią jis galėjo įsigyti nuopelnų paklusdamas gėriui arba juos prarasti nepaklusdamas. Taigi tu šnekėjai, broli Džerardinai, neteisingai, kadangi šv. apaštalas Paulius kalba ne apie substancijos ar gebėjimo trūkumą, bet apie dorybės trūkumą, sakydamas: „Jei neturiu meilės, aš esu niekas.“ Be to, kalbėdamas aš turėjau omeny ne sielą be kūno ar mirusį kūną, o gyvą žmogų, kuris, paklusdamas malonei, gali kurti gėrį, jei nori, o priešindamasis malonei – daryti pikta, nes tai yra ne kas kita, kaip atkristi nuo gėrio. O dėl tavo tvirtinimo, kad „nuodėmingas kūnas sielai yra našta“, tai Šventasis Raštas neteigia, kad dėl to žmogui atimta laisva valia ir jis nebegali daryti gera ar bloga, bet išreiškia, kad jo supratimui ir jausmams trukdo, o sielos atmintį užima laikini dalykai. Toliau ištrauka skamba taip: „Ir žemiški įpročiai traukia žemyn protą, kuris apmąsto daugelį dalykų“, nes jie neleidžia sielai laisvai ieškoti „to, kas aukščiau už viską, kur Dievo dešinėje sėdi Kristus“. Taigi sielos galią įvairiais būdais užgožia daugybė fizinių rūpesčių, žmogiška veikla. Todėl tu kalbėjai neteisingai, broli Džerardinai.“

Šitaip jis paneigė visus likusius argumentus. Ir broli Džerardinas nuoširdžiai pasakė *mea culpa* ir pripažino, kad

kūrinys gali ką nors padaryti. O brolis Egidijus tarė: „Dabar tavo *mea culpa* turi vertę.“

Paskui jis pridūrė: „Ar nori, kad aš tau dar aiškiau parodyčiau, jog kūrinys gali ką nors padaryti?“ Ir, užlipęs ant dėžės, gąsdinančiu balsu sušuko: „O, prakeiktoji siela, esanti pragare!“ Ir pats gailiu balseliu atsakė už pasmerktąjį žmogų taip, kad visi išsigando: „Ak, aš! Ak, aš!“ Ir šaukė bei dejavo.

Tuomet brolis Egidijus kitu balsu tarė: „Pasakyk, nelaimingasai, kodėl tu patekai į pragarą?“

Ir pats atsakė: „Todėl, kad nevengiau daryti pikta ten, kur galėjau išvengti, ir nedariau gera ten, kur galėjau ir turėjau daryti.“

Brolis Egidijus paklausė: „O, piktoji pasmerkta siela, ką tu darytum, jei tau duotų laiko atgailai?“ Ir pats už ją atsakė: „Aš visą žemę perkasčiau po grumstelių, kad tik išvengčiau amžinosios bausmės, nes tai turėtų pabaigą. O mano pasmerkimas tęsis visą amžinybę!“

Ir, atsigręžęs į brolių Džerardiną, brolis Egidijus tarė: „Broli Džerardinai, ar girdi, kad kūrinys gali ką nors padaryti?“

Paskui jis paklausė: „Pasakyk man, Džerardinai, kai vandens lašelis įkrinta į vandenyną, jis duoda jam vardą ar vandenynas – lašeliui?“

Tas atsakė, kad ir lašelio substanciją, ir vardą praryja vandenynas ir lašelis gauna vandenyno vardą. Po šių žodžių visų akivaizdoje brolių Egidijų apėmė ekstazė, nes jis suprato, kad žmogiškoji prigimtis, palyginti su dieviškąja, per mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus įsikūnijimą kaip lašelis įsilieja į didžiulį dieviškosios begalybės vandenyną.

Tebūna Jis garbinamas per amžius. Amen.

Tai pamačiusi ir išgirdusi ponias Jokūba išvyko kupina džiaugsmo.⁶

*7. Kaip brolis Egidijus išsklaidė vienam
pamokslininkui vienuoliui širdyje kilusias abejones
dėl Marijos mergystės*

Tuo metu, kai brolis Egidijus dar buvo gyvas, vieną Pamokslininkų ordino vienuolį daug metų kankino abejonės dėl palaimintosios mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Motinos mergystės. Jam atrodė neįmanoma, kad ji galėtų būti ir motina, ir skaisti mergelė. Jis buvo tikrai tikintis žmogus, todėl labai kankinosi dėl tų abejonių ir troško, kad koks nors žmogus jį nuo jų išvaduotų.

Išgirdęs, kad šventas brolis Egidijus yra labai dvasingas ir šviesus žmogus, vienuolis atkeliavo pas jį, o broliui Egidijui Šventoji Dvasia apreiškė apie jo kelionę ir intenciją bei vidinę konfliktą, tad jis išėjo svečio pasitikti. Nepriėjęs jo, jis stuktėlėjo lazda, kurią laikė rankoje, į žemę ir tarė: „O, broli pamokslininke, Mergelė prieš nešiojimą!“

Tuo pat toje vietoje, kur jis sudavė, išdygo puiki lelija.

Tada jis sudavė į žemę antrą kartą sakydamas: „O, broli pamokslininke, Mergelė per nešiojimą!“

Išaugo antroji lelija.

Sudavęs trečiąjį kartą jis tarė: „O, broli pamokslininke, Mergelė po nešiojimo!“

Ir pasirodė trečioji lelija. Paskui brolis Egidijus skubiai nuėjo.

O anas brolis, matydamas tokį stulbinamą stebuklą, buvo tuoj pat išvaduotas iš gundymų. Sužinojęs, kad tai buvo brolis Egidijus, nuo to karto taip jį pamilo, kad dažnai gražiausiais žodžiais aukštindavo ir jį, ir jo ordiną.⁷

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

8. Kaip brolis Jokūbas klausė brolio Egidijaus, ką daryti apimtam ekstazės

Šventas ir nepaprastai atsidavęs pasaulietis brolis Jokūbas iš Masos, pažinojęs šv. Klarą ir daugelį šv. Pranciškaus draugų, turėjo ekstazės dovaną ir iš brolio Egidijaus norėjo gauti patarimą, kaip jam elgtis su šia malone.

Brolis Egidijus tarė: „Nepridėk. Neatimk. Ir, kiek gali, venk minios.“

Brolis Jokūbas paklausė: „Ką tai reiškia? Paaiškink man, garbusis tėve.“

Jis atsakė: „Kai siela rengiasi pasinerti į šlovingiausią Dievo gerumo šviesą, ji turi nieko ne pridėti savo manymu ir nieko neatimti savo nerūpestingumu, ir kiek įmanoma būti vienatvėje, jei nori, kad malonė būtų išsaugota ir pagausinta.“⁸

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei. Amen.

9. Kaip broliui Jonui iš La Vernos pasirodė šv. Laurynas

Brolis Jokūbas iš Faleronės paprašė brolio Jono iš La Vernos melstis Dievui dėl tam tikrų labai jį kankinančių sąžinės skrupulų, susijusių su dvasininko tarnyste. Ir, kaip Jonas pats pasakojo, prieš Šv. Lauryno dieną gavęs tokį atsaką. Viešpats jam pasakęs: „Jis yra dvasininkas Dievo nurodymu.“

Brolio Jokūbo sąžinė vis dar nerimo, ir jis vėl paprašė brolių Joną pasimelsti dėl to Viešpačiui.

Tad Šv. Lauryno atlaidų naktį brolis Jonas ištikimai budėjo ir meldėsi Viešpačiui, kad per šv. Lauryno dorybes Jis suteiktų aiškumo dėl tų skrupulų. Broliui Jonui budinti ir meldžiantis, pasirodė šv. Laurynas baltais diakono drabužiais ir tarė: „Aš esu diakonas Laurynas, o tas, už kurį tu meldiesi, be abejonės, yra kunigas pagal dieviškąjį patvarkymą.“ Tuomet brolis Jokūbas pajuto visišką tikrumą ir nusiramino.

Vakare vienuoliams giedant *Salve Regina*, broliui Jonui pasirodė šv. Laurynas kaip raudonai vilkįs jaunuolis, rankose laikantis geležines groteles, ir tarė: „Šios groteles atnešė man Dangaus šlovę, o ugnies sukeltas skausmas – dieviškosios palaimos pilnatvę.“ Ir pridūrė: „Jei nori džiaugtis Dievo šlove ir palaima, kantriai ištverk šio pasaulio kentėjimus ir kartėlių.“

Šv. Laurynas liko regimas kartu su juo tol, kol broliai giedojo minėtąją antifoną. Kai jie nuėjo ilsėtis, brolis Jonas pasiliko chore su šv. Laurynu. Šventasis jį nuramino ir pranyko, palikęs tokį sklidiną meilės ir gerumo, kad jis nemiegojo visą naktį ir praleido ją jausdamas tą dangiškąją paguodą.

Kitą kartą, kai pats brolis Jonas laikė Mišias, jam konsekruojant Ostiją iš akių pranyko duonos vaizdas ir pasirodė Kristus raudonu apsiaustu ir gražia raudona barzda. Jis suteikė jam tokią palaimą, kad, jei brolis nebūtų išlikęs budrus, jį būtų apėmusi ekstazė.

Per šį regėjimą jis įsitikino, kad šiomis Mišiomis Viešpats buvo permaldautas dėl viso pasaulio, o ypač dėl tų, kuriuos per jas jam pavedė.⁹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei ir šlovei. Amen.

10. Kaip brolis Jonas turėjo apreiškimo dvasią

Kai kurie žmonės turėjo baisių slaptų nuodėmių, kurių niekaip kitaip nebuvo galima sužinoti, kaip tik per dieviškąjį apreiškimą; kai kurie jų buvo gyvi, kiti – mirę. Brolis Jonas pasakydavo gyviesiems šias užslėptas nuodėmes, atskleistas jam dieviškojo apreiškimo. Jie atsiversdavo ir imdavo gyventi atgailos gyvenimą.

Vienas jų pasisakė, kad brolio Jono atskleistą nuodėmę padaręs dar Jonui negimus. Ir tas žmogus pats man apie tai pasakojo.

Taigi jie pripažino, kad tai, ką sako brolis Jonas, yra teisybė.

Jam taip pat buvo atskleista, kurie iš jų mirė laikinąja, o kurie – ir laikinąja, ir amžinąja mirtimi. Ir tai buvo parodyta šiam broliui visu tikrumu. Aš pats mačiau vertą pasitikėjimą vienuolį, pažįstantį tuos asmenis.¹⁰

11. Kaip didelis tironas atsivertė ir tapo Mažesniuoju broliu

Tai buvo aiškus ženklas, kad Šv. Pranciškaus ordiną įkūrė pats Dievas: vos pradėjęs gausėti ordinas iškart ėmė plisti iki pat žemės pakraščių. Šv. Pranciškus, trokšdamas visu kuo būti panašus į Kristų, siųsdavo vienuolius po du į visas šalis skelbti Dievo žodžio. O Viešpats per juos darydavo tokius stebuklus, kad „garsas apie juos pasklido po visą žemę, o jų žodžiai – iki pat pasaulio pakraščių“.

Kartą atsitiko taip, kad du naujieji šventojo mokiniai, keliaudami po svetimą šalį, priėjo piktavalių žmonių pilį. Joje gyveno vienas nepaprastai žiaurus ir bedievis tironas, visų tų plėšikų galva ir vadas. Jis buvo aukštos kilmės, bet savo darbais – niekšingas ir puolęs žmogus.

Kęsdami šaltį, alkį ir nuovargį, šie du broliai vakare priėjo pilį ir lyg dvi nuolankios avelės tarp vilkų per pasiuntinį paprašė pilies šeimininko, tirono, priimti juos nakčiai dėl mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus meilės.

Dievo įkvėptas, jis juos širdingai priėmė, parodė užuojautą ir svetingumą. Kaip didikams užkūrė židinį ir paruošė valgį.

Jiems besiilsint kartu su kitais, vienas iš brolių, kunigas, turėjęs nepaprastą dovaną kalbėti apie Dievą, pastebėjo, kad nė vienas iš besiilsinčių nekalba apie Dievą ar sielos išganymą, o tik apie plėšikavimus, žudymus ir kitus piktus savo pačių darbus, mėgaudamiesi tais blogais ir bedieviškais, net seniai padarytais darbais. Todėl tas brolis, gavęs maisto kūnui, panorą savo šeimininkui ir kitiems už tai su-

teikti dvasinio peno ir tarė: „Mano pone, tu parodei mums didžiulį svetingumą ir dosnumą, todėl mes būtume labai nedėkingi, nepamėginę tau atsimokėti tokiais pat gerais dalykais iš Viešpaties. Todėl mes prašome jūsų surinkti visus namiškius, kad už jūsų fizines dovanas mes galėtume atsilyginti dvasinėmis dovanomis.“ Pilies šeimininkas sutiko. Visiems susibūrus prie vienuolių, brolis ėmė kalbėti apie rojaus garbę – apie tai, kaip ten amžinas džiaugsmas, angelų draugija, palaimintųjų apsauga, beribė šlovė, dangiškieji turtai, amžinas gyvenimas, neapsakoma šviesa, netrikdoma ramybė, nepažeidžiama sveikata, Dievo buvimas ir visoks gėris ir kaip nėra jokio blogio. Tačiau per savo nuodėmes ir niekšiškumą žmonės praranda šias didžias dovanas ir patenka į pragarą, kur tėra amžinos kančios ir sielvartas, velnių, gyvačių ir slibinų apsuptis, nesibaigiantis vargas, gyvenimas be gyvybės, sunkūs šešėliai ir Liuciferis, kur viešpatauja nerimas ir pyktis, amžina ugnis ir ledas, graužatis ir įniršis, badas ir troškulys, kur yra mirtis be mirties, dejonės, verksmas ir dantų griežimas, ir skausmo amžinybė, kur viskas bloga ir nėra nieko gero.

Jis tarė: „O kaip aš mačiau ir girdėjau, jūs visi skubate to blogio link, nes nei jūsų žodžiai, nei darbai nėra geri. Todėl patariu ir įspėju jus, brangieji mano draugai, neprarasti tų aukščiausių dangiškųjų gėrybių, kurios yra amžinos, dėl šio pasaulio niekšybių ir kūno malonumų. Neskubėkite ir nebėkite šiuo keliu į tokią baisią ir karčią kančią!“ Kai brolis Šventosios Dvasios galia taip kalbėjo, pilies šeimininkas susijaudino, ir jo širdis krustelėjo atgailai. Jis puolė vienuoliams į kojas ir visiems regint ėmė apmaudžiai raudoti,

prašydamas ir maldaudamas šio brolio parodyti jam kelią į išganyką. Kai jis verkdamas ir nuoširdžiai gailėdamasis išpažino šiam vienuoliui daugybę savo nuodėmių, brolis pasakė, kad jis tas nuodėmes turėtų atitaisyti keliaudamas į šventąsias vietas, marindamas kūną pasninku, budėdamas ir melddamasis, taipgi dosniai aukodamas labdarai ir kitiems geriems darbams.

Tačiau pilies šeimininkas atsakė: „Brangusis tėve, aš niekuomet nebuvau išvykęs iš šios provincijos. Ir net nemoku kalbėti „Tėve mūsų“, „Sveika Marija“ ar kokios kitos maldos. Todėl prašau paskirti man kitokią atgailą.“ Tuomet šventasis vienuolis tarė: „Brangusis mano žmogau, aš noriu būti tavo tarpininku ir per Dievo malonę užtarti tave prieš mūsų Viešpatį Jėzų Kristų dėl tavo nuodėmių, kad tavo siela nepražūtų. Taigi dabar iš tavęs nereikia jokios kitos atgailos, tik man ir mano bendražygiams savo rankomis atnešti šiaudų, kad mes galėtume numigti.“

Jis mielai atnešė šiaudų ir paklojo guolį tame kambaryje, kur degė spingsulė. Atsimindamas, kaip šventai ir dorai brolis kalbėjo, pilies savininkas suvokė, kad tai tikrai šventas žmogus, ir panoro atidžiai stebėti, ką jis veiksias naktį. Matė, kaip šventasis brolis atsigulė miegoti. Bet nusprendęs, kad visi sumigo, jis tyliai vidurnaktį atsikėlė ir iškėlęs rankas į Viešpatį ėmė melstis, prašydamas atleisti nuodėmes tam, kurio tarpininku pasižadėjo būti.

Besimeldamas jis pakilo į orą iki pilies lubų ir ten verkė ir apgailestavo dėl namų šeimininko nuodėmių, taip karštai meldamas atleidimo, kaip vargu ar kas nors kada yra matęs verkiant net mirusių draugų ar giminaičių. Tą naktį

jis buvo pakylėtas tris kartus, visą laiką braukdamas nuo širdžias užuojautos ašaras. O pilies šeimininkas slapta visa tai stebėjo ir girdėjo tą sielvartavimą bei gailesčio kupiną raudojimą.

Todėl rytą, tik atsikėlęs, jis puolė tam broliui į kojas su ašaromis maldaudamas vadovauti jam išganymo kelyje ir tardamas esąs apsisprendęs padaryti visa, ką tik jis lieps. Taigi to brolio patariamasis jis pardavė visą turtą, grąžino, ką buvo skolingas, o kas liko – išdalijo vargšams, kaip sakoma Evangelijoje. Pavesdamas save Dievui, jis įstojo į Mažesniųjų brolių ordiną ir ištvermingai bei šventai gyveno iki pat savo mirties.

O jo draugai ir palydovai buvo įkvėpti per atgailą keisti savo gyvenimo būdą geresne linkme. Štai tokių vaisių pelnė šventas brolių paprastumas, nes jie kalbėjo ne apie Aristotelį ir nefilosofavo, o trumpai apsakė pragaro kančias ir rojus šlovę, kaip užrašyta šventuose Įstatuose.¹¹

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, kuris yra palaimintas per amžių amžius, garbei. Amen.

12. Kaip šv. Pranciškus prakeikė Bolonijos vyresnįjį

Vienas Mažesnysis brolis – brolis Jonas iš Strakijos, labai išsilavinęs žmogus – šv. Pranciškaus laikais buvo Bolonijos provincijos vyresnysis. Be Pranciškaus leidimo ir prieš jo valią, šiam išvykus, Bolonijoje jis įkūrė studijų namus.

Kai šventajam buvo pranešta, kad Bolonijoje įkurti tokie studijų namai, jis nedelsdamas ten nuvyko ir ėmė ne-

gailestingai priekaištauti vyresniajam: „Tu nori sugriauti mano ordiną! Juk aš trokštu, kad mano broliai labiau melstųsi nei skaitytų, mano Viešpaties Jėzaus Kristaus pavyzdžiu.“

Šv. Pranciškui išvykus iš Bolonijos, vyresnysis nekreipė į jo žodžius jokio dėmesio ir vėl steigė studijų namus, kaip buvo daręs anksčiau. Išgirdęs apie tai, šv. Pranciškus iki širdies gelmių sunerimo ir jį prakeikė (atskyrė jį nuo ordino).

Netrukus vyresnysis sunkiai susirgo. Jis pasiuntė kelis vienuolius su prašymu, kad šv. Pranciškus atšauktų prakeikimą.

Bet šv. Pranciškus atsakė: „Palaimintasis mūsų Viešpats Jėzus Kristus tą prakeikimą Danguje patvirtino. Ir jis yra prakeiktas!“

Sergantis vyresnysis gulėjo lovoje sielvartaudamas. Stai ga ant jo kūno užkrito degančios sieros lašelis, ir brolis sudegė su visa lova. Nelaimingasis mirė didelėse kančiose, o jo sielą pasičiupo velnias – teapgina mus nuo jo mūsų Viešpats Jėzus Kristus, kuris dėl mūsų buvo nukryžiuotas. Amen.¹²

13. Kaip šv. Pranciškus priešinosi bet kokiam naujoko turto išsaugojimui

Kartą šventojo vikaras brolis Petras Katanis, matydamas, kad Švč. Marijos Porciunkulė perpildyta atvykėlių iš įvairiausių kraštų ir kad jiems aprūpinti viskuo, ko reikia, nepakanka išmaldos, tarė šv. Pranciškui: „Tėve, aš nežinau, ką

daryti su ta daugybe iš visur atvykstančių vienuolių. Aš neturiu tiek gėrybių, kad juos aprūpinčiau. Ar nebūtų galima atidėti į ordiną stojančių naujokų turto mūsų išlaidoms, kai to reikia?“

Bet šv. Pranciškus atsakė: „Brangusis broli, mesk šalin tokį uolumą, kuris prieštarauja Įstatams, nesvarbu, kieno labui tai būtų!“

O Petras paklausė: „Tad ką gi man daryti?“

Šv. Pranciškus patarė: „Nuimk visus papuošalus nuo Mergelės altoriaus, jei kitaip neįmanoma aprūpinti brolių. Patikėk, Dievo Motinai mieliau jos Sūnaus Evangelijos laikymasis ir skurdus altorius nei ištaigingai papuoštas altorius, o Sūnus paniekintas. Viešpats atsiųs ką nors, kas Jo Motinai grąžins tai, ką ji mums paskolino.“^{13a}

Šventasis dažnai skųsdavosi: „Kuo labiau broliai nusigręš nuo neturto, tuo labiau pasaulis nusigręš nuo jų. Ir jie ieškos, bet neras. Tačiau jeigu jie apkabins mano sužadėtinę Neturtybę, pasaulis juos maitins, nes jie atsiųsti pasaulio išgelbėti.“^{13b}

Šv. Pranciškus broliams dažnai sakydavo: „Įsidėmėkite šiuos tris dalykus ir jų laikykitės: šventojo paprastumo, priešingo besaikiam žinių godumui; maldos, kurią velnias stengiasi atitolinti visokia išorine veikla ir rūpesčiais; ir meilės Neturtybei – ne tiesiog pačios Neturtybės, Viešpaties Jėzaus Kristaus ir mano Sužadėtinės, bet meilės jai ir degimo ja.“^{13c}

14. Kaip Kristus skundėsi broliui Leonui dėl vienuolių

Kartą Viešpats Jėzus Kristus tarė šv. Pranciškaus bendražiui broliui Leonui: „Aš sielvartauju dėl vienuolių.“

Brolis Leonas paklausė: „Kodėl, Viešpatie?“

Viešpats tarė: „Dėl trijų priežasčių: kadangi jie neatpažįsta mano dovanų, kurias, kaip tu žinai, aš kasdien dosniai jiems teikiu, nors jie nei sėja, nei pjauna; kadangi jie ištisą dieną tinginiauja ir murma; kadangi jie dažnai vienas kitam sukelia pyktį ir nebesusigražina meilės, neatleidžia įžeidimų.“^{14a}

Kartą Švč. Marijos Porciunkulėje mąstydamas apie tai, kad per maldą įgytos malonės prarandamos tuščiomis šnekomis po maldos, šv. Pranciškus nurodė tokią bausmę už tuščiai ištartus ir nenaudingus žodžius: „Kas tuščiai ir be naudos plepės, turi tuojau pat pripažinti savo kaltę ir už kiekvieną tuščią žodį sukalbėti „Tėve mūsų“ už savo sielą, o jeigu jį kas nors perspėjo – už perspėjusio sielą.“^{14b}

15. Kaip brolis Leonas sapne išvydo gąsdinantį regėjimą

Kartą brolis Leonas sapne išvydo regėjimą – pasirengimą Paskutiniam teismui. Jis regėjo, kaip angelai, pūsdami trimitus, į lauką sukvietė didžiulę minią. Vienoje lauko pusėje buvo raudoni laiptai, nuo žemės siekiantys iki dangaus, o kitoje – balti laiptai, nusileidžiantys iš dangaus į žemę.

Raudonųjų laiptų viršuje pasirodė Kristus, lyg įskaudintas ir labai rūstus Viešpats. O šalia Kristaus, keliais laipteliais žemiau – šv. Pranciškus. Šiek tiek nusileidęs žemyn, jis garsiai ir karštai sušuko: „Ateikite, mano broliai, ateikite su pasitikėjimu! Nebijokite! Ateikite pas Viešpatį, nes Jis jus kviečia.“

Išgirdę šv. Pranciškaus balsą ir kvietimą, broliai nuėjo ir su pasitikėjimu ėmė kopti raudonaisiais laiptais. Visiems ėmus lipti, kai kurie nukrito nuo trečio laiptelio, o kiti – nuo ketvirtojo, dar kiti – nuo penkto, šešto, taigi nukrito visi iki vieno ir ant laiptų nieko nebeliko.

Šv. Pranciškui jų pagailo, ir kaip gailestingas tėvas jis ėmė melsti Teisėją už savo sūnus, kad Jis juos priimtų.

O Kristus parodė šv. Pranciškui kraujuojančias savo žaizdas ir tarė: „Tai man padarė tavo broliai.“

Pasimeldęs šventasis vėl nusileido keliais laipteliais žemiau ir pašaukė nukritusius brolius: „Kelkitės ir ateikite, mano sūnūs ir broliai. Nepraraskite pasitikėjimo ir vilties. Bėkite prie baltųjų laiptų ir kopkite, nes per juos būsite priimti į Dangaus karalystę.“

Klausydami savo tėvo patarimo, broliai nubėgo prie baltųjų laiptų. Jų viršuje pasirodė garbingoji Mergelė Marija, Jėzaus Kristaus Motina, gailestinga ir kupina malonės, ji priėmė tuos brolius, ir be jokių sunkumų jie įžengė amžinojo karalystės.¹⁵

Kristaus šlovei. Amen.

16. Apie ordino išbandymą

Šventas brolis Konradas pasakojo (tai buvo girdėjęs iš brolio Leono), kaip kartą šv. Pranciškus meldėsi Švč. Angelų Marijos bažnyčioje prie sakyklos. Iškėlęs rankas į dangų, jis tarė: „Viešpatie, pasigailėk savo žmonių ir apsaugok juos!“

Jam pasirodė Kristus ir tarė: „Tu meldiesi gerai, ir aš mielai išklausysiu tavo maldų, nes jos man daug reiškia ir aš už jas brangiai sumokėjau. Vis dėlto sudaryk su manimi sutartį, ir aš pasigailėsiu visų žmonių, būtent – kad tavo ordinas liktų su manimi ir tik su manimi. Bet ateis laikas, kai jis nusigręš nuo manęs, o aš jį dar palaikysiu dėl pasaulio, kuris tiki ordinu ir laiko jį savo vadovu bei kelrodžiu, paskui atiduosiu jį velniams, kurie sukels tiek sumaišties ir vargų, nelaimių, kad visi brolių šalinsis ir vengs. Ir jei sūnus nueis į tėvo namus duonos, jis gaus lazda per galvą. Jeigu vienuoliai žinotų tų dienų išbandymus, jie bėgtų gelbėdamiesi, o daugelis ir bėgs į dykynes – tie, kuriems rūpi mano garbė.“

Šv. Pranciškus paklausė Viešpaties: „Kaipgi jie ten gyvens?“

Kristus atsakė: „Aš, dykumoje maitinęs Izraelio sūnus, maitinsiu juos ten žolėmis. Ir suteiksiu žolėms įvairų skonį, kaip anksčiau suteikiau manai, o tada broliai sustiprės ir atkurs ordiną tobulą kaip seniau.“

Tačiau vargas teisąsaugojusiems atsivertimo išorę, nerangiems ir tingiems, nesipriešinantiesiems pagundoms, kurios leistos išrinktiesiems atsijoti, nes tik išbandytieji gaus amžinojo gyvenimo vainiką – tie, kurie kentėjo pasileidusiųjų pyktį.“¹⁶

Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus garbei.

17. Apie kareivio atsivertimą

Kartą gyveno vienas labai stiprus kareivis, laimėjęs daug pergalių, o vėliau tapęs Mažesniuolu broliu. Kai kiti kareiviai juokėsi iš jo, kad jis pasirinko šį ordiną, o ne Tamplierių ar kurį kitą, kur galėtų padaryti daug gero ir kartu dalyvauti mūšiuose, jis atsakė: „Sakau jums – net kenčianti badą, troškulį, šaltį ir nepriteklis mane tebepuola puikybė ir geidulingumas. O juk man būtų dar blogiau, jei matyčiau save avintį puikiais batais su pasagėlėmis, šarvuotą ir ant gražaus žirgo!“

Ir pridūrė: „Taip ilgai aš buvau stiprus kovodamas su kitais, nuo šiol noriu būti stiprus kovodamas su savimi!“

Dėkui Dievui.¹⁷

18. Apie kilmingą brolių, kuris gėdijosi prašyti išmaldos

Čivitanovoje gyveno vienas aukštos kilmės brolis, vardu Mykolas, jis neidavo rinkti išmaldos, nes gėdydavosi.

Atsitiko taip, kad ten atvyko šv. Pranciškus ir jam buvo papasakota apie šį brolių. Smarkiai jį išbaręs, dėl švento paklusnumo jis liepė jam nuogam, tik su kelnėmis, vienam eiti išmaldos į kaimą, esantį maždaug už mylios.

Brolis nuolankiai pakluso ir, nuvijęs gėdą šalin, dėl švento paklusnumo išėjo nuogas prašyti išmaldos. Jis gavo daug duonos, grūdų ir kitko ir grįžo su nešuliu. Nuo tos dienos jis jautė tokį džiaugsmą ir malonę, kad kol gyvas nenorėdavo daryti nieko kito, kaip tik eiti prašyti išmaldos.¹⁸

19. *Kaip vienas brolis regėjo, jog keletas Mažesniųjų brolių jau pasmerkti*

Tai papasakojo vienuolis, kuris buvo aplankęs provinciją Anglijoje. Iš tos provincijos vyresniojo, didžiai švento ir pamaldaus žmogaus, jis išgirdo, kaip vienas brolis, dažnai patiriantis ekstazę, kartą joje išbuvo visą dieną pasrūvęs ašaromis.

Išvydęs jį, vyresnysis tarė: „Šis brolis miršta!“ Ir liepė jam: „Broli, dėlei klusnumo įsakau tau šitai baigti.“ Šis tuoj pat sugrižo į save ir paprašė maisto. Jam pavalgius vyresnysis tarė: „Klusnumo dėlei įsakau tau atskleisti verkimo priežastį, nes anksčiau tau šitaip neatsitikdavo – ir tai atrodo visiškai priešinga ekstazės prigimčiai.“

Vienuolis, supratęs, kad nebegalės išsisukti visko neatskleidęs, tarė: „Regėjau Viešpatį Jėzų Kristų aukštame didingame soste, apsuptą dangiškųjų sargybinių ir pasirengusį teisti. Ir aš mačiau, kaip buvo pasmerkti ne tik pasauliečiai, bet ir daugelis dvasininkų bei vienuolių iš įvairiausių ordinų.

Paskui išvydau, kaip įvedė vieną, dėvintį labai brangų ir elegantišką Mažesniųjų brolių abitą. Paklaustas jis atsakė priklausąs Mažesniųjų brolių ordinui.

Tada Teisėjas tarė: „Broli Pranciškau, ar girdi, ką jis kalba? Ką tu į tai pasakysi?“

Šis atsakė: „Šalin jį, Viešpatie! Nes mano broliai dėvi ne brangius, o paprasčiausius abitus.“ Ir tas nelaimingasis iškart buvo velnių pačiuptas ir nutemptas į pragarą.

Tuomet įėjo dar vienas svarbus asmuo, lydimas daugelio įžymių pasauliečių. Paklaustas jis atsakė esąs Mažesnysis brolis. Ir vėl Teisėjas, kaip ir anksčiau, kreipėsi į šv. Pranciškų.

Šis atsakė: „Viešpatie, mano broliai siekia maldos ir dvasinės pažangos, atsisakydami pasaulio garbės ir vengdami žemiškų reikalų.“

Ir jį ištiko tas pat, kas ir pirmąjį.

Tada štai įėjo dar vienas, nešinas daugybe brangių ir naudingų knygų. Jį ištiko pirmojo bei antrojo likimas.

Ten buvo ir ketvirtas, įsitraukęs į didelių ir brangių namų planavimą bei statymą. Šv. Pranciškus paneigė ir jo priklausymą Mažesniųjų brolių ordinui.

Galų gale įėjo labai varganos išvaizdos žmogus skurdžiu abitu. Paklaustas, kas jis yra, atsakė esąs didelis nusidėjėlis, nevertas nieko gero, ir meldė pasigailėjimo.

Šv. Pranciškus apkabino jį ir nusivedė į rojų sakydamas: „Viešpatie, jis tikrai yra Mažesnysis brolis.“

Štai dėl ko aš verkiau“, – tarė brolis vyresniajam.¹⁹

20. Saulės giesmė

Čia prasideda kūrinių pagyrimas, kurį šv. Pranciškus, sirgdamas San Damiane, sukūrė Dievo garbei ir šlovei.

Aukščiausiasis Visagali, Gerasai Viešpatie,

Tau visa garbė, šlovė ir gyrius!

Jie priklauso Tau vienam, Aukščiausiasis,

Ir nėra žmogaus, verto Tavo vardą tarti.

Būk pagarbintas, mano Viešpatie, su visais savo kūriniais,

O ypač seserimi Saule,

Per kurią tu teiki mums dienos šviesą!
Ji yra nuostabi, taurumu spindinti,
Ji – Tavo simbolis, Aukščiausiasis!

Būk pagarbintas, mano Viešpatie,
Už brolių Mėnulį ir Žvaigždes!
Tu sukūrei juos danguje mielus ir skaisčius.

Būk pagarbintas, mano Viešpatie, už brolių Vėją
Ir už Orą, debesuotą ar giedrą ir visokiausią,
Kuriuo palaikai visus savo kūrinis!

Būk pagarbintas, mano Viešpatie, už brolių Vandenį,
Kuris yra be galo naudingas, nuolankus, malonus ir tyras!

Būk pagarbintas, mano Viešpatie, už seserį Ugnį,
Kurią tu mums teiki, kad šviestų naktį,
Gražią, linksmą, stiprią ir galingą!

Būk pagarbintas, mano Viešpatie,
Už mūsų seserį Motiną Žemę,
Kuri mus maitina ir valdo,
Augina vaisius, spalvingus žiedus ir lapus!

Būk pagarbintas, mano Viešpatie, už tuos,
Kurie atleidžia iš meilės Tau
Ir kenčia nelaimės bei nepritekliaus.
Palaiminti, kurie ištvėrs juos ramybėje,
Nes bus Tavo, Aukščiausiasis, apvainikuoti!

*Būk pagarbintas, mano Viešpatie,
Už mūsų seserį kūniškąją Mirtį,
Kurios nė vienas gyvas padaras negali išvengti!
Vargas tiems, kurie mirs su sunkia nuodėme!*

*Palaima tiems, kuriuos ji ras su Tavo švenčiausia valia, –
Antroji mirtis jiems nebegresia.*

*Garbinkite ir laiminkite mano Viešpatį, dėkokite Jam
Ir didžiai nusižeminę Jam tarnaukite!²⁰*

Čia baigiasi knyga apie nuostabius šv. Pranciškaus ir jo pirmųjų bendrašygių darbus. Vardan mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus, šventojo mūsų tėvo Pranciškaus garbei. Tebūna pašlovintas Viešpats!

Priedai

1. *Tobulas džiaugsmas* (8 sk.)

1927 m. tėvas Bughettis išspausdino šią versiją, smarkiai besiskiriančią nuo XIV a. pradžios lotyniško rankraščio (AFH 20, 107):

Vieną dieną Švč. Marijos vienuolyne šv. Pranciškus pasišaukė brolių Leoną ir tarė: „Broli Leonai, užrašyk tai.“

Šis atsakė: „Aš pasirengęs.“ Tuomet jis paprašė: „Užrašyk, kas yra tikrasis džiaugsmas. Ateina pasiuntinys ir praneša, kad visi teologijos daktarai Paryžiuje įstojo į ordiną. Užrašyk – tai nėra tikrasis džiaugsmas. Arba visi prelatai anapus kalnų – arkivyskupati ir vyskupati, arba Prancūzijos karalius ir Anglijos karalius. Užrašyk – tai nėra tikrasis džiaugsmas. Arba kad mano broliai nukeliavo pas netikinčiuosius ir atvertė visus į tikėjimą, arba kad aš gavau iš Dievo tiek malonės, kad galiu gydyti ligonius ir padaryti daug stebuklų. Sakau tau – visa tai neteikia tikrojo džiausmo.“

„Bet kas yra tikrasis džiaugsmas?“

„Grįždamas iš Perudžos aš atsiduriu čia naktį, jau tamsu. Žiema, purvas, taip šalta ir šlapia, kad nuo mano abito kraštų kabo varvekliai ir daužosi į kojas, o iš žaizdų laša kraujas.

Purvinas ir sušalęs, apledėjęs, aš prieinu prie vartų ir ilgai beldžiu bei šaukiu. Ateina brolis ir paklausia: „Kas tu?“ Aš atsakau: „Brolis Pranciškus.“ O jis sako: „Eik šalin. Netinka šlaistytis tokiu laiku. Tau negalima įeiti.“

Man neatstojant jis taria: „Eik šalin. Tu paprastas neišsimokslinęs žmogus. Nuo šiol nebūk su mumis. Mūsų tiek daug ir mes tokie svarbūs, kad nuo šiol tu mums neberekalingas!“

Bet aš tebestoviu prie vartų ir prašau: „Dėl Dievo meilės, leisk man įeiti bent šiai nakčiai.“ Jis atsako: „Neleisiu. Eik į Kryžiaus vienuolyną ir pasiprašyk nakvynės ten.“

Sakau tau – jei aš išliksiu kantrus ir nenusiminsiu, tai yra tikrasis džiaugsmas, tikroji dorybė ir sielos išganymas.“

Stulbinami nedideli skirtumai tarp šios trumpesnės bei realistiškesnės versijos ir brolio Jokūbo iš Masos išplėsto pasakojimo, esančio *Actus Fioretti*, nors savo esme ir sutampa, rodo, kad šis trumpesnis tekstas yra istoriškesnis ir pirmesnis. Jis priskiriamas broliui Leonardui iš Asyžiaus, Neturtėlio bendražygiui, dalyvavusiam šventojo kanonizacijos procese.

Ta pati tema aptinkama ir paties šventojo darbuose (Penktasis perspėjimas).

Svarbiausi yra žodžiai: „Tu esi paprastas neišsimokslinęs žmogus“, tiesiogiai primenantys kitą svarbų tekstą, kuriame šv. Pranciškus pareiškia būsiąs tikras Mažesnysis brolis tik tuomet, jei, pasakęs per Susirinkimą pamokslą, jis galės džiaugtis, kai visi broliai šauks: „Mes nenorim, kad tu mums vadovautum, nes tu labai paprastas ir neišsimokslis-

nęs, ir mums labai gėda savo vyresniuojų turėti tokį prastą ir menką žmogelį kaip tu.“ Ir jis išvaromas iš Susirinkimo (2C 145. B6, 5. SP-L 3 8. SP-S6 4. LA 104 [83]. Plg. SF 44, 1–17).

Ši senesnė versija garsiojo skyriaus apie šv. Pranciškaus tobulą džiaugsmą įgauna gilesnę prasmę, nes ji naujai nušviečia „tamsiąją sielos naktį“, kurią Asyžiaus Neturtėlis išgyveno atsisakęs ordino vadovo pareigų.

2. Gubijaus vilkas (21 sk.)

Viduramžių rankraštyje, pasakojimo apie garsųjį Gubijaus vilką parašėje, yra ginčus kelianti pastaba, įrašyta XVIII a. istoriko konventualo N. Papinio: *Chi la dice lo primo?* („Kas tai pasakė pirmas?“) Kadangi šiuo pasakojimu suabejojo keli istorikai – netgi Jorgensenas jo nepripažino – mes manome, kad skaitytojas įvertins čia pateiktų įrodymų, susijusių su šiuo ginču, santrauką.

Išbaigtas pasakojimas pirmą kartą pasirodė *Actus*, praėjus maždaug šimtmečiui po šv. Pranciškaus mirties. XIII a. vidurio San Verekondo benediktinų vienuolyno prie Vellingeno (esančio tarp Gubijaus ir Perudžos) kronikoje pateikiamas toks abejonių nekeliantis pirminis tekstas (AFH 1, 69–70):

Dar visai neseniai neturtėlis šv. Pranciškus dažnai naudodavosi San Verekondo vienuolyno svetingumu. Pamaldusis abatas ir vienuoliai su džiaugsmu jį priimdavo...

Nusilpęs ir išvargintas begalinio maritimosi, budėjimo, maldų ir pasninkų, šv. Pranciškus nebepajėgė keliauti pėsčiomis ir dažnai jodavo ant asilo, ypač kai gavo Išganytojo žaizdas.

Vieną vėly vakarą, jodamas ant asilo San Verekondo keliu ir lydimas draugo, dėvinčio šiurkštų maišą, jis išgirdo kelis valstiečius jam šaukiant: „Broli Pranciškau, pasilik su mumis, nejudk toliau, nes aplinkui klajoja keli žiaurūs vilkai, jie sudraskys tavo asilą ir sumaitos tave patį.“

Tuomet šv. Pranciškus tarė: „Aš nepadariau nieko blogo broliui Vilku, kad jis drįstų sudraskyti mūsų brolių Asilą. Likit sveiki, mano sūnūs. Bijokite Dievo.“

Taip šv. Pranciškus iškeliavo toliau ir jam neatsitiko nieko blogo.

Mums apie tai papasakojo ten buvęs valstietis.

Kitas ankstyvas tekstas, kuris gali būti svarbus, yra brolio Bartolomiejaus iš Pizos liudijimai *Conformities* (1399), kad kartą La Vernos kalne šv. Pranciškus atvertė į tikėjimą žiaurų plėšiką. Vietos tradicija priduria, kad dėl savo žiaurumo jis buvo vadinamas *Lupo* (Vilku), o šventasis jį pavadino *Agnello* (Ėriuku). Pasakojama, kad jis tapęs šventu vienuoliu. Tikriausiai kaip tik dėl jo, o ne dėl laukinių žvėrių, grafas Orlandas 1213 m. su dviem kalną apžiūrinčiais vienuoliais pasiuntė penkiasdešimties karių apsaugą (LV, p. 270–274). Ar šis *Fra Lupo* (Brolis Vilkas) galėjo būti tas pats *Fra Lupo*, kuris tais metais lydėjo šv. Pranciškų kelionėje į Ispaniją ir mirė Burgose 1291 m. (W 1291, nr. 19)?

Šiaip ar taip, pirmą kartą apie Gubijaus vilko sutramdy-

mą aiškiai užsimenama trečiajame lotyniškame prancūzų poeto Henrio d'Avranches *Legenda Sancti Francisci Versificata* leidime, datuojamame apie 1290 m.: „Sakoma, kad, jo paveiktas, vienas vilkas buvo ypač sutramdytas ir sudarė su miestu taiką.“

Be to, tikriausiai maždaug XIII a. Gubijaus apylinkės pranciškonų antspaude atsirado vilko atvaizdas. Vienas Gubijaus miesto rajonas 1349 m. savo emblema pasirinko vilko galvą.

XIX a. pabaigoje pasklido gandas, kad vienoje mažoje kopytėlėje prie Globo kelio, kaip teigiama, suręstoje ant vilko kapo, rasta vilko kaukolė su tvirtai tebesilaikančiais nasruose dantimis. Šv. Pranciškaus bažnyčioje (*San Francesco della Pace*) lankytojams rodomas akmuo, ant kurio stovėdamas šv. Pranciškus, sutramdęs vilką, pasakė pamokslą.

Galiausiai 1956 m. sausio mėnesį spaudoje pasirodė pranešimų, kad išbadėjusių vilkų ruja vėl puola Vidurio Italijos kaimų gyventojus.

1958 m. vasario 8 d. žymus istorikas konventualas Giuseppe Abate laiške rašo rengiās trumpą studiją apie tą atsitikimą, pagrįstą vietos archyvų duomenimis. Jis mano, kad ta istorija „įmanoma“ dėl svarių 1290 m. dokumentų, nors galbūt veikale *Actus* ir „šiek tiek pagražinta“.

3. Stigmų paslaptis

Kadangi šioje knygoje daug rašoma apie šv. Pranciškaus stigmas, turėtų būti naudinga trumpa pagrindinių šios temos faktų ir principų apžvalga. Šioje knygoje vartojama

prasme stigmos yra matomos arba nematomos žaizdos žmogaus kūne, atsivėrusios tose pat vietose (nors nebūtinai tiksliai tose pačiose), kaip ir Kristaus: ant rankų, kojų, dešiniojo ar kairiojo šono ir kartais aplink galvą, ant pečių ar nugaros. Dažniausiai jos su pertrūkiais arba nuolatos kraujuoja. Tikrų stigmų medicina neišgydo, ir jos gali išlikti daugelį metų arba bet kada pranykti.

Galima pateisinti Bažnyčią dėl atsargumo visais stigmų atsiradimo atvejais. Tikrosioms stigmoms pripažinti ji taiko šešis išorinius kriterijus: staigus atsiradimas, substancijos pažeidimas, jokių pokyčių gydant, kraujavimas, pūlių nebuvimas, staigus visiškas jų išnykimas.

Tikrosios stigmos, atitinkančios šiuos kriterijus, niekuomet nebuvo išgautos eksperimentais, nors daugelis psichiatrų ir hipnotizuotojų stengėsi tai pasiekti. Šiuolaikiniai tyrimai rodo, kad dėl protinių ar jausminių priežasčių odoje gali atsirasti pakitimų. Pavyzdžiui, motinai, mačiusiai, kaip jos vaikui ant kaklo vos neužkrito langas, pačiai atsirado ant kaklo žaizda, o užhipnotizuotam žmogui įteigus, kad prie jo rankos pridėta iki raudonumo įkaitusi moneta, ant rankos atsirado nudegimo žymė. Tokie faktai leidžia šiek tiek paaiškinti, koks vaidmuo tikrojoje stigmatizacijoje tenka gamtiniams procesams, tiek, kiek jie apskritai čia pasireiškia.

Iš tikrųjų netgi žymiausi Bažnyčios ekspertai šiuo klausimu, susijusiu su medicina, psichiatrija ir mistine teologija, nesutaria dėl tikrosios stigmų kilmės. Vienas Romos gydytojas, pripažindamas netikrų stigmų egzistavimą, leidinyje *Enciclopedia Catolica* pateikia tradicinį požiūrį, kad misti-

kų stigmos yra nepavaldžios jokioms psichopatologijos taisyklėms ir turi būti vertinamos kaip antgamtinis reiškinys. O profesorius Paulas Siwekas SJ teigia, jog „nėra įtikinamų įrodymų, kad stigmatizacija pranoksta visas gamtos galias ir būtinai yra stebuklas.“ Tačiau jis sutinka, kad jeigu stigmos yra ekstazės padarinys, jos bus antgamtiškos, jei ir ekstazė antgamtiška.

Velionis tėvas Herbertas Thurstonas SJ, išstudijavęs daugybę nuostabą keliančių mistinių istorijų, teigia, kad „yra mistikų, turinčių... tikrąsias stigmas, nors jie jokių būdu nėra šventieji“, o dažnai „kenčia nuo ekstravagantiškų isteriškų neurozių“. Tikima, kad kartais pseudostigmas gali sukelti ir velnias. Galimas dalykas, kad kai kurie tėvo Thurstono minėti neurotiški mistikai turėjo pseudostigmas. Naujausia užduotis tiriant šį sudėtingą reiškinį yra mįslingas nekataliko vokiečių verslininko atvejis: šis žmogus turi stigmas būdamas nereliginas!

Nėra tiksliai žinoma, kiek pasaulyje yra stigmas turinčių žmonių. Remiantis įvairiais liudijimais, per pastaruosius septynis šimtmečius – nuo penkiasdešimties iki trijų šimtų. Palyginti mažai iš jų buvo kanonizuota ir tik keletas buvo vyrai. Šv. Pranciškus Asyžietis tikriausiai buvo pirmasis stigmatikas. Be to, jo stigmos turėjo bruožą, neregėtą jokių kitų atveju, – kyšančias vinas; pasak Agostino Gemellio OFM, tai galėjo atsirasti tik per stebuklą.

Bažnyčia moko, kad šv. Pranciškaus stigmos yra antgamtiškos, nes šiuo atveju jos negalėjo atsirasti be tiesioginio Dievo įsikišimo. Be to, Bažnyčia jas pagerbė – joms skirta liturginių metų diena. Tačiau mistinė teologija taipgi pa-

brėžia, kad tikra ir antgamtiška stigmatizacija yra charizma – malonės dovana, kaip pranašystės ar regėjimai (*gratiae gratis datae*), bet nėra būtinai susijusi su šventumu.

Vis dėlto, nepaisant atsargumo, su kuriuo Bažnyčia sutinka šį retą reiškinių, kiekvienas tikros stigmatizacijos atvejis, kai asmens šventumą pripažįsta kompetentinga valdžia, yra nepaprastos Dievo malonės įrodymas. Visa šio reiškinių prasmė, kaip matyti iš šv. Pranciškaus ir kitų stigmatizuotų šventųjų gyvenimo, yra vikariškas (tarno) dalyvavimas Kristaus kančioje ir žmonijos nuodėmių atpirkime per Atpirkėjo nuopelnus ir savanorišką tarpininkavimą sielos ir kūno kentėjimu.

Mums nepavyks suprasti ne tik Šv. Pranciškaus žiedelių, bet ir viso viduramžių požiūrio į *Poverello*, jeigu nesuvoksime, kad į jo stigmas buvo žvelgiama kaip į nepaneigiamą Dievo patvirtintą jo tapatumą su Kristumi, kiek tai įmanoma paprastai žmogiškai būtybei. Dantė, rašęs tuo pačiu metu kaip ir *Actus* autorius, tą pažiūrą įamžino garsiomis savo eilutėmis: „Tuomet ant šlaito tarp Tiberio ir Arno jis gavo iš Kristaus paskutinį antspaudą“ (*Rojus*, XI, 106–7).

BIBLIOGRAFIJA

Pastaba: išsami (bet mažai žinoma) Pranciškonų ordino bibliografija buvo išleista nuo 1930 m. *Collectanea Franciscana*, Kapucinių istorijos institute, Romoje (Via Boncompagni 71).

I. VEIKALAI IR PERIODIKA

- A žiūrėti *Actus* įžangą kitame skyriuje.
- AF *Analecta Franciscana*, Quaracchi: Collegio di San Bonaventura, 1885–1941, t. 10.
- AF3 *Chronica XXIV Generalium Ordinis Minorum (1209–1374) cum pluribus appendicibus*, Quaracchi, 1897, p. 748.
- AF4–5 Fr. Bartholomaeo de Pisa, *De Conformitate Vitae Beati Francisci ad Vitam Domini Iesu*, Quaracchi, 1906–1912, t. 2.
- AFH *Archivum Franciscanum Historicum* (Quaracchi) 1, 1908+
- B *Legenda Maior S. Bonaventurae*, AF10, p. 557–652.
- BF *Bullarium Franciscanum*, Giovanni G. Sbaraglia, ed., t. 1–4, Rome, 1759–1768; Conrad Eubel, O.F.M. Conv., ed., t. 5–7, Rome, 1848–1914; *Epitome et Supplementum* (Quaracchi, 1908).
- Carte topografiche delle diocesi italiane nei secoli XIII e XIV*, Vatican City, Biblioteca Apostolica Vaticana, 1932–1952.
- 1C Thomas de Celano, *Vita Prima S. Francisci Assisiensis*, AF10, p. 1–117.
- 2C –, *Vita Secunda S. Francisci Assisiensis*, AF10, p. 127–268.
- CD *Codice Diplomatico della Verna e delle SS. Stimate di S. Francesco d'Assisi*, Saturnino Mencherini, O.F.M., ed., Florence: Tipografia Gualandi, 1924, p. 759.
- CF *Collectanea Franciscana* (Rome) 1, 1930+

- CMir Thomas de Celano, *Tractatus de Miraculis*, AF10, p. 269–330.
- EF *Etudes Franciscaines* (Paris) 1, 1899+
Fortini, Arnaldo, *Nova vita di San Francesco*; new ed. Florence, Vallecchi, t. 3, 1958.
- FF *Frate Francesco* (Assisi; Rome) 1, 1924+
- FS *Franziskanische Studien* (Muenster in W.) 1, 1914+
Huber, Raphael M., O.F.M. Conv., *A Documented History of the Franciscan Order (1182–1517)*, t. 1, Milwaukee, Wis., & Washington, D.C., 1944, p. 1028.
- JJ Jorgensen, Johannes, *Saint Francis of Assisi*, Garden City, N. Y.: Image Books, 1955, p. 354.
- LA *La „Legenda Antiqua S. Francisci“, Texte du Ms. 1046 (M.69) de Perouse*, Ferdinand-M. Delorme, O.F.M., ed.; (a) AFH 15, 1922, 23–70 & 278–382; (b) Paris: Editions de la France Franciscaine, 1926, p. 70. Pirma cituojama (a), tada (b) laužtiniuose skliaustuose.
- LF *La Franceschina*, Nicola Cavanna, O.F.M., ed., t. 2, Florence: Leo S. Olschki, 1931.
- Lt Žiūrėti „Little“ kitame skyriuje.
- LV *La Verna, Contributi alla Storia del Santuario (Studi e Documenti)*, Arezzo: Cooperativa Tipografica, 1913, p. 397.
- MF *Miscellanea Francescana* (Foligno; Rome) 1, 1886+
Moorman, John R. H., *The Sources for the Life of S. Francis of Assisi*. Manchester: Manchester University Press, 1940, p. 176.
Oliger, Livario, O.F.M., „Spirituels“, In *Dictionnaire de Théologie Catholique*, t. 14, Paris, 1941, col. 2522–49.
- SF *Studi Francescani* (Florence) 1, 1914+
- SP-L *Speculum Perfectionis (Redactio I)*, Leonardus Lemmens, O.F.M., ed., Quaracchi, 1901. p. 106; in his *Documenta Antiqua Franciscana*, Pars II.

- SP-S *Le Speculum Perfectionis*, t. 2, paengè Paul Sabatier, Manchester: The University Press, 1928–1931.
- 3S *Legenda Trium Sociorum*, in: MF 8, p. 1908, 81–107; & 39, 1939, p. 325–432.
- VeP *Vita e Pensiero* (Milan) 1, 1915+
- Von Auw, Lydia, *Angelo Clareno et les Spirituels Franciscains*, Lausanne: Université, 1952, p. 59.
- W Wadding, Luke, *Annales Minorum*, t. 31, Quaracchi, 1931–1956.

II. ACTUS-FIORETTI TEKSTAI IR LEIDINIAI

1. ACTUS

- Speculum Exemplorum*. Deventer, 1481 (plg. AFH 20, 1927, p. 109–115).
- El Floreto de Sant Francisco*, Sevilla, 1492.
- Speculum Vitae B. Francisci et Sociorum Eius*, Fabian de Igal, comp. Venice, 1504. (Naudojausi 1752 m. Gyor leidimu.)
- Chronica XXIV Generalium* . . . , in: AF3.
- Actus Beati Francisci et Sociorum Ejus*, Paul Sabatier, ed., Paris: Librairie Fishbacher, 1902, LXIII, p. 271.
- De Conformitate* . . . , in: AF4–5.
- Kruitwagen, Bonaventura, O.G.M., „Descriptio nonnullorum codicum MSS. quibus insunt libelli *Speculum Perfectionis* et *Actus B. Francisci*“, AFH 1, 1908, p. 300–412.
- „La Question Franciscaine. Vita Sancti Francisci Anonyma Bruxellensis; d'après le Manuscrit II.2326 de la Bibliothèque Royale de Belgique“, A. Fierens, ed., *Revue d'Histoire Ecclesiastique* (Louvain) 9–10, 1908–1909.
- Little, Andrew George, *Description of a Franciscan Manuscript Formerly in the Phillipps Library*; in: British Society of Francis-

- can Studies *Collectanea Franciscana*, t. 5, Aberdeen, 1914, p. 9–113.
- , *Un nouveau manuscrit franciscain, ancien Phillipps 12290, aujourd'hui dans la bibliothèque A. G. Little*, Paris: Librairie Fischbacher, 1919, p. 110. (*Opuscles de critique historique*. Fascicule 18.)
- Delorme, Ferdinand M., O.F.M., „*Descriptio Codicis 23.J.60 Bibliothecae Fr. Min. Conventualium Friburgi Helvetiorum*“, AFM 10, 1917, p. 47–102.
- Bughetti, Benvenuto, O.F.M., „*Descriptio Nova Codicis Actus Beati Francisci Exhibentis (Florentiae, Bibliotheca Nationalis Centralis II, XI, 20)*“ AFH 32, 1939, p. 412–438.

2. FIORETTI

- I Fioretti di S. Francesco*, Arnaldo della Torre, ed., Turin: Paravia & C., 1909, Ivi, p. 285.
- , Benvenuto Bughetti, O.F.M., ed., Florence: Adriano Salani, 1925, p. 423.
- , Fausta Casolini, ed., Milan: Casa Editrice Giacomo Agnelli, 1296, p. 368.
- , Filippo Graziani, O.F.M., ed., Assisi: Tipografia Porziuncola, 1931, p. 326.
- , Mario Casella, ed., Florence: G. C. Sansoni, 1946, p. 143.
- , Agostino Gemelli, O.F.M., ed., Milan: Società Editrice „Vita e Pensiero“, 1945, p. 218.
- , G. M. Bastianini, O.F.M. Conv., ed., Rome: A. Signorelli, 1950, p. 267.
- , Mario Ruffini, ed., Turin: G. B. Paravia & C., 1953, p. 188.
- Gli scritti di San Francesco e I Fioretti*, Augusto Vicinelli, ed., Milan: Arnoldo Mondadori Editore, 1955, p. 427.
- The Little Flowers of the Glorious Messer St. Francis and of His Friars*, W. Heywood, tr. London: Methuen, 1906, p. 207.

- The Garden Enclosed*, M. Mansfield, tr. Florence, n.p., 1911, p. 67.
(Vienuolika papildomų *Fioretti* skyrių.)
- Les petites fleurs de saint François d'Assise* (*Fioretti*), traduction nouvelle d'après les textes originaux par T. de Wyzewa, Paris: Perrin & Cie., 1912, p. 374.
- Les Fioretti de saint François... Edition complète*, Omer Englebert, tr. Paris: Editions Denoel, 1945, p. 420.
- Les Fioretti...* traduction nouvelle d'après l'Incunable de Milan par le R. P. Godefroy, O.F.M. Cap., Paris: Editions Marcel Daubin, 1947, p. 314.
- Les Fioretti de saint François... Edition complète*, Alexandre Masseron, tr. Paris: Editions Franciscaines, 1953, p. 509.
- Franz von Assisi. Legenden und Laude*, Otto Karrer, tr. Zurich: Manesse Verlag, 1945, p. 811.
- Florencitas der glorioso señor San Francisco y de sus frailes*. Madrid: Apostolado de la Prensa, 1913, xlv, p. 403.

III. ACTUS-FIORETTI STUDIJS

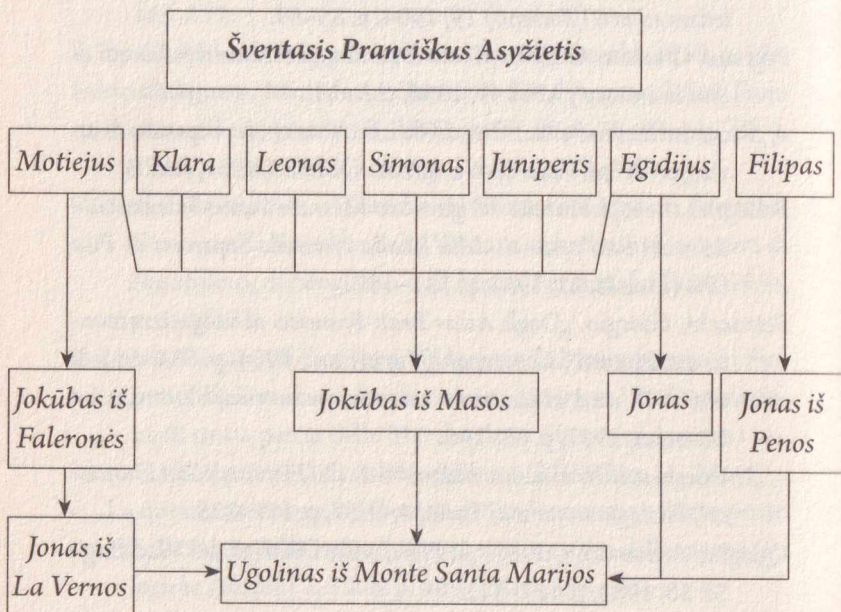
- Alvisi, E., „I Fioretti di San Francesco, Studi sulla loro compilazione storica“, *Archivio storico italiano* (Florence) s. 4, t. 4, 1879, p. 488–502.
- Avanzi, Gianetto, „Le Edizioni del secolo XV dei *Fioretti di San Francesco*, Indice Bibliografico“, MF 40, 1940, p. 29–48.
- Buggetti, Benvenuto, O.F.M., „Alcune idee fondamentali sui *Fioretti di San Francesco*“, AFH 19, 1926, p. 321–333.
- , „Bibliographia“, AFH 20, 1927, p. 386–407.
- , (Mario Negretti, pseud.), „Dai *Fioretti di San Francesco* secondo la lezione di un nuovo codice“, FF 1, 1924, p. 230–243 & 374–386; 2, 1925, p. 133–144.

- , „Intorno ai Fioretti di San Francesco“, FF 4, 1927, p. 235–257.
- , „Una parziale nuova traduzione degli *Actus* accoppiata ad alcuni capitoli dei *Fioretti*“, AFH 21, 1928, p. 515–552; 22, 1929, p. 63–113.
- Camerano, Anna Maria, „Su la francescanità del traduttore dei *Fioretti*“, FF 4, 1927, p. 262–264.
- Cellucci, Luigi, *Le Leggende francescane del Secolo XIII nel loro aspetto artistico*. Rome: Società Editrice Dante Alighieri, 1929; žr. p. 162–198.
- Chiminelli, Piero, „Paolo Vergerio critico dei *Fioretti*“, *Conscientia* (Rome), 1924 07 14.
- Cuthbert, O.F.M. Cap., „The Teaching of the *Fioretti*“, *The Catholic World* (New York) 89, 1909, p. 189–202.
- Damiani, Quinto, O.F.M., „Origine Marchigiana dei *Fioretti*“, SF 16, 1944, p. 197–199.
- Facchinetti, Vittorino, O.F.M., „Attorno ai *Fioretti*“, FF 3, 1926, p. 165–172.
- , *Il più bel fiore della leggenda francescana*, Quaracchi, 1918, p. 93.
- Faloci-Pulignani, Michele, „I *Fioretti* di San Francesco“, *San Francesco d'Assisi* (Assisi) 7, 1927, p. 57–60 & 78–83; plg. FF 4, 1927, p. 235; MF 26, 1926, p. 96; 27, 1927, p. 174.
- Ferretti, Francesco A., „Ricerche sui Beati: Giacomo da Falerone, Giovanni da Fermo o della Verna, e sui primitivi conventi di Montolmo, di Mogliano e di Massa Fermana“, SF 51, 1954, p. 152–173.
- Garavani, Giunio, „Il Floretum di Ugolino da Montegiorgio e i *Fioretti* di S. Francesco. Studio storico-letterario“, R. Deputazione di storia patria delle Marche *Atti e Memorie* (Ancona) n.s. 1, 1904, p. 169–242 & 265–315; n.s. 2, 1905, p. 11–58.
- , „La questione storica dei *Fioretti* di San Francesco e il loro posto nella storia dell'Ordine“, *Rivista storico-critica delle scienze teologiche* (Rome) 2, 1906, p. 269–290 & 578–599.

- Gardner, Edmund G., „The Little Flowers of St. Francis“ in: *St. Francis of Assisi: 1226–1926. Essays in Commemoration*, London: University of London Press, 1926, p. 97–126.
- Innocenti, Benedetto, O.F.M., „Teologia e Bibbia nei Fioretti di San Francesco“, SF 12, 1926, p. 331–354.
- Leandro de Bilbao, O.F.M. Cap., „Nostalgía y partidismo en *Las Florecillas*“, *Estudios Franciscanos* (Barcelona-Sarriá) 51, 1950, p. 305–328.
- Manzoni, Luigi, „Studi sui Fioretti di San Francesco“, MF 3, 1888, p. 116–119, 150–152, 162–168; 4, 1889, p. 9–15, 78–84, 132–135.
- Marconi, Angelo, O.F.M., „Attorno agli autore dei *Fioretti*“, SF 12, 1926, p. 355–365.
- , „Chi fu il giardiniere dei Fioretti?“ FF 4, 1927, p. 112–120 (plg. SF 14, 1928, p. 364–366 & 533).
- Pace, Camillo, „L'autore del *Floretum*“, *Rivista abruzzese di scienze, lettere ed arti* (Teramo) 19, 1904, p. 85–89.
- Pagnani, Giacinto, O.F.M., „Contributi alla questione dei *Fioretti di San Francesco*“, AFH 49, 1956, p. 3–16.
- , „Ricerche intorno al B. Liberato da Loro Piceno. A proposito di un viaggio di San Francesco a Sarnano“, MF 57, 1957, fasc. 3.
- Pellegrini, Leo, „I Fioretti del glorioso Messere Santo Francesco e de' suoi frati“, *Annali della Scuola Normale Superiore di Pisa* (Pisa) ser. II, 21, 1952, p. 131–157.
- Petrocchi, Giorgio, „Dagli *Actus Beati Francisci* al volgarizzamento dei Fioretti“, *Convivium* (Turin) n.s., 1954, p. 534–555 & 666–677; and in his *Ascesi e mistica trecentesca*, Florence: Le Monnier, 1957, p. 85–146.
- , „Inchiesta sulla tradizione manoscritta dei *Fioretti di San Francesco*“, *Filologia romanza*, Turin, 4, 1957, p. 311–325.
- Quaglia, Armando, O.F.M., „Il *Floretum* e i *Fioretti del Wadding*“, SF 50, 1953, p. 107–112.

- , „Perchè manca un' edizione critica dei Fioretti di San Francesco“, SF 52, 1955, p. 216–223.
- Staderini, Giuseppe, „Sulle fonti dei Fioretti di S. Francesco“, Società Umbra di storia patria *Bollettino* (Perugia) 2, 1896, p. 339–364.
- Terracini, B. A., „Appunti su alcune fonti dei Fioretti“, *Bollettino critico di cose francescane* (Florence) 2, 1906, p. 21–30.
- Tosi, Gianna, „Il *Cursus* negli Actus Beati Francisci“, R. Istituto Lombardo di scienze e lettere *Rendiconti* (Milan), ser. 2, 68, 1935, p. 659–668.
- , „I *Fioretti di San Francesco* e la questione degli *Actus Beati Francisci*. Contributo alla ricerca del testo latino dei *Fioretti*“, *ibid.*, ser. 2, 69, 1936, p. 869–883.

Lentelė, parodanti žodinę ACTUS–FIORETTI tradiciją

PASTABOS IR NUORODOS

N. B.: Kai kurių skyrių pavadinimai yra sutrumpinti. Visi trumpiniai, esantys nuorodose, randami *Bibliografijoje*.

Mūsų leidinio antraštės yra paimtos tiek iš *Actus*, tiek iš *Fioretti*.

PIRMA DALIS. ŽIEDELIAI

1. Dvylika pirmųjų bendražygių

1. Pirmieji dokumentai mini tikrai vienuolika bendražygių, kai šv. Pranciškus 1210 m. keliavo į Romą. Vėlesni tekstai pateikia įvairius dvylikos pirmųjų, arba išrinktųjų, draugų sąrašus.

2. Brolio Bernardo atsivertimas

1. „Mano Dievas ir mano viskas“ randama tik lotyniškame tekste.
2. Šis apreiškimas yra tik *Actus*.
3. Ankstesniuose variantuose tai yra Šv. Mykolo bažnyčia.
4. Šis skyrius suteikia detalumo ir spalvingumo šiems šaltiniams: 1C24; 2C15; 2C109; B3, 3 ir 5; 3S sk. 8 (plg. MF 15, 33–43; EF 49, 476).

3. Šv. Pranciškaus ir brolio Bernardo nuolankumas

1. Tai yra Karčerio būstas ant Subazijaus kalno, miške, netoli Asyžiaus. Šventojo apakimas rodo metus po sugrįžimo iš Egipto: 1220–1224.
2. Ankstyvieji tekstai nurodo šią praktiką, bet ne šį įvykį. Pirmieji vienuoliai neavėjo sandalų. Vėliau jie dažnai bučiuodavo užgauto vienuolio kojas.

4. *Pranciškus Ispanijoje; angelas ir Elisas*

1. Šv. Pranciškus išvyko į Ispaniją su Bernardu 1213–1214 m. Čia pirmą kartą minimas jo apsilankymas įžymioje Šv. Jokūbo Apaštalo bažnyčioje Komposteloje (AFH 4, 796).
2. Farneto būstas, 12 mylių į šiaurę nuo Asyžiaus.
3. Chronologinė tvarka supainiota. Potvarkis, apribojantis mėsos valgymą, buvo paskelbtas 1219 m. dviejų vikarų, šventojo paskirtų, kai jis išvyko į Egiptą. Elisas tuomet buvo Sirijoje. Istorija apie Eliją ir angelą greičiausiai atsirado per vėlesnius konfliktus ir yra laikoma apokrifine (AFH 2, 357).

5. *Brolis Bernardas Bolonijoje*

1. 1211 metai. Bolonijos universitetas tuomet turėjo 10 000 studentų. Bernardo misija pirmą kartą paminėta *Actus*.
2. Pirmieji užrašyti Įstatai (dabar dingę, bet įkūnyti 1221 m. Įstatuose) žodžiu buvo patvirtinti popiežiaus Inocento III 1210 m.
3. Teisės daktaras Niccolò di Guglielmo dei Pepoli į ordiną įstojo 1220 m., mirė 1229 m.

6. *Brolio Bernardo palaiminimas ir mirtis*

1. Bernardo išbandymai ir mirtis yra paminėti ankstyvuosiuose tekstuose: 2C48; LA11(108); SP-L17; SP-S107.
2. Čia supainioti du ypatingi palaiminimai: pirmasis, kai ligotas šv. Pranciškus, gulėdamas vyskupo rūmuose Asyžiuje, suteikė Elijui oficialų palaiminimą (1C108; 2C216; plg. AFH 21, 265); antrasis, kai po keleto dienų Porciunkulėje jis suteikė Bernardui asmenišką palaiminimą (LA11[107]; SP-L17; SP-S107), *Actus* iškreipia tai teigdamas, kad Bernardas, o ne Elisas, buvo tikrasis šventojo įpėdinis.

7. Keturiasdešimties dienų pasninkas

1. Turbūt 1211 m. Gavėnia. Pirmą kartą aprašyta *Actus*; ankstyvieji tekstai mini šventojo apsilankymą vienoje iš trijų Trazimeno ežero salų (1C60; B8, 8). Visos trys buvo apgyvendintos 1208 m. Vienuolynas įsikūrė prieš 1291 m. (BF *Epitome*, p. 194).

8. Tobulas džiaugsmas

1. Dantė ir Vergilijus „ėjo toliau, vienas pirma, kitas paskui, kaip žengia Mažesnieji broliai“ (*Pragaras*. XXIII, 2–3).
2. Žr. 1 priedą.

9. Kaip Dievas kalbėjo per brolių Leoną

1. Pirmą kartą paminėtas *Actus*. Garbinamas, šv. Pranciškus liepdavo broliui jį „plūsti“ (1C53).

10. Kaip brolis Motiejus ištyrė šv. Pranciškų

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Laikas: ankstyvieji metai.

11. Kaip brolis Motiejus sukosi ratu

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Vėlesnis tekstas mini kryžkelę buvus už keleto mylių į vakarus nuo Perudžos, bet nemini Areco (LF 2, 74). Šventasis apsilankė Sienoje 1211–1212, 1217 ir 1226 m.

12. Kaip šv. Pranciškus bandė brolių Motiejų

1. Pirmą kartą paminėtas *Actus*. Laikas: ankstyvieji metai.

13. Brolis Motiejus pakeltas į orą

1. Maistas, Motiejaus skrydis ir apaštalo pasirodymas pirmą kartą paminėti *Actus*. Chronologinė tvarka supainiota. Pranciškus ypač žavėjosi šv. Petru ir šv. Pauliumi (AFH 20, 22).

14. Šv. Pranciškus kalba su savo bendražygiais

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Laikas: ankstyvieji metai.

15. Kaip šv. Klara valgė su šv. Pranciškumi

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Pirmieji vienuoliai Porciunkulėje valgė sėdėdami ant žemės (LA68[33]; SP-S21). Tomas iš Čelano mini Pranciškaus nenorą aplankyti šv. Klaros (2C205), bet *Legendoje* jis taip pat mini, kad Klara „įkalino“ save San Damiane keturiasdešimt dvejus metus. Ši problema dar nėra išspręsta nuo tada, kai Paschalis Robinsonas OFM 1912–1913 m. parašė, jog „istorijos pagrindas, panašu, yra visiškai menkas“ (AFH 5, 641), tačiau kapucinas tėvas Cuthbertas maistą Porciunkulėje laikė „galimu“, o ugnį – „puošmena“ (AFH 6, 670–680). XIV a. tekstas teigia, kad šv. Pranciškus ir šv. Klara valgė drauge San Damiane (AFH 20, 106).

16. Šv. Pranciškus turi eiti pamokslauti

1. Šventasis galėjo pasiųsti su Motiejumi kitą brolių (B12, 2).
2. Kregždės tikriausiai buvo nutildytos Alviane netoli Orvjeto (1C59; B12, 4). Trečiasis atgailaujančiųjų, arba susilaikančiųjų, pasauliečių ordinas buvo įkurtas Florencijoje 1221 m. (AFH 14, 3–7).
3. *Actus* ankstyvesniems pasakojimams suteikia išsamumo ir simbolizmo (1C58; B12, 3). Kitas dalyvavęs vienuolis buvo Gerardas da Mutina (Lt141). Ferenzas Lisztas apie pamokslą paukščiams sukūrė sonatą.

17. Jaunas vienuolis nualpo

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Broliai miegojo ant šiaudų (AFH 15, 529).

18. Švč. *Angelių Marijos* bažnyčioje

1. *Actus* sujungė pagrindinius kelių Susirinkimų ypatumus: kardinalas Ugolinas ir popiežiaus rūmai buvo Perudžoje 1216 m.; šv. Bonaventūra (B4, 10) mini Susirinkime dalyvavus 5000 vienuolių (greičiausiai 1221 m.), kurių reikmes patenkino Apvaizda. Pagyvenęs kanauninkas Jeanas Pierre'as Olieu 1261 m. pasakė, kad jis vienąsyk girdėjo šv. Dominyką teigiant, jog jis dalyvavęs Susirinkime Asyžiuje ir patyręs paskatą laikytis neturto savo ordine (AFH 17, 300; AFH 20, 155). Labiausiai tikėtina, kad tai galėję būti 1218 m. Maždaug tuo metu šv. Dominykas pagilino savo ankstesnę sampratą apie neturtą. Būdai apsimarinti: 2C21; SP-S27.

19. *Dievas kalbėjo su šv. Pranciškumi; vargšo kunigo vynas*

1. Šiuo metu mokslininkai yra parašę 500 puslapių apie įvykius, atpasakotus šiame skyriuje (ir jam artimuose tekstuose). Problema kyla dėl vieno klausimo: kur tiksliai ir kada šv. Pranciškus sukūrė „Saulės giesmę“? *Speculum perfectionis* ir Perudžos *Legenda Antiqua* nurodo, kad jis sukūrė ją sirgdamas San Damiane, po to, kai gavo amžino gyvenimo patikinimą, prieš išvykdamas į Rietį. Šių dokumentų tikrumą paneigė Benedettas ir Terzis, pritardami tik kunigo namų buvimui netoli Riečio, ir Abate'as, pritardamas tik vyskupo rūmams Asyžiuje, o Fortinis apgynė San Damiano tradiciją (MF 56, 333–415; AFH 50, 142). Šio vertimo rengėjas linkęs pritarti Fortiniui.
2. Tiksliai San Fabiano bažnyčios vieta yra ginčytina – ar La Forestoje, trys mylios į šiaurę nuo Riečio, ar prie to miesto? La Foresta buvo laikoma konkrečia vieta nuo XVII a., kol Sacchettis Sassettis iš Riečio 1926 m., peržiūrėjęs vietos archyvus, paskelbė, kad jis nerado minint La Forestos iki 1319 m., tačiau keletą kartų ji paminėta San Fabiano bažnyčios ir Ne-

turtėlės Klaros vienuolyno XIII a. dokumentuose. Vienuolynas buvo ant kalvos šlaito netoli Riečio. Vyskupas Arduinas Terzis OFM neseniai keturiuose pranciškonų būstuose Riečio slėnyje padarė keletą archeologinių atradimų, kuriuos aprašė savo monumentaliam veikalui *Memorie Francescane nella Valle Reatina* (Roma, 1955, p. 507). Jis tvirtina, kad La Forestoje atrado tikrąją San Fabiano koplyčią. Nuo 1948 m. Sacchettis Sassettis paskelbė penkias brošiūras, paneigiančias šį tvirtinimą. Laukdamas tolesnių aiškinimų, šio vertimo leidėjas sutinka su Abate'u ir Pratesiu, teigiančiais, jog Sacchetti'o Sassetti'o argumentai atrodo įtikinamesni (Terzi bibliografija; AFH 50, 245–250).

20. Naujokas gundomas palikti ordiną

1. Tai turėjo būti po šv. Antano mirties 1231 m.

21. Gubijaus vilkas

1. Žr. 2 priedą.

22. Kaip šv. Pranciškus išlaisvina kelis purplelius

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Vieta: Alberino būstas netoli Sienos (MF 27, 109).

23. Velniai Porciunkulėje

1. Panašus įvykis yra 2C34.

24. Sultonas ir prostitutė

1. Šv. Pranciškaus pokalbius su Egipto sultonu Maliku al Kami-liu (1180–1238) per kryžiuočių apsiausties Damietoje, prie Nilo deltos, atokvėpį 1219 m. rugsėjo mėn. užfiksavo tuometiniai metraštininkai. Sultonas buvo išsilavinęs, mistinę poe-

ziją mėgstantis musulmonas, tai paaiškina jo prielankumą Pranciškui.

2. Kitas pasakojimas mini panašų įvykį buvus Baryje; tokie pasakojimai apie įvairius šventuosius buvo paplitę XIV a. Šv. Pranciškus siūlydavosi eiti į ugnį kartu su musulmonų teologais arba pats vienas (AFH 19, 572, 576).
3. Sultono atsivertimas, kaip pirmą kartą yra aprašyta *Actus*, regis, yra šv. Bonaventūros pasakojimo atgarsis, pagrįstas pokalbiu su broliu Iliuminatu (Pranciškaus bendražygiu Egipte), cituojančiu musulmonų valdovą: „Aš tikiu, kad tavo tikėjimas yra geras ir teisingas, ir nuo to laiko krikščioniškas tikėjimas įsmigo jo širdin.“ (AFH 19, 572). Jo amžininkai arabai smerkė jį, kad nebuvo uolus musulmonas.

25. Šv. Pranciškus išgydė raupsuotąjį

1. Hanseno liga (raupsai) buvo epideminė Europos liga iki 1347 m. maro, daug jos aukų buvo griežtai izoliuotos. Daugybė šventųjų ir vienuolių teikė raupsuotiesiems gailestingą priežiūrą. Šv. Pranciškus savo *Testamente* rašė, kad jo atsivertimas įvyko tuomet, kai „Dievas atvedė prie jų“, o pirmuosiuose Įstatuose savo vienuolius ragino džiaugtis bendravimu su jais. Neseniai beveik tik krikščionys misionieriai rūpinosi raupsų aukomis. Šiuo metu medikai Hanseno ligą laiko silpnu užkratu. Ligoniai labiau kenčia nuo matomų žymių nei nuo bacių. Suprasdamas tai, šv. Pranciškus, kalbėdamas su jais, ypač stengėsi nevirtoti neapykantą rodančio „raupsuotojo“ vardo, o vadino juos „broliais krikščionimis“. Tam pritardamas 1948 ir 1953 m. Tarptautinis kongresas dėl raupsų primygtinai siūlė, kad nemalonių žodžių „raupsai“ ir ypač „raupsuotasis“ populiarioje literatūroje būtų atsisakyta.
2. Pirmieji tekstai aprašo keletą atsitikimų su raupsuotaisiais.

Kitas šio pasakojimo variantas mini, kad tai įvyko Spedalačijo ligoninėje Kolestradoje, tarp Perudžos ir Asyžiaus (AFH 12, 367). Asyžiuje buvo keletas leprozoriumų (AFH 43, 23).

26. Trys žmogžudžiai

1. Žinoma ir kita versija (LA111[90]; SP-L43; SP-S66; plg. AFH 12, 343). Monte Kazalės būstas buvo prižiūrimas kapucinų nuo 1573 m. Vienuolyno vyresnysis brolis Andželas Tarlatis, kilęs iš Pjetramalos kunigaikščių, neturi būti painiojamas su broliu Andželu Tankredžiu iš Riečio. Jo pašaukimas tapti vienuoliu 1213 m. pirmą kartą aprašytas *Actus*. Galbūt tai buvo kapelionas Andželas, 1237 m. miręs Neturtėlės Klaros vienuolyne.
2. Tuometinės kronikos mini žiaurų 1227 m. badą, kai žmonės valgė riešutų kevalus ir medžių žievę (2C53; AF 10, 164).
3. Chronologija supainiota: buvęs žmogžudys mirė praėjus penkiolikai metų po savo atsivertimo, t. y. apie 1230 m., o brolis Bernardas gyveno iki 1241–1246 m., Egidijus – iki 1262 m. Šis regėjimas pirmą kartą aprašytas *Actus*.

27. Šv. Pranciškus Bolonijoje atvertė du studentus

1. Šventasis aplankė Boloniją keletą kartų 1213–1222 m.; šis turėtų būti pirmas apsilankymas. Žr. tai mačiusio liudytojo pasakojimą apie šv. Pranciškaus pamokslą 1222 m. rugpjūčio 15 d. (JJ, p. 196).
2. Pelegrinas mirė 1232 m. San Severine (kovo 27 d.). Jo nesusidūlėjęs kūnas buvo rastas XVI a.
3. Ričeris 1225–1234 m. buvo Markės vyriausiasis dvasininkas. Šv. Pranciškus vienąsyk lopė jo abitą (SP-S16). Jis parašė pirmą pranciškonų traktatą apie dvasios gyvenimą – apleistą brangakmenį (MF 8, 113). Apie jo gundymą ir apsilankymą

pas šv. Pranciškų: 1C49; SP-S2. Jis pasitraukė į būstą netoli Mučijos ir mirė 1234 m. (kovo 14 d.). *Actus* yra pagrindinis mūsų šaltinis apie abu šiuos vienuolius.

28. *Brolio Bernardo kontempliacijos malonė*

1. Vieną kartą Bernardas juokais pasakė Egidijui: „Eik ieškoti duonos.“ Egidijus atsikirtė: „Broli Bernardai, ne kiekvienam žmogui, kaip tau, yra duota misti lyg kregždei“ (AF 4, 182). Čia minimas kalnas yra Subazijaus kalnas – ir kito skyriaus veiksmo vieta.

29. *Brolio Rufino gundymas*

- 1 ir 2. *Actus* vartojamas itališkas posakis atitinka anglų kalbos ne-cenzūrinį žodį iš keturių raidžių. Laikas: ankstyvieji metai.
3. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Kitas velnio gundymas, taip pat Rufino išgyventas Karčeryje, buvo užrašytas Konrado iš Ofidos (AF 3, 48).

30. *Brolio Rufino pamokslas*

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Laikas: ankstyvieji metai.

31. *Rufino siela buvo viena iš trijų išrinktųjų sielų*

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Broliai dažnai galėjo paliudyti šventojo gebėjimą skaityti jų širdis (1C48; plg. 2C39).

32. *Kaip broliui Motiejui pasirodė Kristus*

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*. Tai galėjo būti Čibotoslos būstas.

33. *Kaip šv. Klara įspaudė kryžių ant kelių duonos kepalėlių*

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*; nėra minima ankstyvoje šv. Klaros biografijoje ar kanonizavimo procese. Popiežius Grigalius

IX ją aplankė 1228 ir 1235 m. Inocentas IV su ja du kartus kalbėjosi 1253 m. Agnietė ir Ortolana buvo San Damiane 1253 m. (FS 35, 203, 209). Yra aprašyta išgijimų.

34. Kaip šv. Liudvikas aplankė brolių Egidijų

1. Pirmą kartą paminėta *Actus*, nors greičiausiai buvo gerai žinoma 1270–1295 m. (MF 16, 110); neminimas abiejų anksčiau gyvenimo metų aprašymuose. Šv. Liudviko (1215–1270) kelionė į Italiją nėra aprašyta, todėl tai galėjo nutikti su kitu Egidijumi. Dominique'as Boninas OFM pritarė Livario Oligerio nuomonei, kad tai galėjo būti palaimintasis Egidijus, Tyro arkivyskupas (mirė 1266 m.), artimas karaliaus draugas. Tai galėjo būti ir nežinomas palaimintasis Egidijus, pažinojęs šv. Pranciškų, vienas iš pirmųjų vienuolių Prancūzijoje, palaidotas Seze Normandijoje (W1226, 62 past.); šv. Liudvikas šiam vienuoliui 1252 m. atnešė erškėtį iš Erškėčių karūnos. Brolio Egidijaus *Posakiuose* yra šie žodžiai: „Jei tu ketini vykti pas Prancūzijos karalių...“ Šv. Liudvikas buvo tretininkas, Trečiojo pranciškonų ordino globėjas.

35. Kaip šv. Klara buvo paimta į Šv. Pranciškaus bažnyčią

1. Tai buvo jos paskutinės Kalėdos 1252 m. Trys vienuolės paliudijo ir jos pirma biografija tvirtina, kad šv. Klara girdėjo vargonus ir Mišias, ir matė edžias bazilikoje, „lyg ji pati ten būtų dalyvavusi“ (AFH 13, 458, 462, 468). *Actus* dar aprašo Komunijos priėmimą. Dėl šio įvykio šv. Klara 1958 m. vasarį buvo paskelbta šventąja televizijos globėja.

36. Brolio Leono regėjimas

1. Laikas: paskutiniai metai. Yra trys šio regėjimo aprašymai. Vienas, perrašytas fanatiko uoliojo, pasakoja, kad šv. Pran-

ciškus kunigui broliui Leonui neleido naudotis brevijoriumi (AFH 20, 544).

37. *Kaip šv. Pranciškus vienuose namuose buvo labai maloniai priimtas*

1. Visas lotyniškas tekstas randamas „Mažajame rankraštyje“ 54 ir Barselonos rankraščių rinkinyje (AFH 7, 173). Pastarasis patvirtina *Actus*. Jaunuolis galėjo būti palaimintasis Gvidas Vagnotelis iš Kortonos (mirė apie 1245 m., birželio 16 d.), nors Waddingas sako, kad tai įvyko Markėje (W1215, 31 past.).

38. *Brolis Elijas ketina palikti ordiną*

1. Lotyniškas tekstas Lt55. Viena iš būdingų supainiotų legendų apie Elijo mirtį, paplitusi XIII a. Lotyniškas tekstas mini jį mirus Sicilijoje, itališkas šią klaidą praleidžia. Yra tikra tik jo ekskomunika ir priešmirtinis susitaikymas su Bažnyčia; žr. jo *Biografijos metmenis*.

39. *Šv. Antano pamokslą suprato įvairiomis kalbomis kalbantys žmonės*

1. Savo laiške leidžia Antanui dėstyti teologiją (2C164; FS 31, 135).
2. Antano *Legenda Prima* cituoja popiežiaus Grigaliaus IX pastabą (greičiausiai 1230 m.). Sekminių stebuklas įvyksta vėliau.

40. *Kaip šv. Antanas pamokslavo žuvims*

1. Neminima ankstyvose biografijose. Kitas tekstas nurodo Paduvos miestą (AFH 8, 831). *Fioretti* glaustai atpasakoja *Actus*.

41. Brolis Simonas iš Asyžiaus

1. Kovai yra nedideli besibūriuojantys varnai, sukantys lizdus medžiuose. Simonas į ordiną įstojo 1210 m., buvo vienas iš pirmųjų *uoliųjų*, tikriausiai ištremtas į Markę. Jis mirė apie 1244 m. Brunfortės būste netoli Sarnano. Ugolinas galėjo pažinoti jį kaip naujoką (W1210, past. 43).
2. Svarbios Ugolino pastabos pačiam sau randamos tik Lt48 ir Barselonos rankraščių rinkinyje. Nuo jų interpretacijos priklauso bent jau šios *Actus* dalies parašymo data (AFH 49, 4–5).

42. Neapsakomi kelių šventų vienuolių stebuklai

1. Apie Liučidą žinoma mažai (plg. SP-S85).
2. Šis Motiejus iš San Severino nėra Motiejus iš Asyžiaus.
3. Bentivolijas de Bonis turėjo tris brolius ir keturis sūnėnus, kurie visi buvo pranciškonai, ir dvi seseris, kurios priklausė Neturtėlės Klaros ordinui. Travė Bonantis dabar vadinamas Ponte La Travė (į pietus nuo Kamerino). Jis nešė žmogų, sergantį raupsais, į atsiskyrėlio būstą šiaurinėje Sanvičino kalno pusėje, kad aplankyti savo dvasios tėvą, palaimintąjį Paulių iš Spoleto, šv. Pranciškaus paskirtą Markės antruoju provincio-
lu, mirusį 1241 m. (1C77–79; W1232, 21 past.). Bentivolijas mirė 1288 m. (balandžio 6 d.).
4. Servodėjas iš Urbino visą savo gyvenimą praleido Ankonoje.
5. Nukryžiuotasis saugomas Ankonos katedroje.
6. Žr. Petro iš Montekjo ir Konrado iš Ofidos *Biografijos metmenis*. Vėlesnis regėjimas įvyko 1289 m. per Apsivalymo šventę. 1307 m. jo miško celėje buvo nupieštas tai menantis paveikslas. Vėliau didžioji regėjimą vaizduojanti freska buvo perkelta ir išgarsėjo naujoje koplyčioje, dar vėliau buvo perkelta į Trėjos katedrą (MF 37, 82–85).

45. Brolis Jonas iš Penės

1. Palaimintasis Jonas iš San Džovanio Penės gimė apie 1193 m. Maždaug 1213 m. įstojo į ordiną, dalyvavo Provincijos susirinkime Rekanatyje, vėliau 1217 m. – Visuotiniame susirinkime Asyžiuje, kur kartu su grupe, vadovaujama Jono Bonelio iš Florencijos, buvo paskirtas į Langedoką Prancūzijos pietuose. Apie 1242 m. sugrįžo į Markę. 1248 m., kad išspręstų pilietinį konfliktą San Džovanio Penėje, jis parašė neseniai atrastą paktą, arba *charta libertatis*, turintį didelę vertę Italijos teisės istorijoje. Jis mirė apie 1270–1275 m. (balandžio 3 d.); palaimintuoju paskelbtas 1806 m. Neturi būti painiojamas su Jonu iš Penės (Abruzzi), 1217 m. pasiųstu į Vokietiją, arba su bendravardžiu Asyžiaus bazilikos architektu (MF 42, 133).

46. Pacifikas ir jo brolis

1. Tikrasis brolio Humilio vardas greičiausiai buvo Umile di Monte Granaro (MF 10, 109); jis mirė 1234 m. Brolis Pacifikas nėra įžymusis „eilių karalius“ (AFH 20, 395). Sofjanas buvo ola aukštame stačiame Ranjolio kalno šlaite, tris valandas kopiant nuo Sarnano – puikus pirmųjų pranciškonų būstų pavyzdys.
2. Vienuolynas, į kurį perkelti brolio Humilio palaikai, tradiciškai vadinamas San Liberato da Loro, bet mūsų ankstyvieji dokumentai jį mini nuo 1421 m.; žr. kitą past.

47. Švenčiausioji Mergelė apsireiškė sergančiam vienuoliui

1. Šis skyrius tapo viena painiausių paslapčių visoje hagiografijoje. Nė vienas ankstyvas pranciškonų dokumentas nemini šventojo brolio iš Sofjano vardo (pastaba, parašyta vieno rankraščio paraštėje, yra labai vėlyvos kilmės). Ugolinas jo vardo nemini, nors trejetą metų gyveno netoli Sarnano. Pirmą kartą

pavadinimas *Liberato da Loro* minimas 1421 m. vietos civiliniame akte, kai pirmieji *Clareni* vienuoliai užėmė pirmąjį būstą Ranjolio kalno papėdėje, tuo vardu jis ir buvo pavadin-tas; tačiau nebuvo minimas 1313 ir 1330 m. vietos aprašuose. Vienas pirmųjų *Clareni* vadovų buvo Liberatas iš Mačeratos, miręs 1307 m. Sarnano *Clareni* 1510 m. susijungė su pranciškonų observantais. XV ir XVI a. *Beato* arba *San Liberato* (Brunfortės) da Loro biografija jį tapatina su neįvardytu Sof-jano vienuoliu; pagaliau tai buvo įtraukta į pranciškonų bre-vijorių (spalio 30 d.), o vėliau išbraukta. Prie jo kapo, kuris, kaip sakoma, buvo San Liberato koplyčioje, žmonės ateidavo jo pagarbinti. Atkakliai, bet nesėkmingai buvo mėginama jį kanonizuoti. Klaidingai buvo tvirtinama, kad popiežius Ho-norijus IV žodžiu jį kanonizavo 1286 m. Šventų apeigų kon-gregacija 1697 ir 1713 m. paliepė nukabinti ypač saugomus paveikslus ir uždraudė bet kokias tuometinių tradicinių apeigų naujoves. Varžybos tarp Sarnano ir San Džinezijaus vie-tovių gyventojų XVIII a. lėmė dviejų dokumentų, tariamai datuotų 1258 ir 1269 m., pasirodymą, kurie, kaip patvirtinta, yra nesenos klastotės. Šis galvosūkis dar nėra visiškai išspręs-tas, kad būtų įtrauktas į *Fioretti*, iki bus aptiktas kitas šaltinis, patvirtinantis, kad šiame *Actus* skyriuje minimos teisingos ankstyvos žinios. Žr. Giacinto Pagnanio OFM straipsnius *Bibliografijoje*.

48. *Brolio Jokūbo iš Masos regėjimas*

1. Dar viena svarbi *Actus* mįslė. Labai panašus tekstas yra An-dželo iš Klareno *Šešių išbandymų kronikoje*, parašytoje Subja-ke apie 1325–1328 m. Kas tuomet yra autorius, Andželas ar Ugolinas? Dauguma mokslininkų, tarp jų ir Sabatier (savo nepaskelbtuose užrašuose), tekstą priskiria *Uoliųjū* vadovui.

Tačiau *Kronikoje* tai yra vienintelė nuoroda apie Jokūbą iš Masos, o Ugolinas gerai jį pažinojo ir mini keletą kartų. Galbūt Ugolinas aplankė Andželą Subjake, vykdamas į Neapolį? Vėl būtinos tolesnės studijos.

2. Šv. Bonaventūra nebuvo kanonizuotas iki 1482 m. (nebuvo beatifikacijos). Žr. istorines prielaidas *Ivade*.

49. Kaip Kristus apsireiškė broliui Jonui iš La Vernos

1. Nuoroda apie jo mirtį (1322 m.) pridurta *Fioretti* (Žr. *Biografijos metmenis*).
2. Naujokų vadovas buvo Jokūbas iš Faleronės (Žr. *Biografijos metmenis*).
3. Taip pat pridurta *Fioretti*.
4. Reikšmingas ankstyvųjų viduramžių atsidavimo Švenčiausiajai Jėzaus Širdžiai pavyzdys (nepaminėtas Margaretos Williams veikale *Švenčiausioji Širdis Bažnyčios gyvenime*).
5. Stambus bukmedis buvo nuverstas vėjo 1518 m. Toje vietoje buvo pastatyta koplyčia, o vieta, kur vaikščiojo Kristus, dabar yra apjuosta neaukšta akmenų siena. Kaimynystėje yra atsisakyreliškas brolio Jono būstas, taip pat perstatytas į koplyčią.
6. Skyriaus pabaiga yra tik lotyniškame tekste.

51. Brolis Jokūbas iš Faleronės pasirodė broliui Jonui

1. Nėra žinomi tikslūs Jokūbo iš Faleronės ir Jokūbo iš Masos mirties metai. Kai kurie rankraščiai pastarojo šiame skyriuje nemini.

52. Brolis Jonas regėjo visą kūrinių

1. Čia turimas omeny Kristaus žmogystės įžengimas Dangun.

53. Kaip brolis Jonas, laikydamas Mišias, griuvo it negyvas

1. Nevalingas Mišių pertraukimas prieš vyno perkeitimą nero-
do nepagarbos, kadangi Mišių aukai būtina ir vyno, ir duonos
konsekracija.

ANTRA DALIS. PASAKOJIMAI APIE ŠV. STIGMAS

Pirmasis pasakojimas

1. Itališkas tekstas – ne lotyniškas – klaidingai datuoja šį įvykį
buvus 1224 m. Iš tikrųjų tai įvyko 1213 m. gegužės 8 d., kaip
paskelbė keturi grafo Orlando sūnūs notaro patvirtintame
konfirmacijos akte, surašytame 1274 m. liepos 9 d. (CD, p.
39). Montefeltro grafų viduramžių pilis (dažnai minima Dan-
tės) yra pastatyta ant stačios uolos netoli San Marino; kaimas
dabar vadinamas San Leo.
2. Ginkluota sargyba turbūt buvo pasiūsta apsaugoti nuo plėši-
ko, kurį šv. Pranciškus vėliau atvertė; žr. 2 priedą.
3. *Actus* tiesiog praleidžia dalį teksto nuo brolių pasirinkimo iki
paukščių pasveikinimo (žr. 7 past.). Šv. Mykolo Arkangelo
dienos pasninkas greičiausiai parodo paskutinį šventojo ap-
silankymą La Vernos kalne 1224 m., kiti įvykiai ir kelionės
yra nutikę per jo pirmą apsilankymą 1215 m. (?). Pirmą naktį
galėjo praleisti Buonripozo būste netoli Čita di Kastelo.
4. Apleista bažnyčia yra San Pjerino, šiuo metu sugriuvusi,
netoli Kaprezės (kur gimė Mikelandželas). Panašus, bet ki-
toks velnių antpuolis nutiko netoli Trevio (2C122; SP-S59).
Šventojo meldimosi būdas paimtas iš 2C95.
5. Šaltinis: 2C142, šiek tiek pakeista.
6. Šaltinis: 2C46; CMir15; B7, 12.
7. Paukščių pasveikinimas minimas *Actus* (plg. LA113[93]; B8,

10). Bažnyčia toje vietoje buvo pastatyta 1602 m., kai nuvirto ąžuolas. Šiuo metu La Vernos kalnas yra laukinės gamtos draustinis.

Antrasis pasakojimas

1. Šv. Pranciškus grafą Orlandą jo pilyje aplankė keletą kartų. Grafo sūnūs 1274 m. vienuoliams atidavė staltiesę ir medinę lėkštę, kuriomis pilyje naudojosi šventasis, ir odinį diržą, kurį jis pašventino grafiui įstojus į Trečiąjį ordiną (CD p. 39). Maždaug 1300 m. dokumentas tvirtina, kad „šventa La Vernos kalno vieta buvo priimta“ kaip dovana 1218 m. rugsėjo 8 d. (*Cronica Fratris Salimbene*, Holder-Egger ed., p. 657).
2. Žr. šventojo Įstatus apie atsiskyrėlių buveines: JJ, p. 184 (plg. FS 36, 213). Apie neturto įžadą: 2C70.
3. Apreiškimas apie uolas galėjo įvykti per ankstyvąjį apsilankymą, o pasirengimas mirčiai – 1224 m.
4. Tai įvyko po to, kai šventasis gavo stigmatas. Žr. tekstą apie jo šlovinimą ir palaiminimą JJ, p. 249. Vertingas dokumentas su trimis svarbiomis Leono pastabomis yra saugomas Šv. Pranciškaus bazilikoje. Šaltiniai: 2C49; 2C118; B11, 9; Lt154; plg. FS 36, 218–222.
5. Šaltiniai: A9, 32–35; A39, 5–7; plg. B10, 4; AFH 12, 369.
6. Yra išlikę keletas tekstų apie šiuos ir kitus pažadus dėl ordino ateities (AFH 20, 556). Taip pat žr. *Trečiąjį pasakojimą*, 7 past.
7. Praraja buvo perdengta tiltu ir 1263 m. buvo nedelsiant pastatyta Kryžiaus bažnyčia. Šaltinis: A9, 28–31.
8. Sakoma, kad jo rankų žymės uoloje buvo matomos iki 1390 m. (AF 4, 164). Per šį pasninką šv. Pranciškus pasakė broliui Leonui, kad jei vienuoliai būtų žinoję, kaip smarkiai jį persekiojo velnias, būtų jo gailėjęsi (SP-S99).

9. Vienuolis greičiausiai buvo palaimintasis Frančeskas dei Malefičis (mirė apie 1290 m. Korsikoje). Jo kryptis nuo 120 pėdų aukščio skardžio 1273 m., remiantis kita versija, galėjo būti atsitiktinis (LV, p. 82).
10. Šaltinis: 2C168; B8, 10. Sakalai kaimynystėje suko lizdus pastaruosius septynis šimtmečius.
11. Šaltinio nėra; panašus įvykis su citra buvo Rietyje 1225 m. (LA59[24]; 2C126).

Trečiasis pasakojimas

1. Šaltinis: A9, 37–67; plg. AFH 12, 392. Regėjimas galėjo įvykti per stigmų atsiradimą. Žr. *Ketvirtąjį pasakojimą*, 2 past.
2. Šaltinis: 1C92–93; B13, 2. Pastarasis patikslina pirmąjį.
3. Kryžiaus išaukštinimo šventė vyksta rugsėjo 14 d., nors Šventojo Kryžiaus atradimo šventė yra gegužės 3 d. Stigmų šventė buvo paskirta rugsėjo 17 d. Apie angelo pasirodymą galima žr. *Penktąjį pasakojimą*, 2 past. Šventojo maldos galia pagrįsta apreiškimu Jonui iš La Vernos; žr. *Penktąjį pasakojimą*, 4 past.
4. Šaltinis: 1C94–95; B13, 3. Serafimai priešais Dievo sostą panašiai aprašyti Iz 6, 2. Tomas iš Čelano nenurodo, kad šis serafimas yra Kristus; vėlesni tekstai tai nurodo (žr. *Penktąjį pasakojimą*, 1 past. ir *Brolio Egidijaus gyvenimą*, 10 ir 11 sk., 6 past.).
5. Lotyniškas tekstas (A9, 69) mini piemenis; itališkas tekstas priduria mulų varovus.
6. Šaltinis: A9, 70–71. Vienintelė užuomina apie kitą *Actus* autorių.
7. *Antrajame pasakojime* (žr. 6 past.) angelas pasakė šventajam, kad Dievas patikės jam, kiek laiko netobuliausi jo broliai turės praleisti skaistykloje. Čia, remiantis abejotinu privačiu apreiškimu (žr. *Penktąjį pasakojimą*, 3 past.), ši ypatinga teisė

yra suteikiama visiems šventojo draugams, – ir jie negali pasilikti skaistykloje ilgiau kaip vienus metus! Kadangi Bažnyčia oficialiai nėra patvirtinusi šio ypatingo pareiškimo, būtų neprotinga juo vadovautis.

8. Šaltinis: 1C94–95; CMir4; B13, 3; plg. AFH 3, 427. Itališkas tekstas klaidingai tvirtina, kad vinių viršūnės buvo kojų paduose (žr. 3 priedą).
9. Šaltinis: B13, 4. Brolis Iliuminatas Akarinas iš Riečio, buvęs su šv. Pranciškumi Egipte (mirė 1266 m.), neturi būti painiojamas su Iliuminatu iš Kječio, Elijaus sekretoriumi, o vėliau Asyžiaus vyskupu, mirusiu 1282 m. (LF 1, 136).
10. Šaltinis: A39, 8–10. Paskutinė pastraipa yra originalus ir vienintelis autentiškas ankstyvas „Šv. Pranciškaus atsisveikinimas su La Vernos kalnu“. Vadinamasis „Atsisveikinimas“, randamas kai kuriuose šiuolaikiniuose darbuose, buvo sugalvotas XVII a., greičiausiai nepatikimo Salvatorės Vitalės.

Ketvirtasis pasakojimas

1. Šaltinis: B13, 5 (kai kas išplėsta).
2. Tomas iš Čelano mini panašų išgijimą Rietyje.
3. Šaltinis: 2C98; B10, 2.
4. Šaltinis: 1C68; B12, 11.
5. Šaltinis: 1C63; B12, 11. Vieno iš La Vernos vienuolių vardas buvo Petras.
6. Šaltinis: 1C70; B12, 10.
7. Šaltinio nėra.
8. Šaltinis: B13, 7. Vieta: netoli Tavernačės, Perudžos šiaurėje.
9. Šaltinis: A38, 5–7; plg. AF 3, 68.
10. Šaltinis: AF 3, 68 ir 676; plg. MF 42, 130. Leonas aprašė šį regėjimą laiške (šiuo metu dingusiame) vyriausiajam dvasi-ninkui.

11. Šaltinis: 2C143; SP-S39. Chronologija supainiota: šv. Pranciškus paskyrė Petrą Katanį savo vikaru 1220 m., o ne 1224 m.
12. Šaltinis: 1C95–96; 2C135–138; B13, 8; AFH 28, 11–13.
13. Šaltinis: 1C109; LA96(64); SP-S121; A18, 1–9.
14. Šaltinis: 1C108; LA5(99); SP-S124; A18, 10–13.
15. Šaltinis: CMir37–39; AF 3, 687; LA7(101); SP-S112; A18, 14–31; ir variantai. Pirmas tekstas, parašytas apie 1250 m. ir išspausdintas tik 1899 m., patvirtina *Actus* pasakojimą. „Bro-
lis“ Jokūba dei Setesoli gimė apie 1189 m., ištekęjo už Grazi-
ano Frangipanio (abu iš kilmingų Romos šeimų), turėjo du
sūnus, apie 1210 m. tapo našle. Šv. Pranciškų ji sutiko Romo-
je 1212 m. (?) ir dar keliskart vėliau apsilankiusi. Jos sūnūs
nebuvo senatoriai. Ji buvo kartu šventajam mirštant ir dalyva-
vo jo laidotuvėse. Savo paskutinius metus praleido Asyžiuje,
aplankė brolių Egidijų Perudžoje, mirė apie 1239 m. (*Fioretti*
klysta, kad ji mirė Romoje ir palaidota Porciunkulėje); ji pa-
laidota Šv. Pranciškaus bazilikoje (vasario 8 d.). Žr. nuorodas
AFH 21, 375.
16. Šaltinis: B15, 4. Kilmingas riteris Jeronimas yra minimas ke-
liuose 1228–1237 m. Asyžiaus dokumentuose (AFH33, 219.
MF15, 131).
17. Šaltinis: 1C116. Šv. Pranciškus mirė 1226 m. spalio 3 d. vaka-
re. Neturtėlės Klaros ordino seserys jo laidotuvėse Šv. Jurgio
bažnyčioje nedalyvavo, bet pagerbė jo palaikus, kai laidotu-
vių procesija sustojo San Damiane (žr. JJ, p. 122).

Penktasis pasakojimas

1. Žr. *Brolio Egidijaus gyvenimas*, 11 sk., 6 past.
2. Provinciolas pranešime apie šį apreiškimą mini tris išpaudus
anglimi atsirandant stigmoms ir aiškina, kad jie simbolizuoja
tris šventojo ordinus (žr. *Trečiąjį pasakojimą*, 1 past.). Konra-

- das iš Ofidos buvo Kryžiaus koplyčioje, kai brolis Matas išvydo šį regėjimą 1281 m. gegužės mėn. (AF 3, 641; plg. AFH 12, 347; AFH 20, 553).
3. Kiti tekstai: AF 3, 635; AF 5, 397; SV119. Žr. *Trečiąjį pasakojimą*, 7 past. Plg. LV, p. 384–389.
 4. Nėra šaltinio, patvirtinančio apreiškimą apie skaistyklą. Jono prisilietimo prie stigmų aprašymas randamas šiuolaikinėje biografijoje.
 5. Šaltinis: AFH 12, 393. Du vienuoliai paskutiniame sakinyje minimi tik lotyniškame tekste.
 6. Šaltinis ir tekstai: AFH 12, 362; AFH 20, 561; plg. AFH 17, 548.
 7. Šaltinis: AF 10, 627; CD, p. 17–36 ir 40–41. Popiežiai buvo Aleksandras IV (1254–1261) ir Mikalojus III (1277–1280).

TREČIA DALIS. PAPILDOMI SKYRIAI

N. B.: Pastabų numeriai atitinka skyrių numerius.

1. A17; Lt74. Vyriausiasis dvasininkas Jonas Parentis (1227–1232) paskelbė įsaką, kad nė vienas vienuolis neturi būti vadinamas „mokytoju“ arba „ponu“ (*Cronica Fratris Salimbene*, Holder–Egger ed., p. 659).
2. A25; Lt15; plg. 2C82; AF 5, 163; MF 8, 97.
3. A33; Lt26; plg. AF 3, 48; AF 4, 201.
4. A38, 8–12; Lt29. Žr. *Pirmos dalies* 26 sk., 2 past.
5. A40; AFH 12, 336, 363. Kitas variantas mini, kad tai įvyko netoli Avinjono ir popiežius Benediktas XII (1334–1342), nuėjęs pažiūrėti freskos, sustabdė kraujavimą, kai pažadėjo paskelbti Stigmų paminėjimo šventę (AFH 3, 169).

6. A44. Mėgstančio pasiginčyti vienuolio vardas yra iškreiptas. Tai galėjo būti Gvardianas. Jei tai yra Džerardinas, tikriausiai tai tas pats įžymusis joachimistas Džerardas iš Borgo San Donino, galėjęs apsilankyti Perudžoje apie 1248 m.
7. A45.
8. A47. Šių trijų skyrių nėra nei Leono aprašytame Egidijaus gyvenime, nei *Actus Mažajame rankraštyje*.
9. A55; Lt43; plg. AF 3, 440.
10. A58; Lt46.
11. A60; Lt38; AF 4, 560.
12. A61; AFH 20, 102; plg. AF 3, 364. Šv. Pranciškus liepė vienuoliams palikti studijų namus Bolonijoje, kol kardinolas Ugolinas paskelbs juos Bažnyčios nuosavybe (2C58; SP-S6). Pietro Giovanni Stracchia, Romos teisės žinovas, 1217 m. buvo paskirtas Bolonijos provincijos vyresniuoju, o 1221 m. laikinai pašalintas iš pareigų. Vėlesniuose tekstuose randama įvairių pranešimų apie jo prakeikimą ir mirtį.
13. A62 turi tris dalis: (a) 2C67; (b) 2C70; plg. AFH 20, 103; (c) Lt146; AFH 17, 568; AFH 20, 98. Šios kelios eilutės yra vieni ryškiausių ir tyriausių brangakmenių visoje pranciškonų literatūroje.
14. A63 turi dvi dalis: (a) SP-S52; AFH 20, 99; (b) 2C160; SP-S82.
15. A64; plg. AF 3, 71.
16. A65; AFH 17, 567. Paskutinė pastraipa: 2C157.
17. A66.
18. A67; Lt94. Vieta: galbūt Čivitanova, į šiaurę nuo Fermo.
19. A70; AFH 12, 350, 400. Kadangi šių Sabatier *Actus* 61–64, 66 ir 70 skyrių (papildomi skyriai 12, 13a, 13b, 14, 15, 17 ir 19) nėra *Mažajame rankraštyje*, jų galėjo ir nebūti Ugolino pradiniam *Actus*.

20. *Saulės giesmė* neseniai buvo dar vieno mokslinio ginčo dėl jos sukūrimo laiko ir vietos tema (žr. *Pirmos dalies* 19 sk., 1 past.).

Definicija poemos pabaigoje atsiranda XV a. *Actus* rankraštyje (AFH 1, 409).

ŠV. PRANCIŠKAUS GYVENIMAS IR VEIKLA

Šią šv. Pranciškaus gyvenimo chronologiją parengė Omeras Englebertas ir Raphaelis Brownas. Skliausteliuose yra nuorodos į „Priedus“ (*Appendices*) leidinyje O. Englebert *Saint Francis of Assisi: A Biography*, 2-as leidimas anglų k. (Chicago, 1965), p. 347–458.

- 1181 m. vasara ar ruduo (?) – gimė Asyžiuje. Krikštytas kaip Džiovanis di Pjetro di Bernardonė, tėvo pavadintas Pranciškumi (Pr. III, IV, V).
- 1198 m. sausio 8 d. – Inocentas III išrenkamas popiežiumi. Pavasaris – kunigaikščio Konrado iš Urslingeno tvirtovė Roka apsupta, paimta ir sugriauta Asyžiaus žmonių, kadangi jis atidavė Spoleto kunigaikštystę Inocentui III (Pr. IV, 1).
- 1199–1200 m. – pilietinis karas Asyžiuje, griauamos kilmingų feodalų pilys, šv. Klaros ir brolio Leonardo šeimos išsikelia į Perudžą (Pr. VI, 2).
- 1202 m. lapkritis – karas tarp Perudžos ir Asyžiaus. Pastarojo kariuomenė sumušama Kolestrados mūšyje. Pranciškus praleidžia metus Perudžos kalėjime, kol tėvo išlaisvinamas kaip ligonis (Pr. VI, 3 ir 4).
- 1204 m. – ilgai trunkanti liga.
- 1204 m. pabaiga ar 1205 m. pavasaris (?) – Pranciškus išvyksta kariauti į Apuliją, bet kitą dieną, po Spolite patirto regėjimo ir apreikštos žinios, grįžta. Pamažu prasideda atsivertimas (Pr. II, 5 ir VI, 5).
- 1205 m. birželis – Gautier de Brienne miršta Pietų Italijoje (Pr. VI, 5). Ruduo ir metų pabaiga – Nukryžiuotojo apreikšta žinia San Damiane. Konfliktas su tėvu.

- 1206 m. sausis ar vasaris – Vyskupo teismas (Pr. II, 5). Pavasaris – Pranciškus Gubijuje slaugo raupsų aukas. Vasara, galbūt liepa – grįžta į Asyžių, apsivelka atsiskyrėlio abitą ir imasi atstatyti San Damianą: atsivertimas įvyksta iki galo. Nuo čia prasideda atsivertimo metų chronologija pagal Tomą iš Čelano (Pr. II, 5).
- 1206 m. vasara – 1208 m. sausis ar vasaris – atstato San Damianą, San Pjetrą ir Porciunkulę (Pr. II, 7).
- 1208 m. vasario 24 d. – Pranciškus per šv. Mišias išgirsta Evangeliją pagal šv. Matą. Iš atsiskyrėlio eremito tampa basuoju pamokslininku; ima skelbti Dievo Žodį (Pr. II, 7). Balandžio 16 d. – broliai Bernardas ir Petras Katanis prisideda prie Pranciškaus. Balandžio 23 d. – Porciunkulėje priimamas draugėn brolis Egidijus (Pr. II, 7). Pavasaris – pirmoji misija: Pranciškus ir Egidijus iškeliauja į Ankonos Markę (Pr. II, 7). Vasara – dar trys, tarp jų ir Pilypas, prisideda prie jų (Pr. VII, 1). Ruduo ir žiema – antroji misija: visi septyni keliauja pas Poggią Bustonę Riečio slėnyje (Pr. II, 7). Padrąsintas nuodėmių atleidimo ir būsimos ordino plėtotės, Pranciškus siunčia šešis savo sekėjus ir ką tik priimtą septintąjį po du į trečią misiją. Bernardas ir Egidijus iškeliauja į Florenciją (Pr. II, 7).
- 1209 m. pradžia – grįžta į Porciunkulę aštuoniese. Prie jų prisideda dar keturi (Pr. VII, 2). Pavasaris – Pranciškus parašo trumpus Įstatus ir kartu su vienuolika bendražygių iškeliauja į Romą. Čia gauna popiežiaus Inocento III pritarimą (Pr. II, 8, 5 sk., 23 ir 28 past.). Grįždami atgal, jie trumpam sustoja Orte, pas-kui – Rivo Torte. Rugsėjis – Vokietijos imperatorius Otas IV vyksta pro Rivo Tortą (Pr. II, 8).
- 1209 m. ar 1210 m. – broliai iškeliauja į Porciunkulę.
- 1209–1210 m. (?) – gali būti, kad šiais metais susikuria Trečiasis ordinas.

- 1211 m. vasara (?) – Pranciškus iškeliauja į Dalmatiją ir sugrįžta.
- 1212 m. kovo 18/19 d. – Verbų sekmadienio naktis. Porciunkulėje priimama šv. Klara (Pr. II, 9). Gegužė (?) – kelias dienas pabuvusi Šv. Pauliaus ir kelias savaites – Panzo benediktinų vienuolynuose, Klara išvyksta į San Damianą (Pr. II, 9).
- 1213 m. gegužės 8 d. – San Leo vietovėje, netoli San Marino, grafas Orlandas pasiūlo Pranciškui La Vernos kalną atsiskyrėlio būstui.
- 1213–1214 m. ar 1214–1215 m. (?) Pranciškus keliauja į Ispaniją ir grįžta.
- 1215 m. lapkritis – IV Visuotinis Laterano Susirinkimas. Pranciškus Romoje.
- 1216 m. liepos 16 d. – Perudžoje miršta popiežius Inocentas III. Liepos 18 d. išrenkamas Honorijus III. Prancūzijos arkivyskupas Jacques de Vitry Perudžoje. Vasara – Pranciškus Perudžoje gauna iš popiežiaus Honorijaus III Porciunkulės atlaidus.
- 1217 m. gegužės 5 d. – Porciunkulėje įvyksta Didysis Sekminių susirinkimas. Pirmosios misijos anapus Alpių ir užjūrin. Egidijus išvyksta į Tunisą, Elijas – į Siriją, Pranciškus – į Prancūziją, bet kardinolas Ugolinas susitinka jį Florencijoje ir įkalba pasilikti Italijoje.
- 1219 m. gegužės 26 d. – Susirinkimas. Į Maroką išvyksta pirmieji būsimieji kankiniai. Birželio 24 d. – Pranciškus išplaukia iš Ankonos į Akrą ir Damietą. Ruduo – Pranciškus aplanko sultoną. Lapkričio 5 d. – Damietą užima kryžiuočiai.
- 1220 m. sausis – Maroke nužudomi pirmieji kankiniai.
- 1220 m. pradžia – Pranciškus vyksta į Akrą ir Šventąją žemę. Pavasaris ar vasara (?) – Pranciškus grįžta į Italiją, apsistoja Venecijoje (Pr. II, 10). Kardinolas Ugolinas paskiriamas ordino globėju.

- 1220 m. ar 1217m., 1218 m. (?) – Pranciškus atsisako pareigų (Pr. II, 11). Petras Katanis tampa vikaru.
- 1221 m. kovas – Petras Katanis miršta. Gegužės 30 d. – Susirinkimas. Pirmieji Įstatai. Elijas tampa vikaru.
- 1221 m. – Popiežius Honorijus patvirtina Trečiojo ordino Įstatus.
- 1221 m. ar 1222 m. (?) – Pranciškus keliauja pamokslaudamas po Pietų Italiją.
- 1222 m. rugpjūčio 15 d. – Pranciškus skelbia Dievo Žodį Bolonijoje.
- 1223 m. pradžia – Fonte Kolombe Pranciškus sudaro antruosius Įstatus. Birželio 11 d. – Susirinkimas aptaria juos. Ruduo – tolesnis svarstymas Romoje. Lapkričio 29 d. – Popiežius Honorijus III aprobuoja antruosius Įstatus. Gruodžio 24/25 d. – Šv. Mišios vidurnaktį prie Kalėdų prakartėlės Grečijo vietovėje.
- 1224 m. birželio 2 d. – Susirinkimas siunčia misionierius į Angliją. Liepos pab.–rugpjūčio pr. (?) – būdamas Folinje, Elijas patiria regėjimą, kad Pranciškui liko gyventi tik dveji metai (Pr. II, 13).
- 1224 m. rugpjūčio 15–rugsėjo 29 d. (nuo Dangun Ėmimo iki Šv. Mykolo dienos) – Pranciškus pasninkauja La Vernoje, maždaug rugsėjo 14 d. gauna stigmas. Spalis–lapkričio pr. – Pranciškus grįžta į Porciunkulę per Borgo San Sepolkra, Monte Kazalę ir Čita di Kastelą.
- 1224 m. ar 1225 m. gruodis–vasaris (?) – raitas ant asilo keliauja po Umbriją ir Markę, skelbdamas Dievo Žodį (Pr. II, 12).
- 1225 m. kovas (?) – lankantis pas šv. Klarą San Damiane staiga labai pablogėja regėjimas, sustiprėja akių liga. Beveik aklas, jis turi apsistoti ten celėje ar kapeliono namuose. Reikalaujant broliui Elijui, galų gale sutinka priimti medicinos pagalbą, bet oras yra pernelyg šaltas, tad gydymas atidedamas. Balandis–

gegužė (?) – San Damiane iškenčia gydymą, bet sveikata nepagerėja. Gauna dievišką amžinojo gyvenimo pažadą ir sukuria *Saulės giesmę*. Birželis (?) – tęsia *Giesmę* ir sutaiko besivaidijančius Asyžiaus vyskupą ir Asyžiaus miesto burmistrą. Kardinolo Ugolino iškviestas laišku, palieka San Damianą ir vyksta į Riečio slėnį. Liepos pr. (?) – jį priima kardinolas Ugolinas ir vyskupo rūmai Rietyje (čia prabūna nuo birželio 23 d. iki vasario 6 d.). Vyksta į Fonte Kolombą gydytis akių, kaip siūlo Ugolinas, bet visa tai atidedama, nes nėra brolio Elijo. Liepa–rugpjūtis (?) – Fonte Kolombo gydytojas pridedina šventajam smilkinius, bet liga nepraeina. Rugsėjis – Pranciškus vyksta į San Fabianą, netoli Riečio, gydytis pas kitus daktarus, kurie duria jam ausis. Atgaivina sutryptą vargšo kunigo vynuogyną.

1225 m. ar 1226 m. spalį–kovas (?) – tai Rietyje, tai Fonte Kolombe.

1226 m. balandis – Pranciškus Sienos mieste gydos toliau. Gegužė ar birželis (?) – grįžta į Porciunkulę per Kortoną. Liepa–rugpjūtis – per vasaros karščius paaimamas į Banjaros kalnus prie Nočeros. Rugpjūčio pab.–rugsėjo pr. – jo būklė blogėja. Notiano keliu vežamas į Asyžiaus vyskupo rūmus. Vyskupas Gvidas išvykęs maldingon kelionėn į Monte Garganą. Rugsėjis – žinodamas, jog mirtis neišvengiama, Pranciškus reikalauja, kad jį nuneštų į Porciunkulę. Spalio 3 d. – čia jis miršta. Sekmadienį, spalio 4 d., palaidojamas Šv. Jurgio bažnyčioje.

1227 m. kovo 19 d. – jo draugas Ugolinas tampa popiežiumi Grigaliumi IX.

1228 m. liepos 16 d. – Asyžiuje Grigalius IX kanonizuoja šv. Pranciškų.

1230 m. gegužės 25 d. – šventojo palaikai perkeliami į naują Šv. Pranciškaus baziliką.

Šv33 **Šventojo** Pranciškaus žiedeliai / iš anglų kalbos vertė Rūta Alminienė, Nida Norkūnienė. – 2-oji patais. laida. – Vilnius : Tyto alba, 2009. – 314, [1] p.

Kn. taip pat: Apdovanotas amžinuoju žavesiu / Julius Sasnauskas, p. 11–20.

ISBN 978-9986-16-722-8

„Šventojo Pranciškaus žiedeliai“ – tai populiarūs viduramžių pasakojimai, kuriuose aprašomi šv. Pranciškaus ir jo bendraminčių nutikimai, pirmieji Mažesniųjų brolių ordino gyvavimo dešimtmečiai. Vis naujos žmonių kartos, besiliginčios labai svarbios ir paprastos tiesos apie save ir pasaulį, čia aptiks šventąjį Asyžiaus neturtėlį. Šv. Pranciškus turi visiems parengtą laimės formulę, išverstą į daugybės gyvenimų kalbą.

UDK 82„65“–3

ŠVENTOJO PRANCIŠKAUS ŽIEDELIAI

Iš anglų kalbos vertė *Rūta Alminienė, Nida Norkūnienė*

Viršelio dailininkė *Ilona Kukenytė*

2019

Tiražas 1500 egz.

SL 1686. 2009 08 12. 10,99 apsk. l. l.

Išleido „Tyto alba“, J. Jasinskio g. 10, LT-01112 Vilnius, tel. 2497453, info@tytoalba.lt

Spausdino Standartų spaustuvė, S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, LT-02189 Vilnius

Pranciškus Asyžietis – ištisa mįslių
ir paradoksų grandinė. Poetai ir menininkai,
pacifistai ir „žalieji“, mistikai ir vargdienių gynėjai,
aršūs bažnytininkai ir ne mažiau aršūs antiklerikalai,
humanistai ir maištininkai, atgailautojai asketai
ir gyvenimo džiaugsmo šaukliai – jie visi nori rasti
(ir nesunkiai randa) ką nors sava asmenyje to, kuris
geidė būti pats mažiausias ir nereikšmingiausias.
Iš tiesų neturime kito Bažnyčios šventojo, kuris
būtų toks simpatingas ir tinkamas kiekvienam,
kuris krikščionybės istorijoje dairosi
pavyzdžių ar įkvėpimo.

Julius Sasnauskas

ISBN 978-9986-16-722-8

TYTO ALBA

www.tytoalba.lt